f. b. vickers

mirajul

CUBA 3111

F. B. Vickers

Mirajul

In romineste de Paul B. Marian

prefata
DAN GRIGORESCU

Editura: Tineretului
An de aparitie: 1964

Destinul lui Freddie Adams, eroul acestei cărţi, cuprinde o semnificaţie cu mult mai largă decît aceea a unui simplu caz individual. Viaţa aspră, plină de umilinţe, de la ferma lui Gordon, rătăcirile sale de-a lungul întregului continent australian, zilele lungi de şomaj şi de foame, moartea sa tragică, toate acestea vorbesc nu numai despre drama unui om ale cărui vise se prăbuşesc, ci despre soarta unei întregi populaţii, a băştinaşilor din insula pe care prospectele societăţilor de turism o numesc „continentul speciilor ciudate".

Adevărul e că, mai mult decît toate „fosilele vii" ale Australiei, decît acele vietăţi care aici, în acest colţ al lumii, au supravieţuit epocilor de odinioară, anacronismul cel mai caracteristic insulei îl constituie traiul pe care sînt obligate să-l ducă populaţiile indigene. 45 000 de negri australieni, atîţia cîţi au mai rămas din cei 300 000 pe care i-au găsit aici primii colonizatori, trăiesc, în plin veac al XX-lea, alungaţi în ţinuturile cele mai nesănătoase ale ţării, în colibe imunde, hrănindu-se cu rădăcini şi cu larve. Triburile australiene sînt silite să trăiască exact ca în vremurile îndepărtate ale preistoriei. În viaţa lor, colonizarea a însemnat un moment tragic, acela al începutului unei epoci de cruntă mizerie. Niciodată, pentru populaţiile indigene din Australia, nu a existat un petic de pămînt, o meandră de rîu, un colţ de pădure care să nu fi reprezentat o proprietate bine stabilită a unui trib. Încălcarea pămînturilor ce aparţineau tribului vecin se pedepsea cu asprime. Dar noii stăpîni ai Australiei, coloniştii albi, au nesocotit toate aceste tradiţii tribale. Adevărate vînători au fost organizate împotriva negrilor, pămînturile roditoare le-au fost răpite, trecînd în proprietatea fermelor. Reduşi la condiţiile unei mizerii înspăimîntătoare, negrii australieni nu au nici

un fel de drepturi juridice sau politice. În principiu, constituția Australiei acordă drepturi egale tuturor locuitorilor țării, în realitate, însă, un sistem complicat de discriminări funcționează atît de prompt, încît orice om în sîngele căruia curge o picătură de sînge de-al negrilor e lipsit de unul sau altul din drepturi.

De aici izvorăsc toate acele dorințe arzătoare ale eroilor cărții de a-și depăși condiția subumană la care sînt osîndiți de legile scrise sau de tradiții. F. B. Vickers a cunoscut îndeaproape viața și năzuințele oamenilor umili din Australia, în mijlocul cărora a trăit. S-a născut în Anglia, în 1903, dar la vîrsta de 22 de ani, mirajul unei vieți mai îndestulate l-a adus în Australia, țară a legendelor cu emigranți îmbogățiți în cîțiva ani. (Tradiția acestor legende era veche; ocnașul din Marile speranțe, *romanul lui Dickens, aici își adunase marea avere care făcuse din Pip un gentleman.) Dar, în Australia, mirajul și-a dovedit inconsistența. Vickers a muncit multă vreme ca păstor și tunzător de oi, în acel teritoriu sărac din vestul insulei unde se află cele mai multe rezervații ale negrilor. Viața oropsiților băștinași ai țării pe care o cunoscuse în amănunt l-a impresionat într-o măsură atît de mare, încît, întors de pe frontul celui de-al doilea război mondial, unde luptase în armata australiană în Orientul Mijlociu, el i-a dedicat cel dintîi roman al său:* Mirajul *(1955). Apoi, la intervale foarte scurte, au urmat* Străinul în primul rînd *(1956) și* Cresc macii *(1958).*

Ca scriitor, F. B. Vickers a rămas un prieten adevărat al acelor oameni simpli în mijlocul cărora a trăit vreme îndelungată. Mirajul *e o dovadă a acestei profunde înțelegeri a simțămintelor și a idealurilor celor oropsiți. Scriitorul înfățișează mai multe categorii de oameni săraci, stabilind cu precizie cauzele nenorocirilor care se abat asupra lor.*

Pentru negrii de la ferma Gordon, a căror viață se scurge într-o monotonie exasperantă, nu mai există idealuri. Ele au fost ucise cu sălbăticie de stăpînii fermei și de vechili. Batjocoriți, disprețuiți, considerați doar ca niște vite bune pentru muncile cele mai înjositoare, negrii nu găsesc un refugiu decît în tradițiile lor străvechi, în superstițiile cultivate cu grijă de vrăjitorul tribului, de Nulla. Puterea aces-

tuia, care li se pare a fi nepămînteană, îi înfricoşează. Ei cred cu toată sinceritatea că bătrînul e în stare să aducă ploaia peste cîmpurile pîrjolite de secetă, ba, mai mult decît atîta, că moartea însăşi se supune vrăjilor lui şi se abate asupra celui care i-a stîrnit mînia. Forţa acestei tradiţii îndelungate e atît de mare, încît condamnatul însuşi crede că nu se poate împotrivi soartei hotărîte de Nulla şi, cu o resemnare revoltătoare, îşi aşteaptă moartea. Nimeni şi nimic nu-l poate smulge din convingerea aceasta absurdă; în bătaia razelor dogorîtoare ale soarelui, el îşi aşteaptă moartea pe care Nulla a chemat-o asupra sa. Tînărul Dooly, jertfă a acestor prejudecăţi ucigaşe, moare în urma unei autosugestii pe care nici o forţă din lume nu poate să i-o tămăduiască. El e convins (aşa a învăţat din tradiţiile care se moştenesc de nenumărate generaţii) că vrăjitorul e stăpîn pe viaţa şi pe soarta sa.

În faţa acestei forţe supranaturale, tinerii din trib, cu toate încercările lor de a se emancipa, de a se scutura de urmele crîncenelor prejudecăţi arhaice, dau înapoi, îndrăzneala lor se spulberă şi se prăbuşeşte neputincioasă. Tradiţia e atît de puternică la oamenii aceştia naivi, încît domină întreaga viaţă a tribului. Legea, legea nescrisă, moştenită din străbuni, acţionează implacabil şi hotărăşte în toate problemele de viaţă şi de moarte ale membrilor tribului. Legea stabileşte căsătoriile, relaţiile dintre oameni şi, în sfîrşit, relaţiile dintre negri şi atotputernicii stăpîni albi.

Dar, la o privire mai atentă, se desluşeşte limpede că Legea nu izvorăşte decît din zdrobitoarea mizerie a negrilor. Dacă ea hotărăşte ca femeile să se căsătorească foarte tinere cu bătrînii tribului, e pentru că fetele nu pot vîna, constituind astfel o povară pentru propria familie. Cînd ele ajung la adolescenţă, soţii lor sînt bătrîni, în pragul mormîntului.

Totuşi, contradicţiile ivite în urma confruntării şi ciocnirilor cu societatea europeană aduc în viaţa negrilor australieni elemente pe care nu le cunoşteau strămoşii lor. Cazurile asemănătoare cu acela al lui Dooly, tînărul care sfidează Legea şi moartea, alegîndu-şi singur soţia şi părăsind pămîntul străbunilor lui, sînt tot mai frecvente. Ori-

zontul negrilor se lărgeşte, casele din preajmă, locuite de albi, constituie un permanent termen de comparaţie. Ei îşi dau seama că viaţa lor mizeră nu e singurul mod posibil de viaţă. Şi, de aceea, protestele tinerilor, care nu mai pot accepta decît cu greu tradiţiile tribului, sînt tot mai numeroase.

Un alt element care contribuie la această emancipare lentă, dar sigură, a negrilor este creşterea numărului de metişi, corcituri dintre albi şi negri. E însă tot atît de adevărat că şi pentru ei există o Lege, la fel de inflexibilă. O Lege care-i opreşte să ducă o viaţă omenească, demnă, care-i supune bunului plac al poliţiei, al oficialităţilor, al plantatorilor. Freddie nu are dreptul să înveţe carte, nu are dreptul să călărească mai bine decît un om alb, nu are dreptul să muncească, să se căsătorească, să-şi construiască o casă acolo unde-i place. Nona, soţia lui, tot metisă şi ea, nu are dreptul să nască într-un spital, nu are dreptul să-şi iubească soţul, fără riscul de a fi batjocorită şi umilită de oamenii albi. Pretutindeni, în jurul lor, se întind curse nevăzute, albii par să se ruşineze că, măcar pe jumătate, oamenii aceştia le sînt „semeni". Gordon acceptă ca metisul Freddie să fie prietenul fiului său pentru că nu crede necesar să-l contrarieze pe Fred Adams, vechilul cel energic şi priceput. Se desluşeşte, însă, în fiecare cuvînt al proprietarului fermei, dorinţa de a-l face pe Fred să priceapă că „umanitarismul" său nu e decît un dar pe care i-l face şi că „toate au limitele lor". Fred însuşi hotărăşte (destul de tîrziu, după ce fiul său a îndurat ani îndelungaţi traiul de mizerie din colibele negrilor) să îl crească pe Freddie, ca un fel de ispăşire a unui păcat greu. De aceea, el are în permanenţă senzaţia că propriul copil nu face decît să îi limiteze libertatea şi, în consecinţă, conştient sau nu, caută să se răzbune. Un mînz nărăvaş căruia îi dă drumul din grajd, un altul, îmblînzit cu greu de Freddie, pe care îl aţîţă inutil, acestea sînt semnele răzbunării lui Fred. Metisul nu e luat în seamă de nici unul dintre oamenii alături de care munceşte şi cărora le sporeşte, cu sîrg, cu cinste, veniturile. Dick, de altminteri un om harnic, nu-l socoteşte pe Freddie ca pe un egal al său, deşi îi recunoaşte priceperea şi îndemînarea. Modul brutal şi trivial în care se

poartă cu Nona dezvăluie concepția lui Dick, conform căreia asociatul său e doar un tolerat.

Freddie primește pretutindeni salarii mai mici decît albii, el e cel dintîi pe care îl alungă patronii cînd afacerile încep să le meargă prost. Dar tînărul metis nu dezarmează, nu acceptă nici filozofia umilinței, pe care o predică George Truslove, nici cinismul lui Mick de Silva. Pentru el, cîștigarea demnității umane și a independenței reprezintă idealul suprem al vieții. Dar, în condițiile societății în care trăiește, idealul acesta devine inabordabil, un miraj ce se îndepărtează într-una și, apoi, se risipește pentru totdeauna.

Din această perspectivă, moartea lui Freddie Adams poartă un simbol tragic. Tot zbuciumul acestui om înzestrat și energic a fost zadarnic. Modestul edificiu al fericirii sale casnice, clădit cu atîtea sacrificii, se prăbușește într-o clipă, dovedindu-se a fi doar un miraj. Fericirea nu e îngăduită în această societate, unde valorile umane sînt disprețuite, unde există încă rezervații pentru negri, unde totul se calculează în bani.

Din acest punct de vedere, s-ar părea că Gordon e un om fericit. Norocul l-a slujit: fostul tovarăș al lui Mick de Silva a ajuns proprietarul unei ferme uriașe, iar bătrînul metis, care e mai înțelept, mai ager la minte, nu e decît un biet bucătar. Dar Gordon trăiește cu groaza că Mick va sfîrși prin a divulga mijloacele prin care el a ajuns stăpîn pe fermă. Fericirea sa e atît de firavă, încît numai cîteva vorbe ale metisului ar ajunge să o spulbere. Gordon și-a atins idealul: e bogat. Dar trăiește într-o mare însingurare; nici soția, nici fiul său, nici omul lui de încredere nu-l respectă și nu-l iubesc cu adevărat. În jurul lui s-a deschis o prăpastie uriașă, oamenii îi stimează forța, banii, dar numai atît. Idealul lui Gordon nu i-a adus fericirea.

Unul din personajele cele mai tragice ale romanului este bătrînul Fred Adams. Cu o structură psihică foarte simplă, el e omul care crede cu încăpățînare că singura forță în stare să mijlocească înțelegerea dintre colonizatori și băștinași e violența. Dar forța aceasta brutală nu este aceea a unui temperament curajos; Adams e violent pentru că îi e frică. Îi e frică de negrii pe care nu-i cunoaște, nu-i

înțelege, îi e frică de ritualurile lor magice, de tăcerea lor îndîrjită din clipele în care oamenii albi le tulbură aceste ritualuri străvechi. Îi e frică de singurătatea lui, îi e frică de ispășirea păcatului.

Dar, așa cum însăși soarta sa o demonstrează în chip dramatic, brutalitatea nu poate rezolva absolut nimic în relațiile dintre oameni. Fred cade victimă propriei concepții despre violență; omul care s-a obișnuit să creadă că trebuie să se poarte cu negrii așa cum s-ar purta cu animalele e ucis de un animal care nu suportă un asemenea tratament. Și, atunci, întrebarea e firească: dar oamenii vor mai putea îndura multă vreme brutalitatea și violența?

Brutalitatea aceasta a colonizatorilor ia forme dintre cele mai diferite. Nu întotdeauna pumnul și biciul sînt armele ei, ca în cazul lui Fred Adams. Alteori, ca la atotputernicul politician Trew, aceste instrumente primitive ale brutalității sînt înlocuite de altele „mai moderne". Trew își impune punctul de vedere (din unele privințe, mai inuman decît cel al lui Adams) datorită influenței politice de care se bucură în orășelul său. La el, brutalitatea se numește șantaj, demagogie, teoretizarea principiilor rasiste. El, căruia îi sînt subordonate poliția și percepția, nu are nevoie de bici și de pumn. Armele sale sînt mai puternice, lasă răni mai adînci. Propaganda rasistă pe care domnul Trew o desfășoară cu o elocință admirată de toți burghezii orășelului are urmări cu mult mai grave decît armele lui Fred. Disprețul acesta față de negri și de metiși e ilustrat de purtarea lui Dick, omul care calcă în picioare legile prieteniei pentru simplul motiv că a învățat întotdeauna că albii sînt singurii oameni, față de ceilalți nefiind obligat să se poarte omenește.

Aceasta e Legea celor de teapa lui Trew: lovind în negri, omul politic australian își creează o trambulină sigură spre fotoliul parlamentar. Diversiunea aceasta îl scutește de orice altă explicație relativă la șomaj și la mizerie.

Dar ceea ce e încurajator în cartea lui Vickers e demonstrarea faptului că nu toți oamenii albi cad victime teoriilor antiumane ale lui Trew. Oamenii simpli din echipa de tunzători de oi care poposește pentru cîteva zile la ferma lui

Gordon (și, în primul rînd, acea figură de mare demnitate care e Bill) dovedesc că, pentru ei, respectul față de ceilalți oameni, indiferent dacă sînt albi, negri sau metiși, e o adevărată Lege. Muncitorii reprimă cu severitate încercarea unuia dintre ei, cinicul Marty, de a-i umili pe negri. Între brutalitatea nesăbuită a lui Marty și umanitatea zdrobită și disprețuită a negrilor, ei se declară de acord cu aceasta din urmă. Și nu e un simplu sentiment de milă; din cuvintele lui Bill, din atitudinea prietenească a tînărului sortator de lînă rezultă limpede că oamenii aceștia știu foarte bine ce înseamnă adevărata solidaritate umană.

Doctorul Gresham e conștient de riscurile la care se expune primind în spitalul său o negresă. Știe că, în felul acesta, s-a angajat într-o luptă cu forțe superioare lui, cu oameni care ar putea, cu o singură lovitură, să se descotorosească de el. Dar are convingerea că toți cei care gîndesc la fel cu el nu vor îngădui să fie lovit. Și, după ezitările firești acestui început de luptă, doctorul își face datoria de medic și de om.

Vickers surprinde atitudinile acestea elocvente ale unei umanități în conflict direct cu brutalitatea și cu lipsa de omenie a rasiștilor. Și dacă ele nu constituie încă un fenomen general, dacă oameni de soiul lui Gordon și Trew au încă puterea de a dispune de soarta negrilor și a apărătorilor lor, aceste semne de omenie au, totuși, darul de a vorbi despre o conștiință tot mai puternică și mai clară a unor oameni din Australia.

Acesta e, de fapt, mesajul romanului. Moartea tragică a lui Freddie Adams nu poate să risipească sentimentul acesta robust pe care-l regăsim în multe din paginile cărții. Surprinzînd semnele, uneori mai slabe, dar de multe ori puternice, ale unei noi mentalități, Vickers demonstrează că soarta eroului cărții nu va mai fi împărtășită și de fiul acestuia, care va trăi într-o Australie unde „nici el, nici vreun alt copil nu va trebui să se considere alb sau negru sau pestriț, ci un simplu cetățean australian, trăind așa cum are dreptul să trăiască un cetățean adevărat".

Aceasta e concluzia romanului lui Vickers. Scriitorul urmărește cu perseverență exprimarea acestui mesaj profund uman. Prin ideile cărții sale, prin procedeele literare folosite, Vickers se înscrie în acea școală de scriitori austra-

lieni care a fost întemeiată, cu un veac în urmă, de Henry Lawson. Crezul social și artistic al clasicului literaturii australiene, fondator al realismului critic, poate fi regăsit în cartea lui F. B. Vickers. Pentru autorul Mirajului, *realismul nu înseamnă numai descrierea fidelă a unei stări de fapt, ci sublinierea unor semnificații de ordin mai larg. Scriitorul încearcă să subsumeze toate detaliile romanului crezului său, acela al încrederii în victoria umanității. Ceea ce e principalul merit al acestei cărți.*

DAN GRIGORESCU

PARTEA ÎNTÎI

Wanna Kabbi

CAPITOLUL I

În tabăra băştinaşilor, care se întindea de-a lungul albiei secate, nisipoase, a fluviului Pindan, domnea o tăcere ciudată. Era o tăcere încordată — liniştea aceea care poate stăpîni o sută cincizeci de fiinţe, de obicei vesele şi guralive, cînd mintea lor este tulburată de vreun gînd. Era ca şi cum o hoardă de maimuţe gălăgioase dintr-o pădure ar fi amuţit brusc, de spaimă.

Tăcerea care plutea peste tabără era atît de adîncă, încît parcă s-ar fi transformat într-un ţiuit, ce înainta în susul fluviului, pînă la ferma Running Water. Hugh Gordon, directorul staţiunii Running Water, soţia lui şi Amelia Curlewis — preceptoarea băiatului lor, în vîrstă de opt ani, Brian — ascultau atenţi ţiuitul acela.

— Negrii sînt liniştiţi în seara asta — zise Gordon.

— Este o schimbare binevenită — răspunse soţia lui.

Fred Adams, supraveghetorul crescătoriei de oi, culcat în cuşeta lui din odaia de la capătul depozitului, asculta cu atenţia încordată tăcerea împietrită. „Era şi timpul ca diavolii ăştia să mai facă o pauză, după atîta zbierat“ — gîndi el.

Pînă şi indigenii ascultau tăcerea aceea — unii socotind-o un semn trimis de unul din zeii în care credeau, alţii cuprinşi de-o teamă crescîndă.

Tabăra era un vălmăşag de *mia-mia* [1], cu pereţi joşi, din buruieni, totuşi destul de înalţi şi de lungi

[1] Cuvînt indigen, indicînd colibe rudimentare. (n.t.)

ca să poată apăra un om, stînd în picioare sau dormind, de vînturile care suflau în josul fluviului, venind dinspre cîmpiile din interior. Dar acum toate acele *mia-mia* erau pustii. Un singur foc ardea în tabăra unde scînteiaseră cincizeci de focuri. Era focul lui Nulla — bătrînul din tribul Yamagee.

Focul și *mia-mia* lui Nulla se aflau aproape de un pinten de stîncă cenușie, care se prelungea dinspre țărmul fluviului, înfundîndu-se cu vîrful în nisip. În locul unde stînca se pierdea în nisip, un izvor de apă limpede, cristalină, țîșnea și se prefira printre bolovanii netezi, șerpuind în eleșteul Wanna Kabbi. Nulla era paznicul izvorului și al eleșteului, Păstrătorul Legii tribului său.

Nulla era firav și ofilit, tremurînd din toate mădularele, de bătrînețe. Trupul său gol părea că se zgîrcește ca o bucată de piele roasă de vînturi și ploi. Dar în seara asta, Nulla era puternic, grozav de puternic. Purta veșminte de ceremonie. Părul și-l lipise cu noroi luat din eleșteu. Fruntea și brațele îi erau înfășurate strîns, jur împrejur, cu fîșii de lînă roșie. Iar cicatricele de războinic de pe pieptul și de pe spinarea lui, care ieșeau în relief de parcă sub piele ar fi fost împletită o frînghie, deveniseră și mai proeminente, fiind subliniate cu var. Alți doi moșnegi ca și Nulla, purtînd doar o cîrpă înnodată în jurul coapselor, stăteau în dreapta și în stînga lui. Îndărătul lor, în semicerc, se aflau toți ceilalți bărbați ai tribului. Erau vreo cincizeci cu totul. Îngrijeau de oile care pășteau pe întinderea de vreun milion de acri [1] de iarbă spinifex [2], care alcătuia stațiunea Running Water. Ziua îmbrăcau aceleași straie ca și albii, dar noaptea, în tabăra lor, le aruncau și umblau doar cu o cîrpă înnodată în jurul coapselor. Stăteau nemișcați, la fel cu droaia de

---

[1] Unitate de măsură pentru suprafețe, echivalînd cu 4,840 metri patrați, folosită în unele țări (Anglia, America de Nord, Australia etc.). (n.t.)

[2] Plante perene, cu frunze țepoase și ascuțite. În Australia, cea mai răspîndită din această familie este *Spinifex paradoxus*. (n.t.)

copilandri și flăcăi, care rămăsese ceva mai la o parte, dincolo de roata de lumină pe care o arunca focul. Îndărătul lor, în beznă, adunate lîngă un tufiș de lemn de șarpe [1], femeile se tolăniseră pe nisip, ținîndu-și lîngă ele pruncii.

Erau cu toții cufundați într-o nemișcare ce se confunda cu moartea, ascultînd ca niște oameni strînși în jurul unui aparat de radio prin care ar fi așteptat să răzbată pînă la ei un glas, un glas care să le transmită un mesaj deosebit de important. Fuseseră înștiințați că va cuvînta glasul Legii lor. În după-amiaza aceea văzuseră în depărtare cum se înalță, hăt la capătul zării, un nouraș de fum, încolăcindu-se. Nourașul le dădea de veste că Poordog se întorcea.

Poordog plecase împreună cu Tingle ca să-i aducă înapoi pe Dooly și Milani. Milani era nevasta lui Tingle, iar Dooly — fratele său tribal — o furase și o dusese cu dînsul. Săvîrșind această faptă față de fratele său de trib, Dooly încălcase Legea tribului. Mort sau viu, trebuia să fie adus îndărăt la judecată.

Scena era pregătită. Totul fusese rînduit de Nulla. Poordog urma să sosească în mijlocul lor la răsăritul lunii. Potriveala aceasta trebuia să provoace un răstimp de așteptare tăcută, răstimp în care bărbații își puteau cerceta inimile, iar tăcerea avea să deștepte în sufletul lor un simțămînt de teamă și respect față de Lege. Nulla prorocise că, în clipa cînd luna se va înălța de un stat de om, atunci și numai atunci Poordog îl va aduce pe Dooly.

Așa se și întîmplă. De-ndată ce luna se ridică deasupra buzei cîmpiei, un dulău prinse să latre ca un avertisment, și peste o clipă Poordog se ivi din beznă cu Dooly și se opriră amîndoi dinaintea lui Nulla. Printre membrii tribului trecu un fior, se auzi

---

[1] Varietate de arbori tipică în special zonei vestice australiene, adusă din America de Sud și aclimatizată în Australia, cu un lemn foarte rezistent. (n.t.)

un murmur de uimire, apoi se aşternu din nou tăcerea.

Poordog îl sili pe Dooly să se aşeze în preajma focului, în partea opusă celei în care stătea Nulla. Era un flăcău de vreo douăzeci de ani şi, ca şi alţi vreo zece tineri din trib, era corcit. Ca şi ceilalţi, trăise toată viaţa în mijlocul tribului. Culoarea pielii sale era doar un accident al soartei ; faptul că un om alb o făcuse să fie mai deschisă nu însemna nimic pentru el. Era mîndru de cicatricele de războinic care îl aşezau în rîndul bărbaţilor tribului şi îşi ţinea capul sus, cu trufie, purtînd pe chip un zîmbet ce arăta că e mulţumit de sine. Îi respecta pe bătrînii tribului ; de aceea îl lăsase pe Poordog să-l aducă cu dînsul. Dar înţelepciunea lor n-o mai respecta.

— Vorbeşte — zise Nulla, în graiul lor.

Atunci Poordog spuse cum, împreună cu Tingle, îi găsise pe Dooly şi Milani într-o peşteră, colo sus, în munţii Throssel. Vorbi despre lupta în cursul căreia Dooly îl ucisese pe Tingle şi despre fuga Milaniei în ţinutul Pedong, unde nici un Yamagee nu se cade să pună piciorul. După ce-şi sfîrşi povestirea, Nulla se uită la Dooly.

— Milani este a mea — zise sfidător Dooly. Pe mine m-a vrut, nu pe Tingle, care era bătrîn. I-am cerut lui Tingle să mi-o dea mie. El a spus nu, aşa că l-am ucis. Nu este drept ca bărbaţii bătrîni să aibă femei tinere.

— Este rău să iei viaţa fratelui tău — zise Nulla. Este rău să o răpeşti pe Milani, care este sora ta de trib şi are acelaşi totem [1] ca şi tine.

— Nu-i sora mea ! strigă Dooly. Omul alb spune că numai cei ce se trag din aceeaşi mamă şi din acelaşi tată sînt frate şi soră, aşa că nici Tingle nu este fratele meu.

Preciză că toate acestea i le lămurise omul alb, care-i mai spusese că Legea omului negru nu mai

[1] Animal considerat în unele triburi ca strămoş al populaţiei respective şi venerat ca atare. (n.t.)

însemna nimic de vreme ce omul alb stăpînea întreg ţinutul. Ştia toate acestea fiindcă trăise printre oameni albi. Oare nu se dusese el la Marble Bar cu boss[1] Adams? Oare nu văzuse el oraşul şi multe alte lucruri despre care Nulla şi ceilalţi bătrîni nu ştiau nimic?

Din rîndul bătrînilor se înălţară strigăte împotriva ereziei sale şi ei îl rugară pe Nulla să-i vîre lui Dooly duhul în pîntec, ca să moară.

Dar Nulla nu dădu atenţie bătrînilor. Ciulea urechea ca să audă glasurile celor mai tineri, însă aceştia tăceau. Cunoşteau Legea tribului, dar nu mai credeau în ea. Ştiau că Dooly avea dreptate cînd spunea că oamenii albi luaseră în stăpînire nu numai pămîntul, ci şi vieţile lor. De cînd se ştiau, hrana lor depinsese de omul alb, şi de aceea fuseseră nevoiţi să împlinească porunca lui şi să se supună legii lui, deşi habar n-aveau ce cerea aceasta. Dar era reală şi atotputernică, atît de puternică încît nici măcar Nulla nu i se putea împotrivi. Oare boss Adams nu i-o răpise lui Nulla pe Jemima? Iar cînd Nulla protestase pentru că i se răpise femeia, boss Adams îl biciuise la fel cum îi biciuia pe toţi ceilalţi, dacă ieşeau din cuvîntul lui. Şi oare nu omul alb ţărcuise ţinutul, împrejmuind pînă şi eleşteul Wanna Kabbi, încît numai păsările şi oile omului alb, pe care nu cutezau să le ucidă, puteau să vină acolo să bea apă? Iar Nulla nu fusese în stare să împiedice acest lucru.

Tăcerea aceea glăsuia: „S-a isprăvit cu Legea noastră".

Atunci, Nulla cuvîntă:

— Legea neamului Yamagee spune că Dooly trebuie să moară! Legea este tribul! Fără Lege nu poate fi trib. Legea este mai mare decît tribul şi mai mare decît oricare om. Fără ea, omul alb ne-ar risipi, la fel cum vîntul împrăştie seminţele. Un om fără un frate nu înseamnă nimic! Nu aparţine nimănui, nici măcar lui însuşi.

[1] Şef, stăpîn, patron. (n.t.)

Bătrînii mormăiră, iar tinerii îşi plecară capetele. Băieţii, care stăteau în spatele lor, îşi răsuciră degetele prin cîrpele zdrenţuite din jurul coapselor. Erau tulburaţi de sentimente neînţelese. *Ginele*[1] îşi ascunseră chipurile şi-i strînseră pe micuţi la pieptul lor.

— Un strop de ploaie, lăsat singur, nu este nimic — îşi urmă vorba Nulla. Cade pe pămînt şi, pentru o clipă, este doar ca un strop de sînge în pulbere. Dar mulţi stropi laolaltă fac apa! Se afundă în pulbere, şi viaţa pămîntului soarbe dintr-înşii! Mulţi stropi de apă alcătuiesc apa, iar apa este viaţa! Tot astfel este şi cu tribul nostru. Tribul nostru este ca Wanna Kabbi. Trăim datorită lui. Sîntem stropi de ploaie. Laolaltă, sîntem apa lui. Dacă ucizi un frate, înseamnă că ucizi tribul. Să asculţi de omul alb şi de vorbele lui înseamnă să ne ucizi pe noi toţi. Vorbeşti de vrăjile omului alb? Dar poate omul alb să zămislească apa? Poate el să o aducă cu dînsul? Nu! Vrăjile sale sug din eleşteul nostru, aşa cum un prunc suge la sînul mamei sale. Dar nu rămîne oare apa tot aci, chiar cînd vrăjile sale încetează? Părinţii tribului nostru au pus apa în eleşteu. Ea este viaţa noastră. Legea este viaţa noastră. Oare omul alb a făcut ca fulgerul să brăzdeze cerul, cînd apa scăzuse, iar rîul nu mai cursese de atîta vreme că nici nu-şi mai putea aminti cineva de cînd secase? Oare izvorul nu a vieţuit mai departe? Poate omul alb să pună apă în Wanna Kabbi?

— Nu! strigară bătrînii.

Tinerii îşi plecară capetele, ruşinaţi. Tot ce spusese Nulla era adevărat. Îşi aminteau de seceta cea mare, cînd spinifexul se ofilise pînă la rădăcină, cînd toate vietăţile pieriseră. Atunci, nici boss Gordon, nici boss Adams nu putuseră să aducă ploaie.

[1] Cuvînt care indică femeile unui trib, în graiul negrilor australieni. (n.t.)

Dar Nulla adusese. El chemase taurul urlător [1], care spintecase norii cu focul său.

— Dooly se cuvine să moară — zise Nulla. Tribul trebuie să trăiască după Lege, altminteri este ca și nimica. Dacă Dooly nu moare, vom fi alungați de lîngă Wanna Kabbi.

Băștinașii își țineau răsuflarea. Se lăsă o tăcere încărcată de spaimă. Să fii alungat de lîngă apă era mai rău decît moartea.

— Dooly trebuie să moară — spuseră toți.

Pînă și băieții repetară osînda, iar femeile gemură la gîndul grozăviei care trebuia să se petreacă. Și Dooly nu fu în stare nici măcar să rînjească ori să scoată un cuvînt. Un fel de pace pogorîse asupra lui, un fel de curaj. Era drept ca el să moară.

Cînd bătrînii îl apucară și-l lungiră pe spate, Dooly nu se opuse. Nulla luă în mînă piatra spiritului, scuipă pe ea, apoi o rostogoli între palme. Îngenunche lîngă Dooly și-i frecă încetișor pîntecul cu piatra, invocînd în același timp duhul să intre în trupul lui Dooly, pentru ca în clipa cînd *mopoke* [2] va da glas, duhul lui Dooly să-și ia zborul către Tărîmurile Visului.

Apoi bărbații îi dădură drumul lui Dooly, și el rămase întins acolo, cuminte, ca un chip tăiat în piatră cafenie.

Luna apuse. Totul era întunecat și tăcut. *Ginele* își luară *piccaninnii* [3] și se tîrîră în adăposturile lor din *mia-mia*. Departe, pe-ntinsul cîmpiei, urlă un cîine dingo [4], iar un cangur îi răspunse cu un lătrat înfricoșător. O oaie își oglindi ochii îngroziți în apa eleșteului Wanna Kabbi.

Vîntul stîrnit în zori făcu să foșnească frunzele eucalipților care creșteau pe țărm, străjuind eleș-

---

[1] Zeitate simbolizată printr-o bucată de lemn prinsă la capătul unei fîșii de piele — ca o morișcă — folosită în rituri foarte străvechi ale negrilor australieni. (n.t.)

[2] Bufniță considerată ca fiind înzestrată cu puteri magice. (n.t.)

[3] Copii mici, în dialectul negrilor australieni. (n.t.)

[4] Cîine sălbatic, care trăiește în Australia. (n.t.)

teul. Trunchiurile lor albe arătau ca niște stafii. Furcile copacilor mai păstrau încă resturi cărate de inundația din anul trecut, iar crengile lor, smocuri de pene de cacatoeși[1] albi. Sub copaci, în mîlul bogat, roșu, iarba deasă alcătuia un covor verde și catifelat.

De cealaltă parte a eleșteului, apele udau poalele unui colț de stîncă, ce se pierdea lin în pămîntul roșu al cîmpiei. În partea aceea, malul se ridica la o înălțime de douăzeci de picioare deasupra luciului apei, pe urmă cobora iarăși pînă la nivelul cîmpiei, acoperită peste tot de peticele monotone ale spinifexului și întinsă pînă la capătul zării, unde se înălța bariera crenelată a munților Kimberley.

Cînd se uita pe-ntinsul nesfîrșit al cîmpiei, ziua, încordîndu-și privirea spre depărtarea chinuită de arșiță, pînă la contururile fumurii ale munților, Nulla cuprindea cu ochii ținutul său, ținutul tribului său. Cîtă vreme tribul va fi unit, omul alb nu va putea să le răpească țara, oricît ar îngrădi-o și-ar pune oile să-i pască spinifexul, oricît ar împiedica sălbătăciunile să se adape din eleșteu ; da, cîtă vreme va păzi Legea, tribul va trăi !

Apele din Wanna Kabbi aveau un licăr pal în revărsatul zorilor. Nulla le privi îndelung. Niciodată Wanna Kabbi nu-i amăgise, ca și Legea. Din toată salba de lacuri ce însoțea rîul Pindan, nici unul nu era ca Wanna Kabbi. Și nu exista o altă Lege pentru băștinași decît propria lor Lege ; bătrînul își închipuia Legea ca o apă vie ce curge prin mijlocul tribului, dîndu-i viață, așa cum rîul străbate cîmpia, înviorînd-o. Pînă la poalele munților Throssel, de unde începe ținutul Pedong, care înaintează spre inima Australiei, ajungînd la țărmurile Oceanului Indian, la sud de Port Hedland, loc în care fluviul, în timpul inundațiilor, își poartă povara de mîl printre uriași copaci manguși — iată cît se întinde

[1] Păsări din familia papagalului, care locuiesc în India, Malaezia și Australia. (n.t.)

ţinutul tribului Yamagee, iar Wanna Kabbi e inima lui.

Pentru ca toate acestea să fie păstrate, Dooly trebuie să moară. Omul alb îi răpise tribului multe. Îi necinstise femeile şi pe unele dintre ele le făcuse să rîvnească hrana şi vrăjile lui. Copiii lor căpătaseră sînge de alb, încît nici ei, bieţii, nu mai ştiau ce sînt. Dar nu se cuvenea să le răpească Legea sau Wanna Kabbi. Nulla se străduia să păzească tribul Yamagee, păstrînd cu străşnicie Legea.

Soarele ce răsărea hăt la capătul cîmpiei părea că aruncă o ochiadă peste marginea unei lumi turtite. O perdea de nori văluriţi, trandafirii, flutura în zări, dar în cîteva clipe se destrămă, şi cerul se însenină. Totul era acum limpede şi curat ; fiecare lespede cu minereu de fier din colinele Waddara îşi arăta silueta şi culoarea. Fiecare tufă de spinifex alcătuia o moviliţă plină de crestături, ce se deslușea pe pămîntul roşu. Dar, treptat, pe măsură ce globul roşiatic al soarelui urca pe boltă, ajungînd la o înălţime de părea că poate fi atins cu mîna, văzduhul începu să scînteieze şi depărtările să se şteargă sub aburii arşiţei. Peste cîteva minute, spinifexul păru că explodează ca o pară de foc şi conturul întregii cîmpii încetă să se mai vadă. Apoi, din dogoarea orbitoare se ivi un lac, împrejmuit de păduri de pini ce se oglindeau în apă. Într-un ţinut pîrjolit de arşiţă, pădurile acelea erau un miraj, căci făgăduiau răcoarea mult dorită.

Dinspre fermă, din susul fluviului, un gong îşi trimise stăruitor chemarea prin văzduhul nemişcat, către tabără, şi băştinaşii care munceau la Running Water se foiră neliniştiţi.

— Mergem îngrijim oi — spuse unul din ei, folosind engleza *pidgin* [1], pe care Gordon şi Adams o întrebuinţau cînd vorbeau cu băştinaşii.

Nulla se întoarse mînios spre ei.

---

[1] Jargon anglo-chinez, compus din vreo 2 000 de cuvinte, folosit de colonialişti ca să nu fie nevoiţi să facă şcoli pentru băştinaşi. (n.t.)

— Astăzi — zise el — n-o să munciţi pentru omul alb ! Trebuie să staţi aci, să vedeţi cum se împlineşte Legea noastră.

Oamenii rămaseră tăcuţi, dar se cutremurară de spaimă. Spaimă de Lege, dar şi de boss Adams — şi nu ştiau cui să i se supună.

La sunetul gongului, Fred Adams se trezi şi îşi frecă ochii urduroşi, sîngerii, tiviţi cu o dungă de un roşu crud. Se uită chiorîş la lumină, ca un om căruia îi e lehamite să ia de la capăt încă o zi. Zvîrli deoparte cearşaful şi îşi lăsă să-i atîrne afară din pat picioarele desculţe. Stătea acolo, în cămaşa de flanelă pe care o purta şi la lucru, bodogănind la pardoseala goală, de ciment. Scotoci între pat şi un dulap scund, care alcătuia singurul mobilier al încăperii, şi culese o sticlă de whisky pe jumătate goală. Trase o duşcă bună din alcoolul curat, suspină şi se şterse cu dosul palmei peste gura cu buze subţiri, trădînd cruzime. Avea acum o mutră aproape de nesuferit. Puse la loc sticla şi luă de pe duşumea o pereche de pantaloni de moleskin [1]. Îi trase pe el şi se ridică apoi, încingîndu-se cu o curea. Era un bărbat înalt, slab, osos, de vreo patruzeci şi cinci de ani, dar după faţa lui tăioasă ca o secure, după cearcănele din jurul ochilor părea un om de şaptezeci de ani.

În peretele opus patului său era o ferestruie. Se apropie de ea şi privi afară la şopronul pentru tunsul oilor, la acoperişul lui de tablă ondulată, pe care soarele îşi revărsa lumina ca o scăpărare de magneziu.

Lîngă şopron era ocolul cailor. Pustiu ! Ochii lui Adams scăpărară de mînie şi faţa i se aprinse. Poruncise indigenilor să bage caii în ocol ! Le spusese să facă asta în revărsat de ziuă ! Apucă în grabă o pereche de cizme de călărie de pe duşumea şi şi

[1] Pînză de bumbac fin, impregnată cu o soluţie care o face impermeabilă şi avînd o culoare care imită pielea. (n.t.)

le trase pe picioarele goale. Se repezi pe ușă afară, luînd din prag o cravașă. Mîrîi în sinea lui : „Am să-i învăț eu minte !“

În curte se opri, șovăind, neștiind încotro s-o apuce. Se uită la clădirea fermei, din care nu se zărea decît acoperișul, pe deasupra gardului viu, făcut din leandri. Se uită spre valea fluviului, în direcția taberei băștinașilor. Se întrebă dacă Sammy bătuse sau nu gongul.

O porni cu pași mari spre spatele fermei, trînti de perete o ușă, își vîrî capul sub un umbrar de boungainvilia [1] și blestemă vițele sale înflorite. Bucătăria era separată de restul casei. Se repezi în bucătărie și-l privi țintă pe Sammy, care-și vedea mai departe de prăjitul costițelor.

— Hei, mă !

Sammy îi aruncă o privire peste umăr.

— Bă, tîrîtură galbenă, ai bătut gongul ?

Sammy întoarse o costiță.

— Eu bătut. Nici un ins negru venit.

Sammy prăji mai departe costițele, apăsîndu-le cu o furculiță.

Adams înjură, spumegă și se întoarse, dînd nas în nas cu Hugh Gordon, directorul stațiunii Running Water.

Gordon era în pijama și ținea în mînă un castronaș pentru bărbierit. Era un bărbat scurt și îndesat, de vreo patruzeci de ani, cu o figură abătută, bolnăvicioasă. Cînd se uită la Adams, ochii săi căprui pîlpîiră nervos, și cu un glas pițigăiat, în care se simțea iritarea, întrebă :

— Ce se petrece, Fred ?

— Nici urmă de ticăloșii ăia de negri ! Nici picior de cal în ocol ! Trebuie să stea omul și să fugărească tot timpul animalele astea negre !

Adams ieși ca din pușcă și Gordon se dădu la o parte, ca să-i facă loc să treacă.

---

[1] Arbust ornamental, cu flori portocalii și roșu aprins, aclimatizat din America în Oceania și Australia de către navigatorul francez Bougainville (sec. VII) și făcînd parte din familia nyctaginaceelor. (n.t.)

Cînd Adams ajunse în apropierea taberei băştinaşilor, un cîine lătră, înştiinţîndu-i de prezenţa lui. Tinerii, care s-ar fi cuvenit să se afle la ocoalele cailor, îngăimară ceva cu glasuri pătrunse de teamă, spunîndu-i lui Nulla şi bătrînilor că venea boss Adams.

Nulla le ceru să fie liniştiţi şi să rămînă locului. Stătură nemişcaţi, dar tremurau, şi trupurile lor se ghemuiau de parcă ar fi vrut să se ferească de o lovitură.

Adams pricepu că în jurul focului mocnit al lui Nulla se desfăşura vreun rit indigen, dar nu ţinu seama de asta. Pentru el erau doar nişte negri, făcuţi să împlinească porunca lui. Păşind către ei, vîntură şfichiul lung al biciului şi-l lăsă pe nisip în faţa lor, ca să-l poată vedea.

— Sculaţi-vă ! Sculaţi-vă iute ! Strîngeţi-vă ţoalele şi duceţi caii în ocoalele lor !

Plesni din bici.

Îngrijitorii se ridicară încet.

— Nu ! strigă Nulla, sculîndu-se grăbit, cu gesturi ţepene.

Se îndreptă spre Adams, împleticindu-se, şi începu să bîiguie supărat, în graiul lui.

Adams ascultă o clipă, fără să înţeleagă o boabă. Ştia doar că Nulla încerca să se pună în calea lui, încerca să-i spună că omul negru are şi el dreptu-rile sale. Gura i se schimonosi într-o strîmbătură crudă, batjocoritoare.

— Dă-te la o parte din drumul meu — rosti el încet, ca să-şi încarce ameninţarea cu cît mai multe prevestiri sumbre. Se uită la flăcăii care munceau la staţiune. Stăteau şi-l priveau, ca şi cum i-ar fi pus la îndoială autoritatea. Mişcaţi-vă, nemernicilor ! urlă Adams, şi în acelaşi timp plesni din bici.

— Nulla spune nu, boss — rosti unul din băieţi. El zice Dooly moare. *Mopoke* vine şi ia cu el !

Se dădu îndărăt, acoperindu-şi faţa, ca şi cum s-ar fi temut să nu fie lovit.

Adams nu se clinti. Ochii săi lunecaseră de la flăcăul care vorbise la ceata de băieţaşi care-l priveau stînd la cîţiva coţi în urma lui. Unul din ei era corcitură, chiar fiul lui Adams cu *gina* lui Nulla, Jemima. Se uită la el fără să-i pese de spusele băştinaşilor, în ciuda acelui *mopoke* care venea ca să-l ducă pe Dooly pînă pe celălalt tărîm. Adams pricepu ce însemna asta, înţelese acum tot ce spusese Nulla. Avea de-a face cu o vrăjitorie a negrilor. Dooly făcuse vreo boacănă, pesemne, cît timp umblase razna prin ţară. Poate că omorîse pe cineva sau furase femeia altui negru. Vîrîseră un duh în trupul lui Dooly. Acum îşi amintea că-l zărise şi pe Dooly. Nici nu se mişcase. Încet, cu faţa albită de spaimă, întoarse capul să se uite la tînărul băştinaş. Zăcea cu faţa-n sus, nemişcat, aşa cum făcuse toată noaptea, liniştit şi împăcat, aşteptîndu-şi moartea.

— Isuse !

Adams era cuprins de oroare şi de o senzaţie care acum era mai rea decît spaima. I se părea că o mînă rece se lăsase pe umărul lui şi-l făcea să-şi simtă tot trupul străbătut de fiori. Avea presimţirea că era pe cale să i se întîmple ceva cumplit.

Îl mai stăpînise o senzaţie asemănătoare atunci cînd Jemima îi adusese pruncul abia născut. În clipa aceea simţise că Dumnezeu avea o dovadă a păcatului pe care-l săvîrşise. Adams se temea de Dumnezeu ; pentru el nu exista un Dumnezeu al iubirii, ci numai un Dumnezeu al răzbunării. Un Dumnezeu atotputernic, care-i zvîrlea pe toţi păcătoşii într-un iad de foc şi pucioasă. Şi, ca să-l îmbuneze pe Dumnezeul său, botezase pruncul cu numele lui, Freddie. Făcînd acest lucru, se gîndise că Dumnezeu o să vadă că nu încearcă să fugă de răspundere. Apoi luase copilul de la Jemima şi-l dusese în tabăra băştinaşilor. Avea să aibă grijă de el, ca să vadă toţi că îşi recunoştea paternitatea. Şi ameninţase că va ucide pe oricine va cuteza să facă vreun rău băiatului. „Este al meu — spusese. Este Freddie Adams.“

Dar Nulla dăduse băiatului numele de Gidgee, fiindcă era drept și mlădiu ca o lance. Făcuse dintr-însul un copil al tribului și așa crescuse în mijlocul lor pînă acum, la opt ani împliniți. Pentru el, Fred Adams era doar bossul alb care-i dădea rămășițe de la bucătărie.

Adams își privi iarăși fiul. Se uita la el cu gîndul la Dooly și, văzîndu-l pe osîndit cum își așteaptă liniștit moartea, îi părea o prevestire a sfîrșitului ce l-ar putea avea și fiul său. Dar lanțul nu se sfîrșea aici. Răzbunarea Domnului își atingea ținta pe cărări tainice. O vedea cum se strecoară în viața lui, făcîndu-și unealtă din Dooly și din fiul său. Și chiar el va trebui să plătească pentru toate, la încheierea socotelilor. El, și nu altul, va avea de îndurat tortura supremă, pe care o va cere răzbunarea Domnului. Dacă îl va lăsa pe Freddie să moară, așa cum se stingea Dooly, atunci el, Adams, va fi osîndit pe veci.

Dar mintea lui se ferea de asemenea tortură, iar trupul i se ridica cu toată puterea ca să-i sprijine mintea. Chipul îi scăpără într-un rînjet bezmetic; vîntură biciul și îi plesni pe băștinașii care căscau gura la el, făcîndu-i să cadă pe spate.

Flăcăii care munceau la stațiune își luară în grabă cămășile și pantalonii și alergară către ocolurile cailor. Bătrînii se strecurară la adăpostul tufișului de lemn de șarpe, iar *ginele* cu copilașii lor alergară în susul fluviului și se împrăștiară care încotro, de-a curmezișul cîmpiei. Freddie, cu tovarășii săi de joacă, Bungil și Kara, alergară de-a lungul malului, deasupra lui Wanna Kabbi, și se ascunseră în aluviunile îngrămădite printre copaci de revărsările rîului.

Numai Dooly nu se urnise. Zăcea acolo ca mort. Adams se uită la el pe furiș, pe urmă se îndepărtă în grabă, ca și cum s-ar fi așteptat ca Dooly să întindă mîna, să-l apuce și să-l pună pe el în locul lui.

— Isuse !

Strigătul acela exprima teroarea care-l cuprinsese. El sintetiza tot ce era în stare să spună, tot ce era în stare să gîndească.

Gordon trecea spre garaj, cînd îl văzu pe Adams străbătînd ca un orb porţiunea netedă a curţii. Coti şi se îndreptă spre el. Faţa palidă şi trasă, ochii înroşiţi, care nu vedeau nimic, ai lui Adams îl umplură de spaimă pe Gordon. Totdeauna se aşteptase ca într-o bună zi Adams, cu minţile întunecate de băutură şi copleşit de dispreţ pentru propria lui slăbiciune, să comită o crimă, să ucidă vreo femeie indigenă cu care se culcase.

— Ce-i cu tine, Fred ? Ce s-a-ntîmplat ?

Adams se opri şi se uită la Gordon fără să-l vadă. Apoi, ca un om cu minţile pierdute de suferinţă, gura i se căscă tremurătoare şi de pe buzele lui căzură cuvintele :

— Dooly trage să moară.

— Dooly trage să moară ? Credeam că a pornit-o razna prin ţară !

— E pe moarte. Duhul a pus stăpînire pe el. O să moară cînd va striga bufniţa, Hughie.

— Cînd va striga bufniţa ? Ce te-a apucat, Fred ?

— Copilul meu ! Copilaşul meu Freddie ! A văzut toate astea. A fost amestecat în asta, Hughie ! A văzut osul ascuţit, care leagă vraja.

Adams căută prin buzunare o batistă şi-şi şterse ochii.

— Puah ! Nerozii bune pentru negri ! Ce-i cu Dooly ?

— E pe moarte, dacă-ţi spun ! E pe moarte ! Copilul meu a văzut totul. E amestecat în povestea asta ! Se înfruptă şi se desfată cu ea ca un nenorocit de negru ! Se uită la Gordon rugător, cerîndu-i înţelegere : Trebuie să-l scot de lîngă rîu. Trebuie să-l iau de-acolo, Hughie.

Lui Adams i se bîţîia capul şi se întoarse, parcă ruşinat de emoţia care-l răscolea.

Un răstimp, Gordon rămase tăcut. Ştia că, în cugetul său, Adams era tulburat iarăşi de păcatele săvîrşite, cum se întîmpla adesea. Trebuia să pro-

cedeze cu băgare de seamă. Cînd Adams începea să fie mînat de remuşcări, nimeni nu era în stare să spună ce va face. De obicei ameninţa că părăseşte staţiunea Running Water, iar Gordon nu voia să se întîmple aşa ceva. Adams îi era folositor. Gordon era de-ajuns de cinstit ca să recunoască — dar numai faţă de el însuşi — că Adams îndeplinea slujba în locul lui. Numai Adams putea să-i ţină în mînă pe indigeni. Numai Adams cunoştea toate chichiţele şi cotloanele celor un milion şi un sfert de acri care alcătuiau staţiunea Running Water. Adams se îngrijea de oi şi le aducea, în turme de cîte cincizeci de mii, la fiecare tunsoare. Gordon putea să scrie rapoartele pentru conducere, dar în restul treburilor ştia bine că fără Adams era pierdut. Se gîndea numai la asta. Faptul că Adams îi spusese că Dooly trage să moară nu însemna nimic. Prefera să nu audă însă ceea ce zisese Adams despre fiul lui. Dar trebuia să facă şi el ceva, să spună ceva. Şi, ca şi cum ar fi vrut să înlăture din gînd toată afacerea aceea scîrboasă, zise :

— Este doar o bazaconie din aia de-a negrilor, Fred. I-ai pus pe roate pe îngrijitori ? Avem nevoie să adunăm caii în ocoale azi.

— Dooly trage să moară, prostule ! strigă Adams, pironindu-l cu privirea pe Gordon, de parcă ar fi vrut să-l omoare. Nu pricepi ce-nseamnă asta ? Copilul meu este o corcitură ca şi el. Îţi închipui că am de gînd să-l las să moară ca Dooly ?

Gordon roşi la auzul insultei, dar se prefăcu că n-o înţelege. Străduindu-se pe cît putea să-l domolească pe Adams, spuse :

— N-o să moară, Fred. Dooly are o durere în măruntaie. A mîncat ceva care nu i-a priit şi asta l-a întors pe dos. Ceilalţi doar îşi închipuie că va muri. Haide ! Îl luă de braţ pe Adams. O să scoatem o sticlă de calmant din magazie. Îl facem noi bine pe Dooly cît ai bate din palme.

Adams îl lăsă pe Gordon să-l ducă pînă la magazie. O rază de speranţe licărise. Se puţea prea

bine ca Dooly să nu fie cu mintea întreagă, sugestionîndu-se singur că trage să moară fiindcă îl durea ceva. Se gîndi : „Negrii cred că durerea este un duh care a pus stăpînire pe ei". Simţea o mare uşurare să poată nutri această speranţă. Acum îşi dădea seama că nu dorise să-l ia cu adevărat pe Freddie din mijlocul tribului. Ştia că nu simte nici un fel de dragoste pentru el, că singurul interes pe care-l manifesta faţă de copil era izvorît din dorinţa de a-şi micşora propriul său păcat în ochii Domnului. Îşi zise că, pentru el, băiatul era doar un indigen asupra căruia Dumnezeu îi spusese să-şi ţină ochii aţintiţi.

Revenindu-şi în fire şi recăpătînd speranţa, acum că întrezărea o şansă ca Dooly să fie salvat, rosti răspicat :

— Dă-mi sticla aia, Hughie ! O să-i torn pe gîtlej leacul.

Gordon îi întinse bucuros sticla.

După ce Adams se depărtase, Nulla se strecurase îndărăt la foc şi se aşezase pe pămînt ca să se uite la Dooly. Peste cîteva clipe, cei trei băieţi, Kara, Bungil şi Freddie, se tîrîră dindărătul zidului alcătuit de resturile cărate de inundaţie şi se duseră să stea alături de Nulla. O bucată de vreme rămaseră absolut nemişcaţi şi foarte tăcuţi, pîndindu-i neliniştiţi, mai întîi pe Dooly şi apoi pe Nulla, ca şi cum s-ar fi temut că duhul ar putea să nu aibă efect acum, de vreme ce boss Adams fusese în tabără. Pe urmă Freddie îl atinse cu mîna pe Nulla şi zise :

— Dooly moare ?

Nulla încuviinţă solemn din cap, fără să-şi ia ochii de la Dooly.

Băieţii se uitară unul la altul şi clătinară din cap. Păreau a spune că era drept ca Dooly să moară.

Toţi trei aveau cam vreo opt ani. Kara şi Bungil erau băştinaşi get-beget. Aveau faţa lată, nasul

turtit, buze groase și falca în formă de sapă. Și la Freddie puteai zări aceste trăsături, dar erau mai rotunjite, mai netede; iar în timp ce pielea lui Kara și a lui Bungil avea o nuanță sepia strălucitoare, a lui Freddie avea o tonalitate mai spălăcită, o paloare care nu păstra nici o culoare definită. Părul lui era moale și lipit de țeastă, nici brun, nici blond, ci avînd o nuanță intermediară. Era mai înalt decît Kara sau Bungil, dar pe cînd cei doi păreau deja formați, Kara, de o vînjoșie îndesată, iar Bungil, zvelt și înalt, Freddie avea un trup care nu era încă definitiv format. În mințile lor însă nu era nici un fel de deosebire.

Cum stăteau așa acolo și-l priveau pe Dooly, vedeau și simțeau puterea Legii. Era prima lor mare experiență în această direcție și știau că n-o vor uita niciodată. Era o lecție pe care n-o înțelegeau pe deplin, dar n-aveau nici o nevoie s-o înțeleagă. Simțeau că în sufletul lor experiența aceea se conturează, crește și devine o credință care se ridică mai presus de rațiune și îi face să se simtă mai mari și în același timp grozav de mici. Se vedeau singuri, față în față cu această putere a Legii. Dar așa cum iubirea unește indivizii fără să le provoace pierderea individualității, la fel băieții simțeau cum puterea aceea îi face una cu tribul. Simțeau puterea, dragostea și dreptatea de a aparține unei colectivități, de a crește și a trece din ființa lor într-alta mai mare, mai plină, mai cuprinzătoare. Erau legați unul de altul, oameni întregi, împliniți. Și tot ce avea să urmeze era doar o dezvoltare, o creștere, dobîndirea conștiinței că fac parte din trib. Simțămîntul acela îi înfiora, îi umplea de o solemnă bucurie și spaimă. Asta îi făcea să simtă o durere în măruntaie și să le furnice trupul.

Nulla își întinse mîna și-l atinse pe Kara.

— Acum nu va mai ține mult — zise el.

Pe urmă începu să le spună că atunci cînd va sosi și pentru ei clipa să devină bărbați, vor fi duși

într-o lungă călătorie, colo departe, pe întinsul cîmpiilor, tocmai dincolo de șirul munților. Pînă va răsări luna de trei ori, vor trebui să umble sub soarele biciuitor, fără hrană sau băutură. Doar la căderea nopții li se va îngădui să mănînce și să bea, dar chiar și atunci nu vor primi drept hrană decît o șopîrlă sau o batată [1], și numai un strop de apă, cît le trebuie ca să li se umezească buzele. Se vor face tari ca o cremene și asemenea lemnului de șarpe, care se îndoaie, însă nu se rupe. Vor ajunge în pragul morții, le mai spuse Nulla, dar nu vor muri. Numai cei răi mor. Vor deveni bărbați în lege. Duhurile lor vor viețui veșnic. Va veni o vreme cînd trupurile lor vor pleca pe Tărîmurile Visului, dar duhurile lor vor zbura slobode, spre a se naște încă o dată.

Băieții dădură din cap cu gravitate. Era bine că asemenea lucruri urmau să se întîmple.

Aceasta e Legea — zicea Nulla. Iar Legea trebuie să trăiască mai departe, în făpturile lor. Căci fără Lege nu s-ar păstra nici un fel de trib, iar fără trib, nici un om nu ar avea frate.

Băieții răspunseră cu mîrîieli adînci, guturale, în semn că înțeleg ce li se spune.

Nulla se uită la Dooly și băieții îl priviră și ei. Dooly închisese ochii și-și lăsase bărbia în piept. Părea că luciul pielii sale pierise cu totul. Părea că țesuturile i se destramă și pielea i se usucă, asemenea pieliței unui fruct trîntit la pămînt de vînt.

— Dooly moare — spuse Nulla, cu adîncă satisfacție.

— Moare — spuseră băieții și se priviră, cu chipurile pline de uimire.

Bungil se uită îndărătul lui. Auzise cum trosnește o crenguță. Îi zări pe Gordon și pe Adams cum coboară, alunecînd, malul rîpos.

— Boss vine! strigă Bungil, cuprins de spaimă.

— Plecați — le spuse Nulla.

---

[1] Fruct asemănător cartofului, cu gust dulceag. (n.t.)

Băieţii se ridicară şi o luară încet către eleşteu, apoi se căţărară pe mal, ca să-i privească pe oamenii albi.

Gordon îl împunse pe Nulla cu vîrful cizmei.

— Ce se întîmplă cu Dooly ? Este bolnav ?

Nulla nu-l luă cîtuşi de puţin în seamă.

— Nătărăul ăsta vrea ca omul să moară. I-ar plăcea să-i ţină mai departe în starea lor de negri.

Adams îi privea pe cei trei băieţi. Conştiinţa nu-i dădea pace iarăşi.

— Copilul meu stă aici şi e vîrît în povestea asta.

— Lasă-l pe băiat — îi spuse Gordon. Apoi se uită la Dooly. E bolnav în ultimul hal, Fred. Mai bine să-i turnăm pe gît leacul ăla.

Adams se uită la Dooly. Faţa i se şi înţepeni de nelinişte, gura îi tremura, încercînd să scoată un strigăt.

— Isuse ! Moare, Hughie ! L-a prins în gheare !

— Nu-mi spune mie că te laşi prostit de poveştile astea bune pentru negri, Fred ! I-e rău al naibii, dar nu moare. Toarnă-i pe gît leacul ! Îl apucă de păr pe Dooly şi-i trase capul pe spate. Deschide gura ! îi spuse.

Dooly era moale ca o cîrpă ; zăcea în comă. Nu mai ştia ce-i cu el, nici nu mai simţea nimica.

— Trage-i falca-n jos, Fred, şi vîră-i sticla printre dinţi !

Bucuros să facă orice l-ar fi putut salva, Adams procedă cum îi spusese Gordon. Introduse cu sila gîtul sticlei printre dinţii încleştaţi ai lui Dooly şi turnă, în timp ce Gordon trăgea şi mai zdravăn pe spate capul flăcăului. Lichidul cafeniu curse în gura lui Dooly pînă ce i-o umplu, pe urmă se scurse afară.

— Nu înghite — zise Adams, şi glasul lui tremura de spaimă.

— Dă-i toată porţia. Ceva tot o să-i lunece pe gîtlej. Atunci o să-şi închipuie că începe să se simtă mai bine. Ăştia n-au habar de nimic.

în gura lui Dooly sticla cu leacul, pe
pe nisip.
ul ăsta moare, Hughie, îmi iau co-
N-am să-l las să piară ca un negru.
un ins să moară în felul ăsta ! Nu
i negru sau alb !
lul lor de a fi ! spuse Gordon. Ce
bălăcești în lăturile lor ? Copilul tău
altceva, așa că la ce bun să te biciu-
Nu-i vina ta, Fred.
adus pe lume ! Asta mi-a stat tot-
let. Cum m-aș simți dacă propriul
rebui să se curețe în felul ăsta ? Ce
pta aici ? implora Adams.
nestia asta, Fred. Lași prea mult să-ți
l de gînduri prin cap. Copilul se
ine acolo unde se află. Ce poți face
Nu-i poți da altă culoare de piele.
stare să-i schimbi tu soarta ? Hai-
e i-ai pune pe negrii ăștia să iasă la
ijească de cai.

nă. I se părea că Gordon avea drep-
să facă prea mult pentru Freddie.
Totdeauna avea să rămînă un negru
eilalți. Dar, Isuse !
ele uscate. Simțea nevoia să bea

CAPITOLUL II

Cu puţin înainte de amiază, cei trei băieţi ieşiră din ascunzătoarea lor din mijlocul sfărîmăturilor aduse de inundaţie şi o porniră de-a lungul malului fluviului, către casă. Ajunseră la o limbă de prundiş, alcătuită de apele revărsate, care se învîrtejiseră în jurul unei stînci. Acum apa secase, şi în stratul de mîl bogat, roşu, care fusese depus acolo, creşteau pepeni de apă. Căutară pepeni printre tentaculele vrejurilor. Dar cei găsiţi erau necopţi; cînd îi ciocăneau cu încheieturile degetelor, sunau a gol.

— *Byumbye* [1] — zise Kara, şi băieţii porniră mai departe.

Un drum ducea în cîmpie, trecînd pe lîngă mal şi continuînd apoi de-a lungul albiei fluviului. Firele liniei telegrafice continentale urmau pîrtia drumului, tăind de-a curmezişul cîmpiile, spre Broome şi Wyndham. Firele erau atîrnate între stîlpi de oţel şi unul din aceştia se afla chiar în scobitura malului. Băieţii îşi lipiră urechea de stîlp şi ascultară zumzetul firelor, cu uimirea zugrăvită pe feţe.

Totdeauna ascultau aşa cînd dădeau de unul din stîlpii aceia de oţel, căci vrăjile omului alb îi intrigau. Brian spusese că pe firele acelea putea să vorbească cu oameni aflaţi la mare depărtare şi că, dacă se vor lega vreodată de el, o să-i pîrască poliţistului din Marble Bar şi atunci poliţistul o să se

[1] Prost, rău, în graiul negrilor australieni. (n.t.)

suie pe motocicleta lui și o să vină să-i ia, ca să-i ducă la închisoare.

Treaba aceea părea băieților ceva fantastic, dar știau că este adevărată. Odată, polițistul chiar venise și-l luase cu dînsul pe Oolilpa și nu-l mai văzuseră niciodată. Iar altă dată polițistul venise cu o pușcă și, împreună cu boss Gordon, împușcase toți cîinii tribului și-i silise pe toți bărbații să muncească pentru boss Gordon.

După ce ascultară zbîrnîielile dinăuntrul stîlpului, se dădură înapoi și se uitară chiorîș la izolatorul de porțelan.

— Oameni albi mereu vaietă — zise Bungil.

Kara scuipă spre stîlp.

— Oameni alb rău ! zise el, cu chipul său tînăr îmbătrînit parcă dintr-o dată, de atîta silă.

— Oameni alb dă mîncare — spuse Freddie, ca și cum ar fi vrut să le reamintească faptul că de la omul alb aveau parte și de unele binefaceri.

— El dat tu mîncare acum ? întrebă bănuitor Bungil.

Se gîndea că de vreme ce arătaseră atîta interes față de Dooly, fără să obțină nici un rezultat, oamenii albi ar putea încerca să se răzbune.

— Boss Fred dat — zise Freddie. Tot timpul dat mîncare.

Ajunseră la clădăria de lemne grămădită lîngă ușa din dos a fermei. Se așezară pe butucii lungi, de care era rezemat, adormit, Yarree, bătrînul care aproviziona bucătăria cu lemne tăiate. Puteau să vadă pînă la capăt aleea de ciment care ducea din bucătărie în casă. Se apropia vremea prînzului. Rosie, o *gin* din casă, care servea masa, se duse din bucătărie în casă cu o tavă plină de farfurii. Sammy țipă ceva și Tugara se arătă dindărătul tufișului de leandri și se duse în bucătărie. Pe urmă Sammy ieși afară. Lîngă ușă era atîrnată de o bîrnă o tobă veche, spînzurînd în curele. Sammy luă un drug de fier și bătu cu sete în ea. Băieții stăteau nemișcați, privind scena, pînditori ca niște corbi.

De-ndată ce sunetul se stinse, Brian Gordon sosi în fugă de-a lungul uneia din laturile casei. Coti pregătindu-se să urce în goană treptele care duceau pe verandă, dar, zărindu-i pe băieţi, îşi frînă goana şi veni drept la poartă. Îşi aplecă puţin capul ca să privească prin plasa deasă de sîrmă. Era prea scund ca să-şi arunce ochii peste împrejmuire şi n-avea nici un punct de sprijin pe care să se înalţe.

— Hello, băieţi ! spuse el.

Cei trei băieţi mormăiră ceva şi-şi plecară ochii.

— Tocmai acum am venit de la şcoală — zise Brian. Azi după-masă nu mai mă duc la lecţii, mă duc să călăresc cu Fred. O să aducem caii în ocol. Brian pufni în rîs. O să avem ce petrece mîine, cînd Fred o să-i pună pe negri pe cai. Sînt toţi cai neînvăţaţi cu omul. Pun prinsoare că o să se cabreze ca nişte ţapi. Rîse iarăşi. E nostim să-i vezi pe negri cum sînt buşiţi de le merg fulgii, dar nu îi doare. Tata spune că ei nu simt nimic. Acu' trebuie să mă duc la masă. Cu bine, băieţi.

O luă la fugă — un omuleţ vînjos, în şortul lui kaki şi cămaşa în carouri albe şi negre.

Băieţii îşi ridicară iar ochii ca să se uite la mişcarea dintre bucătărie şi casă. Înţeleseseră tot ce spusese Brian, dar vorbele lui nu însemnau nimic pentru ei. Nu-l invidiau ; la drept vorbind, mai degrabă le era milă de el. Tot timpul trebuia să facă ceva. A-l privi pe Brian era ca şi cum ai privi o pasăre căreia i-au fost retezate aripile. Nu putea nici să zboare, nici să stea locului, ci veşnic se învîrtea de colo pînă colo, părea că nu-şi găseşte locul.

Cîteodată Brian îi punea să-l ia cu ei cînd se duceau la vînătoare. Dar nu era bun de nimic ; nu putea să arunce un bumerang, sau o lance, sau o bîtă. Nu putea să se tîrască pe burtă către cineva, fără să fie auzit, şi nu putea să mănînce goanna [1]

[1] Şopîrlă. (n.t.)

ori vreun şarpe şi i se făcuse rău cînd îi vîrîseră în gură larve. Cînd îi punea să joace jocurile lui, lor li se păreau neroade. Auzi, să fugăreşti o minge pe care n-o poţi mînca! Să alerge unul după altul, zicînd „leapşa", cînd ar fi putut să alerge după o şopîrlă. Dar aveau grijă să nu-l lase pe Brian să afle ce era în mintea lor. Brian, deşi nu era mai vîrstnic sau mai voinic decît ei, era plin de puterea omului alb şi asta era un lucru cumplit. Un lucru de care se cuvenea să te fereşti, fiindcă oarecum te făcea să te simţi mic şi lipsit de orice însemnătate.

Băieţii auziră nişte glasuri. Aruncară o privire furişă şi-i zăriră pe Adams şi Gordon ieşind din odaia lui Adams. Se chinciră, devenind nişte moviliţe pitice, şi rămaseră cufundaţi într-o neclintire de moarte, abia îndrăznind să mai răsufle. Tremurau la sunetul glasului lui Gordon.

— Lasă-i pe negri să-i aducă singuri, Fred. Mai odihneşte-te şi tu. Culcă-te puţin azi după-amiază.

— Vai de capul lor! zise Adams.

Trecură de poartă şi se despărţiră, Adams luînd-o spre bucătărie, iar Gordon — spre casă.

Adams se înghesui între masă şi perete şi se aşeză pe bancă. Sammy îi puse dinainte o farfurie cu friptură rece de berbec.

— Dă-mi nişte ceai — mîrîi Adams.

Ochii săi urduroşi îl pîndeau cu răutate pe Sammy, ca şi cum ar fi sperat că Sammy va rosti ori va face ceva care să-i dea prilejul de a tăbărî cu violenţă asupră-i.

Sammy luă o cană smălţuită şi turnă în ea ceai negru. Apoi o puse pe masă, la îndemîna lui Adams.

Adams îl pironi drept în faţă pe Sammy, dar acesta îi ocoli privirea şi dădu să plece.

— Ce faci cu blestematul ăla de zahăr?

— Zahăr pe masă — spuse Sammy.

Se duse îndărăt la masa de servit şi îndesă orez fiert în nişte farfurii adînci. Trînti apoi peste orez cîteva caise conservate.

Adams își puse zahăr în ceai, pe urmă trase o sorbitură lungă. Se simțea prost. Băuse tocmai atîta whisky cît să-l facă să se simtă întărîtat și sălbatic, și habar n-avea de ce o să se apuce după ce va termina de mîncat. Își putea da seama foarte bine de starea lui actuală, dar nu de ajuns de limpede ca să fie în stare să ia o hotărîre. Stătea la îndoială cu privire la răzbunarea Domnului. Era aproape îndemnat să creadă ce-i spusese Gordon. Nu părea drept, se gîndi, ca Domnul să fi trecut totul negru pe alb, acolo, în cartea lui. Pe urmă, pe de altă parte, cu indivizii se întîmplau unele lucruri ciudate. Fusese, de pildă, individul ăla, Tommy Meares. Și ăla și-o făcuse singur. „Eu cu mîna mea mi-am făcut-o, Fred — zicea el. La asta te împing muierile negre. Trebuie să faci așa ceva, ca să te scapi de ele."

Rosie intră în bucătărie cu o tavă încărcată cu farfurii goale. Lăsă tava pe măsuța de lîngă lavoar, pe urmă luă altă tavă, pe care Sammy pusese patru farfurii cu orez și caise conservate, și ieși iar.

Tugara intră în încăpere cu un bidon de tablă pentru petrol, din care făcuse găleată. Îl puse pe dușumea. Luă una din farfuriile aduse de Rosie și șterse cu cîrpa o fărîmă de carne și niște coji de pîine, aruncîndu-le în găleată. Curăță toate resturile din farfurii, în același fel. Se uită la farfuria cu carne a lui Adams, neatinsă, și la cele două felii de pîine de lîngă ea.

— Nu mîncat ele, boss ? întrebă.

— Zvîrle-le la gunoi.

Adams împinse într-o parte farfuria, și Tugara luă și aruncă pîinea și carnea în găleată.

Sammy luă un ceainic și-l umplu pe jumătate cu apă. Îl clăti, rotindu-l în mînă, pe urmă aruncă în găleată frunzele de ceai folosite ultima oară. Făcu ceai proaspăt și-l puse pe sobă, la fiert.

— Tugara — zise Sammy.

— Da !

— Curăţă ligheanul.

Tugara adună de pe fundul ligheanului cîteva coji de cartofi, o roşie putredă, o sfeclă zdrobită şi vreo cîteva foi de lăptuci mîncate de larve şi le puse pe toate în găleată.

Sammy împinse o farfurie cu budincă în faţa lui Adams.

— Ţine-ţi-o — zise acesta.

Sammy luă farfuria şi deşertă orezul şi caisele în găleată. Puse apoi farfuria în lighean.

— Spală, Tugara — spuse chinezul.

— Îhî.

Sammy puse pe masă o farfurie cu carne şi salată, îşi trase o ladă şi se aşeză să mănînce şi el.

Tugara clăti farfuriile şi turnă apă fierbinte. Îngînă cîteva frînturi dintr-un cîntec yamagee.

— Ţine-ţi botul, căţea neagră !

— Da, boss.

Tugara lucră mai departe în tăcere.

Rosie intră în bucătărie cu farfuriile. Curăţă rămăşiţele, le turnă în găleată, pe urmă îi dădu Tugarei farfuriile. Îi şopti ceva la ureche şi cele două fete chicotiră.

— Încetaţi cu tărăboiul vostru spurcat !

Se uitară la Adams cu ochii măriţi de spaimă, pe urmă îşi văzură mai departe de treabă.

Sammy mesteca zgomotos, oprindu-se din mîncat doar ca să-şi şteargă cu şorţul sudoarea de pe faţă. Nu-l lua de loc în seamă pe Adams şi nici Adams pe dînsul. Amîndoi păreau grozav de însinguraţi şi pierduţi la o mare depărtare.

Cînd şi cînd era o pauză în clinchetul farfuriilor, de cîte ori cele două *gine* îşi vorbeau prin semne. Chicoteau mult, dar pe înfundate, aşa că voioşia lor nu era altceva decît o undă de lumină pe feţe şi o scuturare a trupurilor.

Apoi de afară se auzi un lipăit de paşi — cineva care alerga — şi Brian intră fugind în bucătărie. Se opri brusc şi se uită la Adams, ca şi cum s-ar fi

temut să nu-l deranjeze. Își făcu loc pe bancă lîngă perete și se strecură de-a lungul ei, pînă ce ajunse alături de Adams.

— Te-a necăjit, nu-i așa, Fred ? rosti Brian, compătimitor. Așteptă o clipă să vadă dacă el răspunde, dar cînd Fred se mărgini să dea din cap, băiatul își urmă vorba : Dad [1] zice că lui Dooly i-e rău. Ce crezi tu, Fred, au intrat duhurile în trupul lui ? Dacă-i așa, atunci o să moară. E ciudat cum mor negrii în felul ăsta. Noi nu murim astfel, nu-i așa ? Nouă nu ne place să murim. Ție nu ți-ar plăcea să mori, nu-i așa, Fred ?

Adams simți cum îl străbate un fior de moarte.

— Nu-i drept să mori în felul ăsta — zise el.

— Freddie e cu adevărat copilul tău, Fred ? Așa zice dad.

— Eu l-am zămislit.

— L-ai făcut cu Jemima, nu-i așa ?

Adams dădu din cap.

— Ea a murit. Dad crede că bătrînul Nulla a ucis-o. Și tu ești de părere că a făcut asta, Fred ? Eu așa cred. Bătrînul Nulla e rău. A arătat odată cu degetul spre mine. Brian își rezemă brațul de masă și își sprijini capul de braț, ca să se poată uita pieziș la fața lui Adams. Dacă Dooly moare, ai de gînd să-l iei pe Freddie ca să stea cu tine ? Sper că o să faci asta. Freddie îmi place ; o să se joace cu mine. Kara nu vrea să se joace ; cînd poate, mă ocolește. Închise un ochi făcînd un semn de atotștiutor. Știi, pe individul ăsta l-am lovit, Fred. L-am pocnit cu o crosă de crichet. Asta o să-l învețe minte, nu-i așa ? Îi mai ciocănești și tu, așa-i, Fred ? Ție nu-ți plac negrii, nu-i așa ?

— Urăsc animalele !

— Dar pe Freddie nu-l urăști, așa-i ? Pentru că el este fiul tău, făcut cu Jemima. Mummy [2] vrea ca

---

[1] (Citește : ded.) Tată, tătic, termen de alintare, al copiilor, în limba engleză. (n.t.)

[2] (Citește : mami.) Mămica, termen de alintare, al copiilor, în limba engleză. (n.t.)

dad să te lase să-l iei pe Freddie la tine. Şi eu vreau asta ! Şi Amelia ! Amelia vrea ca el să meargă la şcoală cu mine. Ţie îţi place Amelia, Fred ? Eu nu prea o înghit. E caraghioasă. Ei îi plac negrii ăştia. Dad zice că Amelia şi cu mummy îi strică pe negri. El nu-i de părere că ar trebui să poarte pantaloni, la fel cu noi. Mummy o pune acum pe Rosie să poarte pantaloni, şi pe Tugara. Le dăruieşte toţi pantalonii ei vechi — ăia găuriţi. Eu, unu', cred că asta n-are importanţă. Freddie nu poartă pantaloni, dar îmi închipui că o să îmbrace şi el dacă vine să stea cu tine, nu-i aşa, Fred ? O să fie la fel cu mine atunci, nu-i aşa ? Adică, vreau să spun, dacă o să-l ţii la tine. Se dădu ceva mai aproape de Adams şi-i şopti în mod confidenţial : Sper că Dooly va muri.

Adams îl privi cu asprime.

— Pentru ce vrei să moară ? îl întrebă.

Lui Brian i se lungi mutra de mirare.

— Cum aşa ? ! Păi ca să poţi să-l iei pe Freddie să stea cu tine ! exclamă băiatul, ca şi cum l-ar fi socotit cam nerod pe Adams că nu pricepe atîta lucru. Vreau să se joace cu mine, şi dacă ai să-l iei să-l creşti tu, atunci o să vrea şi el. Atunci n-o să mai fie un negru. Aşa că lui dad n-o să-i dea mîna să-l alunge.

Adams clătină din cap, ca şi cum Brian i-ar fi dat o idee asupra căreia avea nevoie să chibzuiască oleacă.

Iar Brian, ştiind că izbutise să cîştige teren, spuse mai departe :

— Eu cred că negrii au culoarea asta doar din pricină că trăiesc lîngă rîu, şi mănîncă larve, şi nu poartă haine ca oamenii, şi nu se îmbăiază înainte de culcare : toate astea îi fac să fie negri. Apoi adăugă cu multă seriozitate : Freddie şi toţi ceilalţi băieţi sînt la fel cu mine, Fred. M-am uitat la ei pe sub haine şi sînt leit ca mine. Nu-i nici o deosebire între ei şi mine, cu toate că pielea li-e pîrlită de soare, şi pot să simtă şi ei. Cînd l-am lovit pe Kara cu crosa mea de cricket, a zbierat ca din gură de

șarpe. Brian rîse la gîndul țipetelor pe care le scosese Kara cînd îl izbise în cap. I-a dat chiar și sînge — adăugă el. Și era roșu ca al meu, Fred.

Adams se foi pe scaun și își roti privirea prin bucătărie.

— Pleci, Fred ? îl întrebă Brian.

— Îhî. Trebuie să mă duc.

Brian se răsuci pe bancă, în timp ce Adams se ridica.

— Ei, bătu-m-ar să mă bată, Fred ! exclamă băiatul bărbătește. Știam că trebuie să te întreb ceva. Dad voia să afle dacă te duci după-masă după cai. Pen'că dacă te duci, zicea că pot să vin cu tine.

— Nu mă duc.

Brian clătină din cap, în chip solemn.

— Dad gîndea că ai putea să te duci să te întinzi puțin.

Adams ocoli masa. Vîrî vîrful cizmei în găleata de gunoi. Se uită la rămășițe, de parcă abia atunci i se limpezise ce anume însemnau, și se aplecă să apuce găleata de mîner.

— Am să le-o dau eu ! strigă Brian, apucînd mînerul găleții și trăgîndu-l din mîna lui Adams.

O luă înaintea lui Adams, dar îl așteptă la poartă.

— Fred, m-am gîndit — zise băiatul, în timp ce Adams deschidea poarta — că dacă l-ai lua pe Freddie la tine, nu l-ai lăsa să mănînce din găleata porcilor, nu-i așa ?

— La dracu', sigur că nu !

— Nici eu nu mi-am închipuit că l-ai lăsa — replică Brian, îndreptîndu-se spre cei trei băieți care așteptau răbdători mai departe și trîntind găleata în fața lor. Băgați-vă nasul înăuntru, măi băieți — le spuse cu vioiciune. Și cum bătrînul Yarree dădea să-și bage mîna în găleată, Brian îl lovi peste braț. Tu nu, Yarree — zise băiatul. E pentru ei trei.

Făcu un pas îndărăt și se opri lîngă Adams. Stăteau și-i priveau pe cei trei copii băștinași cum scotoceau prin resturile de hrană și le îndesau în gură.

— Vai de capul lor — murmură Adams, mai mult pentru el.

— Vai de capul lor — repetă Brian.

Şi trei mîini negre şi una cafenie se cufundară în găleată.

Freddie se întoarse spre bătrînul Yarree, zicîndu-i :

— Tu mîncat.

CAPITOLUL III

Cacatoeșii cocoțați pe crengile eucaliptilor, ca niște flori albe, suspinau tînguitor, pitindu-și capetele sub aripi. Un cangur însetat, care abia putuse sări peste gardul de sîrmă ce împrejmuia eleșteul, rupîndu-l, stătea în două picioare și se uita neclintit la lumina căzută pe neașteptate pe suprafața apei. Sus de tot, printre crengile moarte ale unui copac uscat, o bufniță clipea din ochii ei ca marmura. Răsărise luna.

Focul lui Nulla ardea strălucitor, răspîndind în jur, pe o întindere de douăzeci de coți, o baltă de lumină sclipitoare. Toate celelalte focuri se stinseseră, toate *mia-mia*-urile erau pustii. Bărbații tribului, grămădiți în jurul lui Nulla, stăteau toți cu ochii pironiți asupra lui Dooly. Femeile se ațineau în întuneric, tăcute și atente. Cînd se înteța vîlvătaia, li se zărea doar albul ochilor și semnele de vopsea albă de pe trupurile goale. Își țineau copiii în preajmă, înnăbușindu-le scîncetele.

Era a treia noapte de cînd Dooly, ghemuit de durere, trăgea să moară. Alături zăcea cîinele lui — o corcitură de ogar cu copoi, cu dungi ca de tigru. Culcat lîngă stăpînul muribund, cu botul lung și subțire întins pe labele din față, scîncea rostogolindu-și ochii plini de milă, iar pielea i se încreța de fiori. Părea că are vise urîte.

Înălțîndu-se mai sus pe cer, luna scăldă albia fluviului în lumină, dînd nisipului scînteieri de argint. Plăcile de mica încrustate în pintenul de stîncă reflectau lumina, fărîmițînd-o în mii și mii de scăpărări. Torentele primăverii, lunecînd printre bolovani

spre eleşteu, făceau să sclipească pietricelele în drumul lor. Wanna Kabbi oglindea stelele şi contururile întunecate ale copacilor. Lumea întreagă părea cufundată în ascultare şi aşteptare.

Colo sus, printre ramurile moarte, bufniţa clipi iarăşi din ochi. Apoi deodată păru că rosteşte: „Mo-poke !“

Oamenii tribului îşi ţinură răsuflarea. O clipă trăiră toţi impulsul unei voinţe unice — voinţa de a muri — pe care i-o insuflau, prin privirile lor, lui Dooly. Bufniţa dădu iar glas: „Mo-poke !“

Un spasm îl zgudui pe Dooly. Muşchii crispaţi făcură să-i zvîcnească trupul. Se tîrî puţin înainte, apoi se prăbuşi mort.

Un strigăt de durere şi exaltare ţîşni din pieptu-rile băştinaşilor. Sfîşiindu-şi pieptul cu unghiile, *ginele* porniră să urle ca nişte cîini înnebuniţi de spaimă. Glasurile bărbaţilor păreau un lătrat gutural. Suferinţa şi biruinţa tribului făceau noaptea hîdă.

Pătruns de vaierele indigenilor, Adams — care sta întins în pat — scăpă jos sticla din care bea. Parcă lătrau dulăii iadului. Şi-i închipuia dezgolindu-şi colţii, bălăbănindu-şi limba îmbălată, arzînd de nerăbdare să-l sfîşie în bucăţi. Sări în sus, ţipînd ca trezit dintr-un coşmar. Străbătu, împleticindu-se, odaia şi se rezemă de peretele opus. Apoi, amorţit de spaimă, zgîrie peretele cu unghiile, dibuind pînă găsi uşa şi, deschizînd-o, se cufundă în beznă. Vaierul care se înălţa dinspre albia fluviului îl izbi ca o pală de vînt. Gemu şi bătu spasmodic aerul cu mîna.

— Am să-i ucid ! Pînă la unul !... zbieră.

Văzu luminile fermei şi alergă într-acolo. Se poticni pe trepte şi căzu în genunchi, pe urmă se tîrî pe verandă. Îngenunche acolo o clipă, ascultînd. Îl auzi pe Gordon spunînd: „Joacă o carte ! Ce putem face noi ?“

Sunetul vocii lui Gordon îi topi spaima şi Adams se ridică. Îl copleşea remuşcarea. I se părea că

cineva îl dezmiardă și-i alungă panica în care i se prăbușise mintea. Avea să se căineze și să se roage Domnului să-l ierte. Avea să-și ia fiul și să facă dintr-însul un alb. Pe băiatul lui îl cheamă Freddie Adams, și el făgăduise Domnului că, dacă băiatul va rămîne în viață, va trăi așa cum se cuvine să trăiască Freddie Adams. Își înghiți o lacrimă și se strecură ca un păcătos pocăit pînă la ușa deschisă a uneia din odăi.

Privi cum Gordon, soția lui și Amelia Curlewis jucau bridge în trei, cu o mînă moartă [1]. Pe urmă, în timp ce Gordon strîngea cărțile, Adams se strecură în odaie, cu capul plecat și mîinile atîrnîndu-i peste stomac, ca un călugăr spășit.

— Ce-i cu tine, Fred ? întrebă Gordon.

— A murit. Dooly a murit — suspină Adams.

Alice Gordon se uită la Amelia, iar Amelia lăsă ochii în jos. Avea o senzație penibilă văzînd că o femeie puternică cum era doamna Gordon cere ajutor de la una ca ea. Dacă ar fi avut măcar tăria să vorbească, să-i spună doamnei Gordon ce greșit este să gîndești că băștinașii nu sînt făpturi omenești ! Să fi fost în stare să-i spună lui mrs. [2] Gordon : „N-au nevoie doar de veșmintele dumitale vechi ; au nevoie de dragostea dumitale..."

Dar nu putea să spună asta. Unde s-ar fi dus dacă doamna Gordon ar fi dat-o afară ? Unde s-ar fi putut duce o femeie de cincizeci de ani ? Cine avea nevoie de ea, cînd nu dispunea nici de bani, nici de acel ceva ce atrage bărbații la o femeie ? Amelia Curlewis roși, rușinată de lașitatea sa. Se gîndi că doar asupra lui Brian putea să aibă vreo influență.

Gordon nu rosti nici un cuvînt, privirea lui nu întîlni privirea nimănui. Străbătu odaia pînă la fereastra deschisă, dar auzind vaierul — mai puternic ca oricînd — se întoarse la un dulăpior pe care se

---

[1] Expresie folosită la unele jocuri de cărți, printre care și acela de bridge, indicînd lipsa celui de al patrulea partener. (n.t.)

[2] Prescurtarea lui Mistress, care în limba engleză înseamnă doamnă. (n.t.)

afla o sticlă cu whisky și alta cu vin, lîngă o tavă cu mai multe pahare. Era o situație delicată. Adams se simțea prost, era într-o asemenea stare, încît nu putea să dea nici o atenție glasului rațiunii.

Dacă ar fi fost acolo maiorul din Armata Salvării, sau pastorul care cutreiera hățișurile, ar fi fost ușor. Adams s-ar fi spovedit — le-ar fi dat o bancnotă de cinci lire și ar fi îngenuncheat alături de ei în timp ce se rugau pentru sufletul lui. Pe urmă, Adams s-ar fi îmbătat ca să sărbătorească faptul că fusese spălat și curățat cu sîngele Mielului [1]. Dar nu era pe acolo nici un maior, nici un pastor. Singura speranță a lui Adams de a scăpa de iad era copilul acela corcit. Dar ce putea să iasă din copilul ăla ? Vai de capul lui ! N-avea să fie nici negru, nici alb, dacă Adams l-ar lua să stea cu el. Avea să ducă viață de alb, să-și închipuie că este alb, și pe urmă cineva avea să-l doboare la pămînt. Gordon nu voia ca tocmai el să fie acela nevoit să-l distrugă. Voia să aibă indigeni care-și cunosc lungul nasului și fac ce le spune el. Luă sticla de whisky.

— Hai să bem, Fred — spuse Gordon.

— Am să-mi iau copilul din tabăra de lîngă fluviu — zise Adams, posac.

Se întoarse, plin de rușine, spre mrs. Gordon, dar fără să se uite la ea. Se simțea prea rușinat, acum, că păcatul lui era cunoscut.

— Pricepeți, doamnă — îngăimă el — sînt tatăl lui Freddie.

În clipa aceea fu nevoit să se uite la mrs. Gordon. Iar femeia, a cărei față masivă, cărnoasă și rotundă era de obicei atît de trufașă și distantă, părea duioasă și neliniștită și arăta o maternă înțelegere. Lui Adams îi picurară lacrimi din ochi cînd o văzu astfel schimbată.

— Am și eu simțire, ma'am — mormăi el. Doar nici dumneavoastră n-ați putea îndura să-l vedeți pe Brian cum se zgîiește la un ins care moare. Trebuie să-mi fac datoria față de el. Pînă acum nu

[1] Aluzie la un simbol din mistica creștină. (n.t.)

mi-am luat încă răspunderea pe umeri, ma'am, dar ia auziți-i cum mai urlă ! Se opri, și cu toții ascultară bocetele. Am fost un șarlatan, ma'am — urmă el, pe un ton umil. Am fost pur și simplu un animal. Îmi pare rău, ma'am, însă asta am fost. Nu vreau să mai fiu așa. Să mă bată Dumnezeu dacă nu urăsc muierile astea ! Dar... dar... Glasul i se sparse și trupul său fu scuturat de suspine.

— Nu plînge, mister Adams ! strigă Amelia, alergînd spre el. Ai păcătuit, dar poți dobîndi iertarea.

Adams se întoarse brusc să se uite la fața firavă, palidă a Ameliei. Deschise gura să vorbească, dar era prea buimăcit de făgăduiala ei de iertare ca să mai poată scoate vreun cuvînt.

Atunci, Gordon se răsti :

— Încetează cu vorbele astea, Amelia ! Ce-a comis, ca să trebuie să se tîrască în genunchi ? Un bărbat are nevoie de femeie...

— Nu e necesar să vorbești în felul ăsta, Hugh ! zise soția lui. Știm cu toții că este firesc să fie așa, dar asta nu înseamnă să vorbești ca și cum acest lucru n-ar avea nici o importanță.

— Păi nici nu are ! Ce poate să facă un bărbat ca el ? E și el om, simte și el ca oricare altul ! Doar nu-i pretinzi să ducă o viață de călugăr ?

— Nu mister Adams suferă — rosti curajoasă Amelia — ci copiii.

Gordon îi aruncă o privire lui Adams. Acesta se așezase și părea că se uită la ceva care-i concentrase toată atenția, pusese stăpînire pe toate simțurile lui.

Gordon își pironi ochii asupra Ameliei.

— Nu suferă, dacă sînt lăsați în pace — zise el. Încep să sufere numai cînd își vîră nasul oameni de soiul dumitale și al celor de la Misiune. Fred vrea ca băiețașul ăla să fie Isusul lui...

— Nu vorbi așa, Hugh !

— Vă vorbesc în așa fel ca să mă înțelegeți. Îl cunosc pe Fred, și vrea să ia copilul la el numai din motivul ăsta. Ca să fie micul lui Isus. Dar eu mă gîndesc la copil. Țin la el și n-am chef să fie distrus de niște baliverne neroade, care să-l lase uimit, fără

să știe pe ce lume se află. Este un negru. Lăsați-l să rămînă negru, cîtă vreme nu sînteți în stare să-l faceți să devină alb. Și știți ce înseamnă asta? Se uită aspru la soția lui și la Amelia. Nu-i de ajuns să-i îmbraci cu pantaloni și să-ți închipui că astfel ți-ai făcut datoria. Nici nu te poți mărgini să-i hrănești cu cozonac și pîine albă, în loc de turtă necoaptă. Înseamnă să-i iei ca să trăiască alături de tine.

— Nu fi prost, Hugh! strigă mrs. Gordon. Îi poți civiliza fără să-i iei să trăiască alături de tine!

— Să-i civilizezi? De ce să civilizezi un negru? Este negru ori ba? Cu asta am tras linia la toate socotelile.

Gordon își turnă whisky într-un pahar.

— Băiatul acesta Freddie nu este negru — zise Amelia. Nu există nici un motiv ca să nu poată fi crescut ca oricare copil alb.

— Și eu sînt de aceeași părere — spuse mrs. Gordon. Dacă lui Freddie i s-ar da voie să se joace cu Brian și să meargă la școală împreună cu el...

— Școală! pufni scîrbit Gordon.

— Desigur! Pînă cînd Brian va pleca la colegiu.

— Ar fi posibil, mr.[1] Gordon — spuse cu sinceritate Amelia. Eu sînt foarte dispusă să-i predau lecții.

— Pînă cînd Brian va pleca la colegiu. Și pe urmă ce va fi? Gordon își pironi cu privirea soția. Zi-i mai departe, Alice! Și pe urmă?

— Nu mă întreba pe mine! Tu știi doar ce trebuie să faci cu el.

— Te cred că știu! Să-l trimit îndărăt, pe malul fluviului. Dar crezi că ar rămîne acolo? Crezi că tribul l-ar mai primi?

— Nu există nici o piedică pentru ca să nu locuiască mai departe în casa lui mister Adams — zise Amelia.

---

[1] Prescurtarea cuvîntului Mister, care în limba engleză înseamnă domn. (n.t.)

— Nici un fel de piedică, afară de faptul că bătrînul Fred odată şi odată o să-şi pună ştreangul de gît sau o să se împuşte, şi atunci o să vină aici alt supraveghetor. Crezi că acela o să stea alături de un corcit? Nici în ruptul capului! I-am văzut eu pe d-alde ăştia cu sînge amestecat. I-am văzut chiar pe cei educaţi de Misiune. Nu sînt nici carne, nici peşte şi nimeni nu-i vrea. Se întoarse spre Adams şi-i turnă de băut, spunîndu-i: Dă-l pe gît, Fred!

Adams apucă strîns paharul şi sorbi pînă la fund alcoolul gol. Dădu paharul îndărăt lui Gordon, apoi îşi şterse gura cu dosul palmei. Se uită cum acesta se întoarce la dulăpior şi ia din nou sticla.

— Nu căuta să mă îmbeţi, Hughie — spuse el, ridicîndu-se în picioare. N-am de gînd să-mi beau minţile ca să uit de încurcătura în care mă zbat. Vreau să-mi iau copilul; am să fac dintr-însul un om alb.

— Uite ce e, Fred. Nu vreau să te împiedic să te porţi cinstit cu băiatul. Dar nu poţi face aşa ceva! Cunoşti vechea zicătoare: „Din coadă de cîine, sită de mătase nu poţi face".

Tăcu. Ochii lui Adams erau roşii ca un semnal de stop.

— Vreau să-mi iau copilul la mine!

Gordon îi întoarse spatele. Adams îşi rostise ultimatumul. Gordon ştia că ori el trebuia să cedeze, ori Adams va pleca. Prefera să lase lucrurile să meargă de la sine.

— O să vorbim despre asta mîine, Fred — spuse. Cred că acum am să mă duc la culcare. Vii, Alice? Noapte bună, Amelia. Noapte bună, Fred.

Făcu cîţiva paşi şi se opri lîngă uşă.

Mrs. Gordon, cu un aer de vinovăţie şi stinghereală, ieşi din odaie.

Amelia porni, pe urmă se opri, se întoarse şi se uită la Adams.

— Noapte bună, Amelia — zise Gordon.

Preceptoarea se grăbi să iasă afară.

— Mai e whisky în depozit, dacă ţi se termină provizia, Fred — spuse Gordon, cînd supraveghetorul trecu pe lîngă el, cu capul în pămînt.

Adams nu răspunse şi Gordon închise cu zgomot uşa.

Adams trase binişor poarta în urma lui şi se duse încet, gînditor, spre odaia lui. Hotărîrea sa era luată. Drumul lui era limpede.

Nu avea să-şi găsească liniştea dacă nu-l va face pe fiul său să fie vrednic de privirea Domnului. Îşi aminti de tatăl şi mama lui şi de rugăciunile pe care le înălţaseră, implorîndu-l pe Dumnezeu să-l ierte. Îşi aminti cum îi citeau poveşti din Biblie, poveşti despre oameni care jertfiseră pe toţi ai lor, ca să domolească răzbunarea Domnului. Îşi dăruiseră fiii jertfă lui Dumnezeu, ca să poată intra în rai. Avea să procedeze şi el la fel cu Freddie. Avea să-l facă vrednic de privirea Domnului, făcînd din el un alb, căci Dumnezeu nu acorda nici o atenţie negrilor. Îşi dădea seama că această cale către mîntuire avea să fie lungă şi anevoioasă, dar n-avea să se abată cu nici un pas de la ea. De fapt, chiar se mîndrea cu toate încercările care-l aşteptau. Avea să lupte cu toată voinţa încordată. Şi aşa cum păcătuise, tot aşa se va şi pocăi.

Tînguirile indigenilor nu-i mai trezeau spaimă. Abia dacă le mai auzea. Era surd şi orb faţă de orice, afară de hotărîrea sa de a-şi dobîndi mîntuirea. Îşi dibui drumul spre odaia lui, la lumina fumegîndă a unui felinar de vînt. Bîjbîi cu mîna de-a lungul peretelui de deasupra patului său şi găsi un maldăr de chei atîrnate de un cui. Luînd felinarul de vînt, ieşi iar afară şi dibui prin beznă, ocolind clădirea, pînă la uşa depozitului. O descuie şi intră înăuntru, avînd grijă s-o închidă îndărătul său. Puse felinarul pe tejghea, pe urmă îşi roti privirea în jurul lui.

Depozitul părea a fi al unui magazin universal. Se afla acolo tot ce era necesar ca să acopere necesităţile staţiunii Running Water şi a oamenilor săi. Erau butoaie cu făină, lăzi pline cu tot felul de cutii de

conserve și baloturi învelite în cuverturi și pînză, toate îngrămădite în fundul adîncit în penumbră. Îndărătul tejghelei, rafturile erau înțesate cu mărfuri. Maldăre întregi de cizme negre spînzurau de căpriori. Astea erau pentru indigeni. Mai erau stive de cizme cafenii, croite dintr-o piele moale de parcă ar fi fost de căprioară, pentru albi. Erau rafturi înțesate cu straie pentru indigeni. Haine de lînă grosolană, fără nici o formă, pentru îngrijitorii de cai — de purtat cînd băteau vînturile reci din răsărit, în lunile de iarnă; pantaloni de dril, cămăși de bumbac în dungi, țepene de scrobeală, dar care, cînd le spălai, se fleșcăiau ca o zdreanță. Erau mormane de „pături pentru negri", grosolane, însă în culori vii, *jinna-jinna* [1] și cămăși informe, pe care le purtau *ginele*, toate de un roșu aprins, galbene sau albastre. Se mai găseau șei, căpestre, securi, lămpi, paturi, saltele și doctorii. Iar pe rafturi speciale, acoperite cu perdele de stambă, ca să le ferească de pulberea roșcată ce așternea o dîră de murdărie pe toate lucrurile, se aflau hainele pe care le poate cumpăra un alb. Pantaloni de moleskin pentru călărie, și de gabardină — de purtat în ceasurile libere. Cămăși kaki și în carouri, în culori vesele, și o grămadă de pălării cu bor mare, cu benzi de piele împletită jur împrejur.

Adams își croi drum către rafturile destinate oamenilor albi. Fiul lui se cuvenea să aibă ce era mai bun. N-o să-l mai îmbrace ca pe un pui de negru. Trase în lături perdelele de stambă și luă din grămadă o pereche de pantaloni de moleskin, măsurîndu-i pe trupul lui — erau tare scurți pentru el, așa că o să fie tocmai buni pentru Freddie. Alese o cămașă aidoma cu cea pe care o purta Brian. Luă o pălărie ca a lui Brian și o eșarfă roșie, pe care Freddie avea să și-o înnoade în jurul gîtului. Alese din grămadă cea mai mică măsură de cizme de călărie pe care o găsi, dar cu carîmbul cel mai înalt.

[1] Fuste în culori foarte vii, din material grosolan, confecționate pentru băștinași. (n.t.)

Apoi puse toate obiectele pe tejghea și le cercetă, și iar le cercetă, să vadă dacă nu cumva îi mai trebuia ceva ca să completeze garderoba unui alb. În timp ce lua o curea de piele cu o cataramă mare de aramă, îi trecu prin minte că era din cele cu care-i croiești pe negri. Pe urmă, dintr-un sertar de sub tejghea, luă o cutiuță de carton ; îi tremurară degetele cînd dădu deoparte capacul. Îndoind capetele unei foi de hîrtie de ambalaj, descoperi o pereche de pinteni de argint. Aveau vîrfuri mari, tăiate la rozete cu aspect amenințător, și un lanț de argint cu care să le poți lega de cizmă. Adams parcă și auzea clinchetul acelor rozete, zăngănitul lănțișoarelor, cînd Freddie va umbla încălțat cu cizmele. Se prăbuși și începu să plîngă.

— Isuse, ai milă de mine — murmură printre suspine.

Strîngînd toate lucrurile, le duse în odaia lui și le puse pe pat, pe urmă se întoarse iar la depozit, mai luă un pat de fier pliant, o saltea umplută cu paie și vreo două pături pentru băștinași. Dumnezeu va putea să vadă culoarea acelor pături mai bine decît pe cea de un cafeniu sobru a păturilor pe care le folosea el însuși. Le luă și pe acelea în odaia lui, rezemă patul de peretele opus patului său și puse saltelele și păturile pe el.

Acum era gata. Stătu așa, privind în gol, simțind cum o hotărîre fermă, de oțel, îi întărește trupul. Auzi iar vaierul băștinașilor și își închipui că aude și glasul lui Freddie, țipînd ca un iepure prins în capcană. Ochii îi scăpărară de o ură neînfrînată, gura i se strîmbă. Cu o izbucnire bruscă de violență, smulse biciul atîrnat de canatul ușii și se năpusti afară.

Un cîine lătră, iar băștinașii își curmară vaierul și își rotiră privirile, uitîndu-se la Adams cum se năpustește în josul albiei fluviului, urlînd înjurături, din goană.

Sosi printre ei valvîrtej.

— Unde mi-e copilul ? Privi în jur, dar nu izbuti să-și vadă băiatul. Cu un strigăt de turbare învîrti

biciul, plesnind în toate direcțiile. Unde-mi este copilul, animale negre ?

Apoi îl zări pe Freddie stînd laolaltă cu ceilalți băieți. Alergă la el și-l luă pe sus, după care se întoarse spre oamenii tribului.

— Îmi iau copilul ! Îl iau de lîngă rîu — gîfîi el și ochii i se roteau sălbatic, ca și cum s-ar fi așteptat să fie atacat de pretutindeni. S-a isprăvit cu omu' negru ! S-a isprăvit cu negrul ! O să fie alb, pricepeți ? Îl omor pe primul care spune că n-o să fie alb.

Luat prin surprindere, Freddie își birui pînă la urmă frica și începu să dea din picioare și să țipe.

— Potolește-te, nemernicule ! Te iau cu mine. Departe de rîu ! Se uită la oamenii care-l priveau compătimitor, ca și cum și-ar fi pierdut mințile. Nu vă mișcați ! Învîrti biciul deasupra capului. Am să vă jupoi de vii ! Se dădu îndărăt pas cu pas, ținîndu-l strîns pe Freddie, care se zbătea sub brațul lui.

Nulla se ridică cu greu, în patru labe.

— Gidgee al meu — rosti el, spunîndu-i lui Freddie pe numele lui tribal — nu om alb !

— Tot timpul a fost alb ! Și biciul pocni ca o împușcătură, în timp ce Nulla țipă și căzu, cu sîngele șiroind dintr-o rană pe care lovitura i-o făcuse în umăr.

Adams așteptă, dar nimeni nu se clinti, nici nu vorbi.

— Țineți minte ! zise el. Freddie tot timpul om alb.

— Îhî, boss — spuse unul dintre oameni, ca și cum ar fi vrut să rețină pentru totdeauna acest lucru.

Adams aduse băiatul în odaia lui și-l așeză pe pat. Freddie lăsase capul să-i atîrne în jos și stătea nemișcat. Numai tremurul pielii arăta că-l năpădise groaza. Adams zări tremurul acela, care luneca de-a lungul pielii. Văzuse odată un mînz tremurînd așa, cînd mîna lui fusese gata să-l atingă, iar mînzul

era prea îngrozit ca să mai necheze. Spaima mută a lui Freddie îl mișca pînă în adîncul inimii.

— E-n ordine, fiule — zise el, cu remușcare în glas. N-am să-ți fac nici un rău. Îl podidea un val de duioșie sentimentală. Ți-am luat multe lucruri, ai să vezi, Freddie — zise Adams, lăcrimînd.

Îl atinse ușurel pe băiat, iar acesta îl privi cu niște ochi în care se putea citi numai rugăminte mută.

— Uite — zise Adams, arătînd spre veșmintele de pe pat.

Dar Freddie se uita doar la fața lui.

— Eu nu făcut nimic, boss — izbuti copilul să rostească.

— E totul în ordine, băiete. Tu ești al meu. Tu, Freddie Adams.

Băiatului îi pieri o parte din spaimă cînd Adams îi vorbi cu atîta blîndețe.

— Eu pot plec, boss ? întrebă el.

— Nu te duci îndărăt la rîu. Isprăvit cu om negru. Adams luă cămașa și-i netezi cutele. Hai să punem asta pe tine.

Freddie se lăsă cuminte să i se pună cămașa. Se simți chiar puțin mîndru cînd se uită la carourile ei strălucitoare. Dar nu putea să înțeleagă de ce trebuia să-i fie pusă o cămașă. Se uită la Adams cu o uimire copilărească zugrăvită pe chipul său.

— Lucru' ăsta al lui Brian — zise el.

— Nu al lui Brian. Al lui Freddie Adams.

Băiatul se uită la cămașă, pipăind-o, atingîndu-i nasturii. Se uită iarăși la Adams și clătină din cap, cu tristețe.

— Nu a lui Freddie, boss — zise el, pe un ton care părea să spună că Adams se înșela.

— E a lui Freddie. Freddie tot timpul acum om alb. Adams luă pantalonii și-i puse pe pat, lîngă fiul său. Acum, hai să scoatem de pe tine zdrențele astea murdare — zise el.

Cînd puse degetele pe sfoara încinsă în jurul mijlocului lui Freddie, băiatul sări de pe pat și alergă

la ușă, încercînd s-o deschidă. Dar Adams avusese precauțiunea de a o încuia.

Îl prinse pe băiat și-l așeză iarăși pe pat. Dar de cîte ori voia să atingă cîrpa din jurul șalelor, Freddie dădea din picioare, țipa și căuta să se ferească.

Adams văzu în zbaterea copilului o revoltă împotriva voinței sale. Îl trînti pe spate, pe pat, și-l ținu pînă ce-i rupse cîrpa de pe el.

— Ai să porți pantaloni — îi spuse. Ai să fii un om alb. Un om alb nu umblă fără pantaloni.

Și în timp ce băiatul se zbătea, îi trase cu sila pantalonii, pe urmă îl încinse cu cureaua. Trebui să facă o gaură nouă în piele, cu briceagul, ca să o poată încheia și, la vederea briceagului, Freddie zbieră ca din gură de șarpe, de parcă ar fi stat să-l ucidă.

— Așa, s-a făcut ! zise Adams, luîndu-l de umeri și punîndu-l să stea drept pe dușumea.

În pantaloni încăpeau trei băieți ca Freddie. La talie se încolăceau sub curea, iar jos se făceau armonică în jurul picioarelor. Dar nu-l jenau. Îi simțea netezi și catifelați ca blana de cangur. Îl ascundeau. Uitase iar cu totul de spaimă.

Se zbătu pînă îi trase și cizmele în picioare, dar cînd nici ele nu-i pricinuiră vreo durere, le zîmbi. Încercă să-și smulgă eșarfa roșie pusă în jurul gîtului, însă cînd Adams ridică colțurile și-i arătă culoarea, Freddie o dezmierdă drăgăstos.

— Tot la fel cu Brian — zise el, uitîndu-se la Adams cu ochii holbați de uimire.

— Adevărat om alb. Freddie ca Brian.

Apoi Adams prinse pintenii de cizmele lui Freddie. La această operație, băiatul stătu nemișcat, plin de uimire. După ce-i legă pintenii, Adams îl puse pe dușumea, spunîndu-i :

— Mergi puțin.

Văzînd argintul strălucitor purtat pe cizme, Freddie zîmbi mirat, apoi ridică încetișor piciorul și cuteză să facă un pas. Lanțul clincheni, rozetele pintenilor zornăiră.

— El cîntă, boss! spuse Freddie, privindu-l pe Adams cu ochi holbați.

— Pintenii cîntă. Cîntă mereu, la fiecare pas.

Freddie făcu încă un pas și ascultă clinchetul. Se învîrti în jurul odăii, izbucnind în chicoteli de încîntare la auzul muzicii pe care o făceau pintenii. Se opri în fața lui Adams și își înălță privirea spre el.

— Lucru' ăsta mie este — rosti el posesiv.

— Îhî! Lucru' ăsta este al lui Freddie.

Freddie dădu din cap, în chip solemn. Aruncă o privire în jos, spre pinteni, apoi se aplecă și-i atinse cu mîna. Privi din nou în sus, spre Adams, de parcă în mintea lui ar fi încolțit o îndoială.

— Este mie? întrebă băiatul.

— Tot timpul este al lui Freddie.

— Îhî — zise Freddie.

Uitîndu-se mai departe la pinteni, se duse pînă în colțul odăii, ascultînd, zîmbind, mirîndu-se la fiecare clinchet al lanțului și rozetelor. Se așeză pe dușumea și-și descălță unul din picioare, punîndu-și cizma să se odihnească pe coapsa cealaltă. Pipăi fiecare creastă a rozetei, apăsîndu-le cu degetul și lăsîndu-le să-l înțepe. Roti rozeta și puse mîna pe lănțișor. Era stăpînit de uimire la gîndul că ceva îi aparține.

Adams plîngea. Era ca și mîntuit, se gîndi.

Deodată Freddie își înălță privirea spre Adams.

— Dat mie mîncare, boss — zise băiatul.

— Cristoase, așa-i! Adams se ridică. Am să-ți dau toate merindele pe care le poftești, fiule. Se duse la ușă și o descuie. Stai colea, omule. Eu aduc ție mîncare.

— Îhî!

Adams se zori spre bucătărie. Scăpără un chibrit și găsi cămara. În cămară văzu o pulpă de friptură rece de berbec, din care se tăiase numai o bucată dintr-o parte. O luă, pe urmă se mai uită și după altceva. Mai găsi o farfurie cu o cremă făcută din pîine și unt, pe care Sammy o copsese după-amiază,

cu gîndul s-o servească rece a doua zi la prînz. Adams o luă și pe aceea.

Freddie era încă vrăjit de minunea pintenilor cînd Adams se întoarse. Văzînd însă carnea și pudingul[1], întinse mîna.

— Dat mie, dat mie! strigă el înfometat.

Adams îi dădu carnea și-i puse farfuria la picioare.

— Îndeasă-ți-le în burtă, fiule — zise.

Freddie se repezi hămesit la carne. O dată cu friptura, își îndesa în gură bucăți mari de budincă. Mîncă totul, pînă la ultima firimitură; pe urmă se întinse pe dușumea și adormi.

Atunci, Adams se întinse pe spate în pat și închise ochii. I se părea că aude îngerii cîntînd în ceruri.

---

[1] Prăjitură de origină britanică, asemănătoare unei budinci din făină, stafide etc. (n.t.)

CAPITOLUL IV

Aproape o lună întreagă, zi de zi, Freddie fugi îndărăt la fluviu. Se despuia de toate veşmintele de pe el şi le dădea cui voia să le ia. Toate — afară de cizme şi pinteni; de ele nu voia să se despartă. Îşi punea o cîrpă în jurul şalelor şi se ducea să vîneze cu Kara şi Bungil. Dacă prindeau ceva — un şarpe sau vreo goanna — îl mîncau pe dată. Şi atunci Freddie nu se mai întorcea pînă la căderea nopţii, cînd venea să primească hrana omului alb. Iar cînd Adams se ducea în bucătărie pentru cină, îşi găsea feciorul doar cu cîrpa aceea în jurul şalelor, însă încălţat cu cizme pintenate, stînd pe butucul de tăiat lemne, printre surcele.

— Dat mie mîncare, boss — spunea băiatul.

Iar Adams îl lua în bucătărie şi-l hrănea. Pe urmă îl încuia în odaie şi se ducea la rîu, ca să ia îndărăt straiele lui Freddie, de la oricine le-ar fi purtat. Dacă Gordon şi cu Sammy nu şi-ar fi arătat ostilitatea faţă de faptul că-l trata pe băiat ca şi cum ar fi fost alb, poate că Adams s-ar fi dat bătut. Dar convingerea că îndeosebi Gordon se împotrivea intenţiei sale de a face din Freddie un alb stîrnea mînia încăpăţînată a lui Adams.

— Dacă copilul meu pleacă, plec şi eu — îi spunea Adams lui Gordon.

— Foarte bine! îl repezea atunci Gordon. Fă cum te taie capul! Dar chiar de-ai fi Isus în persoană, tot n-ai putea să-i schimbi băiatului culoarea pielii!

Adams totuşi stăruia. Şi începuse să ducă o viaţă ordonată. Nu-i plăcea ca Freddie să-l vadă bînd whisky, aşa că renunţă la acest obicei. Şi avu

parte de mai multă bucurie de pe urma cumpătării, decît avusese de pe urma beției. Lăsă în pace muierile indigene, și cu toate că uneori îl chinuiau aproape pînă la nebunie poftele trupești, cînd își învingea dorința, patima îi era înnăbușită și se simțea mai bun.

Într-o dimineață, Adams și Freddie ieșiră din bucătărie și se întoarseră în odaia lor. Abia se luminase de ziuă și văzduhul era scînteietor, tare și amețitor ca șampania. Adams sorbea aerul, se simțea sănătos, bine dispus și își zîmbea singur. În ziua aceea avea de gînd să-i facă lui Freddie o surpriză. Dar deocamdată nu voia să-i spună nimic.

Deretică odaia și făcu paturile. Totdeauna fusese deprins să fie curat, îngrijit, dar acum obiceiul acesta îi făcea plăcere. Îi arăta lui Freddie purtările omului alb. Își umplu pipa, și-o aprinse, pe urmă se așeză. Freddie părea nerăbdător să plece.

— O să așteptăm puțin, fiule — spuse Adams. Vine Brian.

În clipa următoare, Brian intră în fugă în odaie.

— Ce mai faci, Freddie ? zise el, adoptînd tonul și ținuta unui cow-boy, fiindcă purta costumul unui asemenea personaj și voia să fie aidoma lui.

Freddie nu răspunse, dar remarcă — cu o ușoară tresărire de mîndrie — că era îmbrăcat la fel ca Brian. Pînă atunci nu se gîndise la persoana lui ca la o ființă întru totul asemănătoare lui Brian, dar în dimineața aceea îi veni acest gînd.

Adams își puse pălăria.

— Ei, și acum s-o pornim. Ne așteaptă o zi mare.

O luă înainte, spre ocolul cailor. Brian mergea în trap, ca să țină pasul cu Adams, dar Freddie rămase la cîțiva pași în urmă.

— Vino, Freddie ! strigă Brian. Iar cum Freddie nu-și iuți pasul, Brian se întoarse spre el, îl apucă de braț și-l trase lîngă el. Plecăm undeva — îi spuse Brian. E secret. Dar eu știu unde ne ducem. Vino ! Fred o să-i pună pe roate pe negri.

Freddie nu rosti nici o vorbă. Îl lăsă însă pe Brian să-l tragă după el. Dar picioarele sale, care se poticneau, își pierduseră, ca și mintea lui, echilibrul. Nu știa unde se află sau care este locul lui.

În ocol se aflau cîțiva cai. Abia se întorseseră de la pășune și erau tare temători. Pe gard se cocoțaseră îngrijitorii, iar printre ei se aflau, în dimineața aceea, Kara și Bungil.

Adams așteptă pînă ce cei doi băieți ajunseră lîngă el, apoi spuse :

— Cățărați-vă pe stinghii, băieți. Tu rămîi cu Brian, Freddie.

Mai mult de nevoie, dar cu ochii mereu la Kara și Bungil, Freddie se cățără pe o stinghie, lîngă Brian.

— Bătrînul Fred e un adevărat campion la dresatul cailor — zise Brian.

Adams intră în ocol, plesni din sfîrcul biciului și, ca un dresor de circ, făcu să se învîrtă în cerc caii. Strigă pe nume pe unul din băștinași și flăcăul se apropie, rămînînd în spatele lui. Apoi, deodată, atinse fulgerător cu șfichiul un anumit cal :

— Pune mîna pe el !

Băștinașul, care ținea în mînă un căpăstru, își aținti privirea asupra calului însemnat și-l sili să se vîre într-un colț. Cîteodată prindea calul fără nici o greutate, punea căpăstrul pe el și-l ducea la o parte, ca să fie înșăuat. Dar alteori, cîte un cal, prins de foarte curînd, se dădea îndărăt și făcea un salt neașteptat ; atunci Adams își încolăcea cu dibăcie șfichiul biciului în jurul picioarelor flăcăului, trăgea brusc și-l smucea, încît flăcăul cădea în praful și-n murdăria ocolului.

— Asta o să te învețe minte ! spunea Adams.

Brian rîdea.

— Fred știe cum să umble cu negrii ăștia ! cîrîia băiatul.

Freddie îl privea pe furiș, simțind cum un val de ciudă îi înfierbînta sîngele. Și el rîsese de cîte ori îl văzuse pe boss făcînd șmecheria aceea, dar

în dimineața asta nu avea chef să rîdă — se simțea de parcă i-ar fi făcut-o lui. Înțelegea că îndărătul acelei tumbe a băștinașului în țărînă era ceva, ceva de care nu putea rîde.

— Kara ! strigă Adams.

Freddie tresări, cuprins de o spaimă de nespus. Numele lui Kara, răcnit de gura lui Adams, era pentru Freddie ca ruperea unei legături, ca închiderea unei uși ce-l despărțea de Kara.

— Kara, pleacă ! strigă băiatul, cînd Kara sări în ocol.

— Trebuie să muncească — spuse Brian. Și Bungil la fel. Dad spune că sînt destul de mari pentru ca să fie puși la treabă.

Adams chemă la el pe unul din băștinași, pe urmă atinse cu șfichiul o iapă bătrînă, cu pîntecul ca un ceaun.

— Pune frîul pe ea — zise. Urcă-l pe Kara pe iapă. Nu-i dați nici o șa.

— Nici o șa pentru Kara — repetă Brian. Ăsta trebuie să călărească de-a dreptul pe spinare. O să-l cam doară fundul.

— Bungil !

— Bungil, pleacă ! spuse Freddie, cuprins de o buimăcire tristă.

— Da' trebuie să-și cîștige merindele ! Cînd sînt de ajuns de voinici, sînt și destul de vîrstnici. Așa spune dad.

Freddie se uită la Brian. Apoi îl întrebă :

— Eu călărit ?

Brian făcu cu ochiul.

— Așteaptă și-ai să vezi, Freddie. Tu nu trebuie să călărești pe o mîrțoagă deșălată, ca Bungil și Kara. Tu ai să călărești pe un cal bun pentru un om alb.

— Eu călărit cal omu' alb ?

— Firește că da. Tu ești băiatul bătrînului Fred. Tu nu ești un ins negru. Tu, sfîrșit om negru.

Freddie privi năucit în pămînt. Nu înțelegea. Dar gîndul că urma să călărească un cal bun ca și un

om alb îi făcea oarecum mai ușor de suportat despărțirea de Kara și Bungil. Se uită iarăși la Brian.

— Eu călărit alătur' Brian ?

— Sigur că da ! O să călărești împreună cu mine și cu Fred.

— Îhî !

Freddie dădu din cap. I se părea că este tîrît în vîrtejul unui vis în care urmau să i se întîmple tot soiul de lucruri — unele plăcute, altele neplăcute — fiecare ștergîndu-l pe cel dinaintea lui, pe măsură ce apăreau.

Îl privi pe Kara cum era cocoțat de către Moonshine pe spinarea bătrînei iepe, pe urmă Moonshine îl cocoță și pe Bungil pe calul pe care i-l alesese Adams.

— Sînt speriați — spuse batjocoritor Brian. Se tem că or să cadă. Negrii nu pot călări. Uită-te la ei cum stau. Fred e singurul om care știe să călărească. Să te uiți ce strașnic se ține el în șa.

Toți băștinașii încălecaseră acum și ieșiseră din ocol, așteptînd pe tăpșan.

Adams îi chemă pe Freddie și pe Brian la el ; pe urmă o luă înaintea lor, spre grajduri. În boxe erau trei cai, adulmecînd ultimele grăunțe de ovăz și fire de nutreț. Unul din ei era armăsarul lui Adams — un cal mare, negru, un animal trufaș, fioros, cu ochi sălbatici și perfizi — pe urmă era poneiul murg al lui Brian, iar după el, un mînz drăguț, castaniu. Adams se duse la mînz și-l bătu cu palma peste crupă, își trecu mîna pe sub pîntecul lui, apoi îl mîngîie pe spinare și pe gît. Se uită la Freddie.

— Cum îți place, fiule ? îl întrebă.

Freddie privi calul. Era plin de o speranță sfioasă și o teamă îmbinată cu îndoiala. Mînzul acela era al lui, la fel de sigur ca și pintenii, și totuși așa ceva nu putea fi adevărat. Lăsă capul în jos. Nu îndrăznise să spere că-i va pica un asemenea noroc, cînd Kara și Bungil fuseseră puși să încalece niște mîrțoage bătrîne.

— Nu-i vine a crede că vorbeşti serios, Fred — zise Brian.

Adams îl luă pe Freddie de mînă şi-l duse în boxă, punîndu-i palma pe ponei.

— E al tău, băiete. Bătrînul tău ţi-l dăruieşte. Mîngîie-l. Luă mîna băiatului şi o trecu prin părul neted al mînzului. E numai al tău. Dă-i un nume.

Freddie îşi înălţă privirea spre el.

— Dă-i un nume.

— Îhî.

— E al tău, Freddie! Dă-i un nume.

— Ins ăsta al meu este? întrebă Freddie, care încă nu era în stare să creadă că aşa ceva poate fi adevărat.

— E al tău, Freddie — spuse iar Brian. Este un campion. Tatăl lui era cal de curse. O să mai crească, nu-i aşa, Fred?

— O să crească la fel ca Ager al meu — zise Adams.

Freddie atinse calul cu mîna. Animalul întoarse capul şi se uită la el ca şi cum l-ar cunoaşte. Băiatul îşi îndreptă privirea spre Adams, în timp ce pe chipul lui răsărea un zîmbet de uimire.

— Murgul privit Freddie — spuse băiatul aţîţat. Tot timp al meu este.

Adams zîmbi, pe urmă îi făcu cu ochiul lui Brian.

— Acum s-a deşteptat — spuse el.

Brian îi făcu şi el cu ochiul.

— Pune şaua pe el, Fred. Aşa o să-l deprinzi.

— Haide să punem şaua şi frîul — zise Adams, aprins, deoarece îl vedea pe Freddie cucerit.

Trecu pe sub iesle şi băieţii îl urmară în încăperea unde se ţineau şeile. Era un pavilion de tablă ondulată, la capătul hambarului unde se depozitau ovăzul şi nutreţul. În pereţi erau înfipte stinghii pentru pus şeile şi în toate ramele de lemn negeluit erau bătute agăţătoare pentru atîrnat frîuri. Deasupra uneia din şei văzură o muşama pentru

șa, nou-nouță. Adams o trase jos și i-o dădu lui Freddie.

— Și asta e tot a ta. Zîmbi. Și asta — și-i întinse o șa nou-nouță, cu chingi din piele pirogravată.

Acum Freddie nu mai era mirat. Întreba doar:

— Și ăsta al meu este? cu ochii sclipind de încîntare.

— Toate sînt ale tale, fiule.

Brian chicoti.

— Acum e un adevărat om alb, Fred — rosti el cu mîndrie. Simțea că îl ajută pe Adams să-l transforme pe Freddie într-un băiat alb. Luă șaua și o puse în brațele lui Freddie. E la fel cu a mea, Freddie — îi spuse. Fred a ales una leit cu a mea. A adus-o tocmai din Perth [1] pentru tine. Bun om, 'ai?

— Aha. Om bun — întări Freddie.

— Ia frîul, Brian — spuse Adams, zîmbindu-i părintește fiului său.

Brian se cățără pînă la o agățătoare pentru șa și întinse mîna îndărătul unui stîlp, trăgînd de-acolo un pachet învelit în hîrtie cafenie. Sări jos și-i înmînă pachetul lui Fred Adams.

Freddie se apropie de Adams, pîndindu-i fiecare mișcare. Urmărea mîna lui Adams, care-și pipăia cureaua ca să desfacă briceagul prins acolo. Fără să clipească, privi cum limba briceagului se deschide. Tăișul fu vîrît sub sfoara care lega pachetul. Pe urmă, sfîrr! sfoara căzu, pachetul se desfăcu și mîna lui Brian țîșni să prindă un frîu nou, cu rozete de argint pe capul zăbalei. I-l întinse lui Freddie, ca să-l vadă.

— Ia te uită la el, Freddie — zise Brian. E al tău. Leit-poleit cu al meu.

Și puse frîul în mîna întinsă a lui Freddie.

Freddie îl admiră o clipă. Pe urmă se uită iar la șa. Fruntea i se încreți; era în mare încurcătură.

— Ce-i cu tine, băiete? îl întrebă neliniștit Adams.

---

[1] Capitala Australiei Occidentale. (n.t.)

Freddie se uită la el.

— Kara nu avut şa — spuse băiatul.

Adams şi Brian începură să rîdă. Pe urmă rîsul lui Adams se curmă brusc, trăsăturile sale se înăsprire.

— Kara nu capătă şa. Kara om negru.

Freddie păru că stă şi chibzuieşte puţin la afirmaţia aceea, pe urmă se duse spre calul lui.

— A-nţeles — spuse Adams. I s-a deşteptat mintea.

— Acum ştie că este un om alb, Fred — rosti Brian cu solemnitate.

— Pe viul Dumnezeu, zău că ştie !

Adams îşi luă şaua şi frîul.

După ce caii celor doi băieţi şi cel al lui Adams fură înşăuaţi complet, Adams o luă înaintea lor, ieşind afară din ocol. Puse frîurile la cai şi porniră, cu Freddie călărind la dreapta şi cu Brian la stînga lui. Călăriră unul lîngă altul către ferma staţiunii, iar băştinaşii se înşirară în spatele lor, ca un escadron de cavalerie în spatele generalilor.

Lîngă clădirea fermei, Adams îşi opri iar echipa. Şuieră, şi numaidecît Rosie şi Tugara — slujnicele din casă — veniră în grabă la el, aducînd pachete.

Rosie îi întinse pachetele lui Adams. El luă unul din ele.

— Unul pentru Freddie, unul pentru Brian — zise. Pe urmă adăugă, către băieţi : Puneţi-le în coburul şeilor. Sînt merinde.

Rosie îi înmînă lui Adams o ploscă îmbrăcată în pînză, croită în formă de semilună, cu curele.

— Apă de ploaie ? întrebă el tăios.

— Aha, boss.

Adams atîrnă plosca de gîtul calului.

— Ai adus raţiile pentru negri, Tugara ?

— Aha, boss.

Şi-i întinse un sac cu zahăr, pe care-l atîrnă de oblîncul şeii.

Gordon veni spre ei, trecînd pe poarta din mijlocul tufişului de leandri.

— Totu-i pus la punct, Fred ?

— Totu-i pus la punct.

Gordon se uită la Freddie şi băiatul plecă încet capul. Ochii lui Gordon vîrau spaimă într-însul.

— Văd că l-ai suit pe cal — spuse Gordon.

— E-n ordine, dad — zise Brian, rugător.

— Vezi de tine, Brian. Gordon se uită la Adams. Ai grijă ca Brian să nu pornească-n galop, Fred. Cu bine. La revedere, Brian.

— La revedere, dad.

O porniră călare către largul cîmpiei. Adams îşi ţinea armăsarul negru într-un trap domol, iar poneii mergeau cînd în trap, cînd în galop, ca să rămînă alături de el. Băştinaşii păstrau o distanţă de vreo douăzeci de paşi în urmă, vorbind şi rîzînd voioşi, purtîndu-şi caii încolo şi-ncoace într-un trap săltat, ca şi cum totul ar fi fost doar un joc. Dar Adams călărea în tăcere, privind ţintă înaintea lui. Iar cei doi băieţi îl imitau, încercînd să stea în şa băţoşi, cu capul sus.

Soarele urca repede pe boltă. Surprins, un cangur care zăbovise mîncînd, ţopăi deodată de-a curmezişul drumului lor, făcînd armăsarul să bată din copite şi să sforăie. Adams îl struni şi-l domoli iarăşi. Un cîrd de potîrnichi se înălţă şi zbură cu zgomot, cu un sfîrîit de aripi, pentru a luneca iar jos, ascunzîndu-se printre smocurile de spinifex. Şopîrle de un verde-cafeniu, pătate cu aur, se tîrau pe pămîntul roşu, spre umbra smocurilor de spinifex, ca şi cum pămîntul ar fi fost prea fierbinte pentru labele lor subţiri, cu gheare. Un diavol de munte [1] scoase batjocoritor limba lui turtită, dar zăcu nemişcat, ca şi cum ar fi ştiut că crestele sale cucuiate îi vor ocroti trupul bulbucat. O viperă veninoasă zăcea încolăcită în jurul unui bolovan cafeniu, ca şi ea, iar caii nechezară şi păşiră într-o parte, simţind primejdia reptilei.

---

[1] Şopîrlă specifică regiunii, avînd spinarea protejată de o creastă zimţată. (n.t.)

Văzduhul începu să licărească deasupra spinifexului. Hăt departe, şirurile munţilor aveau o culoare mohorîtă, arătînd ca o carne învineţită. Un miraj spărgea monotonia depărtării acoperite de spinifex. Cerului fără nori îi era suptă culoarea de către arşiţa crescîndă. Pămîntul părea că se prăbuşeşte într-o agonie, în care avea să zacă pînă la apusul soarelui.

Tăcerea lui Adams şi a lui Brian îl tulbura pe Freddie. Îi părea nefirească, prevestitoare de rău. Le aruncă o privire furişă, ca şi cum s-ar fi temut de tăcerea lor. Şi în spatele tăcerii oamenilor albi auzea aievea flecăreala şi rîsetele foştilor săi tovarăşi de joacă ; era dornic să fie alături de ei, însă se temea să rămînă în urmă.

În sfîrşit, Adams ridică braţul drept şi arătă înaintea lui, spre o învăpăiere de lumină care ardea ca o flacără de magneziu deasupra unui lac ale cărui ape incolore sclipeau.

— Moara Yalading — zise Brian. Poposim acolo, Fred ?

— Poposim şi punem la fiert gamela.

— N-am putea să galopăm puţin, Fred ?

— Încă nu. E prea departe. Mai încolo o să vă las să galopaţi. Vreau să văd cît de bine se descurcă Freddie în treaba asta.

Mai străbătură călare vreo jumătate de milă. Pe urmă, Adams spuse :

— Dă pinteni calului, Brian !

Brian vîrî pintenii şi roibul lui ţîşni înainte, în galop.

— Dă pinteni şi tu, Freddie ! strigă Adams.

Şi-l văzu pe băiat cum se ghemuieşte, cum slăbeşte hăţurile, de parcă ar fi fost deprins dintotdeuna să facă aşa. Totodată, vîrî pintenii în trupul roibului şi poneiul zbură ca vîntul, cu Freddie cocoţat în şa ca o maimuţă.

Adams galopa imediat în urma fiului său, pîndindu-i fiecare mişcare. Băiatul era născut pentru

şa. Cum mai îmboldea poneiul ! Se lua la întrecere ! Se lua la întrecere cu Brian !

— Isuse !

Adams simţi aproape că-l podidesc lacrimile.

Galopară pînă la moară, gîfîind de încordare. Freddie surîdea cu toată gura.

— Eu alergat — zise el mîndru.

— Da ! M-a învins, Fred ! strigă Brian, bucuros că Freddie ajunsese înaintea lui la ţintă, fiindcă asta însemna că Freddie era alb ca şi el. Acum poate să călărească. N-o să mai trebuie să-l înveţi de loc, Fred.

— E născut pentru călărie — zise Adams. E copilul meu.

Descălecară şi-şi legară caii de un gard. Imediat, Brian porni să dea o raită după lemne, ca să facă un foc la care să pună gamela la fiert. Îl luă şi pe Freddie cu el şi amîndoi se duseră la o limbă de prundiş, unde se aflau cîteva tufe risipite de iarba-săracului şi de lemn de şarpe.

Adams aşteptă ca îngrijitorii băştinaşi să-i ajungă.

— Merinde ! zise el, cînd aceştia se opriră lîngă dînsul. Oamenii negri fac tabără lîngă rezervor.

Adams arătă spre marele rezervor de oţel, în care moara de vînt pompa apă din puţul aflat sub turnul ei de oţel. Băştinaşii călăriră pînă la celălalt capăt al rezervorului, unde aveau să fie ascunşi de privirile lui Adams. Descălecară şi-şi legară caii, pe urmă se aşezară pe pămînt în cerc.

Băieţii se înapoiară cu braţele încărcate de vreascuri. Le trîntiră jos, şi Brian se apucă să facă focul, chemîndu-l pe Freddie tot timpul, să-i dea o mînă de ajutor. Cînd focul se încinse bine, Adams luă din coburii şeii un vas, îl umplu cu apă din ploscă şi-l puse apoi peste gătejele aprinse.

— Să nu beţi niciodată apă din puţul ăsta — le spuse el băieţilor. Te face să te scuturi de friguri.

Brian strîmbă din nas şi se uită la Freddie.

— Apa puţ nu bună, Freddie. Foarte bună pentru negri, dar noi nu bem din ea.

Adams spuse :

— Mă duc să hrănesc cioroii, pînă fierbe gamela.

Pe urmă se duse la calul său și luă de pe șa sacul cu zahăr nerafinat. Brian i se alătură, însoțindu-l spre grupul băștinașilor. După o clipă de ezitare, Freddie porni și el după ei, la cîțiva pași în urma lor și părînd cuprins de o sfială vinovată.

Cînd Adams și cu băieții se apropiară, băștinașii încetară pălăvrăgeala. Plecau capetele, ca să nu-și încrucișeze niciodată privirea cu ochii omului alb. Adams trase sfoara din jurul gurii sacului, îl aplecă într-o parte și din el căzu un morman de pîine mucedă și stătută — pîinea fără drojdie făcută anume pentru ei.

— Umpleți-vă burta cu ea — le spuse, împăturind sacul de zahăr și depărtîndu-se.

Freddie rămase în urmă, privind la băștinași. Luau pîinea de pe jos și o vîrau în gură. Începuseră să-și vorbească și să rîdă iar, de parcă ar fi petrecut la un picnic.

— Vino, Freddie !

Băiatul păși încet după Brian. Mintea sa era tulburată. Nici unul din oamenii tribului nu se uitase la el, nu-i spusese o vorbă, nici măcar Kara, fratele său de sînge. Se simți grozav de singur.

Adams luă pachetele cu mîncare din coburii șeii și dădu fiecăruia din băieți cîte unul.

— Umpleți-vă burțile cu ele, băieți — îi îndemnă el cu bonomie.

Freddie desfăcu pachetul lui și văzu o bucată de carne pusă între felii de pîine. Mai era și o felie de chec cu fructe. Mușcă din fiecare cîte puțin și povara singurătății i se ridică de pe umeri, căci simțea cum i se îndestulează stomacul.

CAPITOLUL V

În arşiţa înnăbuşitoare a amiezii, Freddie stătea pe o stinghie a ţarcului oilor, în spatele şopronului pentru tuns. Era moleşit şi stătea încurcat, neştiind ce să facă. Viaţa devenise deodată searbădă şi pustie. În ocoluri fuseseră o mulţime de oi, miei şi berbeci ; praful pe care-l stîrniseră mai stăruia încă în aer. Domnise larmă şi mişcare, cîtă vreme boss Gordon despărţise turmele în grupe, după sex. Toţi îngrijitorii băştinaşi veniseră acolo, ca să mîne oile la ţarcurile respective. Oile fuseseră neroade, iar indigenii şi mai nerozi, astfel că boss-Fred înjurase şi răcnise, iar el, Freddie, rîsese împreună cu Brian. Dar acum totul se terminase, ţarcurile erau tăcute, lipsite de viaţă, şi el era singur.

Boss Fred trimisese cîţiva băştinaşi să ducă berbecii îndărăt la staulul lor, în timp ce el cu alţi doi băştinaşi plecaseră cu oile. Alţi băştinaşi mînaseră mieii. Boss Gordon şi cu Brian se duseseră la fermă şi Freddie rămăsese singur.

Era supărat ; îşi înşăuase poneiul, dar boss Fred spusese : „Astăzi nu, fiule ; noi o să fim plecaţi doar un ceas. Tu învîrte-te pe aci".

Întoarse capul şi privi de-a lungul cîmpiei. Se mai vedea şi acum dîra de pulbere ridicată de turma călătoare şi silueta nelămurită a lui boss Adams, pe calul său. Freddie strînse tare ochii, ca să-şi stăpînească lacrimile fierbinţi. Boss Adams îl lăsa singur-singurel, îl părăsea.

O cioară croncăni şi Freddie simţi foşnetul aripilor cînd pasărea ţîşni în ogradă ; deschise ochii, zări

cioara și căută un băț. Găsind unul la-ndemînă, îl zvîrli după cioară, care zbură cîrîind zgomotos.

Freddie se dădu jos de pe stinghie și o luă agale, posomorît, prin ocolul cailor, către pavilionul de tuns. Se duse în susul rampei înclinate și printre coșarele unde fuseseră ținute oile ca să le poată prinde tunzătorii ; se opri acolo, ascultînd. Nu se auzea nici un sunet, decît trosnetele acoperișului de tinichea, încins de dogoare. Se gîndi la poneiul său și la numele pe care i-l dăduse. Voise să-i spună „Wanna", dar boss Adams spusese : „Nu. Asta-i nume de om negru". Așa că-i dăduse numele sugerat de Brian, Campion, dar nu-i plăcea. Se gîndi că în sinea lui o să-i spună tot Wanna.

Trecu pe o portiță spre masa de tuns. Era o masă largă, lungă și netedă, lustruită și tocită de nenumăratele oi tîrîte de tunzători peste ea. Deasupra scîndurii, ținută de suporturi fixate în căpriori zdraveni, era instalat un șir de arbori de transmisie, cu volanele și angrenajele mașinilor de tuns plasate la diferite intervale de-a lungul ei. De fiecare mașină atîrna o frînghie care, cînd era trasă, deplasa o ghiulea, și aceasta, la rîndul ei, axul care impulsiona rotițele, punînd în mișcare mașina. Freddie trecu de-a lungul mesei, trăgînd pe rînd de fiecare frînghie, ca să cadă ghiulelele. Făcu la fel cu nouă mașini, dar cînd ajunse la a zecea și ultima, trase frînghia atît de tare, încît o rupse. Privi capătul ce-i rămăsese în mînă. Era ceva care-i aparținea lui boss Gordon. Faptul că ținea în mînă funia aceea ruptă, aparținînd lui boss Gordon, îl făcu să se cutremure de un fior rece de spaimă. Aruncă frînghia într-unul din coșarele oilor, pe urmă fugi din pavilion.

Instinctiv, o luă la goană în jos, spre rîu, dar cînd ajunse pe mal, în umbra eucalipților, se opri. Deodată își dădu seama că nu voia să alerge în tabăra băștinașilor, că acolo nu se afla nimeni care să-l ocrotească. Se trînti alene pe iarbă și i se păru că nu se află nicăieri, că este pierdut undeva în spațiu, neavînd nici o ființă înspre care să se îndrepte.

Acum, tabăra băştinaşilor era ceva cu totul străin pentru el. Cînd mai hoinărea cîteodată pe-acolo, nu se simţea ca la el acasă. Mirosurile şi murdăria nu-i mai păreau doar mirosuri şi murdărie, ci îi trezeau o senzaţie de uşoară scîrbă. Îl jenau trupurile goale. Nu mai erau acum ceva firesc pentru el, ci nişte lucruri de care voia să se îndepărteze, ca să nu le mai vadă. Şi nu mai rîdea atît de slobod cu băştinaşii — nici ei cu el. Cînd vorbea cu Kara sau Bungil, cuvintele lui erau stîngace, forţate, astfel că în loc să creeze o legătură între ei, păreau că devin o parte din bariera invizibilă care se înălţase între el şi trib.

Un răstimp îndelungat, gîndurile i se rotiră în jurul acestor lucruri, pe urmă se ridică şi porni încet de-a lungul malului, către eleşteu. Wanna Kabbi rămăsese acelaşi pentru el — o apă răcoroasă, care dădea viaţă. Merse de-a lungul malului, pînă ce ajunse la capătul cel mai depărtat de *mia-mia*. Acolo, undele se întindeau într-un arc larg, de la un mal la celălalt. Coborî malul pînă la marginea eleşteului ; întinzîndu-se pe burtă, îşi afundă încetişor faţa în apă, lăsînd ca răcoarea ei să-i pătrundă în piele ca să-i potolească senzaţia de căldură a corpului şi să-l scape de chinurile conştiinţei ; pe urmă se chinci, îşi făcu mîinile cupă, le cufundă în apă şi le ridică la gură. După ce bău, o pace stînjenitoare, stranie, îl cuprinse : era ca şi cum s-ar fi odihnit, fără să fie încă vremea să închidă ochii. Îşi muie iar mîinile în eleşteu şi le ridică, lăsînd stropii să i se scurgă printre degete ; simţea că apa din Wanna Kabbi însemna ceva, dar mintea lui nu putea prinde înţelesul acela.

Se aşeză pe marginea eleşteului şi-şi vîrî încetişor degetele în nisip. Nu găsi nimic. Privi cum un stol de pasărea iubirii ţîşneşte razant pe deasupra apei, ca o fulgerare de lumină. O ciocîrlie de noroi coborî în zbor şi păşi cu gingăşie în apă. Degetele băiatului explorară nisipul. Găsi o piatră. Era netedă şi turtită ca piatra pe care o purta în buzunar, numai că piatra găsită era toată galbenă, în timp

ce aceea din buzunar era jumătate roşie, jumătate neagră. Spălă piatra nisipie, pe urmă o uscă, frecînd-o de pantaloni. În timp ce freca piatra, văzu cum o pasăre kookaburra [1] zboară deasupra eleşteului şi se catară într-un copac. O zări cocoţîndu-se pe o cracă uscată, pe urmă cum dă pe spate capul nesuferit şi deschide ciocul lung şi gros. Văzu cum penele albe de pe pieptul păsării încep să se încreţească, ca apa dezmierdată de vînt, şi pe urmă desluşi rîsul ei răguşit. I se păru că glasul păsării îi străpunge auzul, că-şi bate joc de el, rîzînd de orbirea lui. Sări ca turbat în picioare, ţinti repede şi zvîrli piatra. Nu nimeri pasărea, şi ea, parcă spre a-şi bate joc de eşecul lui, rîse iarăşi, pe urmă zbură. Încercă din nou sentimentul că-i învăluit de o singurătate apăsătoare, dar se simţi mai degrabă neînsemnat decît trist. Îi părea rău că nu izbutise să lovească kookaburra ; ar fi avut chef s-o ucidă. Se întinse pe spate, cu genunchii ridicaţi, uitîndu-se la desişul frunzişului, prin care putea doar să întrezărească frînturi pîlpîitoare din cer — o scăpărare dintr-o realitate care se ştergea de-ndată ce apărea.

Rămase culcat acolo o bucată bună de vreme şi un sentiment de rătăcire, de însingurare, îl rodea, nu-i da pace. Cel mai rău era faptul că nu-i putea găsi nici o pricină ; era ca un fel de foame ; totuşi pîntecul îi era plin aproape pînă la saţietate.

Deodată auzi un glas de femeie îngînînd încetinel unul din cîntecele *corroboree* [2]. Rămase nemişcat, sperînd că femeia va trece pe lîngă el fără să-l vadă, dar o auzi cum coboară malul, pe urmă desluşi lipăitul picioarelor sale pe nisip. În preajma lui fu trîntită la pămînt o legătură de surcele, dar el tot nu se clinti, nici nu-şi înălţă privirea.

Pe urmă Selina zise :

— Dat mie pantalon, Gidgee.

---

[1] Specia „Grallina yamoleuca", ce-şi face cuibul în noroi. (n.t.)

[2] Numele tribului din regiunea unde se petrece acţiunea. (n.t.)

O cută de încruntare i se ivi între ochi, auzindu-şi rostit numele de băştinaş, dar păstră totuşi ochii închişi şi doar strînse ceva mai mult genunchii, ca şi cum ar fi spus: „Pleacă".

Selina se aplecă şi-l trase de cracul pantalonului.

— Dat mie, Gidgee.

— Nu! Nu-ţi dau!

Selina bolborosi supărată în graiul ei, spunîndu-i că este om rău fiindcă nu-i dă ei pantalonii, cînd ştie foarte bine că are un picior beteag pe care-l chinuiau veşnic muştele. Pînă în ziua aceea, ori de cîte ori femeia îi ceruse pantalonii, i-i dăruise, deşi Adams se ducea regulat şi-i lua înapoi, iar cînd venea cu ei îndărăt în odaie, îi arăta lui Freddie puroiul cu care se umpluseră atingînd piciorul Selinei plin de plăgi deschise. „Om negru cu picior putred, îi spunea el atunci, murdar om!" Şi făcuse asemenea mutre, arătîndu-şi dezgustul şi scîrba, încît treptat-treptat Freddie ajunsese să simtă aceeaşi silă. Era atît de stăpînit de ea acum, încît îi trezea greaţă, şi cînd Selina atinse iar pantalonii, sări în sus:

— Nu! strigă băiatul. Nu-ţi dau pantalonii!

Selina zbieră la el, gata să-l lovească. Freddie o scuipă şi se depărtă.

Un ciot de lemn vîjîi pe lîngă urechea lui. Întoarse capul şi o zări pe Selina cum azvîrle după el cu alt băţ. O scuipă încă o dată, pe urmă o luă la fugă, urcă malul spre cîmpie şi alergă pe poteca ce ducea spre fermă.

Ajunse la poarta din gardul care împrejmuia ograda fermei. Poarta era zugrăvită în alb, cum erau toţi stîlpii gardului, de ambele părţi, pe distanţă de un lanţ [1]. Deschise poarta şi o închise la loc cu grijă, în urma lui. O luă pe potecă, trecu pe lîngă un eucalipt singuratic ca o stafie, mergînd agale şi izbind cu vîrful cizmelor în pămîntul tare; era ca orbit de deznădejde.

---

[1] Se referă la instrumentul format dintr-un şir de vergele groase, cu care se măsoară lungimile pe teren. (n.t.)

Auzi zvonul unei conversații și recunoscu glasul lui Gordon, apoi pe-al soției lui, pe urmă pe-al lui Brian și în sfîrșit șoapta blîndă, vorba blajină a lui miss Curlewis. Simți mai degrabă, decît își dădu seama, că se află lîngă gardul viu de leandri și că ei erau de partea cealaltă, luîndu-și ceaiul de după-amiază sub copacul poinciana [1]. Poarta din gardul viu era la cîțiva pași la dreapta lui. Se duse orbește spre ea și rămase acolo. Nimeni nu-l luă în seamă, nici nu-i rosti numele. Capul îi alunecă încet înainte, pînă ce borul pălăriei atinse plasa de sîrmă a porții. Două boabe mari, în care se adunase o suferință jalnică, picurară din ochii săi, în țărînă.

Brian luă o nouă felie de cozonac. În timp ce mușca din ea, ochii îi lunecară spre poartă.

— Freddie ! strigă el încîntat, sărind de pe scaun.

Voi să se strecoare pe lîngă Amelia Curlewis, dar tatăl său îl opri.

— Brian !

— E Freddie, dad !

— Stai jos și termină-ți ceaiul !

— Lasă-l să se ducă, Hugh — spuse Alice Gordon. Băiatul ține la Freddie.

Brian se uită neliniștit la taică-său.

— Pot să mă duc, dad ? îl întrebă.

— Nu !

— Hugh !

— N-are nici un rost, Alice ! Nu-l primesc aici !

— Nu vreau să-l primesc aici, dad ! Vreau să ies și să mă duc să mă joc cu el.

— Te joci prea mult cu el. În curînd o să vrea să se învîrtă pe la noi ca și cum ar fi la el acasă. Nu voi îngădui...

— Nu e nevoie să spui asta, Hugh. Băiatul a plecat.

Brian se uită spre poartă și, văzînd că Freddie într-adevăr plecase, îndreptă spre tatăl său o căutătură plină de dezamăgire îndurerată. Spuse :

---

[1] Mic copac ornamental din Indiile Occidentale, aclimatizat în Australia. Are flori de un portocaliu viu. (n.t.)

— Vai, dad, eşti nesuferit.

Şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Intră în casă, Brian — îi zise maică-sa.

— Pot să mă duc să mă joc cu Freddie, mummy ?

— Mai bine du-te întîi în casă. Du-te cu el, Amelia.

Doamna Gordon aşteptă răbdătoare pînă ce Amelia şi cu Brian se depărtară. Apoi, uitîndu-se la soţul ei, zise :

— Ei bine, Hugh ?

— Ştiu. Are nevoie de un băiat de vîrsta lui, cu care să se joace. Ţine la Freddie. O să se sălbăticească pînă cînd se va duce la colegiu, dacă nu-i dăm voie să aibă de-a face cu alţi băieţi. Gordon îşi luă ceaşca de ceai şi o goli. Iarăşi iei de la capăt toată discuţia asta, Alice — zise el, punînd ceaşca la loc pe farfurioară.

— Nu trebuie să o ocoleşti, Hugh. Eşti încăpăţînat cînd e vorba de Freddie, numai din cauza culorii sale.

— Iar tu te amăgeşti singură dacă-ţi închipui că nu contează culoarea lui, fiindcă Brian e prea mic ca să fie conştient de asta, dar o să vină o zi cînd îşi va da seama.

— Şi atunci Freddie va avea destulă minte ca să ştie să rămînă la locul lui.

— Asta speri tu, dar pînă la urmă lucrurile ies altfel, Alice. Un mulatru sau un negru care şi-a părăsit tribul şi a mirosit puţin modul nostru de viaţă nu vrea să se mai întoarcă printre ai lui. Mai mult încă, nici nu se mai poate întoarce. Tu sau eu am putea să ne ducem într-o *mia-mia* şi să mîncăm azime necoapte şi larve, sau orice îţi azvîrle altcineva ?

Gordon se întrerupse şi soţia lui spuse :

— Nu exagera, Hugh.

— Nu exagerez — răspunse Gordon. Un băştinaş este o fiinţă la fel ca oricare alta...

— Nu credeam că gîndeşti aşa. Totdeauna vorbeşti despre ei şi îi tratezi ca şi cum ar fi un soi de animale.

— Chiar asta sînt, cînd compari felul lor de trai cu al nostru, dar s-au deprins cu el, așa că lasă-i să-și păstreze obiceiurile. Cît despre faptul că-i tratez de parcă ar fi niște cîini, îi tratez așa fiindcă în felul ăsta îi pot stăpîni. Dacă Adams și cu mine am fi numai lapte și miere cu ei și le-am spune : „Moonlight, ești bun să faci cutare lucru ?“, „Tugara, vrei să faci ăstălalt ?“, cît timp crezi că am rezista aici ? Sîntem doi bărbați albi, și tu cu Brian și Amelia, în mijlocul cîtorva sute de negri. Ne-ar alunga cît ai bate din palme, dacă nu i-am ține cu biciul. Sau ne-ar spune să ne descurcăm singuri cu toate treburile stațiunii.

— Mă rog, poți să te gîndești la treburile stațiunii și la reacțiile băștinașilor. Dar cum vrei să procedezi cu fiul tău ? Oare Brian nu contează ? De el nu trebuie să ținem seama ?

— Brian are locul lui stabilit în rînduiala noastră, și nimeni n-are să i-l răpească. Dar copilul ăsta, Freddie, după ce-o să-l civilizați de-a binelea, n-o să-și găsească nicăieri loc. Nimeni n-o să-l vrea ; nici tu, nici Brian, nici altcineva.

— Atunci e păcat că nu i-ai spus toate astea lui Fred Adams, în loc să mi le spui mie !

Gordon se uită la soția sa, făcînd ochii mici.

— Nu-mi închipuiam c-ai să-mi arunci în spinare învinuirea asta, Alice. Știi bine de ce i-am cedat lui Fred. Am făcut-o în egală măsură de dragul tău și al lui Brian, cît și pentru liniștea mea. Ba, la drept vorbind, mai mult pentru pricina din urmă.

Gordon își întoarse încet capul și privi iarba. Era jignit, trist și deziluzionat. Își zicea că nu era nevoie ca Alice să-i zvîrle în cap faptul că depinde de Adams.

Soția lui, văzînd că-i rănise mîndria, întinse mîna și și-o așeză pe brațul lui.

— Îmi pare rău, Hugh. Mă gîndeam doar la Brian.

— Tot asta făceam și eu. Vreau ca băiatul să meargă pe urmele mele.

— N-are rost să mai discutăm pe tema asta, Hugh. Să lăsăm lucrurile să-și urmeze cursul lor.

— Nu putem face nimic altceva. Spune-i lui Brian că poate să se ducă să se joace cu el.

Dar în după-amiaza aceea, Brian nu-l mai găsi pe Freddie.

Deşi Freddie nu auzise limpede sau nu înţelesese bine ce-i spusese Gordon lui Brian, îşi dăduse seama că boss Gordon nu-l dorea şi că-i interzisese fiului său să alerge la el. Simţind că fusese izolat, se strecurase pînă în hambar, unde era întuneric. Acolo se urcase pe movila de saci umpluţi cu nutreţ şi ovăz, se tîrîse în cotlonul întunecos de sub acoperiş şi plînsese pînă adormise.

Se trezi în zăngănitul unui bidon de petrol ; trăgînd cu coada ochiului din ascunzătoarea lui, îl zări pe Fred Adams afundînd găleata în coşul cu ovăz. Voia să fie îndărătnic, să stea acolo ascuns, pentru ca boss Fred să alerge de colo pînă colo în căutarea lui. I-ar fi plăcut să-l facă pe Adams să sufere, la fel cum îl făcuse Adams pe el. Dar acum nu mai avea încredere în nimeni şi în nimic. S-ar fi putut ca Adams nici să nu-l caute.

CAPITOLUL VI

Sosise amurgul. Munţii Waddara păreau cuprinşi de flăcări. Fiecare piatră din şirul negru al munţilor de minereu de fier era un tăciune scăpărător, aprins de văpaia soarelui care apunea. Pe întinderea netedă de la poalele munţilor, în umbra unui desiş de iarba-săracului, se afla bazinul secat, puţin adînc, al eleşteului cunoscut sub numele de eleşteul Mutta. Fundul era numai noroi uscat, întărit, plesnit, ca bucăţile unui puzzle [1]. Doar la un capăt mai exista un vad îngust, prin care se scurgea în eleşteu apa ce se revărsa din munţi cînd cădea ploaie. Vadul avea o albie nisipoasă, curată, ocrotită pe laturi de un perete de iarba-săracului. În centrul vadului, o moviliţă de jeratic se prefăcea încet în cenuşă albă, murea devenind mangal. În jurul focului, Adams şi cu Freddie, trîntiţi pe-o rînă, priveau cu încordare tăciunii, de parcă urma să se întîmple ceva cu ei. Un tăciune strălucitor se rostogoli în josul moviliţei, în nisip, şi păli pe dată, prefăcut din foc scînteietor în cărbune negru.

— Cred că acu' o fi gata, fiule — zise Adams. A crescut. Luă un băţ şi zgîndări uşurel în jeraticul din vîrful moviliţei, descoperind o pîine ce se cocea. După coajă e tocmai bună, fiule. Ia să văd cum sună. Adams ciocăni coaja cafeniu-închis şi ascultă. Turta scoase un sunet tare, sec, cum face un blid de lemn cînd îl loveşti încetişor cu vîrful degetelor. Era tocmai cum trebuie ; dacă ar mai fi lăsat-o încă

[1] Un joc de răbdare, alcătuit dintr-o mulţime de fragmente asimetrice, pe care trebuie să le potriveşti ca să formezi o imagine. (n.t.)

o clipă pe foc, s-ar fi făcut toată scrum. E gata — zise el. Dădu la o parte cu bățul toți tăciunii din jurul pitei, o trase afară repede, o zvîrli în aer, o prinse și o rezemă de un bolovan, ca să se răcească. E fierbinte al naibii, prietene. Dar e bună.

— Bună — și Freddie zîmbi.

Îl interesase grozav să vadă cum e făcută și coaptă pita aceea. Își amintea toate operațiile la rînd. Sapi o groapă în pămînt. Pe urmă întețești în groapă un foc bun pînă ce arde de ajunge numai jeratic. Amesteci drojdia într-o farfurie sau într-un colț de cîrpă. Apoi iei făină, praf de copt, puțină apă și o mînă de sare. Le frămînți bine-bine pe toate la un loc, pînă ce capeți un aluat frumos, legat, nu prea umed, nici prea uscat, ci tocmai potrivit — puțin vîscos. După asta scoți jeraticul din groapă, lăsînd pe vatră doar cîțiva tăciuni fierbinți. Pui aluatul deasupra lor, pe urmă îngrămădești peste el jarul ce trage să moară. După asta aștepți o bucată bună de vreme — douăzeci de minute, spune Adams. Aștepți pînă ce vezi că crește pita. Freddie socotea că ar fi în stare să facă și el o pită.

Adams strînse iar grămadă jarul.

— Zvîrle cîteva surcele peste el, Freddie. Ațîță-l bine, să punem și gamela pe foc.

În timp ce Freddie făcea precum i se spusese, Adams ieși din vad pe mal, unde o căruță se odihnea cu hulubele lăsate. Ridică o ladă mare de oțel, pentru provizii, și o duse lîngă foc. Descuie lacătul, ridică apoi capacul și scoase din ladă două cutii de aluminiu.

— Care din ele o vrei, fiule? Costițe și rinichi sau cîrnați? Se uită la băiat, zîmbind de nehotărîrea lui. Cred că o să ne oprim la cîrnați. Îți plac cîrnații, nu-i așa?

Freddie zîmbi.

— Mîncare om alb tot bun.

— Asta-i foarte adevărat. Mai bună decît mîncare om negru, 'ai?

— Mîncare om negru bun.

— Puah! Larve și șopîrle. Puah! Nu e bun.

— Nu e bun, boss ?

— Nu e bun. Pute. Adams se bătu peste burtă. Te face să ţi se întoarcă pe dos burdihanul. Mîncare om negru nu bun.

Freddie clătină solemn din cap.

— Nu bun. Cîrnaţi bun, 'ai, boss ?

— Foarte adevărat. Şi o să-i mîncăm fierbinţi şi cu cîteva cartoafe.

Adams se apucă să pregătească mîncarea. După ce curăţă şi spălă cartofii, îi puse în oala de pe foc, unde se aflau şi cîrnaţii. Apoi zise :

— Să ne ducem să-i hrănim pe cioroi.

Îi dădu lui Freddie să ducă un pachet cu carne rece, în timp ce el luă un sac cu azimă, pe care Tugara o copsese la bucătăria staţiunii, cu două zile în urmă.

Nu departe de eleşteu, la capătul malului îngust, se aflau o moară de vînt, un rezervor şi o adăpătoare la care îşi potoleau setea turmele. Jur împrejurul morii, pămîntul era gol ; fiecare părticică de vegetaţie fusese mîncată sau călcată în picioare. Coaja tare a pămîntului fusese sfărîmată de copitele subţiri, pînă ce se pulverizase ; acum era adîncă de se-nfunda cizma în ea, şi fină, mărunţită, ca pulberea de talc.

Praful acesta se ridica la cea mai uşoară boare de vînt. Cînd Freddie şi Adams trecură prin mijlocul îngrijitorilor, care stăteau în jurul unui foc bine încins, pulberea se ridică nu în nori, ci în bulbuci, care în cădere explodau ca nişte plesnitori cu praf de puşcă. În văzduh plutea un miros puternic de oi, de urină şi bălegar. Iar la o sută de paşi mai încolo, oile de care se ocupau în ziua aceea behăiau jalnic, într-o împrejmuire înjghebată din fîşii de saci de zahăr legate între stîlpi de fier.

— Alinierea ! strigă Adams, cînd se apropie de indigeni.

Aceştia se ridicară, foindu-se ; rîzînd şi ghiontindu-se, ca nişte copii zburdalnici, se înşirară într-un fel de rînd.

Adams răsturnă azima din sac pe pămînt. Puse alături sacul, pe urmă începu să taie pîinea în felii groase. După ce isprăvi de tăiat, luă pachetul cu carne din mîinile lui Freddie și-l răsturnă pe sac.

— Trînteşte cîte o felie de carne pe fiecare bucată de pîine, Freddie — îi zise el băiatului.

În timp ce Freddie făcea cum i se spusese, Adams lua pîinea și carnea și le dădea băştinaşilor, care treceau pe rînd prin dreptul lui.

Freddie rămase alături de el, privindu-l pe fiecare pe măsură ce venea. Îi văzu cum lasă capul în jos cînd ajung în faţa lui Adams. Dar după ce treceau de Adams, ridicau iar capul și ochii lor se pironeau asupra lui. Ochii unora erau posomorîţi ; alţii aveau o privire tăioasă, care-l făcea pe Freddie să-și ţină răsuflarea. Mai erau însă și alţii, care-l priveau încît mai-mai să-i dea lacrimile. Se uitau la el ca și cum nici n-ar fi fost acolo.

— Și-aşa ! Cu asta le-am umplut burţile tuciuriilor ăştia, fiule. Vino-ncoa'. Hai să mîncăm și noi merindele noastre.

Freddie o porni alături de Adams, aruncînd pe furiş, cînd și cînd, o căutătură îndărăt, spre băştinaşi. Stăteau și îl măsurau cu ochii. Privirile lor nu-l alarmau în asemenea măsură încît să-l bage în sperieţi, dar tot îl făceau să dibuie după mîna lui Adams și să se atîrne de ea, de parcă ar fi căutat ocrotire ; voia să simtă apropierea altei fiinţe omeneşti, să se convingă că nu era singur. Nu se mai uită de loc în urma lui.

Se întunecase cînd se întoarseră la focul lor de tabără. Adams aprinse un felinar de vînt și, fără să i se spună, Freddie aţîţă focul pînă ce-l prefăcu într-o pară voioasă. Pe urmă se aşezară la masă.

Mîncară în tăcere, căci Adams nu era vorbăreţ în nici o împrejurare. De cîteva ori se străduise din răsputeri să sporovăiască cu Freddie ; dar Freddie nu era în stare să răspundă ceva interesant sau să înceapă un subiect nou, care să menţină conversaţia însufleţită, și Adams o lăsase să moară. Și aşa cum se întîmplă adesea cînd cineva simte că ar tre-

bui să spună ceva ca să îmbie la vorbă un interlocutor, tăcerea îi crea lui Adams o încordare nervoasă pe care, oricît s-ar fi zbătut, nu izbutea s-o sfarme.

Cum isprăviră de mîncat, Adams se apucă să strîngă de la masă, să spele tacîmul și să-și găsească de lucru dereticînd prin tabără. În treaba asta era meticulos: Fiecare lucru avea locul lui și, după ce era folosit, trebuia să fie pus de unde fusese luat. Toate firimiturile și resturile de mîncare erau arse sau îngropate. Nu rămînea în urma lui nimic, nici chiar cît să poată hrăni o muscă.

După ce-și sfîrși îndeletnicirile casnice, se duse la căruță și luă sacul lui de dormit și pe-al lui Freddie. Curăță un petic de nisip din apropierea focului, înlăturînd cel mai mic băț sau pietricică, pînă ce colțișorul fu neted și nivelat.

— Ai face mai bine să-ți desfaci raniţa, fiule — zise el, după ce pămîntul fu netezit pe placul său.

Freddie învățase să facă multe lucruri în cursul ultimei săptămîni, cît lipsiseră din ferma stațiunii, călătorind de la o tabără la alta, interesîndu-se de starea oilor, împingîndu-le mai aproape de pavilionul de tuns, ca să fie luate în primire de alți îngrijitori și mînate și mai aproape, gata pentru tunsoare. Aprindea focul fără i se ordone și, pe la sfîrșitul după-amiezii, cînd turmele pe care le cercetau în ziua aceea erau țărcuite pentru înnoptat, îi dădea o mînă de ajutor lui Adams să scoată apa din puț și s-o care pînă la tabără. Ca și Adams, Freddie se ducea în spatele unui tufiș sau al unei căruțe, își scotea veșmintele și se spăla din cap pînă în picioare.

Singura corvoadă de tabără la care Adams nu-l îndemna să pună mîna era pregătirea mîncării. Adams nu putea de loc să înghită mîncarea atinsă de Freddie. Băiatul nu era încă de ajuns de alb.

Freddie își luă raniţa și desprinse curelele cu care era fixată jur împrejur. Înfășură cu grijă curelele și le puse în buzunare. Pe urmă puse o foaie de cort pe nisipul netezit frumos. Întinse un cearșaf

peste ea și altul pe deasupra. Își luă șaua și o puse la căpătîiul patului astfel întocmit, pe urmă își făcu din straie pernă. Își scoase cizmele și se întinse pe pămînt, ca să privească stelele.

Adams își făcu patul, pe urmă se chinci lîngă foc, ca să mai fumeze o ultimă pipă, înainte de a-l stinge.

În tabăra băștinașilor, un om începu să cînte. Alți cîțiva i se alăturară, în timp ce alții băteau cu palmele în pămînt, ca să țină ritmul. Freddie se răsuci pe-o parte, își rezemă cotul de pernă și-și propti capul în palmă, ca să-i poată vedea pe băștinași stînd în jurul focului. Își scoseseră veșmintele și lumina focului dănțuia pe pielea lor, alcătuind un pîlpîitor desen în negru și auriu. Uitîndu-se la ei, ascultîndu-le cîntecele și hohotele de rîs care izbucniră cînd cîntecul se sfîrși, Freddie simțea un mare gol lăuntric.

Băștinașii începură iar să cînte. De data aceasta, glasurile lor erau înfundate și aspre, fiecare notă suna ca un mîrîit separat, care pentru Freddie era ca împunsătura unui pumnal. Îl văzu pe Baringa, dănțuitorul, cum se năpustește din beznă în mijlocul cercului bărbaților.

Baringa țîșni în văzduh cu un țipăt sălbatic, iar cînd picioarele sale atinseră pămîntul, începu să bată cu ele, să tropăie la unison cu mîrîitul adînc, gutural, al cîntăreților. Dădu ocol focului, ridicîndu-și genunchii sus de tot, ca un cal ce se cabrează, și picioarele lui izbiră cu putere pămîntul de parcă ar fi vrut să-l nimicească cu totul. Cîntecul se ridică la un ton mai înalt, își iuți ritmul și Freddie simți cum răsuflarea i se întretaie în scurte zvîcneli sacadate, care țineau isonul cîntecului. Baringa alerga și sălta. Se răsucea de parcă ar fi purtat o luptă pe viață și pe moarte cu vreun uriaș. Cîntecul deveni ecoul luptei : suspina pentru înfrîngere și se înălța întru slavă cînd biruința părea apropiată. Freddie își puse mîna peste gură, ca să-și înnăbușe un țipăt de durere și dor.

Adams își scutură pipa de carîmbul cizmei.

Freddie se uită la el ca un animal speriat brusc. Şi cum Adams îşi puse pipa în buzunar şi se ridică, Freddie se culcă şi îşi îngropă faţa în pernă. Îşi ţinu răsuflarea pînă cînd Adams coborî în josul prundişului şi se pierdu în beznă. Pe urmă se ridică şi se uită iarăşi la băştinaşi.

Cîntecul se stinsese, se topise într-un murmur. Baringa se zvîrcolea pe pămînt. Se ridică încet, ca un om istovit de luptă. Deodată membrele începură să-i zvîcnească, braţele i se înălţară deasupra capului şi o dată cu ele crescu şi cîntecul. Totul era numai frenezie — cîntecul şi dansul, sălbatic şi dezlănţuit. Freddie simţi cum îl înnăbuşe un nod în gît, cum îl trec fiori prin tot trupul, încît nervii săi părură că se transformă într-un lanţ de descărcări electrice. Răsuflarea îi era zbuciumată şi spasmodică.

Tremurînd din creştet pînă în tălpi, încît abia îl mai puteau ţine picioarele, Freddie se ridică şi păşi, ca un lunatic, către focul de tabără al băştinaşilor. Pe urmă, deodată, ştiu în mod sigur unde era locul lui şi o luă la fugă, oprindu-se doar cînd se apropie de foc. Îşi aduse aminte cum se uitaseră la el, şi amintirea acelor ochi reci, care nu-l vedeau, îi încrîncena carnea pe trup, dar nu se putu stăpîni: picioarele i se mişcau în ciuda spaimelor care-l împresurau. Se aşeză la cîţiva paşi în spatele cercului bărbaţilor. Abia făcuse acest lucru, că cercul păru că se desface, şi un loc liber rămase — pentru el! Se duse acolo şi se aşeză cu picioarele încrucişate, la fel cu ceilalţi. Începu să cînte în cor cu ei, să bată cu palmele în pămînt. Baringa se rotea iar şi iar, sfredelind cu privirea fiecare chip, dar negăsind nicăieri ceea ce căuta. Pe urmă, pe neaşteptate, se opri în faţa lui Freddie şi se uită la el ca şi cum băiatul ar fi înfăţişat ceva mai presus de înţelegerea lui.

— Nu, Baringa! strigă Freddie. Eu Gidgee! Eu Gidgee!

— Nu Gidgee, nu Gidgee — gîfîi Baringa.

Baringa dădu iar ocol focului. Şi iar se opri în faţa lui Freddie şi-l pironi cu privirea. Pe urmă, o lumină

de recunoaștere răsări pe obrazul lui ; zîmbi, și oamenii care priveau începură să intoneze un cînt tradițional. Baringa întinse mîna, invitîndu-l pe Freddie să i-o ia. Freddie se supuse și Baringa îl trase în picioare. Pe urmă Baringa îl ridică pe Freddie în brațe și-l ținu sus deasupra capului, urmîndu-și dansul în jurul focului. Freddie își mușcă buzele ca să-și stăpînească un strigăt de teamă, în timp ce Baringa îl învîrtea astfel.

În cele din urmă, Baringa îl puse jos. Apucînd de cămașa băiatului, încercă să i-o tragă de pe corp.

Freddie țipă și încercă să se smucească, dar și alte mîini îl prinseră.

Unul din ei spuse :

— Tot la fel cu om alb.

Îi smulseră de pe trup cămașa, pe urmă pantalonii, în timp ce Freddie se zbătea să-i împiedice.

— Nu mai e om alb — spuseră băștinașii.

— Tu om negru, Gidgee. Tu venit lîngă om negru.

Și ceva dinăuntrul lui îl făcu pe Freddie să strige :

— Nu ! Nu om negru ! și își acoperi trupul cu mîinile, ca și cum s-ar fi rușinat.

Adams auzi strigătul acela în clipa cînd descoperi lipsa lui Freddie din tabăra lor. Apucă un băț din grămada aflată lîngă foc și alergă de-a lungul albiei tari a eleșteului Mutta, către tabăra băștinașilor.

Se opri înlemnit, la cîțiva pași de grupul lor. Indigenii încremeniră de groază, privind fața lui schimonosită de turbare. Adams rînji :

— Negri nemernici !

Se furișă încet spre ei, dominîndu-i cu privirea. Băștinașii se dădeau la o parte din calea lui. Ochii săi îl pironeau numai pe Baringa. Fără a-și lua privirea de pe chipul acestuia, întinse mîna și-l trase pe Freddie în spatele lui. Pe urmă ridică bățul și-l abătu peste țeasta lui Baringa. Baringa urlă și Adams tăbărî asupra lui, în timp ce dănțuitorul lunecă la pămînt, moale ca o cîrpă. Îl prinse de gît, îl ridică, pe urmă îl dădu cu capul de pămînt. Repetă gestul o dată și încă o dată, pînă ce Baringa căzu în nesim-

ţire. Atunci Adams sări în sus şi începu să-l piseze sălbatic cu picioarele, pînă ce se simţi istovit.

Se dădu îndărăt, împleticindu-se ca un om beat. Stătea acolo, legănîndu-se, tremurînd ca varga, cu mîinile încă întinse în gardă, ca un boxer; apoi braţele i se muiară şi i se lăsară în jos, bălăbănindu-se. Îşi tîra picioarele de parcă ar fi purtat lanţuri. Bîjbîi, căutîndu-l orbeşte pe Freddie, şi cînd îl găsi, îl apucă strîns de umăr.

— E totu-n ordine, fiule — spuse, simţind cum tremura Freddie. Nimeni n-are să-ţi mai facă vreun rău. Ia-ţi boarfele şi să ne întoarcem la tabără.

Freddie îşi ridică pantalonii şi cămaşa. După ce făcu din ele o boccea în braţe, se uită la băştinaşi. Nici unul nu-l privea, toţi ţineau capetele plecate. Simţi cum toată spaima i se topeşte şi îl umple încrederea. O putere nouă se născuse deodată într-însul — puterea lui boss Adams. Se duse la Adams şi-l privi drept în faţă.

— Om negru nu luat pantaloni, boss — zise băiatul.

Adams îşi lăsă iarăşi mîna pe umărul băiatului. Degetele lui se înfipseră în carnea caldă, moale. De data aceasta, pielea lui Freddie nu mai era străbătută de fiori de spaimă.

— Isuse! rosti Adams. Credeam că te-am pierdut.

Freddie zîmbi.

— Nu pierdut, boss. Eu nu mai merge om negru.

Apucîndu-l de mînă, Adams îl duse îndărăt la tabăra lor.

CAPITOLUL VII

Echipa de tunzători care veni la Running Water era compusă din douăzeci și opt de oameni. Douăzeci și opt de australieni, fiecare alt soi de om și totuși toți la fel. O comunitate care părea că nu are nimic comun, în afară de meserie. Și cu toate acestea, ca oricare altă comunitate, indiferent de cît de deosebiți erau componenții ei, avea un puls comun.

Era pe la amiază cînd marele camion deschis în care mergeau coborî lin, încet, cîmpia și terenul de dincolo de Pindan. De-ndată ce ajunseră la albia fluviului, toți ochii se întoarseră spre eleșteul Wanna Kabbi. Își lingeau buzele scorojite și umflate, la vederea apei aceleia răcoroase, care se întindea verde, sub copaci. Călătoriseră mai bine de o mie de mile. Fețele lor erau roșii de praf și arse de vînt și soare. Chiuiră de bucurie zărind oaza eleșteului.

— Isuse ! Mă arunc în el cît ai zice pește.

Iar poetul lor grăi :

— Tu duci dorul verdeții așa cum bețivul duce dorul băuturii.

— Pe legea mea, ai dreptate ! Drumul ăsta ce taie cîmpiile a fost al naibii de uscat.

— Uite-l pe bătrînul Nulla ! Iu-hu, Nulla !

— Ei să fie, închipuie-ți, bătrînul Nulla încă mai e pe-aici.

— Și iat-o și pe bătrîna Selina. Aia cu piciorul beteag. Sărmana bătrînică ! Pe cît mă duce pe mine capul, cred că s-ar cuveni să se facă ceva pentru negrii ăștia bătrîni.

— Ihî ! Să scape de ei. Să-i vîre într-un cămin sau așa ceva.

— Și ce-ai zice dacă te-ar vîrî și pe tine într-un cămin, cînd oi fi colo bătrîn și prăpădit ? Ți-ar plăcea așa ceva, să se descotorosească de tine ? Nu sînt și ei copiii Domnului, la fel ca mine și ca tine ? S-ar cuveni să aibă grijă de ei ! Să-i lase să ducă viața pe care o vor, dar să se îngrijească de ei și să le dăruiască bunătatea și dragostea pe care ne-o dorim nouă. Faptul că sînt negri nu-i un motiv să-i arunci la gunoi ca pe niscaiva mîncare stricată, cînd ajung bătrîni și betegi. Eu, unu', nu-s predicator. Dar spun totuși că și ei tot copiii Domnului sînt...

Cel care vorbea își privi sfidător tovarășii, convins că nimeni nu poate tăgădui adevărul spuselor sale. Ceilalți se feriră să-i înfrunte privirea, fiindcă se simțeau cu toții rușinați. Știau că, în felul lui și ținînd seama de tradițiile sale, omul negru se arăta în toate privințele la fel de bun ca și ei, ba unii puteau să afirme că era chiar mai bun. Dar albii îl făceau pe negru neom.

Roțile scrîșnesc prin albia fluviului, camionul se hurducă și se cațără pe malul rîpos, pe taluzuri și iese în cîmpie. O mică ceată de băștinași, bărbați, femei și copii, aleargă de le sfîrîie picioarele pe marginea drumului către ferma stațiunii, dornici să ajungă acolo înainte de sosirea tunzătorilor, ca să le poată ura bun venit. Dar camionul îi întrece și echipa tunzătorilor le aruncă din mers saluturi și îndemnuri, strigîndu-i cînd pe unul, cînd pe altul pe nume, ca să-i zorească. Băștinașii rîd, se bucură și fac semne cu mîna, gonind mai departe prin norul de praf lăsat de camion. Au venit tunzătorii ! Acum avea să fie mîncare din belșug pentru toți.

Unul dintre noii sosiți, numit Marty, o observă pe Tugara în grupul băștinașilor care alergau. Anul trecut o amăgise să vină în cușeta lui, făgăduindu-i fructe conservate, bani și rochii noi. Țipă după ea :

— Uite-o pe *gina* mea ! Tugara !

— Potolește-te, dulău josnic !

Marty se întoarce stîrnit spre cel care-i vorbise, ca un cîine ce-și arată colții.

— Du-te dracului ! N-am să te-ntreb pe tine ce-o să fac.

— Ascultă, să nu cumva s-o aduci în tabără ! N-ai decît să te muți tu la rîu, dacă ai să te cobori la așa ceva.

— E-n regulă !

Camionul cotește. Acum a trecut de copaci. Drumul se întinde drept înaintea lor. Oamenii încep iar să strige. Iat-o, ținta călătoriei.

— Running Water, frumusețea mea !

— Uite-ne căminul ! Pentru o lună sau cinci săptămîni.

— Nu arată rău, cu gardul ăla viu înflorit în jurul lui și cu eucaliptul de pe tăpșan. Îmi place copacul ăla. E nostim cum stă acolo, taman la locul potrivit. Nu știu cum, da' te face să uiți că te afli în mijlocul pustiului.

A cerului boltă de-ar fi o velință
De-argint sau de aur, țesută-n lumină,
A nopții-nstelate albastră velință
Sau mantia zilei scăldată-n lumină
De-ar fi ale mele, ți-ar sta la picioare.
Dar ce-am eu pe lume? Doar visele mele,
Pe care umil ți le-aștern la picioare...
Pășește cu grijă pe visele mele!...

— Ce l-a apucat ?

— E poezie, tolomacule ! Poezie ! Vorbește cu iubita lui imaginară.

— Eu am adus cu mine cîteva aparate de bărbierit...

— Ce-ai de gînd să faci cu ele, Pastore ? Să le vinzi negrilor ?

— Tocmai voiam să vă întreb, băieți, dacă nu vreți să încercați să le vindeți băștinașilor în locul meu — zise omul poreclit Pastorul. Vreau să dau bisericii banii căpătați pe ele.

Oamenii rîseră și unul din ei spuse :

— Poftim ce numesc ei creștinism ! Aparatele astea se dau gratis cînd cumperi un săpun de ras, și el vrea să le vîndă la preț dublu.

— Îhî. Și nici măcar nu pui la bătaie săpunul, Pastore. Din partea mea, n-ai decît să le vinzi singur.

Poarta e deschisă, pregătită. Camionul cu remorcă pătrunde grăbit înăuntru. Virează într-un arc mare și trage în fața unui șir de corturi ridicate la adăpostul unui șopron făcut din stuf.

Gordon, Adams, Brian și cu Freddie îi așteaptă pe tunzători. Toți băștinașii sînt acolo, rîzînd, arătînd cu degetul și strigîndu-i pe cei pe care-i cunosc.

— Marty ! Și Pastorul ! Și Caraghiosul !

Iar Marty și ceilalți le țin isonul.

Sar toți, pe rînd, din camion, ca să strîngă mîna lui Gordon, a lui Adams și să-i dea ziua bună lui Brian.

— Tii, să rămîi paf, nu alta ! Ia te uită cine-i aci ! Freddie ! Gătit ca un cal de curse care iese primul pe negîndite și-ți dă cotă treizeci de lire pentru una !

Freddie și cu Brian se pierd în mulțimea de oameni. Pe urmă dă Bill peste ei.

— Ce mai faci, Brian ? îl întreabă Bill.

E un bărbat de vreo patruzeci de ani, tată de familie. Brian îi amintește de băiatul lui. Se apropie și-i strînge mîna.

Brian îl trage pe Freddie după el, în întîmpinarea lui Bill.

— Știi cine-i ăsta, Bill ? Îți mai amintești de Freddie ?

— Freddie ! Ei să fie ! Unde-ai găsit echipamentul ăsta ? Ce fac ăștia din tine ?

— Acum el este om alb, Bill. Este prietenul meu. Stă cu Fred. Fred e tatăl lui. Nu-i așa, Freddie ?

— Ei, dacă-i prieten cu tine, Brian, atunci e și prietenul meu. Bate laba aici, Freddie !

Bill și cu Freddie își strîng mîna.

Echipa tunzătorilor se împrăştie, pentru ca oamenii să se rostuiască în corturile lor. Ăsta va fi căminul lor timp de o lună, sau şi mai bine. Îşi îngheabă mese din lăzi, întind sfori pe care îşi atîrnă haine. Vor mai multe paie în saltele, fitiluri noi în felinarele de vînt, petrol lampant, tutun, o cămaşă şi o pereche de pantaloni. Unul vrea să ştie cum o mai duce Sammy, bucătarul, aşa că o ia spre ferma staţiunii. Ucenicii, băieţi de la şaisprezece ani în sus, pun mîna pe prosoape şi o tulesc la vale spre Wanna Kabbi, ca să se dezbrace pînă la piele şi să se cufunde goi puşcă în apa rece. Arată ca un grup de excursionişti picaţi într-un sătuleţ liniştit. S-au făcut stăpîni pe el, într-o clipită au şi schimbat viaţa locuitorilor.

Iar locuitorilor le place schimbarea. Brian o să scape de şcoală şi o să poată sta cu Freddie toată ziua. Mrs. Gordon va discuta despre cărţi cu tînărul înalt şi chipeş care sortează lîna. Amelia Curlewis se va distra în societatea expertului în maşini. Va căuta să-l convingă să nu bea prea mult whisky, iar dînsul îi va spune că ea seamănă leit cu soţia lui din Perth. Gordon şi Jim Brett, şeful echipei de tunzători, vor discuta despre alergări de cai. Vor bea pînă noaptea tîrziu, mult timp încă după ce s-a spart careul de bridge. Cît despre Fred Adams, el o să chibiţeze la cursul de pocher care va funcţiona în fiecare noapte în cabana-cantină a tunzătorilor.

Running Water s-a schimbat într-o clipă, este iarăşi plin de viaţă, după un an de monotonie.

Dar ce se întîmplă cu băştinaşii ? Sînt şi ei fericiţi. O să fie grămezi de tutun acum, şi hrană berechet. Băieţii care n-au văzut niciodată „indigeni sălbatici", se şi află în tabără, făcînd negoţ, cercetînd cu privirea. Vor bumerangul ăsta, woomera [1] aia, lancea cealaltă.

— Ce dai lui ?

[1] Un fel de suliţă, armă de vînătoare a băştinaşilor. (n.t.)

— O cutie cu tutun, două cutii.

Tîrgul este încheiat.

Iar Marty coboară şi el la rîu, căutînd o femeie. Vrea una tînără. Spune că o să-i cumpere o *jinna-jinna* nouă, o să-i dea parfum şi briantină ca să se frece pe păr.

— Cu astea, femeile arată la fel ca o missis albă — le spune Marty.

Pastorul îşi ia cele două duzini de aparate de bărbierit noi. Sînt împachetate în cutii frumoase de carton. Îi arată unui bătrîn bărbos una din cutiuţele lui şarlataneşti. Bătrînului îi ies ochii din cap de uimire.

— Eu vrut lucru ăsta — zice el.

— Domnul să te binecuvînteze, frate, îl vei căpăta. Pe urmă Pastorul scoate aparatul din cutie şi-l probează, tăind părul de pe braţul moşneagului. Îi face semne ca să-i arate cît de curată este bărbia lui şi cît de zbîrlită este a bătrînului. Tu razi ele jos, frate. Ca omul alb.

Bătrînul doreşte aparatul, fiindcă lama lui este mai ascuţită decît tot ce-a văzut el pînă acum.

— Dar ai oare banii, frate ? Bani.

Şi Pastorul scoate cîteva monezi din buzunar şi le arată moşneagului.

În cele din urmă, acesta înţelege. Scotoceşte printre crengile colibei şi scoate la iveală o bucată de mătase. Mătasea se nimereşte să fie o pereche de chiloţi vechi de-ai doamnei Gordon, pe care bătrînul i-a cîştigat de la Tugara cînd au jucat *pac-a-poc*. A mai cîştigat şi bani, mai sînt acolo trei piese de doi şilingi, un gologan de trei penny şi alţi doi penny. Pastorul ia cele trei piese de doi şilingi — ajung. „Totul e pentru biserică." Şi dă bătrînului un aparat de bărbierit, împreună cu o binecuvîntare. Pe urmă se duce să-şi vîndă marfa în coliba vecină.

În eleşteul Wanna Kabbi se desfăşoară întreceri de înot ; pe malul lui — alergări, sărituri în lungime şi înălţime. Se dispută de asemenea partide de crichet şi fotbal, competiţii de aruncat bumerangul,

care le prilejuiesc băştinaşilor un haz nespus, fiindcă omul alb nu poate face ca bumerangul să se întoarcă la el.

— Eu arăt ţie.

— Dă-i-l lui Jacky ! Lasă-l pe Jacky să-l arunce !

Şi Jacky aruncă bumerangul, care zboară prin văzduh drept ca o săgeată, începe să se răsucească, se ridică de parcă ar fi prins de un curent de aer, loveşte pămîntul la zece paşi depărtare de Jacky şi lunecă uşor, pe partea netedă, la picioarele lui.

— Acum, om alb aruncat.

Albul azvîrle şi el. Bumerangul se roteşte şi se-nvîrteşte ca un porumbel care face acrobaţii, se prăbuşeşte pe vîrf şi trosneşte. Bumerangul s-a rupt. Dar Jacky are alt bumerang.

— Eu dat. Tu dat mie tutun.

Urmează tîrguiala.

Brian şi cu Freddie iau parte la toate acestea. Se scaldă în eleşteul Wanna Kabbi, vizitează cortul lui Bill, cel al Pastorului, stau cu oamenii în jurul focului de tabără, ascultîndu-le convorbirile. Vorbesc despre politică, despre drepturile omului.

— Nu-mi pasă ce spun alţii. Alb, negru sau pestriţ, fiecare ar trebui să aibă şansa lui în viaţă.

— Ia las-o mai moale ! Să vedem dacă ţi-ar conveni ca un negru să se însoare cu soră-ta.

— Da. Una din odraslele corcite ale lui Marty. Ia gîndeşte-te, să ai în familie un pui din sîngele lui Marty.

— Rugaţi-vă pentru ei, fraţilor. Nu uitaţi niciodată : toţi sîntem copiii Domnului.

— Ei, din partea mea, n-are decît să-i ia şi pe negri sub ocrotirea lui.

— Ce-aţi zice să-i tragem o cîntare ?

O armonică de gură sau un banjo îşi fac apariţia, şi curînd îi auzi pe toţi cîntînd. Focul îşi joacă reflexele pe chipurile lor. Ochii omului sînt blînzi cînd cîntecele amintesc de ceva duios. Dar se aprind şi-i joacă în cap cînd izbucneşte un marş. Unul a fost în război şi acum îi pare că mărşăluieşte prin Egipt.

Altul vede aievea Galipoli [1]. Toţi sînt eroi cînd aud cum răsună marşul patriei lor. Acum se cîntă „Gundagai", pe urmă îi dau drumul unui vechi cîntec de-al păstorilor.

Brian îl împunge cu cotul pe Bill.

— Cîntă ăla despre crescătorul de oi, Bill.

— Aha ! Ăsta-i un cîntec strașnic. Ia dă-i drumul la „Bocetul crescătorului de oi".

Instrumentistul caută să nimerească melodia. A prins-o, şi Bill cîntă :

Pe-un ţol rupt zace bravul crescător de mioare ;
Îşi aşteaptă sfîrşitul ţinînd capul pe şa.
Stau culcaţi toţi în juru-i, iar flăcăul ce moare,
Sprijinindu-se-n coate, le vorbeşte aşa :

— Toţi în cor, băieţi !

Mai e ceai în canistra veche şi ciocnită,
Umpleţi cănile toate şi... vă zic bun rămas !
Fie-ne revederea de apoi fericită
Acolo-n ţara morţii — cel din urmă popas...

— Răsuflaţi adînc şi daţi-i drumul vîrtos !

În ăst ţol înveliţi-mi trupul lacom de-odihnă
Şi-ngropaţi-mă-adînc în pămîntul cel gras,
Ca nici dingo, nici corbii să nu-mi tulbure tihna
Acolo-n ţara morţii — cel din urmă popas.

La ceasul gustării de dimineaţă, Freddie şi cu Brian se află în cantina tunzătorilor, apoi îl însoţesc pe Bill la pavilionul de tuns. Freddie duce plosca în care Bill îşi păstrează apa. Brian îi ţine prosopul. Bill lucrează la maşina numărul trei şi băieţii ştiu unde să-i atîrne plosca, ca să se păstreze mai rece, şi unde să-i pună prosopul, pentru ca Bill să-l aibă la-ndemînă şi să-şi poată şterge faţa de

[1] Oraş din Turcia, pe malul strîmtorii cu acelaşi nume, unde au avut loc lupte în primul război mondial. (n.t.)

sudoare cînd se duce în coşar să ia altă oaie. Mocasinii lui Bill — nişte încălţări plate, cu tălpi late, care-i asigură o călcătură bună pe duşumeaua devenită lunecoasă din pricina seului din lînă — tot în grija lor sînt. Brian are în păstrare un mocasin, şi Freddie pe celălalt. Au curăţat pingelele de orice pietricică, astfel ca Bill să nu obosească stînd cu tălpile în ghete care să-l înglodească.

Bill şi cu Marty tund unul lîngă altul. Scot oile din acelaşi coşar. Sînt cu toţii în întrecere, ca să vadă cine va fi fruntaşul pavilionului, cine poate să tundă mai multe oi şi să cîştige mai mulţi bani.

Toţi tunzătorii sînt la masă, arzînd de dorinţa să-i dea drumul. Vor bani, şi-i vor repede. Maşina duduie în plin, osiile vîjîie, cureaua de transmisie, dată cu răşină ca să nu fie lipicioasă, trosneşte trecînd peste scripete. Ucenicii strigă cît îi ţine gura : „Daţi-le drumu' ! Lăsaţi tigrii să alerge !"

La sunetul unui clopot, tunzătorii intră în coşare, printre oi. Aleg cîte una, o apucă de coadă şi o tîrăsc pînă la masă. Apoi trag de frînghiile care fac să cadă ghiuleaua. Maşinile ţăcăne, toate la unison, cînd braţele maşinii de tuns hîrşîie peste piepteni. Tunzătorii împing pieptenele în lîna dintre picioarele din faţă ale oii ; îl împing de-a lungul pielii, desfăcînd lîna de pîntece ; cu ţăcăneli rapide, plimbă maşina de-a lungul, mereu de-a lungul trupului, pînă ce lîna de pe pîntece e retezată şi ucenicii o trag la o parte şi-o aruncă într-un coş. Maşina alunecă acum jur împrejurul picioarelor de la spate, jos, apoi în cerc, în jurul cozii. Tunzătorii apleacă pe spate capul oii, maşina ţăcăne mereu şi lîna se desprinde albă şi curată. Nu se opresc nici o clipă ; maşina este tot timpul în mişcare, tubul care sprijină cureaua de transmisie oscilează ritmic, ca pendulul unui metronom. Tunzătorii întorc oaia pe o parte şi o culcă pe spate. De la coadă pînă la cap, maşina aleargă, netezeşte, curăţă şi fiecare pîrtie pe care o deschide dezgoleşte pielea. Pun iarăşi oaia în picioare, trăgînd-o de coadă şi răsucind-o astfel ca

partea golașă să fie lipită de picioarele lor. Brațele lor se mișcă acum ca niște pistoane orizontale. Fruntea le este brobonită de sudoare. Se încovoaie din mijloc, trăgînd, trăgînd într-una ; se încordează ca să smulgă pînă la ultima picătură de viteză, își storc toată vlaga din măruntaie ca să-l întreacă pe celălalt tunzător. Oile sînt împinse în josul unui tobogan. Se trezesc afară, în lumina orbitoare a soarelui, luîndu-și una alteia ochii cu albeața pe care au căpătat-o și behăind cînd văd ce arătări nefirești, stranii, au devenit.

În noaptea aceea, Brian și cu Freddie ascultă vorbele lui Bill.

— Fac treaba asta pentru Bill cel mic al meu ; vreau să urmeze la universitate. Le arătă o poză a universității : un turn cu orologiu, clădit dintr-o piatră gălbuie. Nu vreau să fie și el un tunzător slinos, ca mine. Vreau să aibă parte de ceva mai bun în viață decît mi-a fost hărăzit mie. Drumul unui om este continuat prin ceea ce izbutește să facă din fiul lui.

Băieții îl lasă singur pe Bill, care s-a pus să aștearnă pe hîrtie nevesti-si și feciorului său toate cele întîmplate de cînd s-a despărțit de ei. Dau o raită pe la cantină. Masa cea lungă a fost curățată la un capăt și toate tacîmurile de tinichea grămădite într-un colț. Cîteva felinare de vînt atîrnate de căpriorii întunecați împrăștie fire lungi de aur peste cearșaful întins pe masă, iar chipurile oamenilor sînt aplecate asupra unor cărți cu tot felul de semne pe ele.

Zărindu-i, Marty strigă :

— Vino lîngă mine, să-mi aduci baftă, Freddie.

Altul îl ia lîngă el pe Brian, să-i poarte noroc.

Marty împarte cărțile. Le ridică de pe masă pe-ale lui, aruncă o privire grăbită asupra lor, pe urmă îi face cu ochiul lui Freddie, căci în partida asta de pocher, Freddie îl chibițează.

— Acum joci tu, ca și cum ar fi ale tale — îi spuse Marty. Cere un șiling.

Băiatul deschide și cere un șiling.

— Și plus unul.

— Și încă un bănuț.

— Ăștia încearcă să-i tragă o cacialma bătrînului Marty, ca să-l gonească, Freddie ! Încă doi gologani pentru mine ! Nu-mi pot trage cacialmale mie, Freddie. Să nu-i lași niciodată să te gonească din joc, băiete. Puneți banii jos, ticăloșilor !

De data asta, Marty cîștigă. Cacialmaua lui a prins.

— Mi-ai adus noroc, băiete. Rămîi lîngă mine.

E ceasul gustării de dimineață. Freddie și Brian au înfulecat mîncarea lor în grabă, ca să se ducă la locuințele tunzătorilor. Acolo e un om care mănîncă șase costițe și patru ouă, și două coșulețe pline cu pîine prăjită cu unt. Altul are ceva la ficat. Nu poate nici să vadă în ochi mîncarea. Se uită la cele două costițe și la oul cu feliuța de pîine prăjită din fața lui de parcă ar fi otravă. Pe urmă privește spre fereastra deschisă. Acolo se zărește o față neagră, iar ochii sînt înfometați și rugători. „Ia îmbucă astea !“ și zvîrle costițele, oul și pîinea prăjită în mîinile tremurătoare ale flămîndului, care se împleticesc ; costițele cad în praf, dar mîinile le culeg de acolo și omul le mănîncă și se întoarce ca să mai ia.

Vine pauza pentru ceaiul de dimineață — frigegură, cum îi spun oamenii. Pe masă sînt tăvi încărcate cu cornuri fierbinți, unse cu unt, uscățele și sandvișuri. Se mai aduce un vas plin cu ceai, o cană pîntecoasă cu lapte și o găleată mare plină vîrf cu zahăr.

— Veniți și voi, băieți, treceți în rînd.

Și Freddie cu Brian trec la rînd cu tunzătorii, să-și capete și ei ceaiul cu porția de uscățele. Oamenii se așază pe baloturile de lînă. Se încing discuții despre alergări de cai, femei, bere. Pastorul ține o predică despre relele cășunate de asemenea vicii, în vreme ce poetul le proslăvește într-un poem.

Dincolo de pavilion, la picioarele rampei de încărcare, *ginele, piccaninni* și bătrînii, care, din mormanul crescînd de lînă murdară, ce se înalță văzînd cu ochii, culeg fiecare firicel de lînă curată, stau pe pămîntul fierbinte, în văpaia soarelui, așteptînd firimiturile de mîncare pe care le-ar putea lăsa tunzătorii. Stau acolo răbdători, ca niște pisici vagaboande pîndind o ladă de gunoi în care, mai curînd sau mai tîrziu, o să fie aruncată vreo rămășiță de mîncare.

Marty se uită în jurul său, la oamenii trîntiți pe podeaua odăii unde e strînsă lîna. Toți par că au sfîrșit de mîncat și pălăvrăgesc, sorbind încet ceaiul.

— Ați isprăvit cu toții, mă indivizilor ? întreabă Marty.

Cum nimeni nu-i răspunde, se ridică și adună cornurile rămase, bucățile de uscățele, sandvișurile și cănile de ceai. Iese afară la rampă și le ridică în fața băștinașilor, care trag cu coada ochiului spre el. Îi cheamă la el, iar aceștia se apropie și stau cu mîinile întinse, cerșind mîncarea, cu care Marty le dă pe la nas.

— Dat noi mîncare, Marty. Dat noi.

— Nu așa ușor. N-o căpătați în felul ăsta. Tu...

Marty arată spre o fată. O cheamă Carolina. E campioană la scuipat. Poate să înece o muscă într-o baltă de scuipat, la o distanță de zece picioare. Marty o pune să scuipe și pe urmă îi dă cîteva cornuri.

Oamenii din echipa de tuns rîd de această performanță, și Marty se simte încurajat și vrea să le ofere un spectacol în toată legea. Își pierduse orice simpatii — oamenii nu prea voiau să-l vadă în ochi din cauza limbii sale spurcate și a dezmățului în care se bălăcea, dar care n-are nici un farmec pentru Marty dacă nu poate vorbi despre el. Cheamă la el o bătrînă *gin* și un moșneag. Îi întărîtă atîta cu ademeneala hranei, pînă cînd acestora le lasă gura apă.

— Dă-le-o odată ! îi strigă Bill. Pe urmă, adresîndu-se oamenilor tolăniți pe dușumeaua magaziei de lînă, le spune : Individul ăsta e un ticălos în

toată puterea cuvîntului. Caută cu dinadinsul să facă dintr-înșii niște cîini ca și el.

— Ia arătați-le ceva ! le spune Marty băștinașilor. Voi faceți frumos, eu dat voi mîncare.

Bill sare-n sus și se repede la Marty, smulgîndu-i din mînă tava cu mîncare.

— Dă-le oamenilor mîncarea !

Își ține ochii pironiți asupra lui Marty, în timp ce le întinde băștinașilor tava. O *gin* o ia și ceilalți se adună în jurul ei, iar ea le împarte mîncarea.

— Ce vrei, Bill ? îl întreabă Marty.

Se măsoară amîndoi din ochi.

— Vreau să-ți bagi mințile în cap, Marty. Fă bine și lasă-i în pace pe negrii ăștia sau, de nu, ai să fii izgonit din echipa noastră. Anul trecut am înghițit, dar acum nu-ți mai răbdăm purtările.

— Cu negrii ăștia strici orzul pe gîște dacă te porți mai frumos. Nu sînt decît niște animale scîrboase !

— Dacă e vreun animal pe aici, află că acela ești tu, Marty ! Nu ai nici un strop de bun simț și crezi că toată lumea e lipsită de asta. Sînt ființe înfometate ; foarte bine, atunci hrănește-le, dar nu căuta să faci dintr-înșii niște cîini. Iar dacă ții așa de mult la ei, de ce nu te duci la Gordon să-i spui să le dea de mîncare tot timpul ? De ce nu încerci să le faci un bine, în loc să...

— Ai de gînd să te iei la harță pentru asta ?

— Dacă poftești ? !

— Las-o moartă, Marty ! strigă altul. N-o să-ți ție nimeni parte.

— Ei și ! zice Marty. Din partea mea pot să și crape de foame.

Se depărtează, arzînd de rușine și de mînie că a fost pus într-o situație proastă.

Sortatorul de lînă este un tînăr simpatic. Îi spune „hello“ lui Freddie, cînd îl vede învîrtindu-se pe lîngă poartă, așteptînd să vină Brian.

— Vino-ncoace, Freddie — îl cheamă tînărul. Brian e aici, înăuntru.

Așa că Freddie intră în clasa unde este cazat acum sortatorul. Toți pereții sînt acoperiți cu ilustrații tăiate din reviste — poze înfățișînd orașele Perth, Sydney, fluviul Swan, poze de mari vapoare care străbat oceanele și de aeroplane care se rotesc prin lumea largă. Sortatorul are un tranzistor. Îi place grozav să citească. Chiar acuma citește o carte intitulată *Oameni și șoareci* [1]. Da, o să le-o citească și lor. Dar nici n-a început bine să citească, și iată că intră în odaie Gordon. Se uită la Freddie, care stă pe patul sortatorului, dar nu zice nimic. E vremea tunsului, nu poate să-și bată capul cu copiii corciți. Așa că spune doar :

— Nu vii să dai o mînă de ajutor dincolo, John ?

Freddie și Brian alergară la tabăra tunzătorilor. Peste tot domnește liniștea. Atunci Brian își aminti că în tabără a venit un om ca să stea de vorbă cu tunzătorii. Îl găsesc în coliba cantinei. E un bărbat trupeș, foarte roșu la față.

— Tovarăși — glăsuia acesta — este sindicatul vostru. Dacă sindicatul nu este puternic, nici voi nu sînteți puternici. Trebuie să stăm umăr la umăr.

În altă seară veni să le vorbească un maior de la Armata Salvării.

— Fraților — spunea străinul — sîntem cu toții copiii Domnului. Nu vă voi vorbi despre păcat, fiindcă în ochii lui Dumnezeu toți sîntem păcătoși. Dar putem fi izbăviți. El ne va dărui mîntuirea, dacă ne punem speranța într-însul. Să ne încredințăm puterii Domnului, fraților. Iar acum ne vom înălța glasurile spre slava Domnului, care ne va mîntui pre toți — precum vă glăsuiesc vouă — pînă și pe cel mai netrebnic dintre noi, dacă se va lăsa pe seama grijii iubitoare a lui Dumnezeu. Se așeză la mica lui orgă portativă. Imnul două sute treizeci : *Isuse, iubitor al sufletului meu.*

Oamenii deschid cărțile de imnuri împărțite de maior. Se privesc și rînjesc cu nerușinare, în timp

[1] Roman al scriitorului american John Steinbeck. (n.t.)

ce aşteaptă să li se dea tonul. Maiorul apasă pe pedală. Cîntă versetul iniţial, pe urmă se opreşte. Oamenii trag adînc aer în piept. De pe feţele lor au pierit rînjetele. O buză zvîcneşte, un ochi pîlpîie. Flacăra unui felinar de vînt filează şi aruncă stranii umbre şerpuitoare. Este o clipă de deplină tăcere — toate cele pămînteşti par a fi dispărut din preajmă. Maiorul numără : „Unu, doi, trei... Isuse, iubitor al sufletului meu, lasă-mă să zbor la pieptul tău..."

Întrunirea s-a terminat. Maiorul are în mînă un carton şi un creion, pe care le jonglează ca să poată strînge pe rînd mîna tuturor oamenilor, pe măsură ce se scurg pe uşă afară.

— O mică donaţie pentru binefacerile Domnului, frate !

— Trece-mă cu-o liră, şefule. Numele meu e Charlie Summers.

Oamenii se întorc în corturile lor, iar Freddie şi cu Brian îi însoţesc. Se aşază pe paturi sau pe scîndurile duşumelii, în dreptul unei deschizături în pînza cortului, pe unde pot zări deasupra capetelor un crîmpei de cer. Nimeni nu înjură, nimeni nu mai vrea să joace pocher. Nici să flecărească nu prea mai au chef.

— Cred că am să-i scriu nevestii — zice Bill. Noapte bună, Brian. Noapte bună, Freddie. Ne vedem mîine dimineaţă.

Băieţii se depărtează. Aşa ceva nu-i priveşte. S-au petrecut fapte pe care ei nu le înţeleg. Ştiu doar că se simt înstrăinaţi unul de altul, nu mai sînt la larg nici în propria lor piele. E devreme, dar se gîndesc să se ducă la culcare.

Ajuns la uşa odăii sale, Freddie aude glasul omului de la Armata Salvării şi pe cel al lui boss Adams. Se furişează în jurul casei, pînă la fereastră, şi se uită înăuntru ; îl vede pe maior stînd cu mîna pe umărul lui boss Fred şi pe boss Fred cu capul plecat, încît lui Freddie îi aminteşte de un cal bolnav.

— Să ne rugăm Domnului, frate. Să ne spovedim cu toţii lui Dumnezeu. Boss Adams clatină din cap

și-l lasă pe maior să-l împingă, în genunchi, lîngă patul lui. Rostește cuvintele după mine, frate.

Omul de la Armata Salvării începe să spună o rugăciune, în timp ce Adams repetă cuvintele după el.

— Căci a ta este împărăția cerurilor...

— Căci a ta este împărăția cerurilor...

— Și puterea și slava...

— Și puterea și slava...

— În vecii vecilor...

— În vecii vecilor...

— Amin. Ridică-te, frate. Maiorul îl ajută pe Adams să se scoale în picioare. Acum să nu te mai lași frămîntat de problema asta. Nu mai este în mîinile tale. Domnul va avea grijă de fiul tău.

— M-a frămîntat, domnule. Știi cum este cînd are pielea colorată. Culoarea este împotriva lor...

— Gîndul ăsta să nu te preocupe, frate. Domnul nu ia de fel în seamă culoarea pielii. Sîntem cu toții una, în fața Domnului.

Freddie nu-și dă seama că lucrurile pe care le-a văzut și le-a auzit îl privesc personal. A înțeles prea puțin și se gîndește doar în treacăt la ele. A rîs, a încercat un sentiment de fericire și tristețe. A pricepuț că s-a aflat chiar în inima lucrurilor. Alteori a simțit însă și cînd a fost lăsat în afara lor. Fără nici un efort conștient din partea lui, mintea sa a adîncit valul de experiență pe care l-au adus cu ei oamenii din echipa tunzătorilor. Tot ce a fost spus și făcut a pătruns în mintea lui, și mintea lui a captat această experiență, a cernut-o, a separat aurul de pămînt, și acum are două grămezi de experiențe : bune și rele. A descoperit ce este drept și ce este nedrept, dar încă nu este conștient de acest fapt. Știe doar că uneori zîmbește, iar alteori i-e silă. Ține la Bill, dar se simte josnic și necurat cînd se află în preajma lui Marty. Îl și ocolește pe Marty.

Într-o seară, cînd norii de vijelie apăsau zăpușeala deasupra pămîntului, cînd nu se simțea nici o boare de aer și toți oamenii din echipa tunzătorilor își trăseseră paturile afară din corturile înnăbușitoare, ca să se culce sub cerul liber, și cînd lumea se ruga lui

Dumnezeu să trimită o ploaie care să răcorească văzduhul, Marty stătea pe marginea patului său și se uita la șirul de băieți indigeni așezați pe pămînt, la vreo douăzeci de pași de el. Era obosit și arțăgos. Nu avea nici un prieten — era un proscris. Vederea băieților indigeni care stăteau acolo atît de răbdători — mulțumiți doar să-l privească pe omul alb — face să-i plesnească fierea de ciudă. Sînt veșnic acolo! Stau ca niște cîini înfometați! Sînt cîini! N-ar sta astfel, dacă n-ar fi cîini!

Deodată Marty sare de pe patul lui și ia un bolovan.

— Căraţi-vă de aici! urlă el și aruncă cu piatra în băieți.

Dar băieții indigeni se mărginesc să zîmbească și, cum nu i-a luat nimeni în seamă, se apropie mai mult.

Kara ceru:

— Dat nouă băutură, boss.

Vrea să bea apă minerală cu suc de fructe. Le place băutura asta care sfîrîie, le place să vadă cum apa liniștită face deodată bășicuțe și devine o fîntînă țîșnitoare. Le place gustul înțepător, de lămîie dulceagă, al băuturii.

— Dat nouă fizz [1], boss — se roagă Kara.

Marty e scos din țîțîni de zăpușeală și de oboseală, se simte vinovat de rușinea care l-a înfierat.

— Am să vă dau eu fizz — le spune și se grăbește spre cortul său, ca să se întoarcă peste cîteva clipe cu o cană, o linguriță și o căldare cu apă.

— De ce-i încurajezi? spune unul dintre oameni. O să-i apuce durerile de burtă cu socoteala aia.

— O să-l fac praf cînd am să-i dau o porție zdravănă din ce știu eu. O să-i dau un pachet întreg, îhî, de săruri Epsom [2].

Oamenii se răsucesc pe paturile lor de campanie și se uită la Marty.

— Vrea să-i dea lui Kara săruri de Epsom, Bill — îi spune Brian. O să-l facă să...

---

[1] A sfîrîi, în limba engleză. (n.t.)
[2] Sulfat de magneziu, sare amară. (n.t.)

Cînd Marty îl cheamă pe Kara la el, Bill se dă jos din patul de campanie. Îl vede pe Marty cum pune cana în mîna lui Kara, pe urmă toarnă într-însa două linguriţe pline ochi cu săruri şi amestecă.

Bill zoreşte pasul.

— Bea pînă la fund — zice Marty.

Kara se uită la cană, dar, spre mirarea lui, apa nu bolboroseşte şi nu scoate nici ţîşnituri ca scînteile. Se uită la Marty, şi pe faţa lui se întinde un rînjet mai degrabă blajin decît prostesc.

— Asta nu fizz — zice el.

— Ai să sfîrîi tu, n-avea grijă ! şi Marty îl apucă pe Kara de grumaz şi cu mîna cealaltă îi toarnă cu sila sărurile pe gît.

Cîţiva dintre ucenicii mai tineri încep să rîdă şi-l aclamă pe Marty pentru fapta lui, dar pe urmă îl văd pe Bill repezindu-se la Marty şi rîsul le piere pe buze.

Bill îl izbeşte pe Marty cu muchea palmei peste încheietura mîinii. Lovitura paralizează toţi muşchii din mîna lui Marty, făcîndu-l să simtă o durere vie şi să dea drumul cănii. Acesta făcu un pas înapoi, împleticindu-se şi ţinîndu-se de mîna amorţită, fără a-l slăbi din ochi pe Bill. Văzu bine că Bill este gata de orice ar pofti — de încăierare, dacă are chef — şi lui Marty îi pieri curajul. Ştia că Bill poate să-l tăbăcească în bătăi, dar voia să facă paradă de curaj faţă de ceilalţi oameni. Dacă aceştia sînt de partea lui, dacă sînt alături de el, atunci va risca să se ia la harţă. Strigă cît îl ţinu gura :

— Ia uitaţi-vă la el ! Cotonogeşte omul din senin ! Huiduiţi-l !

— Ţi-ai căutat-o singur — mîrîi unul din oameni.

Iar altul strigă :

— Daţi-l afară pe derbedeu ! Nimeni nu vrea să aibă de a face cu tine, Marty.

Se porniră să strige şi alţii. Era un prilej bun să scape de Marty. Nimeni nu-l înghiţea — nu puteai să te bizui pe el în nici o privinţă şi era un ticălos şi cu trupul, şi cu mintea, şi cu sufletul.

— Dați-l afară ! Goniți-l dintre noi pe derbedeu ! Marty e un om sfîrșit. Tunzătorii nu-s oameni să stea să-și judece semenul cîtă vreme nu încalcă codurile lor nescrise și născute în mod spontan, la baza cărora stă totdeauna bunul simț, dorința de a face dreptate oricărui om, indiferent cine ar fi. Au trecut cu vederea slăbiciunea lui Marty pentru femei — este ceva firesc în asta și nu trebuie să judeci un bărbat după asemenea slăbiciune. Dar e un truc murdar să-i dai unui băiat negru, care nu bănuiește nimic, o porție de purgativ. Așa că pe loc și neîntîrziat prezentară un ultimatum bossului, prin intermediul lui Bill, ca să scape de Marty.

— Ori pleacă Marty, ori plecăm noi — spune Bill.

— Nu încape discuție. Marty să plece la Marble Bar cu următorul camion cu lînă.

Cînd totul este aranjat, Bill, însoțit de un om, se întoarce în cortul său și se așază pe marginea scîndurilor podelii. Brian și cu Freddie — tăcuți ca niște șoricei — se duc și stau alături de el.

— Trebuia să se întîmple așa — spune Bill. E un individ negru la suflet.

— E mai rău. Este un alb mai prejos decît orice negru.

— Îi distrugem și pe negri, Charlie. Eu, unul, socot că tribul s-ar simți mult mai bine dacă s-ar întoarce pe niște meleaguri unde să nu dea niciodată ochii cu indivizi de soiul nostru.

— Curat cum spui tu, măi frate. În halul în care sînt acum, cînd stai să judeci lucrurile drept, băștinașii nu iau de la noi decît ce avem mai rău. Trăiesc ca niște cîini, după părerea noastră, iar derbedei de teapa lui Marty vin și-i pun să facă sluj, întocmai ca pe niște cîini. Este o problemă, Bill. Dar ce poți face pentru ei ?

— Nu prea mult, îmi închipui, decît să-i lași lîngă rîu — răspunse Bill.

Freddie se uită cu atenție la chipul lui Bill. E întipărit pe el un dezgust obosit, deznădăjduit, care pare a spune că nu mai e nici o speranță pentru

omul negru. Freddie își închipuie că citește pe fața lui că negrul este un om de nimic, că nu poți face ceva cu el. Este un animal sortit să fie îmboldit, sortit să cerșească, să se ploconească și să fie mînat.

Emoțiile pe care Freddie le citea pe chipul lui Bill îi răscoleau sufletul, făceau să-i fiarbă sîngele și-l umpleau de dezgust față de negri. Dar îndeosebi îl dezgusta Kara. Își aminti că mai păstra încă piatra lui Kara — o avea în buzunarul pantalonilor. Strecură pe furiș mîna în buzunar, ținîndu-și mereu privirea ațintită asupra feței lui Bill, în timp ce acesta vorbea cu celălalt tunzător. Simți piatra, o apucă în palmă și-și trase mîna afară. Piatra era ceva mai groasă decît un penny și aproape la fel de rotundă. O dîră galbenă, ca o dungă de mortar, unea cele două jumătăți ale pietrei : o jumătate era roșie, iar cealaltă neagră. Era un crîmpei de piatră care într-un trecut îndepărtat fusese spart din peretele de stîncă ce forma unul din malurile eleșteului Wanna Kabbi. Căzuse în apă și, undă după undă, mișcînd-o încetișor de-a curmezișul eleșteului, o frecase de bolovani și de nisip, pînă ce-o tocise de-a binelea, rămînînd netedă ca o sticlă și aproape rotundă. Kara dezgropase piatra aceea din nisip, lîngă unul din capetele eleșteului. Pe urmă, Freddie căutase una geamănă și, după luni de cercetare, găsise una. Într-o zi se duseseră departe, în susul văii, unde să nu le poată vedea nimeni ritualurile lor tainice. Cu o frîntură de cremene, Kara zgîriase brațul lui Freddie exact deasupra încheieturii, iar Freddie zgîriase brațul lui Kara. Apoi lăsaseră să le picure stropi de sînge pe pietrele găsite în albia lui Wanna Kabbi. Scuipaseră în sînge și frecaseră pietrele cu amestecul acela, pînă ce pietrele se uscaseră din nou și deveniseră netede. Schimbaseră între ei pietrele și, ținîndu-se de mînă, cu o piatră lipită de cealaltă, își rostiseră jurămîntul.

— Tu frate mie — spusese Kara.

— Tu frate mie — spusese Freddie.

Dar acuma, Kara nu mai era fratele lui. Ființa aceea spurcată, dezgustătoare, care trezise atîta suferință și dispreț pe fața lui Bill, nu putea fi frate cu el. „Sfîrșit Kara“ — își spuse în gînd. Și sări sprinten, ca și cum ar fi fost sătul de atîta stat și ar fi vrut să se joace, alergă vreo cîțiva pași și pe urmă aruncă departe piatra lui Kara. Piatra șuieră prin bezna care se lățea și căzu printre tufele de spinifex.

„Sfîrșit Kara.“

CAPITOLUL VIII

La două zile după plecarea echipei de tunzători, Brian se duse iarăşi la şcoală. În dimineaţa următoare, cînd Amelia Curlewis intră în chioşcul de vară, care fusese transformat în sală de cursuri, îl găsi pe Freddie acolo.

— Ah ! strigă preceptoarea, ducîndu-şi mîna la gură şi holbîndu-se la băiat, cu ochii măriţi de spaimă.

Ştia că Gordon va spune că ea purta vina de a-l fi adus pe băiat acolo. Voia să-l aibă la lecţii, ţinea mult să-i predea şi lui. Totuşi, să-l înfrunte pe Gordon... Freddie se apropie. Se îndreptă spre ea.

— Eu venit, Amelia — zîmbi Freddie. Eu venit şcoală.

— Freddie ! Nu ştiu. Nu cred...

Îşi redobîndi însă repede stăpînirea de sine. De ce să se gîndească numai la ea ? Dar în clipa cînd Gordon şi Brian intrară în chioşc, se întoarse spre tablă.

Brian se uită la Freddie, dar nu scoase o vorbă.

Gordon îi aruncă o privire stăruitoare şi aspră Iar Freddie lăsă capul în jos.

— Ce caută *el* aici ? întrebă Gordon.

— Era aici cînd am venit eu, mr. Gordon.

— Foarte bine atunci. Dar nu-l strica. Nu încerca să-l înveţi nimic.

Gordon ieşi din clasă.

Şi Amelia nu-l învăţă carte. Dar, ca oricare alt copil, Freddie prindea şi singur multe lucruri. Îl privea pe Brian cum îşi face lecţia de scriere. Şi lua şi

el un creion în mînă și încerca să-l imite. Învăță să numere și număratul duse la adunare. Pe urmă la scădere. O literă adăugată alteia alcătuiau un cuvînt. Pînă într-un an, putu să citească, să scrie și să numere aproape la fel de bine ca și Brian. Și acum, cînd nu-i mai vorbea nimeni în engleza *pidgin* și nu se mai amesteca de loc cu băștinașii, începu să vorbească și el ca Brian.

Juca doar jocurile lui Brian — crichet, fotbal — și trăgea la țintă cu o pușcă cu alice. Ucise cu ea canguri și cacatoeși sălbatici, dar acum nici prin cap nu-i mai trecea să-i mănînce. Stomacul lui era totdeauna plin.

Freddie împlinise unsprezece ani, cînd Brian îi aduse un bumerang. Brian făcuse exerciții, aruncînd singur bumerangul acela, cu gîndul de a-i face o surpriză lui Freddie. Nu fusese însă în stare să facă arma să se întoarcă la el. Așa că, cuprins de desperare, i-l duse lui Freddie.

— Arată-mi cum să arunc cu ăsta, Freddie.

Freddie luă bumerangul, îl cîntări în palmă și pe urmă se pregăti să-l arunce.

— Am să țintesc exact deasupra stîlpului ăla — spuse.

Și-l aruncă. Bumerangul zbură într-adevăr către stîlp. Dar pe urmă își pierdu echilibrul și căzu la pămînt.

— Nu știi cum să-l arunci, Freddie !

— Ba știu ! ! Pun prinsoare că ăsta nu-i bun. Cine ți l-a adus ?

— Moonlight. Știi doar că el face cele mai bune bumeranguri.

Freddie ridică bumerangul și-l cercetă. Părea perfect.

— Am să-l arunc încă o dată — zise, încrezător.

Dar bumerangul căzu iarăși, fără să se întoarcă la el. Și de data aceasta se rupse.

— S-a zis cu el. Brian era scîrbit. Nu-i mai știi rostul, Freddie. Lasă-te păgubaș !

— Pun prinsoare că e stricat !

— Nu, nu-i adevărat! L-am pus pe Moonlight să-l arunce în fața mea. Putea să-l facă să se întoarcă la el foarte bine.

— Ei, oricum, tot n-am chef să-l arunc. Numai negrii trebuie să știe să-l arunce. Eu dacă vreau să ucid ceva, pot să trag cu pușca.

— Știu asta, dar voiam să învăț să arunc cu bumerangul — rosti cu glas jalnic Brian.

— Pentru ce? Nu poți să dobori nici un cocky[1] dintr-un pom cu unealta asta.

— Nici nu vreau să dobor vreo zburătoare din pom. Voiam să-nvăț să-l arunc, ca să mă pot distra cu băieții din Perth. Ei nu văd așa ceva pe-acolo. Pun prinsoare că cei mai mulți dintre ei nici măcar n-au văzut un negru în viața lor.

— Cînd pleci la Perth? întrebă Freddie pe un ton ce voia să pară degajat, dar era de fapt plin de încordare.

— Încă nu știu — zise Brian. Dar mummy și cu dad au discutat despre treaba asta. Trebuie să mă duc la școală.

— Și de ce trebuie să bați tot drumul pînă la Perth, ca să te duci la școală?

— Ce știu eu? răspunse arțăgos Brian. Ei zic că Amelia nu mai are ce să mă învețe. Dad e ca Bill, știi tu, Bill, tipul ăla, tunzătorul. El vrea să învăț lucruri pe care Amelia nu le știe. Mă gîndeam că dacă o să fiu în stare să arunc un bumerang, băieții or să fie încîntați.

— Merg și eu cu tine la Perth? întrebă Freddie.

Brian îi întoarse spatele. Pusese și el aceeași întrebare, și răspunsul primit din partea părinților îl necăjise și-l făcuse arțăgos.

În după-amiaza aceea, după ce-și luase ceaiul cu maică-sa, cu taică-său și cu Amelia, tatăl lui o întrebase pe Amelia cum se descurcă Brian la aritmetică.

— Mi-e teamă că a rămas cam în urmă la materia asta — zise Amelia.

---

[1] Diminutiv australian pentru cacatoes. (n.t.)

— Atunci ar fi bine să te ocupi ceva mai mult de capitolul ăsta — spuse Gordon.

— De ce, dad ? Brian strîmbă din nas. Nu-mi plac bazaconiile alea.

— Ei, trebuie să-ţi placă, Brian — spuse maică-sa. Cum crezi tu că ai să poţi merge la colegiu, dacă nu eşti în stare să faci o socoteală ? Ceilalţi băieţi or să rîdă de tine.

— Trebuie neapărat să mă duc la colegiu ?

— Trebuie !

— Dar de ce, dad ? Vreau să mă ocup de oi. Nu trebuie să umblu la şcoli ca să învăţ asta.

— Te vei duce la colegiu, Brian.

— Bine. O să vină şi Freddie cu mine, mămico ?

— Nu ! El n-o să vină cu tine. Aşa că scoate-ţi gîndul ăsta din cap.

— Dar de ce, dad ? Aici merge la şcoală împreună cu mine. De ce nu putem pleca amîndoi şi la Perth ?

— Fiindcă acolo unde te duci tu nu sînt primiţi băieţi ca Freddie Adams.

— Nu-i nevoie să prezinţi lucrurile atît de brutal, Hugh.

— O să le descopere cînd va ajunge acolo, aşa că la ce să ne mai ascundem după deget.

Şi conversaţia se încheiase aici. Fusese însă de ajuns ca să-l facă pe Brian să înţeleagă că între el şi Freddie exista o deosebire. Pentru prima dată în viaţa lui ştia, în sfîrşit, ce anume crea deosebirea aceea. Pînă atunci nu mai fusese niciodată conştient de faptul că culoarea lui Freddie ar putea constitui o barieră între ei. Dar acum era foarte conştient de acest lucru. Descoperind că lua în seamă culoarea pielii lui Freddie, se simţea o fiinţă josnică, un fel de trădător al tovarăşului său. Încercă să alunge acest gînd, zicîndu-şi că faptul ăsta nu avea nici o însemnătate, dar acum descoperea că amănuntele neobservate de-a lungul a unsprezece ani de viaţă se aflau totuşi adunate toate în mintea lui, ca paginile unui dosar cu mărturii strînse cu grijă. Nu

putea să ignore mărturiile acelea, nu putea să le alunge din minte. Tot ce putea face era să nu-i dea prilej lui Freddie să constate schimbarea. Așa că, aruncînd o privire sfioasă spre Freddie, îi răspunse :

— Nu știu, Freddie. Acum trebuie să plec... — și o luă la goană, zorindu-se către ferma stațiunii.

Freddie făcu ochii mari. Nu pricepea de ce se purta Brian în felul acela. Dădu din umeri și rînji : n-avea decît ! Acum se va duce să-și țesale poneiul.

În ziua următoare, toată întîmplarea fu dată uitării. Bumerangul rupt fu îngropat și alte probleme făcură ca plecarea lui Brian la școală la Perth să pară atît de îndepărtată, încît nici nu puteai să te gîndești la ea. Trebuia să se ia măsuri pentru perioada tunsului, alegerea și marcarea mieilor din anul acela. Mai era poneiul lui Brian, care începuse să fie cam slab de picioare. Gordon zicea c-o să-l pună pe Adams să-l antreneze pentru alergările de la Marble Bar.

— Ar putea chiar să-l încalece tînărul Freddie — zise. Se ține destul de bine în șa.

Și astfel lunile se scurgeau una după alta și nici nu se mai pomeni de plecarea lui Brian.

Cu ultima poștă sosită înainte de Crăciun, Amelia Curlewis primi de la un prieten un exemplar din numărul festiv al ziarului *Western Mail*. Îl aduse în clasă, ca să le arate lui Brian și lui Freddie pozele din ziar. Multe din ele erau colorate și, pe măsură ce le arăta băieților, le vorbea despre ce reprezentau. Ăsta era Golden Mile din Kalgoorlie [1], de unde venea tot aurul țării. Iată livada de meri din apropierea orașului Bridgetown.

— E foarte frumos acolo — zise Amelia. Oamenii spun că peisajul este leit cu cel din Anglia, cu coline care unduie dulce.

Cînd ajunse la capătul suplimentului, Freddie o întrebă :

---

[1] Oraș din Australia Occidentală cunoscut prin bogatele lui zăcăminte aurifere. (n.t.)

— Poţi să mi-l împrumuţi, Amelia ?

— Fireşte, Freddie. Ia-l în odaia ta şi mai uită-te o dată la el, dar te rog să nu-l strici.

— N-o să-l stric. Îmi place să mă uit la pozele astea.

Aşa că în noaptea aceea, în timp ce Adams sta culcat pe pat şi fuma, Freddie, ţinînd numărul festiv lipit de felinarul de vînt, se uita din nou la poze. Citi explicaţiile tipărite sub ele şi închipuirea lui contopi, ca apa, o imagine într-alta, pînă ce sub ochii săi visători se întinse o vastă panoramă.

Adams îl privi.

— La ce te uiţi acolo, Freddie ?

— La nişte poze.

— Ce-i asta ?

Freddie se uită în josul paginii. Mintea lui hoinărea însă departe. Trecuse strada, de la biserica din poză, la grădini. Acolo se plimbase pe pajişti, printre răzoare de flori strălucind în toate culorile pe care le puteai visa. Ieşise iar în stradă ; acum, la picioarele lui se afla o mare întindere de apă albastră, pe care pluteau iahturi, cu aripile albe ale pînzelor.

— E catedrala St. George — spuse băiatul. O cunoşti, Fred ? Amelia zice că-i un loc frumos.

— E un loc frumos, într-adevăr. Nu l-am vizitat niciodată, dar ştiu că aşa e.

— Aci, peste drum de grădinile guvernatorului, e terasa St. George. Trebuie să fie drăguţe. E un copac mare de jacaranda [1] acolo. Ştii, Fred ?

— Jacaranda ? Nu pot spune că-l cunosc.

— Poate că nu era înflorit cînd erai tu acolo. Amelia spune că nu prea îl bagi în seamă pînă ce nu înfloreşte. Pe urmă cică pare că umple grădina întreagă. Este albastru, albastru ca apa şi cerul. Amelia zice că e ca un nor albastru.

— Amelia povesteşte multe lucruri, nu-i aşa ?

---

[1] Copac din America de Sud, cu flori albastru-violet şi lemn aromat, din familia bignoneacee. (n.t.)

Freddie zîmbi.

— Ne vorbeşte despre poze. Ai zice că prind viaţă în faţa mea, Fred. Iată, aici e catedrala, iar pe partea cealaltă sînt grădinile ; pe urmă, după grădini, este casa guvernatorului, iar tocmai la poalele colinei este fluviul Swan. Se opri şi se uită la Adams. Am spus bine, Fred ?

— Întocmai aşa cum sînt, fiule. Parcă le am aievea înaintea ochilor, deşi trebuie să fie vreo douăzeci de ani de cînd nu le-am mai văzut.

— Dar ai să le mai vezi. Ai spus că mă iei şi pe mine.

Adams tresări brusc şi se uită la Freddie.

— Am spus eu asta ? Nu-mi amintesc aşa ceva.

— Ai spus, Fred ! Ai vorbit mult despre plecarea la Perth. Ziceai că este ţinutul albilor. Acolo nu miroase de loc a negri. Mi-ai povestit şi despre locurile în care te-ai născut. Sus, pe una din laturile şirului munţilor Darling, spuneai. Zăresc ca şi cum ar fi aici, în odaie, livada, aşa cum mi-o descriai tu. Freddie închise ochii : Şiruri de copaci. Primăvara sînt înecaţi în flori, spuneai, şi pe urmă ies fructele, iar cînd se coc, ziceai că arătau la fel de frumoşi ca nişte pomi de Crăciun...

Pe măsură ce Freddie descria peisajul, Adams parcă îl vedea aievea. Îl privea. Îi umplea sufletul de dor. Dar, ştiind că n-avea să-l mai vadă niciodată, dorul se prefăcu în ură faţă de el însuşi şi faţă de Freddie pentru că-i amintise de locurile acelea. Da, spusese toate acestea. Îndrugase o mulţime de lucruri, care n-aveau să se adeverească niciodată. „Băiatul — se gîndi Fred — e crescut ca un alb. Crede că este alb. Dar curînd-curînd avea să afle că nu e...“

— Amelia ne-a vorbit şi despre locurile astea. Spunea că este un ţinut fermecător, Fred. Şi pe urmă, deodată, Freddie îşi aminti că într-o bună zi Brian avea să trăiască chiar în ţinutul acela. Avea să urmeze şcoala la Perth. Şi zise : Cînd Brian o să se

ducă la școală la Perth, o să pot să mă duc și eu cu el, Fred ?

Adams se întoarse spre el.

— Cine ți-a mai vîrît și ideea asta în cap ?

— Nimeni. Mă gîndeam și eu, așa...

— Ei bine, nu te mai gîndi !

Ochii lui Adams scăpărau, dar se luptă să-și țină firea.

— Dar dacă Brian... Freddie rămase cu gura deschisă, însă cuvintele i se opriră în gît, retezate, și se feri cînd Adams sări de pe patul lui, îi smulse suplimentul festiv de pe genunchi și-l zvîrli cît colo, cu o înjurătură.

— Ce naiba te tot zgîiești la blestemățiile astea ? gîfîi Adams, rînjindu-i în față lui Freddie, care tremura. N-ai să te-alegi cu nimic din ilustrațiile astea păcătoase. Și uită de Brian ! Uită tot în legătură cu Brian ! Făcu un pas îndărăt și se așeză pe pat. Își aținti privirea în podea. Să termini cu păcătoasa asta de învățătură ! Ai să mergi cu mine în padocuri [1]. Făcu o pauză. Strîmbă din gură, își linse buzele și își șterse ochii. Cărți păcătoase — spuse, mai mult pentru el. Niște poze pe hîrtie. Pe urmă, pe neașteptate, întinse mîna și apucă felinarul de vînt. Trase în sus sticla, suflă în flacără, apoi trînti felinarul pe podea. Du-te în nenorocitul tău de pat ! zbieră el și, întinzîndu-se pe pat, rămase cu ochii pironiți în tavan.

Freddie se dezbrăcă și se vîrî în pat. Se întoarse cu fața la perete, dar rămase cu ochii deschiși. I se părea că seamănă cu o tobă, încordat și gol pe dinăuntru, dar plin de vuiet. Odaia toată era ca o tobă duruind de să te doară capul. Plesnetele ca de bici ale gîndurilor tatălui său se învîrtejau în ea. Și propriile sale gînduri, pline de întrebări, alergau printr-însa ca niște iepuri speriați, fugăriți de-o nevăstuică. Cuvintele : de ce ? de ce ? de ce ? se trans-

[1] Spațiu închis, împrejmuit cu ziduri sau garduri, în care sînt plimbați caii dimineața. (n.t.)

formaseră într-un scheunat de durere, care-i sfredelea mintea.

Multă vreme zăcu în tăcerea aceea haotică. Apoi în conștiința lui răzbătură niște sunete care-i umblaseră prin urechi toată seara, dar pe care pînă în clipa aceea nu le auzise. Se trînti pe spate și ascultă. „Edginba, Unama, Boolawanna, Coongamana..." Băștinașii cîntau despre terenurile lor de vînătoare, despre gropile cu apă, despre coline. Numirile pe care voise să le uite îi ciocăneau acum tîmplele ca bătaia stăruitoare a unui tam-tam. Și fiecare nume îi aducea în fața ochilor, ca împinsă de un piston, imaginea locurilor cîntate, tot atît de reală și în culori la fel de vii ca și pozele din suplimentul ilustrat pe care i-l smulsese Adams. Închise ochii ca să le facă să dispară și pe unele reuși chiar să le alunge, dar una din imagini îi fu imposibil s-o înlăture. Cînd cîntecul se sfîrși și hohote ascuțite de rîs pătrunseră în odaie, plutind prin ferestrele deschise, lacrimile sale curseră în Wanna Kabbi, așa cum se întîmplă și cu apele de primăvară.

În dimineața următoare, Adams nu pomeni nimic despre cele petrecute cu o seară înainte. Nu vorbi nici despre ceea ce avea de gînd să facă în ziua aceea, iar Freddie nu întrebă, fiindcă tăcerea lui Adams era la fel de înspăimîntătoare ca și în seara trecută. Sammy le servi gustarea de dimineață. Tocmai mîncau, cînd Gordon intră în bucătărie.

— Ce faci azi, Fred ?

Adams privi în gol.

— Habar n-am.

— Ei, nu-s prea multe de făcut. Mă gîndeam că am putea să scoatem mașina mică din garaj, că vreau să meșteresc ceva la valve.

— Nu.

Freddie îl văzu pe Adams uitîndu-se lung la Gordon. I se părea că vorbește cu Gordon fără să scoată

un cuvînt. Apoi, deodată, Adams întoarse capul spre Freddie.

— Ţi-ai terminat gustarea ? îl întrebă.

Freddie nu sfîrşise de mîncat, dar spuse :

— Da, am isprăvit.

— Atunci poţi să te duci îndărăt la colibă, şi strînge raniţele.

Freddie făcea sul cearşafurile cînd Adams intră în odaie. Adams îi luă din mînă un cearşaf şi-l strînse iute.

— Pune curele în jurul lor. Pe urmă ia-ţi puşca şi du-te la camion, umple plosca şi vezi dacă radiatorul e plin.

Îi vorbea atît de răstit, încît Freddie nu cuteză să-l mai întrebe nimic. Făcu precum i se spusese.

Peste puţin, Adams veni după el la camion, aruncă în ladă un colac de sîrmă, umplu rezervorul cu benzină şi puse un cauciuc de rezervă la spate. Îi spuse lui Freddie să urce şi duse maşina la magazie. De acolo luară o rangă, o trusă de scule, făină din belşug, carne conservată şi alte alimente, care să ţină, după cum îşi făcu socoteala Freddie, cîteva săptămîni.

— Unde plecăm, Fred ? riscă o întrebare Freddie.

— Pornim în cursă. O să fixăm garduri de sîrmă şi borne kilometrice. Am să te-nvăţ ceva care-o să-ţi prindă bine. Nu fleacuri d-alea pe care le culegi din cărţi cu 'lustraţii.

— Vine şi Brian cu noi ?

— Nu, Brian nu vine cu noi ! Acu' ţine-ţi gura şi urcă-te !

Merseră pînă la gardul de hotar, care se întindea la poalele munţilor Throssel. Controlară tacticos reţeaua de sîrmă care marca limitele staţiunii, ici punînd un fir nou, colo reparînd un stîlp rupt. Curăţară adăposturile şi unseră cu ulei morile de vînt, puseră o bîrnă nouă la un puţ, în locul celei vechi, putrezite. Adams îi arătă lui Freddie toate chichiţele meseriei. Pe urmă, la capătul a trei săptămîni, se întoarseră acasă. De-ndată ce camionul a fost

băgat în garaj, Freddie știu pentru ce fusese pusă la cale toată treaba : mașina cea mică plecase, împreună cu Brian și Amelia.

Nu spuse nimic, nu puse nici o întrebare, iar cînd Adams se uită la el, plecă ochii în jos. Căută să nu fie trist pentru că Brian și cu Amelia plecaseră. Dar oricum, fără voie, îi răsări în fața ochilor propria sa imagine, stînd pe un morman de lemne și privind printr-o poartă de sîrmă împletită.

CAPITOLUL IX

— Freddie ! strigă încetişor mrs. Gordon, de pe pajişte.

Freddie se opri o clipă, după care se apropie de poarta din faţă. Mrs. Gordon stătea la masă, sub copacul de poinciana. Avea în mînă o hîrtie asupra căreia îşi lăsase din nou ochii, după ce-l strigase. Freddie aşteptă.

Ea îşi înălţă privirea.

— Vino înăuntru, Freddie.

Se duse spre dînsa zîmbind.

— Aveţi nevoie de mine, mrs. Gordon ?

— Vreau să-ţi spun ce scrie Brian. Asta-i scrisoarea primită de la el. Scrie aproape numai despre tine. Îţi duce dorul.

— E plecat de multă vreme — spuse cu tristeţe Freddie. Mi-e dor de el.

— Asta-i drăguţ din partea ta, Freddie. Şi mie mi-e grozav de dor de el. E plecat de patru luni şi îmi par patru ani. Dar să-ţi citesc ce-mi scrie să-ţi spun. „Spune-i lui Freddie, zice, că aici n-am nici un prieten ca el. Spune-i să aibă grijă de Pinto şi de Campion, fiindcă vreau să călăresc pe Pinto cînd mă întorc acasă, în vacanţă..."

— Deci o să se întoarcă ?

— A, da, Freddie ! De Crăciun o să fie acasă.

— De Crăciun... Lui Freddie îi părea un termen grozav de îndepărtat.

— Da. Şi-o să stea cu noi atunci două luni.

— Dar n-o să vină şi la vremea tunsului ?

— Anul ăsta nu. Perth e prea departe. Sînt

aproape o mie două sute de mile. O să ai grijă de Pinto pentru el, nu-i așa ?

— O să am, mrs. Gordon. O să-l țesăl și din cînd în cînd am să-l încalec.

Mrs. Gordon își rezemă mîna de brațul lui. Atingîndu-l pe Freddie, avea impresia că-l atinge pe Brian ; gestul acesta o îmbărbăta.

— Îți mulțumesc, Freddie — zise ea. Am să-i scriu tot ce mi-ai spus. Aruncînd o privire spre casă, continuă : Și să nu-i spui nimic lui mr. Adams despre scrisoarea lui Brian. Zîmbi. Ăsta-i un secret care rămîne între noi.

Freddie se depărtă zîmbind. Cînd trecu dincolo de poartă începu să fluiere. Avea deci și acum un prieten bun, și asta îl făcea să nu mai ia în seamă faptul că Fred nu-i spunea un singur cuvînt, dacă putea să evite conversația. „Dar tii, ce grozăvie ! gîndi băiatul. Crăciunul e tare departe !“

Nu era însă ! La sfîrșitul lunii mai sosiră tunzătorii. Și tot timpul stătu de vorbă cu Bill despre Brian. Bill îl văzuse pe Brian la Perth. Fusese la ei acasă.

— Și ce i-a mai turuit gura despre tine — zise Bill. Vorbește într-una numai despre tine. În ochii lui Brian, nu-i nimeni pe lume ca Freddie Adams.

Și în cele din urmă Brian sosi. Arăta foarte ciudat cînd coborî din mașină și își sărută mama. O clipă, Freddie crezu că Brian n-avea să-l vadă, cum stătea așa, cu spatele la el. Dar Brian îl zări, alergă la el și-și aruncă brațele după gîtul lui.

— Tii, uite-l pe Freddie ! Dar stai nițel ! Mă duc să-mi scot șapca și jacheta asta și să-mi pun hainele mele de om adevărat. Nu-mi plac straiele astea pe care te silesc să le porți la școală. Mă fac să mă simt un puștulache.

Și cît ai bate din palme, Brian fu iar în curte, îmbrăcat cu cămașa lui în carouri, cu pantalonii de piele strîmți, cu cizmele de călărie cu carîmb înalt și cu o pălărie cu bor larg pe cap, în locul șepcii aceleia de puștulache.

Cînd văzu cum îl țesălase Freddie pe Pinto, încît aproape că-și putea oglindi fața în coama lucioasă a poneiului, lui Brian îi tremurară buzele.

— Tii, strașnic, Freddie, ești un adevărat prieten ! N-am nici un prieten ca tine la școală.

Două luni în șir fură nedespărțiți. Li se îngăduia chiar să iasă pînă la moara Beelong și să poposească în ținutul ierburilor de argint, unde își fac cuib dropiile. Petrecură acolo, singuri, două nopți la rînd, stînd în jurul unui foc de tabără, în timp ce prietenia părea că îi contopește într-o singură ființă, ca și cum ar fi fost frați buni.

— Mă bucur că m-am întors, Freddie. Nu m-aș mai duce înapoi la școală, dacă nu m-ar sili dad.

Lucrurile se petrecură la fel și în anul următor, și în cel de-al treilea. Cînd împliniră cincisprezece ani, făcură împreună o excursie pînă la munții Throssel, în ținutul Pedong, ca să prindă un cîine de pustiu — un animal nisipiu la trup, care se hrănește cu rădăcini și nu-i mai mare decît un dog pomeranian. Călătoria ținu două săptămîni ; patrusprezece nopți în șir își făcură culcușul în jurul unui foc de tabără, cu marea întindere presărată de stele deasupra capului și pustiul în jur. Și totuși, lumea lor era plină. Erau prieteni.

Mick de Silva era cu desăvîrșire treaz cînd sosi la Running Water cu camionul poștal, ca să ia în primire slujba de bucătar, în locul lui Sammy. Nu aducea nici un bagaj, decît ce avea pe el : o pereche de pantaloni albi de dril, cam murdari, și o bluză de mătase fără mîneci ; în picioare purta o pereche de papuci albi, chinezești, care aveau o despărțitură separată pentru degetul mare. Bagajul cu care părăsise Marble Bar fusese ascuns frumușel pe malul fluviului, sub vrejul unui pepene. Era o lădiță cu sticle de whisky „Old Court", pe care avea de gînd să o desfacă de îndată ce totul va fi în regulă cu bătrînul Hughie Gordon și cucoana lui.

Mick era cunoscut de familia Gordon. La drept vorbind, pe Mick îl cunoştea oricine a pus vreodată piciorul mai sus de Capricorn [1]. Mick considera acest amănunt drept nenorocos, fiindcă se nimerise să rămînă lefter şi avea nevoie grozavă de slujba aceea la care Sammy Chow renunţase. Pricepeţi, încă nu căpătase slujba ! Într-un cuvînt, o avea şi n-o avea. Gordon angajase, prin mijlocirea agentului staţiunii din Marble Bar, un om pe nume George Beeton. Agentul se nimerise să fie un nou-venit, care nu-l cunoştea pe Mick. Dar Gordon îl ştia, aşa că Mick îşi dăduse numele de George Beeton. Ar fi fost fatal pentru el să-şi dea numele adevărat. Hughie Gordon nu l-ar fi angajat nici în ruptul capului pe „Bucătarul de douăzeci de lire", dacă ar fi ştiut că de el e vorba, se gîndea Mick. Dar cum angajamentul acesta fusese perfectat prin telefon, Mick se simţea încrezător. Se gîndea că nici măcar Hughie Gordon n-avea să trimită la plimbare un om cale de două sute cincizeci de mile, fără un sfanţ la sufletul lui.

Cînd Gordon îşi opri privirea asupra lui Mick, acesta simţi că începe să-l roadă o mică îndoială. Dar nu şi-o trădă. Se duse cu mers legănat drept la Gordon şi-i întinse mîna.

— Ei să fie ! Ia uite-l pe bătrînul meu camarad, Hughie Gordon ! Ce mai faci, Hugh ? Pe legea mea ! Nu te-am mai văzut de cînd mama te-a făcut !

Gordon nu se lăsă impresionat. De fapt, rămase chiar rece.

— Ce vînt te-aduce pe aici, Mick ?

— E-n regulă, Hughie. Am venit cu camionul poştal.

— Dar eu am angajat...

— Uite ce e, Hughie, cum îţi trece prin gînd că ai fi putut găsi pe altcineva mai bun ? Ştii foarte bine că numele meu este Beeton, aşa cum ştii că pe tine

---

[1] Este vorba de Tropicul Capricornului, paralela aflată la 23°27′27″ latitudine sudică. (n.t.)

te. cheamă Gordon. Mick de Silva e numele meu de fată. Dar e-n regulă, Hughie ! Am să-ți gătesc niște bucate cum n-ai să găsești niciodată nici la Savoy.

— Cîtă vreme ai de gînd să rămîi pe loc ? Dacă lucrezi aici, nici n-ai să apuci bine să ai douăzeci de lire în buzunar, și-ai să și zvîrli șorțul. Nu știu nici măcar dacă să te las să începi lucrul.

— Haide, nu fi inimă de piatră, Hughie ! Uită-te la mine ! Am șaizeci de ani. Uită-te la burta mea ! Ce poate face un om cînd îi vine vremea să-și înfiripe o familie ? Mă pun și eu pe un trai așezat, Hughie. Mă fac om cumsecade.

Mick avea o mutră de parcă stătea să izbucnească în lacrimi.

— Foarte bine atunci, Mick, te pun la probă.

Și Gordon îl dădu pe Mick pe mîna soției sale. Mrs. Gordon îl luă la bucătărie.

— Uite, să ne înțelegem de la început, de Silva : avem fete băștinașe care lucrează aici și nu vreau să fugă din pricina ta.

Mick rămase cu privirea în podea, clipind din ochi și schimonosindu-și gura ca să scoată ceva salivă. Simțea grozav nevoia de-a înghiți nodul ce i se pusese. „De Silva“ îi rămăsese în gît, și-apoi ce i se năzărise tocmai ei să-i pomenească lui de *gine !*

— Îmi mai place ca bucătăria să fie curată ca un pahar — urmă vorba mrs. Gordon. Avem...

— Spuneți-mi, cucoană, vreți să gătesc aici, așa-i ?

— Desigur !

— Atunci e-n regulă ! O ținti drept în ochi pe mrs. Gordon. Și în ochii aceia ai lui Mick, de un cafeniu închis, aproape ca migdalele, era ceva care-o făcu pe mrs. Gordon să-și țină răsuflarea. Cînd gătesc, apoi gătesc ! o ținu mai departe Mick. Se opri o clipă ca să lase să-i pătrundă bine în minte declarația aceea, și fața lui bucălată, blajină, cafenie ca și a tatălui său malaiez, se deschise toată într-un surîs cuceritor. Își înălță sprîncenele într-un fel nerușinat, care o făcu pe mrs. Gordon să simtă că se gîndea la ea ca la o femeie cu care avea o combinație și zise : M-ați priceput, cucoană ?

Mrs. Gordon se gîndi că-l pricepuse. Dar simţi că nu putea lăsa conversaţia să se încheie aci, cu privirea aceea a lui, de parcă ar fi...

— Ei bine — începu ea să spună, dar Mick ridică mîna, impunînd tăcere.

— Nu-i nevoie să mai spuneţi nimic ; 'mneata şi cu mine sîntem uite-aşa — şi îşi încrucişă mîinile cu un gest rapid. E-n regulă, cucoană. Las' pe seama lui Mick de Silva. Numele meu e Mick, pricepi matale ?

Şi aproape că o îmbrînci pe mrs. Gordon afară din bucătărie, numai cu ochii. Cînd o văzu coborînd în goană treptele verandei, un rîs bolborosit ţîşni printre buzele sale strînse şi, o dată cu el, o ploaie de salivă.

— Ian te uită la ea, ce ifose ! zise bucătarul. Se preface că nici nu mă mai ţine minte. O ştiu de pe cînd era doar o rîndăşoaică la bătrîna Christina, colo sus, la La Bluff. L-a fraierit pe Hughie, asta a făcut. Aşa a pus mîna pe el.

Şi în timp ce aţîţa focul şi punea să fiarbă ceainicul fluierător, vorbi mai departe de unul singur despre Alice Gordon şi despre felul cum ajunsese să se mărite cu Hughie. Doar aşa, ca să mai petreacă, mai adăugă cîteva presupuneri picante cu privire la viaţa amoroasă a Alicei, care ar fi făcut-o să ţipe de oroare dacă le-ar fi auzit. Cotrobăi prin toată bucătăria ca să găsească o gamelă, şi după ce o descoperi, puse în ea o mînă de ceai şi făcu o fierturică, pe care o lăsă pe sobă să fiarbă puţin la foc mic, înainte de a-şi turna o cană plină cu lichidul acela negru. Primul lucru pe care-l făcea în fiecare dimineaţă era fiertura aceea ; pe urmă bea dintr-însa cît era ziulica de lungă, sorbind-o goală, fără lapte sau zahăr. „Cu cît e mai neagră, cu atît e mai bună“ — îşi spunea. În timp ce bea, îl podidea mereu un rîs bolborositor, de cîte ori îi venea un gînd nou despre mrs. Gordon. Pe urmă o lăsă în plata Domnului, cu exclamaţia : „Cu asta n-aş scoate-o la capăt cît îi lumea“.

— Acum, să pun bucătăria pe roate. Auzi, „bucătar de douăzeci de lire“, ai ? Am să le-arăt eu lor ! Cartoafe coapte, cafenii, ca spinarea mea ! Și asta ce-o mai fi ? Se duse la cămara cu carne. Frumoasă bucată de pulpă ! Am s-o fac împănată. „Gîscă canadiană !“ Începu să desfacă ușor carnea de pe os, scoase osul din pulpa de berbec, pe urmă făcu o umplutură și-o îndesă în golul care rămăsese. Acum, verdețuri ! O să creadă că mănîncă friptură de curcan, nu altceva !

Lucra iute și cu pricepere. Pentru un om corpolent, se mișca cu destulă ușurință prin încăpere și lucrurile păreau că-i vin singure la mînă, ca și cum le-ar fi plasat pe toate acolo unde dorea. Dar să nu le treacă prin cap că o să fie la discreția lor pentru treaba asta în fiecare dimineață, se gîndi Mick. „*Ginele* o să curețe cartoafele, o să facă focurile, de cum pun la punct baraca“ — își spuse, privind chiorîș prin bucătărie și însemnîndu-și în minte schimbările pe care avea de gînd să le facă. Și cum stătea așa, scoase din buzunar o cutie de tutun și-și răsuci o țigară pîntecoasă. Se gîndi că o să iasă foarte bine la socoteală, față de zilele cînd gătea pe lugrurile [1] pescuitorilor de perle, cu bătrînul lui în calitate de secund și cufundător. Dar acolo era doar un bastard. Luase numele maică-si, de Silva ; iar Mick era numele omului cu care trăise ea după ce bătrînul se întorsese în peninsula Malacca. Se gîndi la echipele de crescători de vite pentru care gătise. Porneau din Anna Plains cu o mie sau o mie cinci sute de capete de vite, ca să facă tot drumul de nouă sute de mile pînă la Meekatharra. Acolo intrase în legătură cu echipa de tunzători. Atunci fusese bucătar în toată puterea cuvîntului. „Aia era o treabă serioasă“.— își spuse el. Pe urmă se gîndi cum sfîrșise : beat turtă, într-o crîșmă dintr-o margine de drum, la Moolyalla. Îi mai dăduseră o slujbă — bucătar și paznic. Apoi, în cei cîțiva ani din urmă, bucătar pe la stațiuni, ținînd loc de bucătăreasă. Iar acum, colac peste pupăză,

[1] Corăbioară cu trei carturi, din mările Sudului. (n.t.)

tocmai Alice Gordon îi răsărise în cale. „Cazi tot mai jos, Mick — își spuse. Ești pe ducă, te-ai sleit de tot. D-aia nu-ndrăznești tu să faci gură !“

Se așeză și trase încet și gînditor din țigară. Deodată izbucni într-un hohot de rîs. „Hughie o să-și lingă buzele după mîncarea asta“ — își zise Mick.

Tocmai atunci intră în bucătărie Carolina, care, în copilăria ei, fusese campioană la scuipat. Zărindu-l pe Mick stînd acolo, se opri și chicoti sfioasă. Mick se uită la ea și își supse cioturile de dinți, în timp ce-o măsura cu privirea din cap pînă-n picioare. Nu arăta rău de loc. Ochii începură să-i scînteieze.

— Pariez că Hughie se are bine cu tine — spuse, mai mult pentru el decît pentru Carolina. Are rochie de *jinna-jinna !* E spălată ! Și cu părul dat cu ulei. Ei să fie, păi asta arată de parcă ar fi făcut chiar o baie !

Făcu cîțiva pași spre ea. Fata era parfumată și dichisită în lege.

Carolina chicoti, timidă. Mick îi zîmbi foarte încîntat.

— Cum te cheamă, fato ?

— Carolina.

— Carolina, 'ai ? Să nu-ți distrugă viitorul numele ăsta.

Se duse lîngă fată și o privi mai îndeaproape, iar ea lăsă capul în jos și chicoti din nou. O ciupi de fund și fata țipă.

— Tu nu faci astă — zise ea, pe jumătate rîzînd, jumătate indignată.

Bucătarul o luă de braț și-i zîmbi în obraz, libidinos.

— Uite ce e, fată, eu sînt șeful aici. Dacă-ți spun să te-ntinzi pe spate, te-ntinzi — și îi împinse brațul. Pune niște lemne în blestematul ăla de foc și ațîță-l. O privi, în timp ce fata trebăluia grăbită. Pe urmă, cînd văzu că o impresionase puterea lui, zîmbi. E-n regulă — spuse.

Mick turna cu lingura mare supa, cînd Adams și Freddie intrară în bucătărie să cineze. Auzindu-i

intrînd, se întoarse. De-ndată ce-l zări pe Mick, Adams îngheţă şi rămase locului, cu gura căscată.

Mick holbă şi el ochii, dar de încîntare şi, lăsînd din mînă polonicul de supă, se duse, cu mersul lui legănat, spre Adams, îi apucă mîna şi începu să i-o scuture zdravăn.

— Ei să fie, să mă bată toţi sfinţii ! strigă Mick, încîntat. Zău dacă nu-i chiar bătrînul meu lungan de şase picioare şi opt degete, Fred Adams ! Ei, cum o mai duci, reptilă bătrînă ?

Lui Adams îi pierise graiul. Se uita în pămînt, ca să se ferească de privirea lui Mick. Toată ziua se temuse de momentul acela, şi acum era chiar mai rău decît îşi închipuise c-ar putea fi. Mick îl cunoştea, îi ştia toată povestea aşa cum îşi cunoştea propria lui poveste. Nu va fi în stare să-l treacă pe Freddie drept altceva decît ce era. Îşi făcuse socoteala, în mintea lui, că dacă noul bucătar va fi un străin, îi va spune că mama lui Freddie fusese o chinezoaică sau o japoneză — orice altă rasă, numai indigenă nu. Şi, nostim amănunt, se gîndise la Mick de Silva cînd plănuise povestea aceea. Ştia că Mick era, după tată, malaiez, făcut cu Milly, care fusese chelneriţă la Broome. Era şi ea o femeie de culoare, dar numai puţin ; auzise că era euroasiatică, dar asta nu conta ; Mick se născuse în Broome şi, neavînd nici un strop de sînge de indigen în vine, era deci un alb, cu drepturi depline. Era un australian care putea să se ducă unde poftea — într-o cîrciumă, în căminul cuiva, într-un oraş, fără să aibă nevoie, pentru asta, de o autorizaţie de la poliţie. Cu toate acestea, Mick era la fel de închis la piele ca şi Freddie ; la culoare era negru sadea, dar nu era negru în ochii nimănui — ai Legii sau ai oricărei alte persoane. Freddie însă era. Mama lui fiind indigenă, acest fapt, în mod automat, îl lipsea pe Freddie de orice drept de cetăţean australian. Îi era interzis să se ducă în oricare oraş, cîtă vreme poliţia nu-i dădea autorizaţie. Nu avea voie să intre în nici o cîrciumă. Chiar şi un debitant putea să-i refuze să-i vîndă un pachet de ţigări. Mick, dacă avea chef, putea să-i interzică să mănînce în bucă-

tăria aceea, și Adams n-ar fi avut nici măcar dreptul să-i ia acest lucru în nume de rău. Se gîndi că nu putea să i-l vîre pe gît pe Freddie. N-avea nici un rost să încerce să-l păcălească pe Mick, spunîndu-i că băiatul n-avea de fel sînge negru. Mick l-ar fi mirosit, ar fi deslușit adevărul după pomeții înalți și după nasul turtit al lui Freddie. Adams își spuse că totul se sfîrșise, că înșelăciunea lui era dată în vileag. Rămase pironit locului, ascultînd la vorbele lui Mick.

— ...Un nasol mi-a spus că ai dat ortu' popii, Fred. Zicea că de ani de zile nu te-ai mai arătat pe la Bar. L-am întrebat pe bătrînul Chris despre tine. Pe urmă Mick făcu o pauză și Adams știu că se uita la Freddie, care stătea în spatele lui. Ei, ce mai e și asta ? zise Mick, ca și cum nu și-ar fi putut crede ochilor. Ia aruncă-ți ochii la el, Fred ! Nu cumva mănîncă cu tine la masă ?

Adams înghiți cu greu.

— Uite ce e, Mick — zise el și, lăsînd iar capul în jos, mormăi — e fiul meu.

— Isuse ! Mick își scărpină pieptul păros. Să-nțepenească toți sfinții ! Se duse la sobă, luă cana cu ceai negru și trase o sorbitură. „Asta pățești cînd ajungi să gătești pentru stațiuni" — se gîndi bucătarul ; pe urmă își aminti că era complet curățat și că-l aștepta un drum lung, dacă voia să facă într-adevăr cale-ntoarsă pînă la Marble Bar, mergînd pe jos. Își zise că e mai convenabil să-și înghită mîndria ; Fred era, la urma urmei, o veche cunoștință. Așa că se-ntoarse spre Adams și-i puse mîna pe umăr. E-n regulă, Fred. Ia arde-mi o prezentare cu fiu-tău !

— Îl cheamă Freddie. I-am dat numele meu, Mick.

Adams trecu spre banca de lîngă perete.

De vreme ce se hotărîse să-l accepte pe Freddie, Mick se duse spre el cu mîna întinsă și cu fața luminată toată de-un surîs.

— Bate laba aici, Freddie — zise el, inimos. E-n regulă. Vîră picioarele sub masă bine și eu am să-ți gătesc niște bucate cum n-ai mai mîncat în viața ta.

Freddie se așeză. Se simțea cam stînjenit, dar numai în măsura în care se simte un străin trezindu-se în tovărășia a doi prieteni vechi. Nu-și dădea seama de convențiile sociale care fuseseră date deoparte, de prejudecata și teama care fuseseră camuflate în acele cîteva clipe fugare. Simți doar o plăcere măgulitoare cînd Mick îi strînse mîna și un val de emoție îi înfierbîntă sîngele, făcîndu-l să se simtă atras spre Mick ca spre un prieten.

Mick îi zîmbea.

— Te-au botezat după bătrînul tău, 'ai ? Te cam scutură el, nu-i așa ? Dar e-n regulă, Freddie ! Eu și cu bătrînu' tău am fost prieteni la cataramă ani de zile — și-i făcu cu ochiul, pișicher, lui Freddie, după care îl împunse cu cotul pe Adams. Și e o pușlama și jumătate ! Pe urmă izbucni într-un rîs care-l împroșcă pe Freddie cu scuipat. Vă prepar eu masa ! Gîscă canadiană, cartoafe coapte și o ceapă prăjită și cafenie ca spinarea mea. N-ai putea să găsești nicăieri ceva mai bun.

Luă o tavă din cuptor și-o puse în fața lui Freddie, pe urmă îi dădu și lui Adams una.

Carolina intră în bucătărie și Mick puse două porții de mîncare pe tava adusă de fată.

— Întreabă-l pe șef dacă n-are chef să vină să mă vadă — îi zise Mick fetei, cînd ieșea.

Se așeză pe un scaun și își rezemă brațele de masă, uitîndu-se la Adams și la Freddie și zîmbindu-le cînd îi văzu mîncînd cu vădită desfătare.

— Cum e, cetățene ? îl întrebă pe Freddie.

— E bună. E foarte gustoasă.

— Te cred și eu ! Este o trufanda cu care nu te prea întîlnești. Apoi se uită la Adams. Carolina asta e o bucățică bună, Fred ! Cine se aranjează cu ea ?

Adams înălță ochii și strîmbă din gură, arătînd spre Freddie.

— Isuse ! rîse Mick. Îmi pare rău, amice. Pricep ce vrei. Mă gîndeam la Jack Guler-Curat. L-am văzut pe la Coongan — spuse Mick, ca să-și acopere greșeala.

— Tot mai zgîrie cu cuțitele ?

— Tot mai împunge cu ele, Fred. Şi, uitîndu-se la Freddie, adăugă : E un om ciudat, Jack Guler-Curat ăsta, Freddie. Un vechi cuţitar, pricepi ? A zgîriat cu ele de cînd l-a făcut mă-sa. Are o crestătură mare, una neagră-neagră, cum e părul de pe pieptul lui. Merge pe biciclu, bate drumu' tocmai de la Meekatharra pînă aici, an de an, ca să dea jos lîna de pe cîteva oi. Într-o zi îl vezi prin Marble Bar, ducîndu-se la crîşma lui Green. Data următoare îl zăreşti pedalînd pe rablă, de-a lungul plăjii Ninety Mile. Odată l-am întîlnit pe Pîrtia Nebunului. A fost doar la o palmă de-a ajunge în iad. Nici măcar un dingo n-ar apuca-o pe pîrtia aia, dar Jack se duce. Nu poartă cămaşă, ştii ? Numai tricou, şi-un guler d-ăla de celuloid. Spală gulerul de cîte ori îşi spală şi gîtul. Mai ia puţin, am berechet din felul ăsta ! Oricum, tonţii ăia din casă n-o s-o halească toată ; eu îi hrănesc în primul rînd pe muncitori. De-ăştia am grijă eu. Eu-s om al sindicatului. Nu-s unul din lipitorile alea de bucătari care se ţin numai de coada stăpînului.

— N-ar fi rău dac-aş mai căpăta puţină. E bună.

— E-n regulă, Freddie ! Şi cînd o dai gata pe-asta, am şi un puding. Puding Victoria. Botezat după bătrîna regină [1]. O ştii ?

— Am auzit despre ea.

— Să mă pui pe mine să-ţi vorbesc de dînsa. Şi Mick făcu cu ochiul, şiret, vrînd să-i arate că putea să spună multe. Dar observînd că Adams părea stingherit, întinse mîna şi-l bătu pe Fred pe braţ, iar cînd acesta se uită la el, Mick zise :

— E-n regulă, Fred, nu-i de loc copil rău ! Mai tragi cîte-o duşcă ?

— Nu, m-am pus la post, Mick — şopti Adams, cu o uşoară notă de vinovăţie în glas.

— Trăsni-m-ar să mă trăsnească ! De cînd asta ?

Adams nu izbuti decît să bîlbîie ceva, plecîndu-şi repede ochii în farfurie.

Mick se uită la Freddie şi zîmbi.

---

[1] Este vorba de Victoria, regina Angliei (1819—1901). (n.t.)

— Nostim cetățean, ce zici ? spuse el, chicotind.

Freddie chicoti și el. Îi părea bine să afle că și alți oameni îl socoteau pe tatăl lui o ființă curioasă. Asta îl făcea să-i suporte mai ușor ciudățenia ; îl vedea pe taică-său mai uman, mai puțin înspăimîntător.

— Aș mai vrea puțin, Mick — zise băiatul.

— Am uitat cu totul. Dă-ne farfuria și o întîlnire.

— Farfuria și o întîlnire ?

— Tacîmul tău, mă fraiere ! strigă Mick. Dar pe urmă rîse și-i făcu cu ochiul, iar lui Freddie i se păru că Mick îl socotea prieten.

— E-n regulă, 'ai, Freddie ?

— E-n regulă — rîse Freddie.

De-ndată ce-și isprăvi cina, Adams ieși din bucătărie, dar Freddie rămase la masă pînă ce mîncă și Mick, lucru pe care acesta nu-l făcea pînă cînd nu hrănise pe toată lumea. Mick vorbi tot timpul, înșirîndu-i fel de fel de istorii despre persoanele pe care le cunoștea.

— Toți îmi sînt prieteni — zise Mick.

Lui Freddie i se părea că toată lumea era prietenă cu Mick și că Mick umblase prin toate părțile unde se putea duce un om. Simți că astfel, cunoscîndu-l pe Mick, era primit într-o mare familie fericită.

Mick își sfîrși cina și strînse mîncarea ce mai rămăsese pe masă.

— O să facem o tocană din gîsca asta canadiană — spuse el, cercetînd-o cu o privire critică.

Pe urmă se uită la Carolina, care spăla vase la chiuveta din colț. Se duse lîngă fată și o împunse cu cotul.

— Înfulecă — spuse, cînd fata chicoti. Haide, îndeas-o cu direcția sud, îndeas-o în *jinna,* ca să n-o vadă cucoana. Și puse resturile de carne în mîinile tremurătoare ale Carolinei.

— Dat mie ?

— Îhî. Întinde-o, cu direcția sud — și-i făcu semn cu capul spre casă.

Carolina dădu din cap.

— Om bun — zise ea.

Mick se duse şi se aşeză pe bancă lîngă Freddie.

— Negrii ăştia nu-s băieţi răi — zise bucătarul. Fata asta, de pildă. Se uită la Carolina ca şi cum ar fi făcut o comparaţie în gînd între cum fusese înainte şi cum era acum, şi ar fi tras concluziile pentru ambele cazuri. Era nevinovată ca o mieluşea nounăscută, pînă ce s-a dat vreun ins la ea. Nu-i frumos, ştii, Freddie. Ei nu înţeleg ; sînt atît de buni la inimă, încît ţi-ar da orice. Aş putea să o am acum, ştii tu ? Ar veni în trap, crede că sînt Moş Crăciun, fiindcă i-am dat carnea aia ; dar şi ea s-ar purta la fel cu mine, Freddie.

Vorbea încet şi se uita la Carolina, la coapsele ei care se legănau în timp ce fata freca cu hărnicie o tavă lipicioasă, iar lui Freddie îi făcea impresia că Mick stă şi se gîndeşte la o altă Carolină, o Carolină care ar putea fi, pe dinăuntru, la fel cu Amelia sau cu mrs. Gordon. Asta îl făcu să se simtă prost, îi înfierbîntă sîngele, strecurîndu-i un sentiment de vinovăţie, şi fu silit să-şi ia ochii de pe Carolina şi să se uite la masă.

Mick spuse :

— Simt şi ei ca toţi oamenii, să ştii tu, Freddie. Noi uităm asta cîteodată. Nu spun că simt chiar ca noi, aceleaşi lucruri, dar au şi ei simţiri. Au propriul lor fel de a privi viaţa şi lumea. Cine-i omul ei, Freddie ?

— E femeia lui Poordog.

— Un bătrîn, îmi închipui ! Freddie dădu din cap şi Mick urmă : Acum gîndeşte-te la rînduiala asta. *Gine* tinere trebuie să se mărite cu bărbaţi bătrîni. Noi socotim că-i o trăsnaie nostimă. Dar pentru ei nu e, Freddie. Au şi negrii motivul lor ca să gîndească aşa. Vezi tu, trebuie să ţină tribul pe picioare cu cîtă hrană au la-ndemînă. Nu foloseşte la nimic să se învîrtă pe-aici prea mulţi *piccaninni*, dacă nu ai cu ce să-i hrăneşti. Dacă stai şi chibzuieşti cum se cuvine, au minte berechet şi negrii ăştia. Au şi ei felul lor de a se purta, întocmai ca noi...

Glasul lui Mick se stinse într-un zumzet îndepărtat, în timp ce Freddie își privea sufletul josnic. Era josnic, vedea asta limpede. El ar fi aruncat carnea aia în găleata pentru porci, dacă ar fi vrut cu adevărat s-o arunce, și nu se gîndise niciodată că ar putea și Carolina să aibă sentimente ca el. I se părea cu neputință să aibă, cînd își amintea cum scuipa după muște ca să-și cîștige o coajă de pîine. Căută să nu creadă că spusele lui Mick erau adevărate. Pricepea totuși că omul negru avea un fel al lui de trai.

— Mai vorbesc ăia despre potopul care a ținut patruzeci de zile și patruzeci de nopți — spunea Mick. Uite, odată ploua. Cerul era negru de ploaie și căruța mea luneca prin glod ca o femeie nebună. Căutam să o țin mereu în mișcare, pen' că o dată oprită se și înfunda pînă la osii în noroi. Așa că-mi biciuiam zdravăn înaintașii, cînd deodată mă dau de-a berbeleacul și carul trece peste coastele mele. Ei, și zac acolo eu mai mult mort decît viu. Nu mai puteam să mă mișc, nu mai puteam să fac nimic. Mă și vedeam cum am să pier pe cîmpiile alea Cogla. Dar trece ce mai trece și se ivește un cioroi cu muierea lui — porniți razna prin țară, cu lăncile și tot dichisul... Ei, ce să-ți mai spun, șefule, cioroiul ăla a bătut cale de-o sută de mile pentru mine, frățioare. Zău așa ! N-avea de ce să facă asta, fiindcă m-am purtat și eu al dracului de rău cu negrii, la vremea mea. Dar uite că tot a umblat și mi-a dat ajutor. Mi-a salvat viața.

Mick se duse la sobă și-și umplu iar cana cu ceai negru. O puse pe masă ; dar, înainte de a se așeza, își trase bluza și-i arătă lui Freddie un semn vînăt și o crestătură în locul unde-i fuseseră zdrobite coastele.

— Acum e-n regulă, frățioare. Dar n-ar fi fost de loc în regulă pentru mine dacă nu s-ar fi ivit cioroiul ăla.

— Cred că toți sînt oameni cumsecade.

— Sigur că sînt cumsecade în felul lor. Uită-te la Carolina. Uită-te ce treabă face cu farfuriile alea. Le curăță pe cinste. Făcu o pauză, apoi continuă: N-am un strop de whisky. L-am pitit jos la rîu, pentru o bucată de vreme, ca să nu dea de el bătrînul Hughie.

— Ți-l aduc eu, Mick, dacă-mi spui unde este ascuns! strigă Freddie. Și, Mick — adăugă băiatul, cu ochii jucîndu-i în cap — n-ai vrea să vii și să stai cu Fred și cu mine? Boss Gordon n-ar zice nimic. Sammy se instalase în coliba din spatele bucătăriei. Dar nu-i prea frumos acolo. Se opri cam stingherit; pe urmă, privind în depărtare, zise: Țin mult să primești, Mick. Tare-mi place să am cu cine schimba o vorbă. Fred nu spune prea multe, el doar se-ntinde pe patul lui și se gîndește.

Mick își supse obrajii dolofani. Dintr-o dată înțelese o grămadă de lucruri. Întreaga poveste a lui Fred Adams și a fiului său părea să fie cuprinsă în această subită schimbare de glas și de purtare a lui Freddie, trecînd de la dorința vie la tristețe și rugăminte. Mick cunoștea dorul acela după o ființă cu care să poți sta de vorbă. Își aminti cum îl năpădise și pe el, cînd era cam de vîrsta lui Freddie, cînd copilăria a trecut, cu toate prieteniile ei fericite, lipsite de probleme, și începi să te simți tu însuți, iar cei care ți-au fost prieteni încep și ei să-și simtă personalitatea. Se gîndi că asta se întîmplă cînd culoarea pielii planează asupra ta ca un nor negru. Unii oameni pe care-i cunoșteai trec acum pe lîngă tine fără să sufle o vorbă. Unii își închid gura repede cînd te apropii tu. Unii te privesc cu uimire. Și tu te întrebi de ce lucrurile s-au schimbat. Dar nu știi. Nimeni nu-ți spune nimic. Și ești silit să te gîndești că au fost doar o părere privirile, cuvintele retezate brusc. Dar te simți gol pe dinăuntru, ești pe muchie de cuțit și teribil de singur. Pe urmă te înăspreşti și nu mai vezi nici o schimbare. „Te prefaci că ești orb“ — se gîndi Mick.

Îl văzu pe Freddie rotindu-şi ochii, ca să-i arunce o privire pe furiş, să vadă cum primea propunerea. Şi, într-o fulgerare, Mick îşi aprinse un zîmbet pe faţă.

— Ai crezut măcar o clipă că n-am să trag la voi, flăcăule? zise el, şmechereşte. Pufni pe înfundate. E-n regulă, Freddie. Şi-l pocni în coaste. Noi doi o să ne-avem ca fraţii, prietene. E-n regulă, 'ai, ce zici?

— E-n regulă, Mick.

CAPITOLUL X

După-amiaza era înnăbușitoare, jilavă, încît, de cîte ori trăgeai aer în piept, îți făcea impresia că te afli într-o spălătorie plină cu aburi. Mase mari de nori amenințători alergau de-a curmezișul cerului și nici o adiere nu mîngîia pămîntul. Doar din cînd în cînd, o trombă de aer părea că se lasă în josul unui tub imens și se răsucește, luînd cu ea praf și frunze uscate, săltîndu-le în sus, ca printr-un horn, ca pe urmă să le-azvîrle, cu pufăieli ca de lulea, și să se retragă din nou sus, sub un alt nor.

Mrs. Gordon, stînd sub copacul de poinciana, privea la aceste *willy-willy* — vîrtejuri de vînt și praf — cum se învolbură deasupra cîmpiei, ca și cum ar fi bete de propria lor forță, și se ruga ca nici unul să nu vină spre ea. Arșița era destul de necruțătoare și fără pacostea prafului, gîndea ea. Și dacă mai venea și vreun vîrtej dintr-ăsta, n-ar mai fi putut lua ceaiul de după-amiază afară. Și parcă pentru a se încredința că încă nu se stricase nimic, ridică mușamaua care acoperea ceaiul, cozonacul și laptele și aruncă o privire dedesubt. Își făcu apoi vînt cu evantaiul. De ce întîrzia Hugh ?

Dar nu trecu mult și soțul sosi, cu fața asudată și mînjită toată de colb, cu ochii înroșiți din cauza nisipului mărunt de la ocoalele oilor. Se duse pînă la marginea pajiștii și își curăță, tușind, gîtlejul de praf.

— Toarnă-mi o ceașcă cu ceai, Alice — zise el cînd se așeză. Ce zi am avut ! Aproape că am căpă-

tat insolaţie — mormăi şi îşi şterse sudoarea de pe frunte.

Alice îi turnă ceaiul şi-l întrebă :

— Mai ai mult cu alesul turmelor ?

— Tocmai am isprăvit. Fred s-a dus cu oile, şi Freddie a luat berbecii.

Mrs. Gordon puse o linguriţă de zahăr în ceai, amestecă şi îi dădu ceaşca. Îi făcea plăcere să-l audă pe Hugh vorbindu-l de bine pe Freddie. Se gîndea că asta avea să-i uşureze mult sarcina.

— Se pricepe foarte bine la îngrijirea turmelor, nu-i aşa ? zise ea.

— E priceput la toate.

Aşteptă pînă ce Gordon bău. El sorbi ceaşca pînă la fund şi o întinse să i-o umple din nou.

— Eşti mulţumit de el, Hugh ?

— Da. De ce n-aş fi ? Îl are profesor pe cel mai bun crescător de oi din tot nord-vestu'.

— Vrei şi cozonac acum ? Gordon luă o felie. Zilele trecute l-am văzut meşterind pe la camion. Se pricepe şi la treaba asta ?

— Fred e cu ochii pe el. Deşi îmi vine să cred că băiatul stăpîneşte motorul la fel de bine ca Fred.

Mrs. Gordon zîmbi în timp ce-şi turna a doua ceaşcă de ceai. Îşi zise că, în sfîrşit, îi găsise şi el un merit băiatului. Hugh nu vorbea prea des despre Freddie. Îşi sorbi în linişte ceaiul.

Gordon îşi îndesă tutun în pipă şi-şi întinse picioarele. După ce pufăi o bucată de vreme, spuse :

— M-am uitat la murgul ăla pe care şi-a pus ochii Brian. Freddie îl călărea cînd a plecat cu berbecii. Niciodată n-am crezut c-o să poată struni calul ăla.

— Cum, Hugh, dar parc-ai spus că Freddie e foarte priceput la îmblînzit caii.

— Este. Dar ăsta e un specimen nervos. Cînd s-a suit Fred pe spinarea lui, a jupuit pielea calului.

— Bine, totdeauna ai spus că Fred este prea aspru cu caii. Probabil că le frînge cerbicia, nu ?

— Nu știu dacă le-o frînge. Dar îi struneşte în aşa hal, că pînă şi un negru se poate urca în spinarea lor.

— Nu vrei să te uiţi la poştă ? Sînt şi scrisori de la Brian. Toate cele privitoare la afaceri le-am pus pe biroul tău.

Gordon luă fără nici un interes cele două scrisori ale lui Brian. O lăsă să cadă pe cea care era deschisă şi se uită la cealaltă. Fruntea i se încreţi.

— Ce-i asta ? întrebă el ţăios. Pentru ce-i scrie Brian lui Freddie ?

— De unde vrei să ştiu eu, Hugh ? Am pus-o acolo ca să i-o poţi da lui Freddie cînd te duci îndărăt la padocuri. Dar pot să i-o dau acum sau să i-o las în bucătărie, lui Mick.

Gordon aruncă scrisoarea pe masă.

— Nu ştiu ce nevoie are să-i scrie lui Freddie — spuse el.

— Presupun că trebuie să fie ceva în legătură cu calul. O să vină acasă curînd şi-mi închipui că vrea să călărească pe el. Dar de ce nu citeşti scrisoarea lui Brian ?

— Nu acum, Alice. Vezi că fumez. Îşi înălţă privirea spre norii apăsători care se fugăreau pe cer, către est. Am putea să ne alegem cu vreo ploaie din înnorarea asta — zise Gordon. Dar mi-e teamă că vîntul e prea tare ca să aducă ploaie.

— Hugh, Brian vrea să ştie dacă poate să aducă acasă un prieten, la sfîrşitul trimestrului.

— Îhî.

— Pe Stanley Paton.

— Cine-i ăsta ?

— Hugh ! De ce nu te interesezi de loc de Brian ? Vorbeşte mereu de Stanley...

— A, Stanley Paton ! Tatăl lui lucrează la firma Smith şi Elder ! Mă gîndeam să-i mut pe indigeni de la rîu. Dacă iese ceva din norii ăştia, fluviul o să se reverse.

— N-am putea aştepta pînă porneşte ploaia ? Aş vrea să vorbim despre Brian, Hugh.

Gordon îi aruncă soţiei sale o căutătură tăioasă.

— Ei bine, ce-i cu el ? Dacă-i vorba să începem iar discuţia aceea, află că nici nu vreau s-aud aşa ceva. Ştiu unde-ţi umblă gîndul, Alice...

— Ascultă, Hugh.

Gordon se făcu că n-aude exclamaţia.

— E ultimul lui an de studii. A isprăvit. Are optsprezece ani şi a învăţat tot ce va avea nevoie să ştie vreodată. Se întoarce aci ca să îngrijească de oi şi să înveţe să conducă staţiunea noastră. Asta o să fie meseria lui şi va trebui să se ţină de ea. Cred că nu este nevoie să ne mai continuăm discuţia, Alice.

— Dac-ai citi scrisoarea lui Brian, s-ar putea să-ţi schimbi gîndul. De ce să hotărăşti tu ce va voi să facă Brian ?

Gordon rămase o clipă pe scaun, gîndindu-se.

— Ce are el de spus împotriva planului meu ?

— I s-a oferit un post la firma Smith şi Elder.

— Şi presupun că de asta îl aduce cu el pe Stanley Paton, ca să-ncerce să mă învîrtă pe degete. Firreşte că acum vrea un post la Smith şi Elder ! S-a deprins cu viaţa de oraş. Se gîndeşte că viaţa la staţiune o să fie plicticoasă. Dar ce-o să devină peste cîţiva ani ?... Lasă, cînd o să se-ntoarcă iar aci şi-o să călărească puţin, o să-şi schimbe din nou hotărîrea.

Îşi luă pălăria şi şi-o trînti pe cap. Era sătul să se tot ciorovăiască pe tema viitorului lui Brian, sătul de Brian şi de felul în care se dezvolta acesta, fără să ştie niciodată ce vrea. Se ridică şi se uită la scrisoarea adresată lui Freddie. Plicul zăcea pe masă, în locul unde-l aruncase. Întinse mîna să ia scrisoarea.

— Am să i-o dau eu ! strigă Alice.

— I-o dau eu ! Gordon puse scrisoarea în buzunarul cămăşii şi-şi măsură cu asprime soţia. Şi mai

e o socoteală — zise el. Poftim, se apucă să-i scrie unui corcit ! E timpul ca Brian să se trezească.

Se întoarse și dădu să plece, dar Alice îl opri.

— Nu știu ce vrei să spui. Știi bine că Brian ține la Freddie. De altfel este prima scrisoare pe care i-o trimite.

— Și va fi și ultima — o repezi Gordon, depărtîndu-se.

Se duse îndărăt la ocoalele oilor, ca să doftoricească un berbec mîncat de mușițe între coarne. Treaba aceea anevoioasă și scîrboasă îl acri și mai mult. De cîteva ori fu pe punctul de a deschide scrisoarea. Se gîndi chiar să-i dea foc cu un chibrit, dar nu făcu nici asta. Chibzui că n-ar folosi prea mult să scape de scrisoare. Întreaga poveste dintre Brian și Freddie trebuia să înceteze. Era foarte frumos că fuseseră prieteni buni ca băiețandrii, dar acum aveau să devină bărbați în toată legea. Și curînd se va ivi prilejul ca Brian să trebuie să-i dea ordine lui Freddie. Se gîndi că, dacă Brian va începe să se ocupe de stațiune, nu va mai fi nevoie să se bizuie numai pe Fred Adams. Acesta se muia, se lăsa prea mult pe seama lui Freddie. Acum își zise că ar fi fost mai bine să nu-i fi permis lui Freddie să plece cu turma de berbeci. Negrilor nu le place să fie comandați de niște corciți. Uite unde se ajunsese acum, să facă șef dintr-un corcit ! Ei bine, povestea asta trebuie să înceteze ! O să facă el curățenie prin stațiune, de îndată ce Brian va învăța cum să învîrtă șurubăriile. O să se descotorosească și de Adams, și de poama aia de „bucătar de douăzeci de lire". Se gîndi că acesta era din soiul celor în stare să-i vîre în cap lui Freddie tot felul de năzbîtii, ca să-l strice.

Berbecul pe care-l îngrijea era rău infectat. Mușițele se vîrîseră adînc sub piele și-i mîncaseră pînă și osul. Tot mai dibuia după larve, cînd îl văzu pe Freddie întorcîndu-se la ocol, cu vreo cîțiva indigeni. Îl privi cum dă jos șaua de pe cal și îl duce să-l adape. Remarcă felul în care Freddie îi urmărea

cu ochii pe indigeni, în timp ce aceştia îşi deşăuau caii. Un băiat puse şaua pe jos, în loc s-o pună pe gard. Gordon era gata să-l muştruluiască, dar înainte de-a rosti vreun cuvînt, Freddie îi şi atrăsese atenţia băiatului. Vorbea cu glas potolit, se gîndi Gordon, ca şi cum ar fi fost grozav de sigur pe el. O să fie folositor, dacă nu devine obraznic. Şi observă că indigenii primeau ordinele lui Freddie ca şi cum flăcăul ar fi avut dreptul să li le dea. „A ieşit din el un băiat bun, îşi spuse Gordon. Dar bătaia de cap o să mi-o dea Brian."

Cînd Gordon isprăvi cu doftoricitul berbecului, soarele sta să scapete şi Freddie cu indigenii plecaseră. Îşi aminti că nu-i dăduse scrisoarea. Se spălă pe mîini şi o porni spre odaia lui Adams. La jumătatea drumului, pe tăpşan, se opri să se uite de-a lungul cîmpiei, să vadă dacă nu se arată vreun semn vestind întoarcerea lui Adams, dar nu putea vedea atît de departe din pricina luminii orbitoare a soarelui, care apunea deasupra munţilor Kimberley. Se uită la norii joşi, îngrămădiţi în pîlcuri dese, chibzuind cum va fi vremea. Vîntul se potolise şi norii aveau o înfăţişare posacă şi burzuluită. Atîrnînd jos, deasupra munţilor, clădăriile lor, de-un albastru întunecat, străpunse de focul soarelui, păreau nişte vînătăi mari pe un corp lovit. Soarele coborî dedesubtul lor, în trecătoarea Kimberley, acolo unde şoseaua păşea printre Anna Plains şi Derby. Era ca o minge mare de foc, a cărei văpaie cuprindea şirul munţilor şi cîmpia. Gordon se gîndi că n-o să plouă. Şi mutra i se lungi, căci îi pierise încă o speranţă.

Mick stătea pe treapta din faţa odăii lui Adams, făcîndu-şi vînt cu un prosop.

— Ce se-arată, Hughie ? îl întrebă el pe Gordon, cînd acesta urcă treptele.

— N-o s-avem ploaie. Unde e Freddie ?

— Aici, boss — strigă Freddie dinăuntru, apoi se grăbi spre uşă. Aveţi nevoie de mine ?

— Am o scrisoare pentru tine.

— O scrisoare !

Freddie întinse mîna s-o ia, dar Gordon aruncă scrisoarea, care zbură pe lîngă mîna lui Freddie și căzu în spatele lui. Acesta o lăsă să zacă acolo și-l privi pe Gordon cum se depărtează, și toată emoția trezită de primirea celei dintîi scrisori din viața lui pieri, fu uitată, ștearsă cu totul de izbucnirea de mînie pe care o stîrnise într-însul insulta pe care i-o adusese Gordon fără să se gîndească.

— Nemernicul — șuieră printre dinți băiatul. Pentru ce trebuia să facă asta ?

Mick își făcea vînt mai departe. Văzuse cele întîmplate și simțea cum îl trec răcorile.

— A aruncat cu scrisoarea în mine — zise Freddie. Întinsesem mîna și el mi-a văzut-o, dar a aruncat scrisoarea. Nu voia să mi-o dea în mînă ! Tare aș avea chef să-l scuip drept în ochi !

— E un om scîrbos, Freddie.

— Niciodată nu mă privește în față — spuse Freddie, și ochii săi scăpărători încă îl mai urmăreau pe Gordon. Îmi ocolește totdeauna privirea, ori de cîte ori mă uit la el. Adineauri, în ocol, ochii lui mă urmăreau pe la spate, dar n-a lăsat să se vadă că mă pîndește. Ce-i cu el, Mick ?

— Am să-ți spun eu. E un animal scîrbos. Nu-i în stare s-o privească drept în ochi nici măcar pe maică-sa !

— Dar ce l-a apucat ? De ce trebuie să fie cîinos cu mine ?

Mick trase adînc aer în piept.

— Odată, otrăveam cu mîncărurile mele oamenii de pe un lugru — zise el. Pescuiam perle în apele insulei Thursday. O liotă de japonezi, eu și individul care desface scoicile. Un adormit de alb, un bețiv sleit pînă-n măduva oaselor, care căpătase și el, acolo, o fărîmă de educație prin Anglia. Își închipuia că el e căpitanul vasului. Purta și-un pistol la șold. Și iată că dă corabia peste un fleac de furtună, doar că se legăna pe valuri. Individul ăla galben, care se scufundase, trage de frînghie și ceilalți îl scot la suprafață. Încearcă să-l lămurească pe

albul ăla adormit că pe fund marea-i în fierbere. S-a zis cu scufundatul, spune el, numai că o spunea pe limba lui întortocheată, așa că adormitul de alb nu pricepu nici o boabă din toată istoria. Și albul ăsta mocăit își închipuia că japonezul vrea să-l ducă cu prețul. Credea că vrea să-i pună o barbă. Așa că-și iese din pepeni și-l ia la fix, spunîndu-i japonezului să coboare iar, că, de nu, îl jupoaie de viu. Ei bine, dar japonezului nu-i place treaba asta, fiindcă el își pune pielea în saramură, în vreme ce adormitul ăla alb doar desface scoicile. Așa că se cam burzuluiește. Adormitul ăla alb scoate imediat pistolul, și-atunci eu n-aștept, îl și pălesc.

— De ce l-ai lovit ?

— Un cetățean căruia îi tremură balamalele e ager rău la trăgaci. S-ar putea să nu nimerească pe nimeni, dar trage grozav de iute.

— Crezi că-i era frică de japonez, Mick ?

— Cu siguranță că-l apucase bîțîiala, Freddie, și asta l-a picnit și pe Gordon.

— Dar de ce-i pornit contra mea ? Nu i-am spus nimic. N-am schimbat niciodată măcar o vorbă cu el, decît cînd îmi dă vreun ordin.

— Stai jos, Freddie — spuse Mick.

Freddie se așeză alături de el, pe treaptă.

— Cu noi doi totu-i în regulă, așa-i, Freddie ?

— Pentru mine e-n regulă, Mick.

— Asta-i bine atunci. Pen'că am să te-ntreb ceva care s-ar putea să nu-ți placă.

Ochii lor se întîlniră. Ai lui Mick erau calmi și potoliți, ai lui Freddie nițel tulburați, nițel speriați, ca și cum ar fi ghicit ce se ascundea îndărătul întregii conversații.

— Zi-i mai departe — spuse tînărul, privind într-o parte.

— E nevoie să mai vorbesc ?

— Nu.

— Îmi spuneam eu că ești ager la minte. Asta este, Freddie : culoarea pielii tale. Dar e-n regulă,

Freddie — spuse cu însufleţire Mick. Doar n-ai să-l laşi pe un nasol ca Hughie să te pună la pămînt!

— Dar de ce să conteze culoarea pielii mele? De ce să-mi azvîrle Gordon lucrurile şi să nu mă privească niciodată în ochi, numai fiindcă se-ntîmplă să am sînge amestecat?

— Nu ţi-am spus despre adormitul ăla de pe lugrul de pescuit perle?

Freddie se uită la Mick fără să-i vină să creadă că cineva s-ar putea teme de el fiindcă era cafeniu. Rîse — un mîrîit scurt, amar — şi clătină din cap.

— Nu-mi vinde mie gogoaşa asta, Mick — zise el. De ce s-ar teme de mine Gordon?

— Nu eu îl dau de gol, frăţioare. Treaba asta iese la iveală în fel şi chip, ca şi fumul de la o grămadă de ţigări diferite, dar care tot fum e. La fel e şi cu frica. În toată suflarea omenească, cu greu găseşti un tip pe care să nu-l apuce bîţîiala din pricina altui tip. La fel e şi cu muncitorii şi bossul. Îţi închipui tu că cioroii ăştia ar munci pentru un animal ca Hughie Gordon — care-i hrăneşte doar cu carne şi azimă nedospită şi le plăteşte zece pitaci pe săptămînă, iar pe urmă le ia îndărăt gologanul, încărcîndu-i la preţ cu trei pitaci la livra de zahăr, cînd eu îl pot cumpăra cu cinci pence — dacă nu le-ar vîrî în sîn o frică de moarte? Orice frică d-asta e ticăloasă. I-a băgat rău în sperieţi şi-i ţine aşa. Pen'că dacă nu i-ar ţine în halul ăsta, s-ar trezi şi ar vedea cu cine au de-a face. Şi o dată ce s-ar trezi şi-ar vedea că se scapă pe el de spaimă, ar lăsa din mînă sculele. La fel e şi prin alte părţi în lumea asta largă — la fel cu fiecare om negru, alb sau pestriţ. Cîte un tip îl bagă în buzunar pe alt sărman adormit, ca să-l poată ţine sluj la locul unde îi convine lui să stea. Dar Gordon e viclean, pricepi tu? Nu dă iama-n tine ca bătrînul tău. Bătrînul tău stoarce măduva din toţi. Gordon însă...

— Şi bătrînul meu mă priveşte aşa — zise Freddie.

— Dar nu fiindcă-i este frică de tine, Freddie. Să nu-ţi închipui una ca asta !

— Dar şi el e cu ochii la culoarea mea. De asta nu poate sta de vorbă cu mine, cum stă cu tine !

— Uite ce e, eşti un tip curios, Freddie. Omule, faţă de mine eşti cu desăvîrşire curat. Eu sînt pleava păcătoasă a pămîntului, adunată toată într-un singur om. Bătrîna mea nu era prea mofturoasă şi nici maică-sa n-a făcut mofturi, înaintea ei.

— Dar tu te poţi duce în locuri unde eu nu am voie. Pe tine Gordon nu te măsoară chiorîş.

— Ştii de ce n-o face ? Fiindcă-i e frică de mine. Ştie că-l cunosc cîte parale face. L-aş scuipa în ochi. S-au găsit mulţi care au încercat să mă arate cu degetul, da, zău aşa. Dar eu le-o spun îndată, de la obraz, unde-o să sfîrşească. Lasă-i să se zbuciume şi pentru culoarea pielii tale — tu stai liniştit. Şi asta-i face să fiarbă de necaz. Îşi dau seama că ei sînt vinovaţi. Mick îşi trecu braţul pe după umerii lui Freddie. E-n regulă, frăţioare. Omul poate avea lucruri mai rele decît o piele cafenie. Îşi retrase braţul. De la cine e scrisoarea ?

— Nu ştiu. Freddie sări în picioare. Presupun că e de la Brian. Văzu pe duşumea licărirea slabă a plicului alb şi-l ridică de jos, dar nu putu desluşi scrisul. O să trebuie să aprind lampa — spuse tînărul.

Mick intră în odaie şi se aşeză pe patul său.

— După ce-o citeşti, să aruncăm o ochire la pagina sportivă — spuse el. Nu-mi amintesc să fi primit şi eu vreo scrisoare. Poate că nici n-am primit vreodată.

— E de la Brian ! exclamă Freddie. Şi glasul lui vibra de emoţie. Să ţi-o citesc, Mick ?

— Aha. Trage-i o citire să zbîrnîie.

— Zice aşa : „Dragă Freddie. Acum se apropie sfîrşitul anului. La o lună după ce primeşti scrisoarea asta, o să fim împreună. Sper că ai îmblînzit murgul ăla, Freddie. Mama mi-a spus că l-ai tot strunit. De data asta vreau să-l călăresc. O să vină

cu mine un coleg care știe o mulțime de lucruri despre cai. Îl cheamă Stanley Paton — e un camarad bun. Tatăl lui are aici un cal de curse, și dacă murgul se arată chiar atît de bun pe cît îl socotim noi, vreau să-l conving pe dad să-l trimită la Perth, să concureze la alergări. Aș vrea să-l încaleci tu, dar te-ai făcut prea greu. Cum o mai duce bătrînul Mick cu brașoavele lui ? Dă-i salutări din partea mea. Numai o lună, Freddie, și pe urmă iarăși în șa. Vechiul tău prieten, Brian".

— E-n regulă, 'ai, Freddie ?

— E-n regulă, Mick. Și murgul ăla... E bun de tot.

— Are picioare bune. Mick se uită pe ușă afară : Furtună uscată — zise el. Vezi fulgerul ? Ascultă, parcă ar veni bătrînul. Mai bine m-aș duce să prepar carneà aia rece. Astă-seară avem doar hrană rece. E prea fierbinte aerul ca să mîncăm altceva.

Adams intră în odaie. Se uită drept la Freddie și spuse :

— Ce-i cu blestematul ăla de cal acolo ? Aleargă în jurul ocolului ca o femeie țicnită.

Freddie tresări.

— Era într-o boxă !

— Știu că era într-o boxă. I-am dat eu drumul.

Freddie nu așteptă să audă mai departe. Alergă afară și o luă peste tăpșan, către ocoluri. Se întreba de ce trebuise Fred să-i dea drumul ? Murgul era prea nervos ca să fie lăsat laolaltă cu ceilalți. Dacă îl loveau ? Închise ochii, în timp ce alerga. Nu voia să înfrunte grozăvia unei asemenea posibilități.

Departe, la orizont, fulgerul biciuia cerul. Tunetul era doar un bubuit îndepărtat. Freddie ajunse la ocol și se cățără peste stinghiile gardului. Murgul se depărtă în trap, își înălță capul și necheză de spaimă cînd cerul vui din nou. O copită bufni de un ostreț ; se iscă o învălmășeală, caii se dădură înapoi și porniră să alerge în cerc. Freddie nu le dădu nici o atenție, ci rămase cu ochii pironiți asupra murgului.

— Uşurel, băiete — îi spuse cu blîndeţe, în timp ce se apropia încetişor de el. Uşurel, frăţioare.

Murgul îşi ciuli urechile. Freddie îi văzu dunga albă de pe bot şi steaua albă din frunte, cînd se întoarse să-l privească. Ochii calului scăpărară de teamă. Necheză şi alergă iar în jurul ocolului, cabrîndu-se.

— Uşurel, băiete, nimeni n-o să-ţi facă nici un rău. Făcu o mişcare spre el, abia scoţînd vreun zgomot. Fii cuminte. Întinse mîna, lăsînd-o să plutească în aer, deasupra spinării murgului. Vedea cum spaima unduieşte de-a lungul pielii, încreţind-o. Cuminte, băiete — şopti. E-n regulă, frăţioare. Mîna sa se lăsa în jos încet-încet. Murgul părea că aşteaptă, cuprins de spaimă. Freddie putea acum să simtă chiar gîdilarea părului. Îşi ţinu mîna neclintită, lăsînd calul să-i simtă mai degrabă prezenţa decît greutatea mîngîierii. Şi tot timpul nu încetă să-i vorbească, domolindu-l cu vorba. Mîna sa lunecă de-a lungul spinării, mărginindu-se să atingă firele de păr, peste greabăn, pînă la coamă. Apoi apăsă ceva mai mult şi-i frecă în sus şi-n jos coama, vorbindu-i tot timpul. Calul întoarse capul şi se uită la el. Eşti băiat bun. Totu-i în regulă. Apucă strîns coama, pe urmă îşi lunecă braţul pe după gîtul murgului, ţinîndu-l uşurel. Aşa-i bine. Domol, frăţioare. Îşi strecură încet-încet palma tot mai aproape de capul calului. Acesta tremura, dar rămase locului. Freddie îşi lipi obrazul de capul murgului şi-l frecă cu blîndeţe, vorbindu-i tot timpul. Ei nu te-nţeleg, frăţioare — zise flăcăul. Vor să-ţi frîngă cerbicia. Eu nu vreau asta, frăţioare. Ai nevoie de toată cerbicia asta cînd ai s-alergi. Ai nevoie de ea, frăţioare. Dreapta se strecură în sus, către botul calului. Gîdilă buza de jos, catifelată, proeminentă. Îl scărpină puţin, pe urmă îşi plimbă uşurel mîna peste nas, în sus, către steaua albă. Îl scărpină acolo, pe urmă îl scărpină şi între urechi. Urechile se ciuliră, dar pe urmă se înălţară iar şi nu se mai pleoştiră pe spate. Haide, frăţioare, o să-ţi mai dăm ceva de mîncare.

Freddie duse calul într-o boxă. Cînd auzi cum clinchene bidonul de petrol în nutreț, murgul necheză de bucurie.

Freddie rămase lîngă el cît timp mîncă. Iar după ce calul linse și ultima fărîmă de nutreț din iesle, își trecu brațul pe după gîtul lui și-și lipi obrazul de botul lui catifelat.

— Te-ai speriat ca și mine, frățioare — spuse tînărul, rîzînd. N-ai nici un motiv să te sperii... Uită-te ! Nu-i nimic altceva decît un fulger !

CAPITOLUL XI

Camionul poştal cu care aveau să călătorească Brian şi Stanley Paton urma să plece din Marble Bar — dacă sosea la timp camionul poştal din Meekatharra — la nouă dimineaţa, marţi, şi să ajungă la Running Water sîmbătă după-amiază.

Freddie Adams era pe deplin încredinţat că poşta va pleca la timp din Marble Bar, şi chiar în clipa cînd camionul trebuia să se îndepărteze, hurducîndu-se, de oficiul poştal din piatră cenuşie clădit pe colină, îi urmări mersul cu gîndul.

Nu văzuse niciodată Marble Bar sau ţinutul care se întindea între localitatea aceea şi hotarul apusean al staţiunii Running Water, dar auzise atît de multe de la unul şi de la altul despre regiunea cu pricina, încît îşi închipuia că cunoaşte fiecare cotitură, fiecare colţ şi bucăţică din calea aceea lungă.

Marţi dimineaţă, în clipa cînd camionul poştal trebuia să plece, Freddie călărea în urma unei mulţimi de oi şi vedea aievea maşina aceea roşie — cu Brian şi Stanley Paton stînd în cabina lui Olsen, şoferul. O vedea cum coboară, cu frînele puse şi scîrţîind din toate încheieturile, tăind apoi strada mare, în apropierea hotelului Ironclad, mergînd tot iavaş-iavaş, bălăbănindu-se încet peste bolovanii fluviului Coongan, trecînd pe lîngă stînca de jasp [1]

[1] Varietate de siliciu dură şi opacă, de culoare roşie, verde sau negricioasă, întrebuinţată adesea ca piatră semipreţioasă. (n.t.)

care dădea numele orașului[1]. Apoi se aburca în cîmpie, pe un mal îngust, și schimba viteza ; după aceea, camionul pornea în cursa lui normală, avînd mereu înaintea lui cîmpia bălțată de spinifex, ce se întindea de o parte și de alta a drumului. Alerga așa preț de-un ceas, pe urmă, pe partea șoferului se zărea Nullagines — șirul acela de coline zimțate, alcătuite din roci bogate în fier, ale căror laturi păreau, în unele locuri, că fuseseră tăiate drept. Un vultur singuratic se rotea în înălțimile palide — Brian spunea că l-a văzut de fiecare dată cînd se întorcea acasă, în vacanță. Pe urmă se zărea trecătoarea Kitty, singura spărtură din șirul munților, cu laturile abrupte. Părea că te însoțește ceasuri la rînd. Dar în cele din urmă camionul o depășea, iar șirul muntos începea să se fărîmițeze, să se transforme în coline cu terase. Erau ciudate, spunea Brian, aveau o suprafață plană, care spînzura deasupra pereților laterali ca un acoperiș ieșit în afară, deasupra unui zid. Șirurile lor se înclinau ușor, ca și cum întreaga colină ar fi fost o sticlă aplecată într-o parte, iar pămîntul, cu stîncă cu tot, parcă ar fi lunecat pe gîtul ei, scurgîndu-se încet. Nu erau lungi colinele acelea ; unele aveau lungimea camionului, altele vreo cincizeci sau o sută de coți. Dar toate erau cam de aceeași înălțime, de aceeași formă și îndreptate cu fața spre nord sau sud. Erau presărate de-a lungul cîmpiei, și tufele de spinifex creșteau pînă la streașinile lor ; uneori se zărea cîte un eucalipt agățat de marginea vreunei coline, de parcă pe vremuri pămîntul ar fi fost la același nivel cu acoperișurile acelea plate, iar dedesubtul lor s-ar fi aflat apă.

Încă un ceas, și largile terase ale colinelor piereau. Drumul cotea spre sud, și în zare, la capătul cîmpiei, apăreau, ca un miraj, clădirile albe ale stațiunii Yowie, pîlpîind în arșiță. Freddie se gîn-

[1] Este vorba de orașul Marble Bar, Marble însemnînd, printre altele, vărgat ca jaspul. (n.t.)

dea că asta avea să se întîmple cam pe la vremea prînzului.

Apoi camionul pornea iar la drum, cu roțile scrîșnind pe un prundiș uscat și nisipos, după aceea în susul malului rîpos, atît de rîpos, încît prin parbriz se zărește doar cerul. Pe urmă camionul coboară iarăși în cîmpie, gonind către sud, în mijlocul unui vălmășag de coline prin care pare cu neputință de trecut. Dar drumeagul se strecoară printre ele, atingînd în treacăt marginile trecătoarei Colson, și camionul, mergînd în viteză la vale, peste albia pietroasă, urcă după aceea iarăși pînă la podișul Colson, unde cu ani în urmă Jim Colson găsise aur. Mai erau și acum căutători hoinari pe platou — bătrîni mineri, pensionați, dar care tot mai cerneau cîteva grăunțe de minereu de aur aluvionar [1], păstrînd încă speranța să devină bogați peste noapte, cum nădăjduiseră toată viața. Freddie se gîndi că acolo, într-o colibă, Brian o să ia o ceașcă de ceai. O să stea puțin cu bătrînii aceia bărboși, și ei o să-l întrebe despre Perth — loc pe care nu-l mai văzuseră poate de douăzeci de ani, dar la care tot mai visau. Era, pentru ei, un fel de Mecca [2], locul unde aveau să se ducă după ce vor fi dat lovitura, făcînd avere. Aveau să-l vadă cu adevărat, stînd și bînd împreună o vadră de bere sau o sticlă de whisky. Aveau să-și amintească de o fată pe care o iubiseră cîndva.

Apoi Brian și colegul lui vor porni iarăși la drum. Acum ieșeau pentru totdeauna din zona colinelor, zorind de-a curmezișul nesfîrșitei cîmpii acoperite cu spinifex. Yantibee, Blenheim, Taj Mahal Downs și numele acela mucalit, Muntele Plăcut — o aluniță pe fața netedă a deșertului. În jur, nimic altceva decît tufișuri de spinifex, care păreau mereu că ard, fără să se mistuie.

---

[1] Minereu de aur aflat pe fundul albiilor apelor curgătoare. (n.t.)

[2] Oraș din Arabia Saudită, socotit a fi patria lui Mohamet și pe care credincioșii musulmani se simt datori să-l viziteze măcar o dată în viață. (n.t.)

Timp de două zile, gîndul lui Freddie se roti într-una în jurul călătoriei lui Brian. Sîmbătă dimineață, mrs. Gordon veni alergînd, cu răsuflarea tăiată, pînă la ocoalele oilor. Strigă :

— Camionul poștal a plecat din Quamby acum zece minute. Brian și cu prietenul lui erau în mașină : o să ajungă la timp, nu mai au decît o sută de mile de făcut...

„O sută de mile ! Pînă le străbat ei, ai destulă vreme să țesăli un cal“, se gîndi Freddie și puse încă o dată țesala pe murg, pe urmă îl perie pînă ce strălucì de parcă ar fi fost aramă lustruită.

În ziua aceea, după prînz nu se lucră. Băștinașii stăteau pe tăpșan, așteptînd să vadă camionul, să-l vadă pe boss Brian. Nu se muncea. Era sărbătoare, așa că rîdeau și se jucau prin mijlocul șoselei, ca să mai aibă și distracția suplimentară de a trebui să sară cît colo și să alerge ca să-și scape pielea, cînd va veni camionul.

Adams și cu Mick stăteau pe treapta din pragul odăii lor, fără să spună nimic, așteptînd să sosească lada cu sticle de whisky.

Freddie nu putea să îndure așteptarea. Se învîrtea prin jur, dădea o raită pînă la ocolul cailor ca să arunce o ultimă privire asupra murgului, se ducea în jos, pe malul fluviului, o bucățică de drum, ca să vadă dacă nu poate zări o urmă de praf pe cîmpie, de partea cealaltă. Murgul era în perfectă stare. Freddie nădăjduia că Brian îl va trata cu blîndețe. Dar avea să-i arate el cum să se poarte cu calul. Trebuia să fii blînd cu el tot timpul. Să nu-l faci să tresară, să nu-l tragi niciodată de cap. Să-l tratezi cu blîndețe, de parcă ar fi fost un miel. Să nu cumva să-l strunești cu zăbala...

O *gin* strigă :

— Vine, missis !

Auziră duduitul motorului cînd mașina trecea rîul, și alergară cu toții către clădirea fermei. Pînă și Adams cu Mick o luară agale într-acolo, ca și cum ar fi fost vreo ocazie specială, la care, din

respect pentru convenții, trebuiau să facă act de prezență și ei. Mr. și mrs. Gordon stăteau la poarta din față, Mick și cu Adams se opriseră la colțul tufișului de leandri. Băștinașii se grămădiseră buluc la vreo douăzeci de pași, de ambele laturi ale șoselei, iar Freddie dădea tîrcoale nici prea aproape, nici prea departe, nici în cercul albilor, nici chiar în afara lui.

Camionul lunecă pe lîngă el.

— Hei, Freddie!

Freddie îl zări în treacăt pe Brian, cu mîna în sus și cu chipul luminat tot. Alergă după camion, și cînd acesta se opri, rămase lîngă capota motorului, pe partea șoferului, și zîmbi, înfrînîndu-și emoția, în vreme ce Brian sări jos din mașină și alergă la maică-sa, s-o sărute.

Pe urmă, Brian strînse mîna tatălui.

— Ce mai faci, dad? Se întoarse spre Stanley Paton: Vino să-ți fac cunoștință cu mama și cu dad, Stan.

Freddie tremura de emoție. Întorcîndu-se, Brian îl văzuse pe Mick și pe Adams.

— Ce mai e cu voi, oameni buni? strigă el, fluturîndu-și mîna în semn de salut.

După aceea, mrs. Gordon întinse brațele ca să-și călăuzească familia dincolo de poartă.

— Haideți să ieșim din bătaia soarelui — spuse ea. Aveți amîndoi nevoie de o baie; e gata pregătită.

Plecară. Gordon închise poarta cu un zăngănit puternic. Picioarele lor lipăiau pe aleea de ciment. Freddie îi văzu urcînd treptele spre verandă, după aceea oprindu-se, iar pe mrs. Gordon atingînd o floare spinoasă de bougainvillia, în timp ce vorbea cu Stanley Paton. Închise ochii și-i ținu strînși, apoi se întoarse și o luă spre grajd.

Se așeză pe o stinghie în boxă și își răsuci încet o țigară, parcă fără să știe ce face. Căci după ce răsucise și linsese marginea gumată a hîrtiei, lipind-o, privi lung și cu încordare la ceea ce făcuse. Pe urmă, cu o iritare subită, își vîrî țigara în gură

și o aprinse. Trase fumul în piept și gustul lui amar îi schimonosi fața. Scoase țigara din gură, după aceea trase aer adînc în piept, lăsînd fumul să iasă, încolăcindu-se, din gura larg deschisă. Apoi închise gura. „Ce-mi pasă mie ? se gîndi. Ce importanță are ? Acum are un nou tovarăș. Ei și ? Ce-mi pasă ?“ Se uită la murg. Se gîndi că poate n-o să-l mai vrea nici pe el. Și, iute ca fulgerul, răspunsul scăpără în sinea lui : „Dar cui îi pasă ? Mie, unul, nu !“ Lunecă jos de pe stinghie și-și trecu brațul pe după gîtul calului.

— Am să te călăresc eu, frățioare — spuse. Nouă nu ne pasă, nu-i așa ? Murgul își frecă nasul de obrazul lui Freddie. Firește că nu ne pasă — spuse Freddie. Nu ne pasă nici cît negrul sub unghie.

Adams luă lada cu whisky de la Olsen și o duse în odaia lui. O puse pe dușumea, iar Mick îngenunche lîngă ea și-i desfăcu capacul cu o șurubelniță. Apoi scoase o sticlă și-i dădu la o parte ambalajul de paie.

— Aiurea, Fred — zise el. Nu se poate să nu fi avut „Old Court“.

Adams se lungise pe pat. Nu luă seama la cele ce-i spunea Mick, ci se uita lung la patul lui Freddie. Văzuse micul incident de la sosirea camionului și-l cîntărise în minte.

La fel făcuse și Mick, numai că Mick avea de gînd să nu se sinchisească de el. Destupă sticla și-i oferi lui Adams să bea primul.

— Trage-i o dușcă, Fred !

Adams clătină din cap.

— Dă-i drumul ! Trage-i o dușcă !

— Mă gîndesc.

— Și la ce-ți folosește ? Dă pe gît din whisky-ul ăsta !

Adams se uită la el și, în același timp, luă sticla.

— Ce-ai fi făcut tu în chestia asta, Mick ? îl întrebă.

— Nimic ! Ce, o să te pui singur pe cruce fiindcă Brian nu s-a repezit să-l sărute ? Bătrîna lui era

cu el, nu ? Mai era şi adormitul ăl'lalt cu el ! Isuse ! Bea din sticlă şi lasă-mă şi pe mine să gust din ea !

Nu mai spuseră nimic, ci rămaseră liniştiţi, bînd.

Freddie intră în odaie. Le zîmbi.

— Mi se pare că asta înseamnă că n-am să capăt nici un strop de ceai.

— Cum de nu, frăţioare ! E o oală pe sobă. Vin eu cu tine.

Adams îşi înălţă privirea spre Freddie.

— Cînd o să călărească Brian pe murgul ăla ? întrebă.

— Nu ştiu — răspunse detaşat Freddie. Nu l-am văzut, ca să-i vorbesc. Îmi închipui că o să vină şi-o să-mi comunice ce vrea.

— O să fie nevoit să-ţi spună, altminteri noatenul o să-l zvîrle la pămînt.

— S-ar putea s-o facă — zîmbi Freddie, apoi o porni după Mick.

— Adormitul ăla de Stanley cică ar fi priceput la cai, aşa-i, Freddie ? zise Mick, în timp ce Freddie îşi sorbea ceaiul în bucătărie.

— Aşa se pare. Sper totuşi că Brian n-o să vrea să-l suie pe murg cîtă vreme nu ştie cu adevărat să călărească.

— E rău, nu-i aşa ?

— Cine ţi-a mai spus şi asta ?

— Aşa socoate bătrînul tău.

— Lui Fred îi place să-i frîngă cerbicia. Crede că-i nărăvaş fiindcă e puţin nervos. Cu mine e liniştit ca un mieluşel. Fred însă se repede în boxă, îl pocneşte peste crupă şi-l biciuieşte cu cravaşa. Îl sperie la fel cum îi sperie pe cioroi.

— Atunci crezi că o să poată să se ţină-n şa, pe spinarea lui, prietenul tău ? Brian nu prea ştie să ia cu binişorul.

— Atunci n-o să-l călărească ? Freddie se ridică în picioare. Am să-l păstrez pentru mine — zise şi ieşi din bucătărie, întorcîndu-se la grajduri.

Dădu tîrcoale pe acolo, sperînd, dar fără să-şi mărturisească acest lucru, că Brian se va ivi. Aşteptă, stînd ca pe jeratic, aproape un ceas în cap;

pe urmă îi zări pe Brian și Stanley ieșind pe poarta fermei, rotindu-și privirea în jur și luînd-o spre grajduri. Purtau amîndoi pantaloni de călărie și observă că Stanley avea în jurul gîtului o eșarfă de mătase albă. Asta îl făcu pe Freddie să zîmbească. „Frumoasă zdreanță pentru sudoare mai e și asta", se gîndi el.

Brian și cu Stanley mergeau alături, fără să-și spună o vorbă. Brian era necăjit ; nu știa cum o să treacă peste această întîlnire cu Freddie. Stanley Paton refuzase categoric să fie prezentat unui corcit. De fapt, îi spusese lui Brian, folosind un limbaj foarte violent, că-i părea rău că venise la Running Water. Asta se întîmplase încă înainte de a fi sosit în stațiune.

De la Perth pînă la Meekatharra călătoriseră cu trenul, și cum era vorba de un voiaj de șase sute de mile, găsiseră timpul de a intra ceva mai adînc în miezul lucrurilor decît avuseseră ocazia vreodată la școală.

— Tipul ăsta, Freddie Adams — întrebase Stanley — ce învîrte la Running Water ? Știu că e prietenul tău, dar ce-i acolo ?

— Păi, nimic altceva decît prietenul meu. Lucrează în stațiune ; e un bun camarad. Călăreț strașnic, priceput la oi.

— Asta știu eu. Mi-ai spus toate astea, dar m-am tot întrebat ce fel de om e. Pater [1] zice că prin nord sînt o grămadă de corciți acum și mă întrebam dacă tipul ăsta nu cumva se nimerește să fie unul dintre ei.

Brian îl privise tăios ; ajunsese să-și dea seama că locuitorii din sudul țării îi băgau în aceeași oală cu negrii pe oamenii cu sînge amestecat. Dar nu se gîndise mult la treaba asta, și mai ales că nu-i trecea prin cap că Stanley nu-l va admite pe prietenul său, Freddie. De aceea nu suflase niciodată un cuvînt despre culoarea lui Freddie ; de fapt, nici nu prea se gîndise la asta.

[1] În limba latină, tată. (n.t.)

— Ei, păi, mda, este și el! spusese. Dar tot prietenul meu rămîne.

— Atunci poți să ți-l ții naibii ca prieten! spusese Stanley. Îmi pare grozav de rău că am venit; ar fi trebuit să-mi spui asta dinainte!

— Credeam că nu înseamnă nimic.

— Știi bine că înseamnă multe! Ai vrea să-l ai ca prieten la Perth?

— Asta-i altceva!

— Pentru mine nu-i nici o deosebire. Este un negru și-l voi trata ca pe-un negru. Ai ticluit un șiretlic foarte scîrbos, Gordon! Ar fi trebuit să-mi fi spus măcar o vorbă. Mi-ai pomenit despre o excursie pe care o s-o facem în munți împreună...

— Bine, bine! Nu-i nevoie să mă bați la cap cu asta, Stan! Eu nu m-am gîndit că are vreo importanță, dar dacă are, ei bine, putem să trecem peste asta. Nu ești silit să faci cunoștință cu el.

Cu fiecare pas pe care-l făcea acum spre grajd, Brian vedea cum musafirului îi sporește grosolănia. Nu știa cum avea să-l întîmpine Freddie, dar Stanley rezolvă în parte încurcătura, în locul lui.

Stanley străbătu ocolul către boxa unde Freddie stătea lîngă cal și, ca un judecător care-și cunoaște sarcina, aruncă o privire cercetătoare animalului. Freddie — captivat de atitudinea de profesionist a lui Stanley, măsurîndu-l pe tînărul înalt, zvelt, cu păr blond și cu eșarfa de mătase imaculată la gît, care-și dădu peste cap o șuviță de păr mătăsoasă ce-i căzuse cînd se aplecase ușor ca să se uite sub pîntecul calului — n-avu timp să se uite la Brian. Tot timpul cît dură inspecția lui, rămase nemișcat.

— Hmmm — mormăi Stanley.

Și cum asta nu însemna un verdict, Freddie așteptă în continuare, cu ochii ațintiți asupra lui Stanley.

— Cum ți se pare, Stan? îl întrebă respectuos Brian.

— Hmmm! Stanley se apropie ceva mai mult de cal, și acesta fu cuprins de un tremur.

— Nu-l atinge — zise Freddie.

— Dar credeam că a fost strunit, Freddie ? strigă Brian.

— Este, dar e nervos cu străinii.

Stanley întoarse spatele și scoase, în mod ostentativ, o tabacheră din buzunar.

— O țigară, Brian ?

— Mulțumesc, Stan.

Brian luă țigara și scoase grăbit chibriturile. Aprinse țigara lui Stan.

— Mulțumesc. Stan stinse chibritul și se depărtă cîțiva pași.

— Dă-i drumul în ocol — zise el, fără a se adresa nimănui.

Freddie se uită la Brian.

— Da, dă-i drumul, Freddie.

Freddie coborî stinghiile, pe urmă duse murgul afară, în ocol. Nu se gîndi de loc la purtarea lui Brian, fiindcă întreaga sa atenție era concentrată asupra calului și a părerii pe care și-o forma Stanley Paton despre el. Rămase așa, ținînd murgul de coamă.

— Dă-i drumul să umble — zise Stanley. Nu pot să-mi fac o părere asupra lui dacă stă nemișcat. Vreau să-l văd în acțiune.

Freddie își ridică mîna.

— Hii, frățioare ! Dădu calului o pălmuță pe gît și acesta se duse în trap într-un colț.

— Are mers frumos, Stan — sugeră Brian.

— Hmmm. Are picioare cam moi.

— Totuși are osul solid — spuse Freddie.

— Și are origine bună — adăugă Brian. Tatăl lui este Oonga.

Stanley se apropie de cal și întinse mîinile ca să-l înghesuie într-un colț.

— Mai bine lasă-mă pe mine să fac asta — zise Freddie.

Stanley se depărtă.

— Parc-ai spus că e strunit, Brian !

— Ei, așa se presupune ! L-ai strunit, nu-i așa, Freddie ?

— E bine strunit, dar e încă nervos.

— Atunci eu nu consider că este strunit, Brian — răspunse Stanley.

— Ei, dar eu consider ! replică Freddie, acru. Restul va veni de la sine. Pînă acum n-a fost călărit decît de un singur om.

— Dar voiam să-l călăresc eu, Freddie ! Voiam ca Stanley să facă o plimbare călare pe el.

— Nu vă împiedică nimic să faceţi asta, cîtă vreme îl trataţi cum se cuvine. N-o să se cabreze.

Stanley zîmbi sarcastic.

— Prietenul tău pare să aibă idei ciudate despre strunirea cailor, Brian !

Împunsătura era atît de ascuţită, încît Brian roşi de mînie, dar nu ştiu asupra cui să şi-o reverse. Îşi zise că Freddie era o ţintă mai uşoară.

— Voiam să fie strunit în aşa măsură, încît să poată şi alerga, dacă e bun de ceva, Freddie ! Credeam că o să faci o treabă ca lumea. Nu-i bun de nimic, dacă nu poate fi condus lesne !

— Poate fi condus — spuse Freddie înţepat, privindu-l drept în ochi pe Brian. Ştii că eu nu-i frîng niciodată cerbicia. Nu poate să mai alerge dacă faci asta. Armăsarul ăla negru al lui Fred e cea mai iute fiinţă de pe meleagurile astea, dar nu poate alerga într-un lot bun, fiindcă de-ndată ce ia cineva avans asupra lui, se lasă bătut. Voinicul ăsta n-o să fie învins niciodată, cîtă vreme nu-i frîngi inima. Păşi agale spre cal. Murgul rămase neclintit şi-l lăsă să pună mîna pe el. Vezi ? Asta înseamnă încredere ! Şi nu i-am cîştigat-o într-un minut — spuse, uitîndu-se drept la Stanley.

Stanley zîmbi. Nu-i scăpase uitătura aceea.

— Aş zice să aruncăm o ochire asupra pavilionului vostru de tuns, Brian. Poate că prietenul tău ne va arăta mai tîrziu cam cum merge calul.

— Pot să vă arăt la amîndoi — zise Freddie. Pot să vă arăt oricînd poftiţi.

Brian se simţea atît de stingherit ca punct de contact între cei doi potrivnici, încît abia ştia ce

să spună sau să facă, și nici Freddie, nici Stanley nu-i dădeau nici cel mai mic ajutor. Freddie dezmierda calul și dinadins refuza să se uite la Brian, iar Stanley se depărtase, hoinărind aiurea. Brian își plimbă privirea de la unul la altul și pe urmă, în desperare, spuse :

— O să punem să fie înșăuat dimineață. Îți convine așa, Stanley ?

— Hmmm.

— Foarte bine. Să-l înșăuezi mîine dimineață, Freddie.

Freddie rînji, în timp ce-și înălța privirea din pămînt ca să se uite după Brian și Stanley, care o porniseră spre pavilionul de tuns.

— Îți convine așa, Stanley ? se maimuțări el, cu o strîmbătură disprețuitoare. Ce-i cu tine, Brian ? și se întoarse spre murg. Crede că știe totul despre tine, frățioare. O să-i arătăm noi, 'ai ?

Apoi duse calul îndărăt în boxa lui.

Stăteau la cină, cînd Mick spuse :

— Ei, cum e cu adormitul ăla din Perth, Freddie ?

Freddie mîrîi ceva și rîse silit.

— A, ăla își închipuie că știe o groază de lucruri despre cai !

— Și tu nu crezi că știe ? i-o reteză Adams.

— Nu, nu cred. S-a uitat la murgul ăla cum s-a uitat la mine : ca și cum am avea murdărie pe noi.

— Drăguț animal — spuse Mick, punînd un strat de cremă peste niște caise fierte. Unul din alea de clasă, nu-i așa ?

— Da. S-ar putea să fiu nevoit să-i ard una dacă nu isprăvește.

Adams deschise gura să spună ceva, dar Mick interveni imediat.

— Ia-o ușor, frățioare — zise bucătarul.

Și nici Freddie, nici Adams nu știură căruia din ei i se adresa, dar amîndoi se potoliră.

Tot tăcuți rămaseră și cînd se înapoiară în odaia lor. Era o tăcere atît de adîncă, încît Mick, care

veni mai tîrziu, după ce făcuse curățenie prin bucătărie, parcă auzea ce le umblă prin minte. Și nu le sunau prea frumos gîndurile. „Chiar dacă și-ar scoate unul altuia fierea, își spuse în sinea lui Mick, și tot n-ar putea să fie mai amărîți decît acuma. Și asta numai din pricină că Fred nu poate pricepe că Freddie are dreptul să o țină morțiș pe-a lui." Dar se gîndi că o discuție n-avea să folosească la nimic. Singurul lucru care-i rămînea de făcut era să le-ndepărteze gîndurile ce-i munceau.

Așa că Mick puse mîna pe o sticlă. Dar se gîndi că era nevoie de ceva mai mult. Era nevoie de ceva care să le dea prilej să uite, să iasă cu totul din această lume a „culorii". Citi pînă la capăt eticheta de pe sticlă, încercînd în timpul ăsta să născocească o șmecherie cu ajutorul căreia să izbutească. Și-i veni o idee. O să pretindă că este ziua lui de naștere — se putea să și fie, fiindcă nimeni nu știa în ce zi se născuse el, așa că de ce n-ar fi fost chiar în seara aceea.

— Ei, fraților — zise Mick — azi e ziua mea de naștere și o fac lată. Uite, eu zic că musai trebuie să serbăm chestia asta!

Freddie și cu Adams își înălțară ochii spre el.

— E curatul adevăr — zise Mick. M-am născut acum șaizeci și doi de ani, chiar în ziua asta.

— Multe urări de fericire, Mick — spuse Freddie, și pe chip îi încolți un zîmbet.

— Mulțumesc, asemenea, frățioare. Apoi i se adresă lui Adams: Și cu tine ce e? N-ai de gînd să ciocnești în sănătatea unui vechi camarad?

— Multe urări de fericire, Mick.

— Ei, ce-ați zice să bem pe chestia asta? spuse Mick, împingînd sticla în mîna lui Adams.

— În sănătatea ta, Mick — spuse Adams și, ducînd sticla la buze, sorbi adînc. Își spuse singur că voia să uite.

Mick îi luă sticla din mînă și i-o trecu lui Freddie.

— Haide, dați-i drumul! zise el. E ziua mea de naștere. O să-i tragem un chef pe cinste astă-seară!

— E-n regulă atunci !

Freddie voia şi el să uite. Tăcerea aceea, în cursul căreia bătrînul lui se uitase la culoarea pielii sale, îl făcuse să vadă roşu înaintea ochilor, aşa că trase o duşcă din spirtul acela curat, că aproape se înnăbuşi.

— Poţi să bei whisky-ul şi cu puţină apă — îi spuse Mick. Trebuie să faci ceva practică pînă să fii în stare să-l dai pe gît gol. Luă sticla de la Freddie şi-i zîmbi părinteşte. E-n regulă, o dată ce-a lunecat pe gîtlej, 'ai, frăţioare ?

— Am luat foc.

— Aşa şi trebuie ! Să iei foc, să arzi ca flăcările iadului. Mick ridică sticla. Ei, închin şi eu pentru bătrîna mea mamă, Dumnezeu s-o binecuvînteze, oriunde s-ar afla. Ea m-a adus pe lume, Freddie, nu-i aşa, Fred ? Se uită la sticlă. Da, ea mi-a dăruit ziua asta !

Duse sticla la gură şi lăsă să-i gîlgîie alcoolul pe gîtlej în jos.

— E-n regulă, Mick.

Freddie rînji prosteşte. Alcoolul i se urcase la cap, făcîndu-l să se simtă ameţit.

— Mai trage o duşcă, Fred — spuse Mick. Am să destup încă o sticlă. Pun la bătaie o ladă pentru ziua mea de naştere.

Adams bău, dar fără plăcere şi fără să scoată o vorbă.

Mick trase lada de whisky de sub patul lui şi mai scoase o sticlă, aruncînd într-un colţ al odăii ambalajul de paie.

— Tii, mă simt cam nu ştiu cum, Mick — spuse Freddie. Şi mîine dimineaţă trebuie să încalec murgul.

Mick îi zîmbi, dar era cu ochii pe Adams, care asculta şi se gîndea.

— Da ! Domnul Brian mi-a dat ordine. „Să-l înşăuezi mîine dimineaţă, Freddie“ — zise el, imitînd tonul tăios al lui Brian. Pe urmă rîse : Las' c-am să

le-arăt eu lor! Crede că nu l-am strunit cum se cuvine. L-au apucat năbădăile pe Brian.

Mick văzu ochii lui Adams aprinzîndu-se de-o ură veninoasă, în timp ce se uita la Freddie. Își spuse în sinea lui: „Vorbește, Mick! Trăncănește într-una verzi și uscate, altminteri iese cu omor. Acuși-acuși o să-i spună că-i un negru nemernic! O să-l cotonogească!" Și rosti tare: Dă-l încolo de Brian! Azi e ziua mea. N-avem nevoie să vorbim despre el. Bea pe chestia asta, Fred. Mai trage-i o dușcă, dă-i pe gît una bună! Îți aduci aminte de Slim Tăcutul, care conducea pe vremuri perechile de cămile de la Munda? Năstrușnic tip mai era și ăla, ce zici? Aha! Și-a fost călcat — știi? I-a trecut o căruță peste picioare, la fel cum mi s-a întîmplat și mie. Nu, nu erau cămile, erau catîri. Avea șaizeci de bucăți din animalele astea împuțite, toate înhămate perechi. Așa este, nu, Fred?

Adams dădu din cap.

— Ce s-a-ntîmplat cu el? întrebă Freddie cu însuflețire.

Se gîndea că dacă Mick va înșira vreo poveste, n-o să-l mai audă pe Fred gîndind și s-ar putea să fie în stare să-și alunge din minte felul cum îi vorbise Brian.

— Ei bine, făcea cărăușie cu sîrmă, la Munda, pricepi? Pesemne că trăsese nițeluș la măsea, fiindcă trebuie să fi căzut de pe cal. Dau peste el zăcînd pe potecă și nu zăresc prin preajmă nici tu catîri, nici tu căruță. Pe catîri i-am prins a doua zi, stînd la o poartă și trăgînd un pui de somn. Și Slim Tăcutul s-a curățat. Și-a hăcuit piciorul cu cuțitul lui de jupuit și, sărmanul tip, trebuie să fi sîngerat pîn'ce s-a stins. Era țeapăn cînd l-am cules eu, și muștele îl făcuseră să arate ca alte alea...

— Îmi amintesc de treaba asta — spuse Adams, cînd povestea îi reținu în sfîrșit atenția.

— Cred și eu că-ți amintești de asta, Fred. Mai trage-i un gît. Mick bău și el din noua sticlă. Ei, și-l arunc în căruța mea, și cum nu era prea de-

parte de Roebourne, pare-mi-se, îl duc îndărăt, ca să-l poată îngropa creştineşte. Aşa că-l car pe Slim Tăcutul pînă la Donovon, sticletele, şi Donovon — îl ştii pe Donovon, Fred ? Un poliţai de treabă. Mick se opri să-i mai tragă încă o duşcă, şi Adams îi ţinu tovărăşie. Un poliţai nasol — zise bucătarul, urmîndu-şi povestirea. Donovon zicea că trebuie să înceapă cică o anchetă cu privire la felul în care a ajuns să moară Slim Tăcutul. E-n regulă şi fără aşa ceva, zic eu, dar nu şi nu — sticletele zor-nevoie să facă lucrurile după tipicul legii. Aşa că puse mîna pe Tom Lunganul...

— Animalul ăla — spuse Adams. Era pornit foc pe Blenheim.

— Ai prins-o din zbor, Fred. Era atît de ignorant, că-i ţîşnea neştiinţa prin urechi. Era jude de pace, pricepi tu ? Un soi de judecător. Habar n-avea de ce-a murit Slim. Fiind însă un hoţoman şi jumătate, îşi pune pe cap tichia neagră şi rosteşte : „Îl găsesc pe Slim Tăcutul vinovat de omor voit, sub o provocare extremă“ — numai aşa, ca să-şi dea ifose.

— Aşa-i şi individul ăla de Stanley — zise Freddie. Încearcă să se prefacă şi el că ştie o sumedenie de lucruri despre cai.

— Trage-i o duşcă, Fred — zise Mick. Şi gîndi : „N-am nimerit-o ! Am izbit-o cu oiştea în gard !“ Începu apoi să cînte : „Pe malurile rîului Warrigo“, şi glasul îi tremura. Şi cîntă mai departe balada deşănţată a drumeţului cu raniţă şi a *ginei* sale.

Cîntă două versuri şi două refrene, dar nici Freddie, nici Adams nu păreau că ar avea chef să-l acompanieze. Trecu apoi la „Bocetul crescătorului de oi“, şi de astă dată Freddie îi ţinu isonul, dar numai cu jumătate de gură, aşa că Mick ştiu că mintea lui era stăpînită mai departe de alte gînduri, ca şi Adams.

— Hai să-i zicem vechiul nostru refren favorit, Fred ! Cel pe care aveam obiceiul să-l cîntăm la Ironclad : „Cămin, dulce cămin“. Mick începu să

cînte : *Plăceri şi palate,* dar sta cu un ochi la Adams. „Se topeşte, se gîndi bucătarul. Îl întoarce pe dos.“ Îl văzu pe Adams cum se smiorcăie, pe urmă cum îşi linge buzele. Mick puse mai mult suflet în cîntec. *Oricît de umil ar fi, nu-i loc pe lume cum e căminul tău...* Îşi slobozi glasul din răsputeri. *Nu-i loc pe lume cum e căă-mi-nul, nu-i loc pe lume cum e căă-mi-nul...*

Adams îl privea cu lacrimi în ochi.

— Dă-i bătaie, Fred ! grăi Mick. Ţine isonul, din toate puterile !

Şi Adams ţinu isonul. Cîntă vechiul cîntec aşa cum îl poate cînta doar un beţiv căruia i se rupe inima. Îl cîntă aşa cum probabil că-l scrisese Stephen Foster — cu lacrimi în ochi, cu glasul spărgîndu-i-se, aproape înnăbuşindu-se de dorul meleagurilor natale, cărora le întorsese spatele, pe care le pierduse pe vecie, fiindcă se culcase cu o femeie neagră.

Iar Mick nu-l lăsă să se oprească. Îl făcu să o ţină strună cu cîntecul, dîndu-i sticla să bea, ca să se învioreze şi să intre iarăşi în cor ; cîntară de la un cap la altul fiecare vers şi refren, iară şi iară. Adams era asemenea unui om care cîntă ca să se mîntuiască. Urla şi lătra, iar lacrimile îi şiroiau pe obraji. Căzu din pat şi se tolăni pe duşumea, ţinînd-o mereu într-un cîntat. Glasul i se stinse, dar gura sa tot mai articula cuvintele şi mîna lui bătea în continuare măsura.

Freddie sări deodată în sus şi fugi din odaie. Simţea cum cîntecul îl făcea să plesnească. Să plesnească la fel ca o cochilie goală, fiindcă pentru el cîntecul nu însemna nimic. El nu avea nici un cămin. Şi Brian ştia asta. Se uitase la culoarea pielii sale şi-i întorsese spatele.

Freddie se întoarse spre zidul de piatră şi-şi apăsă mîna de el. Iar de partea cealaltă, Adams şi cu Mick urlau mai departe. Freddie dorea să fie bolnav, dar nu putea. Se prăbuşi la pămînt şi rămase acolo. Un fior rece îl străbătu. Se gîndi că

s-a frînt ceva în sufletul lui ; i se topise tot curajul.

Adams și cu Mick se opriră din cîntat. O clipă domni o tăcere grozav de apăsătoare și Freddie simți cum bîjbîie prin ea. Pe urmă îl auzi pe Adams rostind :

— M-am amăgit singur, Mick.

— Nu te-ai amăgit tu, mă nasolule. L-ai amăgit pe el.

— Trebuia să fac asta !

— Nu trebuia să faci nimic ! Ești la fel ca toți ceilalți ! Voi îi aduceți pe lume, și pe urmă tot voi vreți să-i crucificați. Ei bine, de astă dată ai să te pui pe cruce chiar pe tine, Fred ! Vîr cuțitul în tine dacă te legi de Freddie ! Te arde la inimă cînd vorbește ca un om întreg. Vrei să-l faci una cu pămîntul. Tu l-ai zămislit, nemernicule, și tu ai să-l lași să trăiască ! Du-te unde ți-e locul ! Colo jos, la rîu...

Atunci Freddie sări în picioare și alergă către malul rîului. Nu voia să mai audă nimic, știa tot ce trebuie. Niciodată nu va avea un loc natal, un cămin, se gîndi în timp ce cobora malul, poticnindu-se ; o luă apoi pe albia nisipoasă a rîului. Oriîncotro se va duce, îl vor urmări acele oribile tăceri învăluitoare și ochii aceia care se uită la el fără să-l vadă. Nu putea înfrunta asta. Ar fi fost ca și cum ar fi trăit în văzduh. Dar nu putea face nimic. Nici Mick nu putea face nimic. Mick era doar un biet om — un biet om. Era și el la fel. Nu făcea parte dintre ei...

Gîndurile i se curmară cînd auzi o *gin* rîzînd și fuga i se încetini, devenind mers. În tabăra băștinașilor, focurile ardeau vioi ; *ginele* stăteau în jurul unuia, iar bărbații în jurul altui foc. Vorbeau și rîdeau cu însuflețire. Se opri și-i privi, ascultînd, în timp ce dorul-l năpădea. Aspiră fumul lemnului acrișor, dar plăcut ca o mireasmă pe care și-o amintea de mult. Gustă mirosul acru al trupurilor năduşite care urcă în nările sale de parcă ar fi fost

vin. Își înălță privirea către copaci, pe crengile cărora adormiseră niște cacatoeși, ca niște buchete de flori albe. O boare de vînt destrămă un nor de fum și flăcăul zări lumina focului oglindită în Wanna Kabbi.

Acolo era locul lui, se gîndi și, ca un fiu risipitor, care nu e sigur de ce primire va avea parte, păși spre tabără.

Un cîine lătră, și băștinașii își întoarseră privirile spre Freddie, dar numai pentru o clipă. De-ndată ce-l recunoscură, își îndreptară iar fețele spre foc. Acum însă nu mai vorbeau, nici nu mai rîdeau, ci doar ascultau cum se apropiau pașii lui tot mai mult pe nisip.

Freddie se opri în dreptul cercului bărbaților, așteptînd ca ei să-l lărgească, ca să se poată așeza și el, dar nici unul nu se clinti, nici unul nu-l privi și nici nu-i vorbi. Tăcerea era la fel de adîncă și zămislea tot atîta ură împotriva lui, ca și cea a lui Adams. Simți că o sfîrșeală îi cuprinde întreaga ființă. Pornea din coapse, ca o copleșitoare moleșeală, îi împresura mijlocul, îi năpădea stomacul, dîndu-i senzația de durere, îi pătrundea în inimă și se prefăcea într-o apăsătoare tristețe. Acolo zăcu o clipă, înțepenindu-l, nelăsîndu-l să simtă altceva decît propria-i suferință. Pe urmă îi încleștă gîtlejul și tînărul răsuflă greu, ca să se ferească de sufocare. După aceea explodă, explodă în capul lui ca un potop de sînge, și Freddie își vîntură pumnii în dreapta și-n stînga, doborînd oamenii în lături. Trecu printre ei pînă la foc, pe care îl călcă în picioare, spulberîndu-l, prefăcîndu-l în tăciuni care mureau și vreascuri arzînd mocnit. Nimeni nu i se împotrivi, nici unul nu protestă. Apoi se depărtă.

Cînd ajunse pe șoseaua care trecea peste fluviu, se întoarse și-și urmă drumul prin scurtătură. Deodată auzi pași și un mormăit, în care recunoscu glasul lui taică-său. Freddie sări într-o parte a potecii și se piti, făcîndu-se una cu lutul. Îl văzu pe Adams stînd pe creastă, clătinîndu-se ca un om

beat, cu silueta profilată pe cer, şovăind, ca şi cum l-ar fi încercat o îndoială. Pe urmă, cu o înjurătură, Adams îşi zvîrli cît colo îndoiala şi coborî în goană în josul scurtăturii.

Freddie ştia unde se duce tatăl lui şi ce avea de gînd să facă, dar asta nu-i trezi nici un fel de sentiment. Se simţea rece şi indiferent faţă de cei din jur. Nu mai aveau putere asupra lui; n-aveau decît să-şi cînte melodiile, ca să-l înrîurească. Simţea însă că se găsise pe sine însuşi, că viaţa lui îi aparţinea, că avea să şi-o trăiască aşa cum va hotărî doar el. Restul n-avea nici o importanţă. Acum era întreg, întreg şi solid ca o piatră — el însuşi!

CAPITOLUL XII

Pentru prima dată în viața lui, Mick de Silva nu găsi nimic de spus. Se învîrtea prin bucătărie, luînd lucrurile și punîndu-le iar la locul lor, doar ca să facă zgomot, și în tot timpul acesta Freddie mînca în neștire, fără bucurie, dar cu o încăpățînată hotărîre de a mînca cu orice preț. Pe bancă, lîngă el, stătea Adams. Era trîntit peste masă, beat criță și bălos, dar pe cît îl lua în seamă Freddie, putea să nici nu fie acolo.

Pe neașteptate, Brian se ivi în ușa bucătăriei.

— 'neața la toată lumea — zise el.

Mick și Freddie se uitară la el și dădură din cap, fără să sufle o vorbă. Adams scutură din cap și se strădui din răsputeri să-și concentreze asupra lui ochii săi urduroși.

— Sînt beat — spuse.

— Cam așa se pare — zise Brian, fără haz. Se uită la Freddie. Mă duc pînă la ocol, Freddie. Să nu zăbovești mult.

— Vin îndată acolo.

— O să călărească pe murg, Mick — spuse Adams. O să le arate el ce e în stare. Le-am arătat și eu ce sînt în stare... Rîse prostește.

— Ține-ți gura ! spuse Mick.

— Nu mă necăjesc, Mick — zise Freddie. E-n regulă !

Se ridică și ieși afară. Cînd ajunse la ocolul cailor, descoperi că cineva scosese murgul din boxa lui și-l dusese în ocol. Asta îl înfurie, dar își ascunse pornirea și se duse drept la odaia unde țineau șeile. Își dădu seama că avea să fie o pano-

ramă întreagă. Își închipuiau că ar putea fi zvîrlit de pe cal. Gordon era acolo, stînd pe stinghie cu Stanley Paton. Pe cît se părea, băștinașii prinseseră de veste că el avea să călărească murgul. Erau cu toții grămadă acolo, stînd ca un cîrd de corbi negri, așteptînd să-i scoată ochii. Ei bine, o să le arate el la toți. Își luă șaua, și pătura, și frîul și ieși iar. Le puse în boxă, și pe urmă se duse în ocol ca să ia calul.

— Înșăuează-l aici, afară — spuse Gordon, cînd văzu ce se apucase să facă Freddie. N-o să iasă mare grozăvie din el, dacă o să fie răsfățat așa.

Freddie înălță din umeri. N-avea importanță, deși avea să fie o treabă grea, cu ei toți stînd în jur și speriind calul. Își luă șaua și frîul și le puse pe o stinghie a ocolului, pe urmă se îndreptă spre cal. Brian era și el în ocol, dar de-ndată ce murgul necheză, avu minte să se suie pe-o stinghie.

— Nu cred că o să aibă putere — zise Stanley. N-am văzut niciodată un cal nervos în stare să alerge.

— Fleacuri ! îl repezi Gordon. Toți caii de soi bun sînt nervoși. Ăsta de-aici poate să meargă, și tipul ăsta poate să-l călărească.

— Ușurel, băiete — șopti Freddie, îndreptîndu-se fără zgomot spre murg și căutînd să-l înghesuie într-un colț.

Tocmai atunci, Adams veni clătinîndu-se spre stinghie.

— Apucă-l zdravăn ! zbieră el. Nu înlemni acolo, zgîndu-te la cal !

Prilejul pierise. Murgul izbise din copite și pornise în galop în jurul ocolului.

— Stai liniștit, Fred ! spuse Gordon.

Adams se uită la Gordon, pe urmă se îndreptă spre el, clătinîndu-se pe picioare.

— Cui îi vorbești tu, Hughie ? Știu eu cum trebuie să fie ținuți în mînă blestemații ăștia de cai. Băiatul e prea moale cu ei. Vrea să... Făcu o pauză și se uită la Stanley Paton. Ce vrea el să facă, 'ai ?

— Las-o moartă — zise Stanley.

— Ai dreptate. Uită-te la el. Calul fuge de el. Freddie se roti.

— Ţine-ţi fleanca blestemată! Şi stai liniştit!

Se duse iarăşi după cal.

Adams îşi schimonosi gura. Îşi spuse că n-avea să înghită aşa ceva. Un negru, chiar dacă era un negru de-un sînge cu el, să-i spună lui să-şi ţină gura! O să-i arate el! Se căţără printre stinghii, îndreptîndu-se spre mijlocul ocolului.

— Ieşi de-acolo, Fred!

— Ieşi tu! şi se repezi asupra lui Freddie, care stătea în mijlocul ocolului, aşteptînd să se potolească murgul. „Am să-i arăt eu. Am să-i arăt eu cum trebuie să umble cu un cal." Făcu un salţ ca să smulgă frîul din mîna lui Freddie. Dă-mi-l mie! Şi marş la o parte din drum!

Freddie trase frîul şi zise:

— Ieşi de-aici, Fred.

Şi se depărtă de el.

— Vino afară, Fred! strigă Gordon.

— Fă-l să înceteze, dad — se rugă Brian. Dacă o să tot zbiere aşa, nu face decît să sperie calul.

Freddie înghesuise murgul într-un colţ şi se apropia tot mai mult, pas cu pas. Adams se legăna pe picioare, privind înăuntrul său, răscolind rana făcută de Freddie cînd îi spusese să iasă din ţarc. „Un negru să-i spună unui alb să iasă afară", îşi repeta el. Socoti asta ca o insultă, o palmă trasă peste obraz de propria lui odraslă. Cuvintele acelea îl orbiră, îl înnebuniră, încît pentru o clipă nu fu în stare să gîndească, nici să se mişte. Se legăna sub insulta aceea ca şi cum ar fi fost buimac de băutură.

— O să-l prindă — şopti Brian, în timp ce Freddie încolţea calul palmă cu palmă, cu mîna pregătită să-l atingă şi cu buzele scoţînd sunete care să-l îmblînzească.

— Cred că este speriat — spuse Stanley.

— Îşi cunoaşte meseria — zise Gordon.

— Mai bine-l lăsam în grajdul lui.

Brian se ruga pentru Freddie și pentru cal.

— Ușurel, băiete. Fii băiat bun ! N-are de ce să-ți fie frică.

Freddie îi vorbea nu numai murgului, ci și lui însuși, fiindcă simțea tăcerea furioasă a lui Adams și știa că în curînd avea să se dezlănțuie furtuna.

Adams își înălțase privirea. Văzu mîna lui Freddie atingînd gîtul murgului și plutind deasupră-i. „Dîrdîie !“ își spuse Adams, privind cum mîna lui Freddie planează deasupra gîtului tremurător, ca o pasăre care nu este încredințată dacă acela e un loc sigur ca să se așeze. „E ca toți negrii. Laș.“ Și în timp ce cuvintele acelea îi zbîrnîiau mai departe în cap, țîșni înainte, smulse frîul din mîna lui Freddie, iar cu mîna liberă apucă de urechi calul.

Calul necheză și sări îndărăt, se izbi cu crupa de stinghii și animalul gemu scurt, ridicîndu-se în două picioare. Freddie îi strigă să ia seama și-l apucă pe Adams, ca să-l tragă și să-l ferească de copitele din față, care băteau aerul.

Dar Adams sări chiar sub copite, încercînd să pună mîna pe frîu și să tragă în jos capul calului. Murgul se aplecă asupra lui, dar Fred nu trăda nici un semn de teamă. Atunci copitele calului se abătură zdrobitoare peste capul lui Adams. După ce-l doborî la pămînt, murgul îl călcă în picioare și fugi.

— Deschideți poarta ! strigă Gordon.

Un băștinaș sări să o deschidă, în timp ce alții îndrumau calul spre ea și-l lăsau să fugă departe.

— Du-te și ia camionul, Brian !

Brian se uită la Adams, care zăcea într-o baltă de sînge.

— Ia-l pe Brian și adu mașina, Stanley — spuse Gordon, îngenunchind alături de Adams.

— Cred că e mort, boss.

— E mort de-a binelea. Dar a fost doar vina lui. Examină țeasta zdrobită a lui Adams și pe urmă se

ridică. „Nu mai e nevoie să cercetez nimic", se gîndi. Apoi se întoarse spre Freddie. E mai bine să pleci de aici, Freddie — spuse. Nu poţi face nimic. N-a fost vina ta.

— Aş vrea să... Freddie se opri.

Gordon îl privea drept în ochi. Acum erau binevoitori, nu mai erau bănuitori sau ameninţători, ci trişti şi mîhniţi. Iar Freddie simţi că ochii lui boss Gordon îi vorbeau, spunîndu-i că-i pare rău, ca şi cum el ar fi fost răspunzător de cele întîmplate. I se păru că Gordon nu era mîhnit pentru soarta lui Adams, ci pentru el, Freddie, şi că, într-un fel sau altul, Gordon căuta să-l ajute.

— Pleacă şi gata, Freddie ! spuse Gordon liniştit. A murit uşor şi repede, aşa că-i mai bine să lăsăm lucrurile cum sînt. Se duse pînă la stinghii şi se rezemă de ele. Îşi scoase pălăria şi-şi netezi capul cu mîna, pe urmă şi-o lăsă peste ochi şi faţă, ca şi cum ar fi încercat să şteargă grozăvia ultimelor minute. Se uită iarăşi la Freddie. Pleacă şi gata, Freddie — zise el.

Freddie ştia ce voia să spună Gordon. Voia să plece cu totul din Running Water, spre binele lui. Se duse în odaia sa şi începu să-şi facă raniţa, punînd între cearşafuri puţinele sale straie. Îşi umplu plosca cu apă şi se duse la bucătărie.

De-ndată ce zări faţa trasă a lui Mick şi ochii lui care păreau că cerşesc iertare, Freddie îşi dădu seama că Mick ştia totul, că nu mai era nevoie să-i spună nimic, nimic despre Adams.

— Aş vrea ceva merinde, Mick.

— Îhî. Ăsta este un început bun. Ai nevoie de hrană care să-ţi ajungă pentru patru zile. Cum stai cu paraua ?

— Nu-ţi fă griji din pricina banilor, Mick. Îmi trebuie doar ceva merinde şi-o gamelă.

Mick scoase un sac de zahăr şi-l umplu cu cutii de carne conservată şi pîini mari. Puse înăuntru o cutie de ceai şi una de zahăr, pe urmă legă gura sacului cu o bucată de sfoară şi-l strînse zdravăn,

ca Freddie să-l poată pune pe umăr. Goli gamela sa înnegrită și-o puse în mîna lui Freddie.

Freddie era acum gata de plecare; se uită la Mick, neștiind ce să spună. Îi venea greu să se despartă de Mick.

Mick îi luă mîna într-ale lui.

— Cu bine, frate. Cred că o să fie-n regulă.

— Am s-o scot eu la capăt, Mick. Cu bine.

Mick rămase în prag, privindu-l pe Freddie cum se îndreaptă către colinele din depărtare, pînă ce silueta lui se topi în aburii purpurii ai amiezii.

PARTEA A DOUA

Spre sud

CAPITOLUL XIII

Freddie plecă spre sud. Așa hotărîse. Avea să coboare spre miazăzi... către orașe, poate pînă la Perth. Avea să ajungă printre oameni cum erau cei din grupul tunzătorilor de oi, oameni care păreau că nu iau în seamă culoarea pielii. Și chiar dacă pentru unii dintre ei avea importanță asta, ce conta ; mai erau mii și mii. În orașe avea să găsească prieteni — dacă nu printre albi, măcar printre alții de seama lui.

Așa că urmă cursul fluviului Pindan, în jos, pînă acolo unde drumul de vite care străbate trecătoarea Kimberley se întretaie cu fluviul, apoi își îndreptă pașii pe drumul de vite, care o lua spre sud, pînă la Meekatharra, pe o distanță de peste șase sute de mile. Știa din discuțiile auzite între Adams și conducătorii de turme că, după ce lăsa în urmă Pindanul, avea de străbătut o bucată lungă, uscată, pînă la următoarea apă, eleșteul Yallading, și drept prevedere, ca orice om deprins cu savana plină de mărăciniș, păstra apa în ploscă. Își aminti de-o zicală a lui Mick : „Nu bea pînă la ultimul strop decît atunci cînd ești în pragul pierzaniei".

În ziua a treia i se păru că se află în pragul pierzaniei. Totuși păstră încă puțină apă în ploscă și se tîrî mai departe. Era zece dimineața cînd zări pentru prima dată colina în formă de căpățînă de zahăr, Black Rock, și fîșia de eucalipți care marcau eleșteul Yallading. Cum însă mergea de ceasuri întregi prin arșița ce-i bășica picioarele, își zise că-n fața ochilor săi se ivise un miraj.

Buzele i se umflaseră, ochii îl dureau de efort, tot privind în depărtarea pîrjolită de soare, și la fiecare pas setea îl tortura cumplit. Dar își spunea mereu că nu se va da bătut și nu va bea ultimul strop de apă pînă ce nu va fi pierdut și ultima speranță.

Treptat-treptat, colina de bazalt începu să-și arate cu limpezime conturul, copacii căpătară o siluetă definitivă. Iar către sfîrșitul acelei după-amieze, stătea pe o lespede de stîncă, la zece picioare deasupra eleșteului Yallading, și privea în jos, spre apa verde: Se gîndi că nu era silit să bea imediat. Își dovedise că e în stare să reziste pînă la capăt. Scoțîndu-și tutunul, se așeză pe ciotul de stîncă, bălăbănindu-și picioarele peste marginea ei, și fumă o țigară, pînă la ultimul fir de tutun. Se gîndi că dacă izbutise să străbată pustiul, era capabil să ducă la bun sfîrșit și restul călătoriei. Într-un fel, tot ceea ce învățase părea acum că se poate reduce la deviza : omul trebuie să meargă mereu mai departe. Acesta părea că e cazul lui Mick de Silva : un om care își urmează drumul. Fred Adams părea că fusese și el însuflețit de același țel : se străduise să meargă mereu mai departe. Tot ceea ce-i spusese Bill tunzătorul părea să fie inspirat de același gînd. Bill se zărea pe sine însuși mergînd mai departe în persoana lui Bill cel tînăr.

Coborî pînă la eleșteu, își aruncă la pămînt raniță și traista cu mîncare, îngenunche și-și îngropă fața în apă. Și-o afundă bine, lăsînd apa să-i îmbibe părul și să-i răcorească astfel capul. Era iarăși viu. Se gîndi că izbutise să ajungă pînă la capăt, și izbînda aceea îl umplea de mîndrie.

Eleșteul era cuprins într-o mare adîncitură, împrejmuită de pereți stîncoși care coborau treptat pentru a întîlni apa ce șerpuia pe un prund nisipos. Chiar în spatele prundului, drumul se încrucișa cu rîul Little De Grey, pe o ieșitură a stîncii de bazalt care ajungea pînă la mal, după care se înălța deodată, transformîndu-se în colina aceea în formă de căpățînă de zahăr. La adăpostul colinei, Freddie

făcu un foc și mîncă ceva merinde. Curînd după ce isprăvi de mîncat, adormi.

În dimineața următoare hotărî să poposească lîngă eleșteu toată ziua. N-avea nici un zor, iar hrană — berechet în traistă. Înainte de a-și lua gustarea de dimineață, înotă puțin. Și, în timp ce înota, zări un pește săgetînd apa. Se gîndi să încerce să-l prindă, folosind un vechi șiretlic pe care-l învățase de copil. Rupse crengi de eucalipți și le puse pe apă, la capătul mai puțin adînc al eleșteului, alcătuind din frunze și crengi un fel de plută pe jumătate scufundată. Pe urmă o porni cu picioarele pe fundul apei, mergînd încet, în zigzag, către plută și bătînd în același timp apa cu mîinile. Cînd apa îi ajunse la brîu, văzu cum încep să sară peștii în fața lui. Săreau unul după altul, de frică, și vreo cinci-șase nimeriră pe pluta de frunze. Erau doar heringi osoși — un pește fără gust și aproape fără carne — dar îi ajunseră pentru masa de dimineață, așa că-și păstră mîncarea în tolbă.

Pe la jumătatea dimineții auzi țăcănind potcoavele unui cal în galop. Peste cîteva clipe zări și calul, și călărețul. Călărețul se înălțase în scări, trăgînd din răsputeri de hățuri ca să îndemne calul să treacă peste stîncile ce întretăiau drumul. Calului îi lunecară picioarele dindărăt și atunci călărețul sări sprinten din șa. Cu un nechezat de bucurie, calul se ridică și se duse în trap pînă la apă, unde bău cu sete.

Freddie se ridică și o luă agale către străin, care bea și el, ceva mai încolo, pe malul eleșteului.

— Ai scăpat ca prin urechile acului — grăi Freddie.

Omul își îndreptă spinarea și-și șterse fața arsă de soare.

— E înnebunit de sete — zise el, uitîndu-se la cal. E o bucată bună de la Pindan pînă la Yallading. Îl privi cercetător pe Freddie, cu ochii săi verzi, pătrunzători. Ce faci pe-aici ? Nici prin gînd nu-mi-a trecut c-o să găsesc picior de om prin ți-

nutul ăsta. Ochii i se închiseră puţin, devenind bănuitori. Nu cumva eşti de prin Etterick, ia spune ?

— Nu. Am pornit-o razna prin ţară.

Bănuiala pieri din ochii omului, care clipiră.

— Dumnezeu să te binecuvînteze — zise el. Avem o cireadă de o mie de vite cu noi. Credeam că poate te-o fi trimis Quinlan să ne dai tîrcoale. Încă nu l-am anunţat că am intrat pe proprietatea lui. Chibzuisem să ne odihnim cîteva zile, ca să dăm vitelor prilejul să-şi mai umple burta înainte de a-i da de ştire lui Quinlan. El ne-ar pune să facem zece mile pe zi. Iar vitele astea mor de sete. Se opri, şi chipul i se lumină deodată de o idee. Ia stai ! Zici că ai pornit la drum ?

— Aşa e. Mă îndrept către sud.

— Ai umblat vreodată cu un cal ? întrebă omul, şi ochii îi scăpărară ca şi cum ar fi spus : „Acu' să nu-mi tragi cine ştie ce blestemată de minciună".

— Păi, ce să zic, am călărit de cînd eram de-o şchioapă — răspunse Freddie, cu un zîmbet. Sînt de la Running Water.

— Nu mai spune ! Atunci îl cunoşti pe Fred Adams ?

O clipă, Freddie nu ştiu ce să răspundă. Apoi zîmbi şi spuse :

— Da, a fost tatăl meu.

Lăsă ochii în jos, pînă ce omul îşi veni în fire.

— A fost tatăl tău ? Ei să fie, trăsni-te-ar să te trăsnească ! Bate laba aici ! Eu sînt Ted Baldock, vechi tovarăş de-al lui taică-tău.

Ted întinse mîna şi Freddie i-o luă, privind la faţa cafenie, zbîrcită, pe care citeai numai prietenie.

O jumătate de ceas mai tîrziu, lui Ted încă îi mai turuia gura despre Fred Adams, despre Mick de Silva, despre Hugh Gordon şi despre cele o mie şi una de nopţi pe care le petrecuseră împreună la alergările din Marble Bar. O căruţă cu un cal trase lîngă focul lui Freddie şi un grăsun descărcă povara dintr-însa. Înainte ca acesta să fi putut scoate o vorbă, Ted strigă :

— Cine crezi că-i flăcăul ăsta, Danny ?

Danny își scoase pălăria și își scărpină căpățîna pleșuvă.

— Să mă bați, da' nu-l cunosc — zise el.

— Freddie Adams. Băiatul bătrînului Fred Adams !

— Tii, drăcie, naiba să mă ia ! Îmi pare bine de cunoștință, Freddie ! L-am cunoscut pe bătrînul tău. Era o pușlama și jumătate, 'ai ?

Freddie se mulțumi să zîmbească.

— Dar uite ce-i, frățioare — urmă Danny. Nu am vreme să stau la taclale acum. Mă duc să-mi iau calul, Ted. Boii ăia o să ne-ajungă din urmă mai-nainte să-i tragem un scuipat.

Se zori să-și ia o șa din carul cu merinde.

— Dar tu ce spui, Freddie ? zise Ted. Vrei să urci în șa ? Vitele astea se cam împrăștie și sînt cam prea puțini oameni. Avem o groază de cai.

— Cum de nu ! Vă dau o mînă de ajutor.

În timp ce vorbeau, un pîlc de cai — vreo duzină cu totul — coborî în trap la apă, păzit de-un băștinaș numit Zack. Omul pe care-l chema Danny luă unul din cai, Freddie altul, și-i înșăuară. După ce caii se adăpară, Ted îi spuse lui Zack să-i mîie la răspîntie și să-i lase să se ducă.

— Au să se întoarcă la apă — spuse el — și atunci poți să-i priponești.

Pe cîmpie, în depărtare, se zăriră nori de praf ; pe urmă se auziră vitele mugind.

— O să fie nevoie să le ținem nițel pe loc — zise Ted. Trebuie să le despărțim în două cete, altminteri o să dea buzna toate și-o să prefacă eleșteul ăsta în noroi.

Pe dată zăriră cireada galopînd. Un om își mîna calul în galop cînd în spatele vitelor, cînd în fața lor, plesnind din bici, încercînd să le împiedice să se năpustească într-o șarjă nebună. Pe fiecare latură a cirezii călărea un băștinaș, cu cîte un bici din care plesnea mereu, ca să țină vitele grămădite.

— Rămîi în capul cirezii, Danny — zise Ted. Caută să le ţii în rînd. Apoi aruncă o privire asupra lui Freddie şi spuse : Crezi că ai putea să călăreşti drept prin mijlocul lor, frăţioare, şi să desparţi cireada în două ?

Freddie dădu din cap. Ştia cum se face asemenea treabă şi îşi dădea seama că şi poneiul pe care încălecase o cunoştea.

— Okay, atunci — grăi Ted. Să-l lăsăm pe Joe să vină cu prima cireadă, iar pe celelalte să le încercuim.

O porniră îndată în întîmpinarea cirezii. Freddie ştia că va fi nevoit să călărească zdravăn. Vitelor le curgeau balele, coastele lor erau scobite şi foalele le zvîcneau de o sete înnebunitoare, care le scutura tot trupul, ca şi cum animalele nu mai puteau îndura. Ted şi cu Freddie se apropiară şi îşi desfăcură bicele de la chingile şeilor.

— Îţi dau ţie însărcinarea asta — zise Ted. Călăreşte printre ele şi încercuieşte-le pe cele pe care noi le separăm. Joe şi cu negrii o să se-ngrijească de celelalte.

Galopară prin mijlocul cirezii, plesnind din bice şi ţipînd cît îi ţinea gura. Caii, deprinşi cu treaba aceea, muşcau zăbala şi se fereau într-o parte, dar tăiau drept în două şirurile. Coarnele vitelor zgîriau picioarele lui Freddie, boii se propteau şi se dădeau îndărăt, sau se buluceau în pantea liberă a cirezii. Oamenii îi despărţiră astfel în două grupuri, încercuind pîlcul mai mic, izolîndu-l de grosul turmei şi ţinîndu-l pe loc pînă ce prima parte a cirezii bău pe săturate. Pe urmă aduseră şi vitele celelalte. Şi curînd coastele scobite ale animalelor reveniră la loc, burţile se umflară ca nişte baloane, mugetul pieri, praful se aşternu şi mîlul se lăsă încet la fundul apei. Iar soarele scăpătă. Domnea iarăşi pacea.

Păscură cireada în jurul eleşteului Yallading vreme de trei zile, fără să fie tulburaţi. În ziua a patra, Joe Conlon, şeful văcarilor, se duse călare pînă la Etterick şi-i spuse lui Quinlan că avea o cireadă de o mie de vite care trecea pe proprietatea

lui, că acum o adăpau și aveau să plece în ziua următoare.

Drumul de vite dădea ocol cîrciumilor de la Coogan și Moolyalla, unde băștinașii cerneau nisipurile pîraielor care poartă apele din colinele Nullagines, ocolea Marble Bar și mergea către sud, de-a curmezișul întinderii pline de spinifex. Echipa lui Joe călătorea cu boii cîte opt-zece mile pe zi, socotite după distanța dintre puțurile săpate de guvern. Fiecare zi se scurgea la fel cu cea precedentă ; cireada se tîra anevoie mai departe, iar văcarii, lucrînd în schimburi, se uitau piezișș în depărtare, unde plutea aburul arșiței, sau la arborele de plută noduros și aproape dezgolit, dorindu-și, pentru numele lui Dumnezeu, ca umbra lui să se fi întins măcar atît cît să le acopere pălăriile. Se uitau la mușuroaiele de furnici, mari monolite de lut care se înălțau ca la vreo douăsprezece picioare, socotindu-le repere într-un pustiu de spinifex. Își aminteau cum se furișase o mică șopîrlă pe pămîntul fierbinte sau cum se depărtase în grabă un șarpe de spinifex — lucruri despre care vorbeau apoi seara, cînd se așezau în jurul focului de tabără. Căci după ce șopîrla pierea din ochii lor, iar șarpele se furișa în tufiș, nu mai rămîneau decît vitele, tu și tovarășii tăi, în lumea întreagă. Restul era mort și tăcut, ucis de dogoarea și scăpărarea soarelui. Viața însăși părea o amăgire cînd priveau mirajele care țîșneau din neființă. „Apă rece într-acolo !“ spuneau. „Ți-ar zdrobi inima dacă n-ai ști c-o să piară.“

Dar după ce asudaseră ceasuri de-a rîndul scoțînd apă dintr-un puț ca să dea de băut la o mie de animale însetate, după ce mîncaseră tocana făcută de Danny și stăteau în jurul focului, fumînd, iar deasupra capului se întindea cerul de un purpuriu întunecat și spuzit tot de stele, în timp ce prima strajă îngîna ceva cirezii care dormea — atunci erau stăpîniți de o plinătate, o tihnă născută din siguranța că omul aflat de cealaltă parte a focului era tovarășul tău. Și sentimentul acesta îi însoțea zi și noapte : fie că alergau călare în jurul cirezii, fie că

dormeau pe pămîntul gol, erau mereu înconjuraţi de tovarăşi.

Cîteodată, această senzaţie, de a fi tu însuţi tovarăşul cuiva, se prefăcea în pieptul lui Freddie într-o plinătate care ameninţa să-l înnăbuşe. Era şi el o parte din Joe Conlon, cînd acest filozof al mărăcinişului cerceta ceea ce el numea „sfîrşitul a toate acestea". Simţea şi el dorinţa lui Danny Ryan de a obţine o slujbă într-un oraş, unde să-şi poată întinde picioarele sub o masă. Şi rîdea laolaltă cu Ted, cînd acesta îi vorbea despre cheful pe care o să-l tragă împreună cînd vor ajunge la Meekatharra, deşi Freddie ştia că el n-o să mai apuce vremea aceea. Erau şi clipe cînd simţea o afinitate pentru Zack, Tommy şi Splinter, negrii. Noaptea nu aveau nici un fel de culoare. Erau şi ei tovarăşi. Tovarăşi pe care se bizuia, căci dacă boii se dezlănţuiau, Zack, Tommy şi Splinter aveau să călărească alături de el. Negrii mîncau separat, în spatele căruţei cu merinde, unde nu puteai să-i vezi, dar tot tovarăşi erau. Şi Freddie se gîndea că nu simţi nici un miros de negru cînd omul te ajută să cari zece galoni [1] de apă pentru vitele însetate.

Încet-încet, colinele Nullagines se închiseră în jurul lor. Timp de-o lună, colinele din minereu de fier îi încleştară ca într-o menghine. Acum, cireada nu avea de ronţăit decît smocuri de spinifex, fire aspre, tari, fără nici o putere hrănitoare. Vitele gemeau de foame şi deveniseră atît de costelive, că la şolduri oasele le înţepau pielea. Cît era ziulica de lungă, cîrduri de corbi croncăneau şi aşteptau leşuri ca nişte vulturi, iar sus, departe, deasupra lor, în adîncurile cerului sticlos, o acvilă se rotea ca o stafie de pradă.

Şirul muntos se spărsese, fărîmiţîndu-se în colinele cu terase, iar acestea, la rîndul lor, se nivelară treptat, prefăcîndu-se într-o cîmpie unde iarba argintie, înaltă de un picior şi deasă ca părul de pe spinarea cîinelui, scălda genunchii vitelor. Erau petice

[1] Galon — măsură anglo-saxonă: 4,6 litri. (n.t.)

— Aha. Eu scos la capăt. Se uită la Freddie cu o sticlire poznașă în ochi, pe urmă și-i rostogoli, arătîndu-și albul ochilor. Își lăsă capul să-i atîrne, ca un copil care știe că face năzbîtii, dar că năzbîtiile lui vor trezi rîsul. Pe urmă spuse : Boss Mare colo sus, el mîhnit de soartă omu', noaptea trecut' ! El trimis ploaie jos la vreme.

Freddie rîse.

— Domnul trimis ploaie mare.

— Aha. Omu' alb... — Zack își împreună mîinile în chip de rugăciune — cerut lui. Zis, în nume Isus, trimite lor ploaie, sau, Cristoase, vite toate bolnave căzut.

Rîseră amîndoi, apoi Zack întrebă :

— Te duci pînă la Meekatharra, Freddie ?

— Chiar așa. Vin cu voi pînă la Meekatharra.

Zack îl privi ca pe un tovarăș de conspirație.

— Ai femeie la Meekatharra ?

Freddie zîmbi și clătină din cap, simțind cum îl învăluie tristețea. Se gîndise adesea să aibă și el o femeie. Dar nu voia să aibă una în felul în care aveau băștinașii. Nici ca Adams sau Mick. Asta nu i se părea cinstit. Îl auzise pe Bill, tunzătorul, vorbind despre soția lui și el dorea o femeie în acest fel. Bill vorbea despre soția lui ca și cum ea i-ar fi împărtășit visele și l-ar fi întruchipat pe Bill și tot ce dorea el. Chibzuind la toate lucrurile pe care le spusese Bill și la tot ce știa despre femei prin intermediul Ameliei și al doamnei Gordon, i se părea că o femeie este ca un fel de miraj pentru un bărbat. Ea oglindește ceea ce dînsul vrea să facă din viața lui. Și, iubind-o, vede cum visele i se împlinesc — poate că nu în însăși ființa lui, ci în făptura copiilor lor. Puse acest fel de a gîndi în contrast cu obiceiurile omului negru. Tinerele *gine* erau date bătrînilor, iar femeile bătrîne, tinerilor ; se năștеau copii, dar nu purtau nimic mai departe cu ei, nu moșteneau nimic, fiindcă nu era nimic de moștenit. Cu oamenii albi era însă altceva. Ei păreau că nu mor. Ceea ce începea o generație, era dus mai departe, trecea în mîinile copiilor lor. Se gîndi la Gordon în-

credinţînd conducerea staţiunii Running Water lui Brian ; la Bill dorind ca tînărul Bill să aibă parte de mai mult decît obţinuse el vreodată. Se gîndi că şi Joe e cu gîndul dus la o femeie. Îşi aminti cum spusese într-o noapte, cînd stăteau în jurul focului de tabără : „Stai şi te întrebi la ce duc toate astea. Şi pe urmă, într-o noapte, priveşti în ochii unei femei şi e totul ascuns acolo, dar nu poţi spune asta în cuvinte".

Se uită iarăşi la Zack, zîmbind plin de dor :

— Am să-mi iau şi eu o femeie — îi spuse.

— Acum nu ai nici o femeie ?

— Nici o femeie.

Zack îi cîntări spusele ; îi păreau tare ciudate. Apoi chipul i se lumină şi ochii îi jucară în cap.

— Îţi găsesc eu una, Freddie ! Sînt berechet tot tabăra Meekatharra. Îţi găsesc eu o *kurri*[1] ! Tînără *gin* !

Freddie clătină din cap.

— Nu ! Nu vreau din cele din tabără.

Zack se schimbă dintr-o dată. Se trase mai la o parte, căpătă un aer viclean şi ascuns, pîndindu-l pe Freddie cu coada ochiului.

— Tu nu dus tabără ? întrebă el posac.

— Nu !

Zack îşi îmboldi calul şi se depărtă călare.

Freddie privea cu răceală drept în adîncul sufletului său. Întrebarea dacă va fi nevoit şau nu să se ducă într-o tabără de băştinaşi dădea mereu tîrcoale printr-un ungher al minţii sale. Dar nu avea nici un motiv să procedeze astfel. Pentru conducătorii de cirezi, el era un alb. Îl tratau ca atare şi-i plăteau leafa unui alb, pentru o treabă de alb. Dar întrebarea aceea sîcîitoare stăruia : cum va fi socotit cînd va ajunge la Meekatharra ? Niciodată nu stătuse să o cîntărească pe toate feţele şi nici acum nu se opri asupra ei. Îşi roti calul şi-l duse în galop uşor pînă la una din aripi, împingînd îndărăt în grămadă vitele răzleţite.

---

[1] Fată dintr-un trib local. (n.t.)

Cireada se mută în ţinutul mărăcinişurilor. Acum nu mai era vreme de gîndit la altceva decît la cireadă. Cît zăreai cu ochii, pe o întindere de o sută de mile, pămîntul era năpădit de un covor dens de hăţişuri de mulga.

În prima zi trebuiră să ţină cireada pe drumul mare de vite, mînînd-o cît putea să meargă de iute. De ambele laturi ale drumului de vite, pe o lungime de o milă, pămîntul era mîncat. Nu se zărea nici un smoc de iarbă, nici o frunză pe copac. Pămîntul era sfarogit şi răscolit, prefăcut într-o pulbere fină ; copacii, uscaţi ca nişte beţe, nu păreau de loc copaci adevăraţi, ci nişte stafii cenuşii, ieşite din morminte, căci vîntul purta praful şi-l îngrămădea în moviliţe în jurul picioarelor copacilor muribunzi.

În ziua următoare, toţi oamenii echipei, afară de Danny, bucătarul, fură nevoiţi să călărească. Dar fără să facă popasuri, ci călărind toată ziua prin vălmăşagul mărăcinişului, pentru ca cireada să poată rupe din frunzele aspre, verde-cenuşii, ca să aibă puţină hrană. Şi nu-ţi puteai lua ochii de la nici o vită, căci dacă se răzleţea la zece paşi şi se culca, nu mai puteai s-o zăreşti. Din zori şi pînă-n seară, oamenii trebuiau să strige ca să ţină vitele în mişcare, să le poată auzi trosnind prin mărăcinişul prea des ca să mai poţi vedea prin el. Noaptea, cînd le mînau din nou spre drumul mare de vite, feţele oamenilor erau zgîriate, iar bălăriile dese, biciuitoare, le zdrenţuiau veşmintele, ba uneori sfîşiau chiar şi coastele cailor.

Dar în cele din urmă, lunga călătorie luă sfîrşit.

Într-o după-amiază, către finele lui iulie, zăriră acoperişurile staulelor şi vîrfurile de la turlele minelor înălţîndu-se deasupra colinelor.

Meekatharra !

Dar încă nu aveau vreme să se gîndească la ceva. Cireada trebuia să fie dusă în staule, pe urmă împărţită pe ciurde, după destinaţie. Unele pentru abator, altele pentru depozite, spre îngrăşare.

Cumpărătorii sosiră în maşinile lor. Zile de-a rîndul, staulele şi tăpşanele din jurul lor fură înceţoşate

de praf — praf care se ridica de sub copitele ce bătătoreau pămîntul, praf care se învîrtejea de sub roţile maşinilor ce alergau.

— Împinge-l pe ăla afară, Freddie ! Şi pe ălălalt ! Hii ! Freddie, ce-ai zice să-i aduci pe oacheşii tăi, ca să întărească ceata mea ? Hai să bem ceva, Freddie ! Spală-te de praf !

O sticlă de bere, o bancnotă de-o liră, ca bacşiş. Un om se opreşte să-ţi spună o anecdotă, pînă ce se sfîrşeşte manevrarea vagoanelor de vite. Licitatorii îţi strîng mîna. „Ai făcut o treabă bună, Freddie. Bagă asta în buzunar."

În cele din urmă, peste toate domni liniştea ; cireada şi cu oamenii plecaseră ; nu mai rămăsese decît echipa văcarilor.

Freddie şi-a făcut raniţa, şi-a strîns săculeţul cu merinde, gamela, şi-a umplut cu apă plosca. S-a spălat de praf, din cap pînă-n picioare. Poartă o cămaşă albă, nouă, pantaloni noi de moleskin şi cizme de călărie, pe care Joe le-a cumpărat anume pentru el din oraş. Ted şi Danny erau şi ei gătiţi frumos, ca şi Zack, Tommy şi Splinter. Joe era de asemenea îmbrăcat cu îngrijire şi dichisit. Dar el avea treabă cu scrisul cecurilor.

Danny privi spre oraş şi văzu un nor de praf, apoi sclipirea unei maşini.

— Mai scurteaz-o, Joe — zise. Vine taxiul.

— Al tău e gata, Danny. Vino de semnează.

Danny semnă într-un registru şi-şi luă cecul.

— Ne vedem la Royal Mail [1]. Vino şi tu, Ted !

Ted semnă şi-şi luă cecul, luînd-o la picior după Danny, care se şi afla la portiera taxiului. Deodată, Ted îşi aminti ceva ; se întoarse şi se uită în direcţia lui Freddie.

— Cu bine, Freddie ! Hai noroc !

— Cu bine, Ted !

— S-ar putea să ne mai vedem prin oraş, Freddie. Dacă nu, noroc bun !

---

[1] Poşta regală. (n.t.)

— Nu uita să trimiţi îndărăt taxiul pentru mine ! strigă Joe. Şi pe urmă adăugă : Şi-aşa, Freddie. N-ai decît să semnezi pe rîndul punctat sau, dacă nu ştii, să faci o cruce. O să vezi că toată socoteala este în regulă. Am scăzut tutunul şi lucrurile pe care le-am cumpărat pentru tine în oraş. Treizeci şi două de lire, zece şilingi şi două pence, atîta face. Ce zici, e bine ?

— Okay, Joe — zise Freddie.

I se părea că n-are importanţă dacă socoteala e făcută aşa cum se cuvine sau nu. La ce-ţi folosesc banii, dacă nu poţi dormi în aceeaşi clădire cu tovarăşii tăi ?

Îşi semnă numele : „Freddie Adams". Iscălitura aceea de la capătul paginii albe îi dădea doar iluzia că lucrurile sînt altfel decît în realitate. Dar zîmbi şi apucă mîna întinsă de Joe.

— Cu bine, Freddie. Şi multe, multe mulţumiri. Dacă crezi că poţi face cale-ntoarsă cu noi, avem de lucru pentru tine. Vino să mă vezi în oraş. Sau, dacă nu, vino în spatele lui Royal Mail. Mă găseşti neapărat acolo, învîrtindu-mă pe lîngă staul.

— Mulţumesc. Dar cred că am s-o iau spre sud, Joe.

— E treaba ta, tovarăşe. Ajută-l, Zack, să-şi pună lucrurile în spinare.

Freddie îşi săltă pe umeri raniţa, îşi luă plosca, gamela, săculeţul gol şi-o porni. În depărtare putea zări roţile mari de pe platformele turlelor învîrtindu-se, ca să aducă la suprafaţă, din adîncurile pămîntului, oameni sau minereu de aur. Auzea ronţăitul uriaş al concasoarelor pulverizînd minereul ca să scoată la iveală aurul. Păreau că rostesc necontenit : „Ce-ai să faci acum ? Ce-ai să faci acum ?" încît simţea cum îi ciocănesc în cap cuvintele acelea.

Dar îşi spuse că, orice se va întîmpla de-acum : „Nu mă mai întorc, nu mă mai întorc la rîu".

CAPITOLUL XIV

Strada principală din Meekatharra este largă și dogorită în plin de soare. La capătul ei nordic dai de atelierul fierarului, de salonul de biliard, de Hotelul Royal Mail, iar la colț, de pensiunea maicii Kelly. Pe urmă vine garajul, apoi o duzină de prăvălii care vînd orice și de toate, și după aia ai ajuns la Hotelul Comercial ; încă vreo cîteva case și dai iarăși de mărăciniș. Aproape același lucru e și pe cealaltă parte a străzii : două cîrciumi, cîteva prăvălii, un salon de biliard și uzina electrică, în loc de atelierul fierarului. În josul străzii, cam pe la jumătatea ei, drept în mijlocul drumului, se află un rezervor înalt, sub care bătrînii și bețivii se pot adăposti de soare.

Freddie o străbătu de la un capăt la altul de vreo cinci-șase ori. Se plimbă în jos pe o pante și în sus pe cealaltă. Se opri pe la vitrine, uitîndu-se la lucruri pe care nu le mai văzuse în viața lui : un căruciior de copil, un aparat de radio. Cercetă cu ochii uzina electrică, saloanele de biliard, de unde putea să audă larma glasurilor oamenilor și zgomotul bilelor ciocnite. Se opri în fața hotelurilor și ascultă zumzetul vocilor și clinchetul paharelor. Nu-l stînjenea nimeni, nu-i vorbea nimeni ; pe cît putea să-și dea seama, nu se uita nimeni la el. Nu era nici singur, nici în tovărășia cuiva. Era doar lăsat de capul lui, hoinărind în sus și-n jos pe strada mare din Meekatharra și desfătîndu-se să colinde așa, în neștire.

În cele din urmă se hotărî să cumpere ceva de mîncare și să-și preschimbe cecul, pe care Joe îi

spusese că oricine i-l va onora. Așa că intră într-un magazin universal.

Îndărătul tejghelei se afla un om, care scria de zor într-un registru. Ceva mai încolo, o fată servea un client. Omul din spatele tejghelei se uită la el pe deasupra ochelarilor.

— Dorești ceva ? îl întrebă.

— Aș vrea ceva conserve de carne, niște ceai și zahăr. Îmi trebuie și pîine, dacă aveți.

— Ai ceva bani ?

Freddie scoase din buzunar cecul și-l dădu omului, iar acesta își potrivi cum trebuie ochelarii și cercetă cu grijă bucățica de hîrtie.

— Hmm. Joe Conlon, 'ai ? Ai fost cu el ?

— Da.

— De unde vii ?

— Am dat peste dînsul tocmai cînd treceam de pasul Kimberley.

— Cîte capete de vită a adus aici ?

— O mie cincizeci și două.

— O să trebuie să plătești ceva ca să-ți preschimbăm cecul ăsta. Te costă nouă pence. Ce fel de carne vrei ?

— A, de orice fel. Vreo șase-șapte cutii.

— Hotărăște-te. Vrei șase sau șapte ?

— Șase.

— Șase cutii de carne. Ce mai dorești ? Ceai ? Jumătate de funt [1]. Zahăr, un funt...

— Două pîini mari — adăugă Freddie.

— Pîine n-am. Făină dacă vrei. Brutarul e-n josul străzii. Asta-i tot ?

— O cutie de fructe conservate.

— O cutie de caise — spuse băcanul, gîndindu-se că erau cel mai greu de vîndut. Se întoarse la tejghea. Îți plac fructele, 'ai ? Ai o slăbiciune pentru dulciuri ? Își puse mîinile pe tejghea, cu palmele în jos, și privi peste capul lui Freddie. Asta-i tot ?

— Așa cred.

---

[1] Unitate de măsură, echivalentă aproximativ cu o jumătate de kilogram. (n.t.)

— Ai de gînd să iei ceva făină ? Nu cred c-ai să găseşti pîine.

În mintea sa, Freddie îl aprobă.

— Am să iau ceva făină.

— Ai pornit-o razna prin ţară ?

— Da.

— Atunci şapte funţi o să-ţi ajungă. Puse pe tejghea un sac de făină. Ei bine, acum eşti aprovizionat cu hrană.

Trecu pe hîrtie fiecare articol, cu preţul lui, le adună pe toate, adăugînd şi cele nouă pence pentru schimb. Puse cu grijă cecul într-o mapă, împreună cu alte cîteva, pe urmă îi numără lui Freddie restul de bani ce i se mai cuvenea.

— Asta-i — spuse băcanul, cu un zîmbet. Totu-i în ordine acum, 'ai, Jacky ?

— Da, totu-i în ordine — zise Freddie. Totu-i în ordine.

Îşi puse toate cumpărăturile în săculeţ şi, după ce şi-l săltă în spinare, ieşi afară.

Băcanul îl urmări cu privirea cum pleacă, iar cînd Freddie păşi pe pavaj, îndreptîndu-se spre sud, mîrîi către vînzătoare :

— Pun prinsoare că-i o poamă bună.

— Nu l-am văzut — răspunse fata. Era un corcit, nu-i aşa ?

Băcanul nu se sinchisi să răspundă : se cufundase iarăşi în cifrele sale.

Timp de mai multe zile, Freddie o ţinu drept pe drumul plin de pietriş care ducea spre sud, paralel cu linia ferată. Mergea cu pas domol, fără grabă, oprindu-se să se uite la cîte o pasăre, la vreo buruiană pe care n-o mai văzuse pînă atunci, la vreun petic de pămînt răscolit, unde vreun căutător încercase înnebunit să găsească aur, punînd dinamită, şi plecase lăsîndu-şi shakerul [1] să putrezească şi să ruginească. Cîteodată, o maşină trecea pe lîngă el

[1] Vas în care e scuturat nisipul aurifer, pentru a separa grăunţele de aur. Aceeaşi denumire o are şi obiectul similar folosit în baruri pentru amestecarea băuturilor. (n.t.)

cu toată viteza către nord, altă dată auzea cîte un automobil venind din urmă și se dădea la o parte de pe drum, ca să-l lase să treacă. Nu se rugă de nimeni să-l ia în mașină, și nici n-ar fi izbutit așa ceva. Uneori, mașinile își încetineau mersul, dar de-ndată ce șoferul îi vedea fața, culoarea, Freddie observa cum ochii acestuia se întorceau asupra fîșiei albe a șoselei și mașina își mărea viteza, învăluindu-l într-un nor de praf și de fum.

Trecu prin Nannine ; un moșneag și-un cîine îl priviră cum își urmează drumul. Dulăul lătră, dar moșneagul nu scoase o vorbă.

Într-o după-amiază, Freddie se opri să citească o tăbliță indicatoare care arăta spre două dîre de roți ce se pierdeau în mărăciniș. Citi pe ea : „WALLOWA". Prea bine, o să se ducă într-acolo.

Două zile de-a rîndul urmă țesătura dîrelor de roți ; pe urmă, pe la începutul după-amiezii celei de a doua zi, ieși într-un luminiș împrejmuit cu un gard de sîrmă înalt de șase picioare, întinsă între stîlpi văruiți în alb. În centrul luminișului, îndărătul unui tufiș tuns scurt, pătrat, de sarea moșneagului [1], care strălucea în bătaia soarelui de parcă ar fi fost acoperit cu o brumă de chiciură, se înălța o casă cu tot soiul de unghere și ascunzișuri. Freddie o privi o clipă, cercetînd acoperișul verde de tablă ondulată, partea centrală veche, clădită din piatră cafenie zgrunțuroasă, și o încîlcitură de adaosuri, cu odăi de ambele părți și o verandă acoperită cu foi de carton asfaltat, cu înfățișare rece și cenușie, care scotea un fîșîit scurt ori de cîte ori se atingeau de piatră. Trepte de ciment duceau în jos, spre o pajiște mărginită cu răzoare de flori, strălucind de brumărele și gura-leului. În apropierea unui colț al pajiștii creștea un bătrîn arbore de piper, și ramurile sale răsucite, umflate ca bulbii, se întindeau pînă departe deasupra pajiștii, umbrind cu ghirlandele lui de frunze căzătoare o masă și niște scaune. Freddie privi apoi spre dependințe, garaj și, mai

[1] Plantă folosită mult pentru nutreț. (n.t.)

departe, către marginea luminișului, unde se aflau un pavilion de tuns și țarcuri. Se întrebă dacă făcea să se intereseze dacă au ceva de lucru ; dacă nu nimerea cu asta, avea să cumpere de mîncare.

Nu se zărea nici țipenie de om, așa că-și lăsă jos raniță și săculețul și se pregăti să aștepte. Își răsuci o țigară. În timp ce fuma satisfăcut, auzi cum clinchene în interiorul casei un clopoțel.

Peste o clipă, o ușă făcută dintr-o împletitură de sîrme se deschise și o fată ieși cu spatele, împingînd ușa. Aceasta, ținută de resorturi, se închise cu un pocnet care o făcu pe fată să-și plece umerii, ca și cum s-ar fi așteptat la o prăbușire. Dar după ce ușa se închise fără ca fetei să-i cadă ceva în cap, ea se îndreptă și se întoarse, pornind-o spre verandă. Ducea o tavă de ceai încărcată, mergînd cu o grijă nespusă pe pantofii cu toc înalt, care o făceau să se clatine, părînd speriată ca nu cumva să verse ceva. Privind-o, Freddie simți cum i se taie răsuflarea și-l trece un fior. Fata era corcită și, i se păru, cam de-o vîrstă cu el. Purta o rochie de mătase verde, de culoarea sticlei, care era cu mult prea mare pentru trupul ei plăpînd, neformat. Părul fetei era negru, dar avea prin el aceleași denunțătoare fire de culoare deschisă, ca și al lui. Stătea lipit de cap și era potrivit ca lungime. Își lăsase fața liberă, strîngîndu-și pletele, pe care și le legase cu o panglică albastră, făcînd un nod zdravăn exact deasupra capetelor răsfirate ale cosițelor. Fata îi aminti de Carolina, îmbrăcată în rochiile aruncate de mrs. Gordon. Semăna întocmai cu un obiect care se vinde de ocazie. Rochia și pantofii, în loc să o facă să arate mai impozantă, păreau doar că-i șterg orice urmă de personalitate. Și Freddie se trezi dintr-o dată privind-o cu milă și în același timp cu ciudă împotriva celor care o făcuseră să pară șleampătă, răpindu-i toată grația și frumusețea pe care desigur că le avea.

Fata, al cărui nume era Nona, fiind prea preocupată de grija de a-și duce tava, nu-l remarcă pe Freddie. Abia dacă mai cuteza să respire cînd coborî

treptele de ciment către pajiște, cu pantofii aceia ridicoli, cu toc înalt, care se bălăbăneau și-i clămpăneau în picioare la fiecare pas. Dar în cele din urmă ajunse la masă și puse tava pe ea, cu un suspin de ușurare foarte lesne de auzit. Pe urmă aruncă o privire furișă îndărăt și, văzînd că nu-i nimeni s-o pîndească, șterpeli un biscuit de pe o farfurioară și-l îndesă în gură.

În timp ce-l mînca repede și cu lăcomie, căutînd să-l înfulece întreg, așa cum înghite cormoranul un pește, se întoarse spre casă și-l văzu pe Freddie. Se holbă la el, înțepenită de spaimă și nemaifiind în stare să se miște. Dar cînd îi văzu culoarea, spaima îi pieri pe dată, întocmai ca lumina dintr-un bec ce se stinge brusc, după care pe fața ei fulgeră o scăpărare de mînie și indignare la gîndul de a se fi trădat față de individul acela. Alergă la gardul viu.

— Ce vrei ? bombăni.

Freddie păși spre fată, zîmbind de schimbările ei bruște.

— Să nu-ți pese de mine — zise. Te-am văzut, dar n-am să spun nimănui nimic. Unde-i bossul ?

— Pentru ce ai nevoie de el ?

Întrebarea ei suna ca țăcănitul sacadat — ta-ta-ta — al unei mitraliere.

— Vreau de lucru. Sau ceva de mîncare.

— N-ai să capeți nimic de lucru și nici de mîncare !

— De ce nu ?

— Fiindcă celor de soiul tău nu le dă nimic, pricepi ?

Freddie roși de mînie la această batjocorire a culorii sale. Dar înainte de a fi putut spune ceva, Nona rosti pe un ton ursuz, deznădăjduit :

— Nici mie nu-mi dă stăpîna. Nu-mi dă nimic [1].

---

[1] Aluzie la faptul că majoritatea indigenilor care lucrează ca personal casnic la fermele albilor nu primește nici o leafă, albii pretextînd că indigenii nu cunosc valoarea banilor. (n.t.)

Freddie văzu că fata suferea din pricina culorii pielii sale. Zise :

— Nu vreau să-mi dăruiască nimic. Pot să-mi plătesc mîncarea.

Nona tresări, dar păru sceptică.

— De unde ai tu bani ca să cumperi ceva ? Ochii i se închiseră, devenind două despicături, prin care sfredelea fața lui Freddie. I-ai șterpelit ?

— Am muncit pentru ei — răspunse Freddie, cu un zîmbet obraznic. Și, ca să-i dovedească, scoase un teanc de bancnote din buzunar și i-l arătă. Vezi astea ? Sînt vreo treizeci de lire aici. Și am muncit pentru ele.

Nona se uită la bani de parcă nu i-ar fi venit să-și creadă ochilor. Părea că-i lasă gura apă după ei, ca după ceva ce-ar fi dorit mult de tot. Dar cînd Freddie îndoi bancnotele și le puse la loc, în buzunar, făcu fețe-fețe, abătută și copleșită de deznădejde.

— Și eu muncesc — gemu fata — dar ea nu-mi dă nimic. Mereu spune...

Cuvintele i se opriră în gîtlej, chipul i se crispă de oroare și trupul i se chirci de parcă ar fi fost biciuită.

Ușa scîrțîise și, uitîndu-se într-acolo, Freddie văzu un bărbat care o ținea deschisă, lăsînd să treacă înaintea lui o femeie.

— Doar n-o să te mănînce — spuse tînărul.

Nona își schimonosea gura, își lingea buzele, își frîngea mîinile și tremura.

— Du-te, du-te îndărătul casei — abia izbuti să spună.

Apoi se strecură, mergînd piezișe de-a lungul gardului viu, încercînd să nu intre în raza vizuală a bărbatului și a femeii care ieșiseră pe pajiște.

Freddie se uită la ei. Îi ura. De ce să-i înghețe fetei și măduva din oase de spaima lor ? Bărbatul îi ținu femeii un scaun și dînsa se așeză. Se așeză și el. Apoi glasul său răsună repezit :

— Nona !

Freddie aruncă o privire fetei. Se afla aproape de verandă și rămăsese acolo cu umerii încovoiați, tremurînd toată cînd bărbatul se răsti la ea.

— Nona !

De data aceasta strigase femeia.

Nona se strecură către ei, cu ochii pironiți în pămînt. Rămase la cîțiva pași în spatele scaunului bărbatului, și Freddie auzi cum glasul ei tremura de spaimă :

— Da, ma'am.

— Ce vrea ? întrebă bărbatul, fără a întoarce capul.

— Eu, eu cred că vrea de lucru, mister. M-a strigat, și atîta tot.

— Spune-i că n-avem nevoie de el.

— Da, mister. Se uită apoi la femeie : Mă duc să-i spun acum, doamnă ?

— Firește ! Du-te să-i spui pe loc. Am să te sun cînd am să am nevoie de tine. Să stai în bucătărie.

— Da, ma'am.

Nona se duse spre locul unde Freddie rămăsese în așteptare. Acum însă nu îndrăznea să-l privească.

— Bossul nu are nevoie de tine — rosti ea tare. Dar îi șopti grăbită : Vino prin spate !

Apoi fugi în casă.

Freddie își ridică ranița și traista cu merinde. „Nemernicii", își spuse și simțea cum ochii lor sînt ațintiți asupră-i, în timp ce se ducea spre șosea și intra iarăși între bălării. Ocoli prin spate, ca să iasă îndărătul casei.

Nona, uitîndu-se pe fereastra bucătăriei, îl zări pe Freddie ieșind din buruieni și ivindu-se la gardul care împrejmuia ograda bucătăriei. Se rezemase de gard, răsucindu-și o țigară, și fata îl măsură atent. Îi era simpatic. N-o făcuse să se simtă înjosită. N-o făcuse să se simtă despuiată. Nu se uitase la ea ca și cum ar fi un animal. Și nu mințise cînd spusese că are bani. Îi și arătase !

Se retrase gînditoare de la fereastră către masa din mijlocul bucătăriei. Masa era acoperită cu o scîndură de călcat, pe care era întinsă o rochie. Mașina

era pe sobă, la încălzit. Nona își trecu mîna dreaptă peste rochie și, fără voie, o boți cu degetele. Privea rochia înflorată cu un desen vesel, dar fără s-o vadă. Îl zărea pe Freddie, așa cum părea și așa cum ghicea că este în realitate. Și, în închipuirea fetei, cele două imagini luptau pentru a pune stăpînire pe simțirea ei. Deocamdată, făptura acelui Freddie pe care-l văzuse și cu care vorbise o îmboldea să creadă într-însul, să creadă că este drăguț, și bun, și tot ce părea a fi. Dar cînd întindea brațele spre el, îi venea în minte făptura unui Freddie asemănător cu tot ce știa că erau ceilalți bărbați și ochii i se umezeau, buzele îi tremurau, pentru că nu se putea încrede în bărbatul pe care-l văzuse și cu care stătuse de vorbă. „Nici unul nu-i așa, își spunea fata. Nici măcar nu m-a lăsat să pipăi bancnotele, ca să le simt în mînă. Pun prinsoare că-mi îndrugă minciuni, cum face stăpîna. Ea spune că niciodată n-o să pot punta ceva drăguț..." Ochii i se limpeziră și zări rochia. O privi o clipă, știind bine că așa ceva nu va fi niciodată de nasul ei. Dar nu era chiar așa ! Doar rochia se afla acolo, putea s-o pipăie în voie !

Se uită la ușa care dădea în casă. Ca o sălbăticiune care zărește o șansă acolo unde cu o clipă mai înainte nu exista nici una, smulse rochia și o lipi de pieptul ei.

— Tu și cu mine ne iubim — îi spuse Nona.

O sărută : rochia era diafană și frumoasă, iar cînd Nona se uită la ea, avea în ochi o duioșie ca de mamă care-și privește copilul nou-născut. Privirea aceea, plină de suferință, durere și zbucium, se prefăcu dintr-o dată în umilință iubitoare și mulțumire. Chipul ei era numai o rugăminte.

Ținînd rochia la piept, își înălță privirea spre tavan.

— Ei ! Tu de colo ! șopti fata. Nu arăt la fel de chipeșă ca și ea ? Lăsă rochia să cadă și o ținu de-a lungul trupului, așteptînd un răspuns. Cum nu primi nici unul, scoase limba și își încreți fața. Halal ție, Isuse ! zise fata. De acum înainte n-am să te mai iau de loc în seamă. Nu-ți coborî privi-

rea la cei de soiul meu. Își plecă ochii, uitîndu-se cum îi venea rochia, și-și spuse : Cade pe mine ca o corolă de floare. Tresări, izbită de un gînd miraculos. „El !“

Alergă sprintenă la ușa din spate. Dar cînd mîna ei atinse clanța, toată șiretenia, prudența bănuitoare îi reveni, și Nona ținu rochia la spate, întredeschizînd ușa încetișor, ca să nu fie luată prin surprindere.

Freddie auzi clănțănitul ușii și privi. Nona îi făcu semn cu mîna și flăcăul se duse spre ea.

— Ai luat ? o întrebă, știind că avusese de gînd să fure mîncare pentru el.

Din pricina felului în care vorbise stăpînul ei, avea s-o lase să facă așa ceva.

Dar Nona nu-i răspunse. Flutură rochia ascunsă la spate și o ținu lipită de trup, stînd acolo ca un manechin, privind cum pe chipul lui Freddie răsare un zîmbet și simțind cum același zîmbet se întinde și pe fața ei.

— Arăți chipeșă — spuse Freddie, într-o șoaptă respectuoasă. Simțea cum fetei i se aprinde sîngele în vine. Arăți strașnic.

— Socoți că sînt drăguță ?

— Arăți chipeșă — repetă Freddie, cu un licăr de admirație în ochi.

Nona fu mulțumită.

— Încă n-am luat nimic de mîncare. Bucătarul nu-i aici. Bossul n-o să-ți dea nimic, dar eu am să iau ceva pentru tine. Dă-mi sacul. Golește-l !

Freddie scoase merindele și-i dădu sacul.

— Trebuie s-aștepți — îi spuse fata. Ia-o înapoi pe cărare către moara de vînt. Ascunde-te acolo, și ți-l aduc eu. Ai să mă aștepți, nu-i așa ?

— E-n ordine. Dar...

— Mă duc.

Nona închise ușa și trase cu coada ochiului pe fereastră, privindu-l pe Freddie cum stă în cumpănă. Își zîmbi. „Nu știe ce-am de gînd să fac.“ Dar în cele din urmă, flăcăul își luă raniță și se depărtă în direcția în care-i spusese să se ducă.

Fata umbla repede și tăcută. Deschise ușa care ducea în casă și, alergînd de-a lungul unui coridor, privi pe o ferestruie care dădea spre pajiște. Bărbatul și femeia se aflau tot acolo ; fumau, și Nona știa că nu vor mai suna ca să le mai aducă ceai. „Pot să fac liniștită treaba asta, își spuse, și-or să treacă cîteva ceasuri bune pînă or să bage de seamă.“ El urma să plece undeva cu mașina, iar stăpîna — dacă nu-l însoțea — avea să facă baie. Iar bucătarul dormea. Era ușor.

La cîțiva pași mai în jos, pe coridor, o ușă ducea în dormitorul bărbatului și al femeii. Nona cunoștea camera bine ; era sarcina ei să țină odaia curată și să facă patul. Se furișă înăuntru, rămase cu urechea la pîndă, pe urmă se duse drept la o măsuță de toaletă din lemn de nuc și deschise sertarul cel lung de deasupra. Fără nici o ezitare, dădu la o parte cîteva lucruri aflate în colțul din dreapta, apoi scoase o poșetă de seară din galalit și și-o vîrî în sîn. Țîșni glonț afară din odaie, închizînd ușa în urma ei, și alergă îndărăt la fereastra care dădea spre pajiște.

Domnul Blanchard stătea în picioare și-și reteza capătul unei țigări. Doamna Blanchard se ridică, și amîndoi o luară către poarta din față, înspre garaj. Nona ar fi fost în stare să țipe de încîntare, dar își ținu gura și pîndi mai departe, să vadă încotro o ia mașina. O văzu cum iese cu spatele, pe urmă cum pornește ca o săgeată în direcția pavilionului de tuns.

— Acum n-o să mă mai prinzi tu — rînji batjocoritor fata, în urma mașinii.

Dar avea multe de făcut, nu era vreme să se veselească. Alergă înapoi în bucătărie și acolo își scoase pantofii. Se gîndi că nu avea rost să rămînă cu vechiturile alea. „O să-l fac eu să-mi dea alții noi.“ Luă rochia pe care o aruncase iar pe masă și o îndesă în fundul sacului pentru mîncare al lui Freddie. Pe urmă se duse la un dulap și scoase din el cutii cu conserve, din toate felurile — pe care izbuti să pună mîna — pînă ce umplu sacul. Găsi

încă un sac de zahăr și-l umplu și pe acela cu pîini mari. Apoi fu gata de plecare.

Rămase în prag, cu ușa deschisă și mîna pe clanță, privind îndărăt spre bucătăria unde, după socoteala ei, suferise atît.

— Plec — îi spuse cu glas tare, adresîndu-se încăperii. Plec și nu mă mai întorc. Nimic și nimeni n-are să mă mai aducă îndărăt la stăpînă!

Și aruncînd o ultimă privire, ca o săgeată otrăvită, se strecură pe ușă afară, către bălării, pe cît de iute îi îngăduia povara pe care o purta.

Cum stătea întins, Freddie fu trezit din visare de o chemare șoptită: „U-hu!...“ care venea de undeva, din dreapta lui. Șopti și el: „U-hu!“ și chemarea Nonei îi ajunse din nou la ureche, dar pe fată n-o putu vedea. O luă în direcția de unde venea chemarea și, după ce făcu vreo douăzeci de pași prin desișul buruienilor, o găsi acolo pe fată, culcată pe pămînt.

Îi arătă sacii, spunîndu-i cu mîndrie:

— I-am umplut.

— I-ai umplut pînă-n vîrf. Dar nu știu cum am să-i car.

— Pot să car și eu ceva — zise Nona.

— Tu?...

Freddie se uită la fată. Ea îl înfruntă sfidătoare.

— Vin cu tine. Nu mă mai întorc la stăpînă.

— Vrei să vii cu mine?

— Îhî! Trebuie să mă iei cu tine. Nu mă mai întorc la ea. O să mă trimită îndărăt la Cămin. Făcu o pauză și-l privi pe Freddie drept în față. Dar îndată ce văzu cuta de încruntare ivită între ochii flăcăului, se repezi la el, își trecu brațele după gîtul lui și i se cuibări la piept, ca un copil speriat ce caută ocrotire. Trebuie să mă iei! strigă. Trebuie! O să mă trimită îndărăt! N-o lăsa să mă trimită la Căminul ăla! Își îngropă fața în cămașa lui și așteptă. Simțea cum stă pe gînduri, simțea cum simpatia lui o învăluie. Pe urmă simți cum mîna flăcăului îi atinge ușor părul și sări în lături, cu chipul înăsprit și sălbatic, cu ochii — care cu o clipă mai

lume, îl făceau pe Freddie să se simtă amar ca fierea. Se gîndi că pe ăia doi nu i-ar fi izgonit impiegatul.

Cei doi oameni se apropiară mai mult — erau bărbați rumeni la față, între două vîrste. Unul dintre ei spuse :

— Nu, nu cred că mai încolo, spre nord, plouă.

— Nici mie nu prea îmi vine a crede... Ah, ce tîrziu se face !

Pe urmă se uitară amîndoi la Freddie. Era doar o privire rapidă, constatativă, care nu exprima nimic emoțional. Cînd ajunseră în dreptul lui, se întoarseră s-o ia înapoi.

— În ultima vreme dai peste o sumedenie de tipi de soiul lor, care se îndreaptă spre sud — spuse unul dintre ei.

— Prezența lor are să devină o problemă. Nu știu ce...

Se depărtaseră și nu-i mai putea auzi, dar Freddie știa că vorbesc despre Nona și despre el, întrebîndu-se cum avea să se rezolve problema la a cărei apariție contribuiseră și ei.

Un om mai vîrstnic, cu barbă, purtînd straie de hamal, se bălăbănea de-a lungul peronului, cu un pahar de bere în mînă. Vorbea de unul singur, mormăind și chicotind.

— Iuhu ! le strigă cînd ajunse în preajma lui Freddie și a Nonei. Se opri, legănîndu-se nesigur pe picioare și încercînd să-și concentreze asupra lor privirea ochilor săi urduroși. Ce mai fașeț', frățioare ? Cum o duci, mi'is ? Sînt beat. Nu ciocniți cîteva pahare cu mine, fraților ? Se scotoci prin buzunare. Nu vă e cu supărare, nuu ? Se împletici.

— Haide ! spuse Freddie, apucînd-o de braț pe Nona.

Ea se trase îndărăt.

— Nu ! Nu mă duc. E un copoi acolo. O să ne-ntrebe ce facem, unde ne ducem și de unde venim.

— Ei, putem să-i spunem ! Nu ne pot opri să ne ducem unde poftim.

— N-ai să-i spui despre mine ?

— Nu. Eşti a mea, nu-i aşa ? Vino.

Dar Nona, îndărătnică, rămase locului cu capul plecat, privind cu viclenie într-o parte. Freddie se uită şi văzu că bătrînul bărbos venise iarăşi.

— Isuse, plin mai eram — spuse.

— Las-o încurcată — zise Freddie. Hai să ne depărtăm iute, Nona.

Fata îl trase de braţ.

— Ce te-a apucat ? Nu face decît ce fac toţi ceilalţi.

— Îhî, ce te-a apucat ? spuse omul cu arţag. Cine eşti tu, să-mi spui s-o las încurcată ? Nu-mi place mutra ta...

Omul se dezlănţui deodată şi-şi vîntură pumnul spre Freddie. Dar Freddie îşi dădu seama că voia să-l lovească şi înlătură uşor pumnul străinului ; pe urmă — înainte ca acesta să fi putut să izbească din nou — îl înşfăcă în braţe şi porni să-l tîrîie de-a lungul peronului.

— Stai ! strigă cineva.

Înălţîndu-şi privirea, Freddie zări un poliţist care alerga către el. Lăsă mîinile în jos şi se întoarse. Nona dispăruse ! Începu să alerge.

— Stai !

Freddie se opri şi se întoarse către poliţist. Bătrînul îşi venise şi el în fire.

— Ce se petrece aici ? întrebă poliţistul.

Freddie îl privi, dar nu răspunse. Bătrînul spuse :

— Animalul ăsta neobrăzat mi-a ars una, Brian.

Poliţistul îşi pironise ochii asupra lui Freddie, dar îi vorbea bătrînului.

— Şterge-o de-aici, Jake — spuse. Şi las-o mai moale cu băuturica, altfel te izgonesc din oraş. Pleacă din gară.

Jake plecă mormăind ceva în barbă.

— Acu' dă-i drumul — spuse poliţistul. Ce s-a întîmplat ?

— Nimic — rosti Freddie.

Ştia că n-avea nici un rost să intre în amănunte. N-avea nici un rost să spună că individul acela bătrîn vorbise murdar faţă de Nona. Nimănui nu-i pasă dacă spune sau face ceva urît în faţa unui negru şi ajunsese acum să ştie că, indiferent de ce se consideră el că este, pentru majoritatea albilor era doar un individ cu pielea închisă la culoare şi, prin urmare, negru, aşa că îl tratau ca atare. Dar, mai presus de toate, dorea să scape şi să o găsească pe Nona.

— Nimic, 'ai ? zise poliţistul. Hmm... De unde vii ?

— Din nord.

— Şi încotro te duci ?

— Spre sud.

— Ar fi mai bine să-ţi vezi de drum. Arătă spre lucrurile lui Freddie : Strînge-ţi catrafusele şi ia-o în josul rampei. Poţi ieşi pe acolo.

Freddie se grăbi să-şi ia bocceaua şi să se depărteze. Pe rampă, care era la nivelul peronului, dar cu vreo trei picioare mai înaltă decît şoseaua din faţa ei, se opri ca să se uite după Nona. N-o putu zări, aşa că coborî de pe rampă pe şosea — şi fu gata-gata să se împiedice de Nona. Era chincită lîngă marginea rampei, ascunsă acolo.

De îndată ce văzu că cel care dăduse peste ea era chiar Freddie, Nona se ridică şi rînji batjocoritor :

— Ce rost avea să faci treaba asta ? Ştiam că o să pună mîna pe tine copoiul. Ce ţi-a făcut ?

— Nimic. A spus să-mi iau valea.

— Totdeauna ne spun asta. Niciodată nu ne lasă să ne oprim în altă parte decît în Rezervaţie. Acolo socot ei că s-ar cuveni să ne aflăm tot timpul.

Traversară şoseaua, trecură peste alt şir de şine, dincolo de un gard de sîrmă, şi ajunseră în strada principală. Prăvăliile se aflau toate de partea cealaltă, adăpostite sub umbrare care ajungeau

pînă la marginea trotuarului. Strada era pustie. Ploua cu găleata.

Merseră pînă la capătul străzii, unde prăvăliile se terminau și începea mărăcinișul. Se întoarseră.

„N-o să-mi cumpere nici o rochie din alea cum a spus", își zise Nona în sinea ei, cînd vitrinele prăvăliilor pieriră în urmă. Nu era dezamăgită, ci doar convinsă că Freddie — în ciuda tuturor vorbelor sale frumoase și a făgăduielilor — era doar ceea ce socotise ea că este. „E la fel cu toți ceilalți. Niște mincinoși !" Nu credea în nimic din ce-i spusese, deși pînă în clipa aceea îi convenise să simuleze că are încredere în el. Și cîteodată, mai ales cînd făcea dragostea cu ea, se trezea că e pe cale să-l creadă. Felul lui Freddie de a face dragoste era deosebit de toate experiențele ei de pînă atunci. Se gîndi că o îndemna să simtă și ea plăcere. Și deși nu dorise acest lucru, îl sărutase, nu putuse rezista impulsului de a-l săruta. Nici un alt bărbat n-o făcuse să simtă această dorință. Nici un alt bărbat n-o făcuse să se piardă, cum izbutea Freddie. Și asta o înspăimînta. Căci faptul de a simți voluptate, de a simți pentru altul mai mult decît pentru tine însuți, măcar simplul fapt de a simți ceva era un lucru primejdios, ceva care o înspăimînta. O făcea să se teamă că-și pierde controlul asupra vieții, asupra ei înșiși. Era ca și cum Freddie ar fi fost o parte din ființa ei cînd făcea dragoste, și ea o parte dintr-însul. Și nu voia să admită așa ceva, nu putea ! Să dăruiască ceva din ființa ei însemna să piardă totul.

Își tîrșea picioarele ursuză, la un pas în urma lui Freddie. N-avea să-i dăruiască nici o rochie nouă. Era *gina* lui și el era un negru. „Ei, asta mi se și cade, se gîndi. Dar pot să-l părăsesc oricînd am chef." Apoi fu iarăși ea însăși, puternică cum e o tigroaică.

Dar tocmai atunci Freddie se opri în fața unei mari vitrine mate, îndărătul căreia două mane-

chine de ceară expuneau ultimele modele de primăvară.

Nona rămase la un pas în spatele lui, privindu-l cum scoate banii din buzunar și numără cîteva bancnote.

Freddie se gîndea că trebuie s-o facă pe Nona să se simtă o albă. O călcaseră în picioare și o trataseră ca pe un cîine vreme atît de îndelungată, încît ajunsese să se socoată chiar și ea așa. Îl durea faptul că fugise să se ascundă. Îl durea că-și lăsa capul în jos și niciodată nu te privea drept în ochi. Dar îmbrăcînd o rochie care să fie a ei, poate că o să fie în stare de așa ceva. Numără zece bancnote, pe urmă — după o pauză — alte cinci. Trebuia să aibă tot ce se cuvenea, și încă straie din cele bune. Spera doar că o să-i ajungă banii, dar trebuia să se gîndească la mîncare, pentru cazul cînd n-ar fi putut căpăta curînd de lucru. Nu avea de gînd să primească de la poliție rație de negru.

Înmînă banii Nonei, și ea îi apucă fără nici un cuvînt de mulțumire. Îl socotea nerod.

— Ia-ți tot ce vrei — spuse Freddie. Eu mă duc să cumpăr ceva de mîncare și pe urmă te aștept aici.

— N-ai să-mi faci nimic dacă-i cheltuiesc pe toți ?

— Ți i-am dăruit, Nona. Vreau să arăți la fel ca ele.

— Pot să arăt mai bine decît ele ! exclamă Nona, făcînd o strîmbătură către o oștire de rivale imaginare, și intră în prăvălie.

Era un magazin universal, avînd în față articole de băcănie, iar în spate, îmbrăcăminte de damă. Raionul de coloniale și veselă era pustiu, nu se afla nimeni îndărătul tejghelei. Dar la raionul de confecții, o fată cam de vîrsta Nonei își admira într-o oglindă părul proaspăt ondulat.

Nona n-o deranjă ; erau atît de multe de privit ! Niciodată nu mai fusese în ceea ce ea numea o prăvălie „adevărată“, una cu rafturi cu rochii și manechine de ceară purtînd pălării și ciorapi, și

sutiene, și chiloți, și toate celelalte. Așa că Nonei nu i-ar fi păsat dacă fata n-ar fi luat-o în seamă nici peste un ceas. Dar cum termină de potrivit lîngă urechea dreaptă un cîrlionț blond, spre mulțumirea Nonei, fata se ivi de dindărătul tejghelei și zise :

— Ce dorești ?

Nona lăsă capul în jos. Deocamdată se simțea foarte mică, stînd acolo, cu rochia ei făcută ciuciulete, lipită de trup, încît vînzătoarea putea să-i vadă sfîrcurile sînilor.

— Vreau o rochie — răspunse cu glas blajin.

— Atunci vino în partea asta.

Vînzătoarea o luă înainte, conducînd-o în cel mai întunecat ungher și, fără să stea vreo clipă la gînduri sau să aleagă, luă dintr-un teanc o *jinna-jinna* și o aruncă pe tejghea. Întorcîndu-se să se mai privească o dată în altă oglindă, întrebă :

— Asta îți place ?

Jinna-jinna era un fel de sac inform, stacojiu, cu niște găuri pentru gît și brațe. Nu avea nici o garnitură, nici un finisaj, afară de tivul întors înăuntru.

— O liră — spuse fata, jucîndu-se mai departe cu părul.

Nona se schimonosi la vederea zdrenței aceleia și simți ce înseamnă a avea bani.

— Nu am ce face cu cîrpa asta !

Vînzătoarea întoarse încet capul spre ea ; pe chipul ei era întipărită indignarea ; se simțea contrariată :

— Ce-ai spus ?

Mîna fetei rămăsese încă pe păr.

— Nu am ce face cu așa ceva !

Fata se întoarse la tejghea.

— Atunci ce vrei ?

— Vreau ceva de toți banii ăștia — zise Nona, zvîrlind bancnotele pe tejghea.

Vînzătoarea se uită la bani, ca și cum nu i-ar fi venit să-și creadă ochilor ; pe urmă, învingîndu-și surpriza, luă banii și-i numără.

— Sînt cincisprezece lire ! O măsură bănuitoare pe Nona. De unde ai luat atîta bănet ? o întrebă, acuzatoare.

Nona îi aruncă un rînjet batjocoritor.

— Mi i-a dat Freddie, pricepi ? Crezi că sînt șterpeliți, nu-i așa ? Dar eu nu șterpelesc niciodată. Freddie a muncit pentru ei și i s-a plătit, pricepi ? El nu este un negru, cum îți închipui. Și nici eu n-am să fiu. Întreabă-l pe el. Și n-am de gînd să port nici un fel de *jinna*, uite-așa ! Avem bani !

Vînzătoarea nu știa ce să facă sau ce să spună. Ar fi vrut să se întoarcă directorul magazinului ; ar fi vrut să o pună la locul ei pe corcita aceea, dar nu știa cum. La urma urmei avea bani, și erau bani buni, iar treaba ei era să servească și să ia banii de la clienți. Se gîndi că era mai bine să o servească și să scape de ea.

— Bine, atunci ce fel de rochie vrei ? o întrebă.

Nona de-abia aștepta să-i spună. Lîngă ea se afla un manechin de ceară care purta o rochie albă de seară, de satin, cu un desen cu trandafiri de un roșu închis. Trandafirii erau în plină înflorire, cîte doi pe-o rămurică înfrunzită. Corsajul era strîmt, cu un decolteu adînc, tăiat drept, și cu bretele de satin roșu, ca să se asorteze cu trandafirii. Fusta era lungă și largă, asemănătoare unei corole învoalte de clopoțel.

— Pe asta o vreau ! spuse Nona.

Vînzătoarei i se tăie răsuflarea, păli și simți că-i vine să leșine.

— Ți-am dat bani de ajuns, nu ?

— A, da... Banii ajung și pentru asta.

— Atunci de ce nu mi-o dai ? Nu vrei să o am eu ? Nona își încreți nasul. Pare-mi-se, îți închipui că nu-s destul de bună ca să port așa ceva. La fel era și cucoana. Aceea unde am lucrat înainte să mă ia Freddie. Dar am s-o cumpăr, pricepi ? Freddie zice că pot s-o iau, pen'că trebuie să mă îmbrac ca toate albele. El socoate că dacă ne-am îmbrăca cum se cuvine, v-ați purta cu noi cum se cuvine. Dar mie nu-mi pasă — adăugă, înălțînd din

umeri și clătinînd trufaș din cap — nu-mi pasă ce crezi. Am să iau rochia asta, și niște ciorapi, și chiloți. Și încă de mătase, pricepi? Și pantofi. Îmi iau de toate, pricepi?

Se apropie de manechin, legănîndu-și șoldurile cu ifos, și pipăi cu un gest dezinvolt materialul, întocmai cum o văzuse procedînd pe cucoană.

Fata luă rochia de pe manechin.

— S-ar putea să nu-ți fie pe măsură, știi?

— Pe asta o iau, pricepi?

Vînzătoarea dădu din umeri cu nepăsare; nu avea de gînd să facă discuții cu o corcită. Puse rochia pe tejghea.

— Ce fel de lenjerie dorești?

— Ce-i aia?

— Chiloți!

Fata simți că-i vine să urle. I se părea că-n viața ei nu mai fusese insultată într-un asemenea hal.

Existau teancuri de chiloți bufanți și șorturi, din care puteai alege, de la lucruri de flanelă, pînă la fleacuri ademenitoare de toate culorile și mărimile. Nona își alese un set de un roz pal, compus dintr-un combinezon, un maiou și chiloți. Se gîndea că o vor face să arate ca o albă pe dedesubt. Pe urmă alese o pereche de ciorapi din cea mai fină mătase și o pereche de pantofi albi, cu toc înalt.

Pe măsură ce alegea un articol, fata scria pe hîrtie prețul, pentru ca Nona să nu ia mai mult decît avea bani. Îi mai rămăseseră în mînă doar cîțiva șilingi, însă acum părea să fie satisfăcută; vînzătoarea luă de sub tejghea o foaie mare de hîrtie cafenie, ca să împacheteze cumpărăturile în ea. Nona o opri însă.

— Nu-i nevoie să le împachetezi. Le îmbrac acum — îi spuse.

— Dar.... Fata își înnăbuși vorbele în gîtlej. Dacă-i spunea Nonei să se ducă și să le îmbrace în tabăra ei, ar fi putut să facă tărăboi. Foarte bine — îi răspunse, totuși tăios, luînd toată îmbrăcămintea în brațe. Intră aici ca să le îmbraci! Și, deschizînd ușa unei cabine de probat, aruncă

lucrurile pe un scaun și se grăbi să iasă. Se gîndi că doar nu era să stea acolo în timp ce se dezbracă o corcită. Și avea să-i spună ea vreo două vorbe directorului pe chestia asta. Auzi, s-o lase singură cu o ființă de culoare !

Dar nu ieșise bine din cabină, cînd Nona o învenină și mai rău.

— Nu vreau să stai aici, să te zgîiești la mine — îi spuse. Pot să mă îmbrac ca lumea și singură. Așa că ieși afară !

— Ies și singură. Și grăbește-te să termini și să pleci. M-am săturat de tine !

— Sîc, sîc ! zise Nona. Nu-ți place că-mi cumpăr și eu lucruri. Dar eu tot mi le iau, vezi ? și închise ușa în nasul fetei.

Nona își luă în brațe toate lucrurile noi și le strivi la piept, suspinînd : „Uf !“ Pe urmă nu mai fu în stare să exprime senzația aceea înălțătoare, de extaz, care o cuprindea și o năpădea toată. Își scoase de pe ea, în silă, rochia udă leoarcă. Rămase acolo goală, privind cu coada ochiului la maldărul de lucruri de pe scaun. Luă combinezonul de mătase și își dezmierdă cu el pîntecul, șoldurile, sînii, simțindu-i moliciunea pe piele. „E ca și ceea ce spune Freddie că este dragostea, își zise. Nu știu cum, dar parcă te încălzește !“

Sărută mătasea și ochii i se umeziră, de dragoste. O ridică deasupra capului, arătînd-o tavanului de tablă vopsită : „Ei vezi, Isuse ? Le-am căpătat. Ți-am spus eu că am să le capăt“. Își șterse ochii cu mătasea. Și nu era în stare să rostească nici un cuvînt ; un nod i se oprise în gît.

Începu să se îmbrace, privind cu încîntare fiecare piesă înainte de a și-o pune și admirînd efectul într-o oglindă, după ce se îmbrăca. Dar cu cît își punea mai multe lucruri noi, cu atît se simțea mai tristă. Veșmintele acelea parcă îi secătuiau curajul. Acum, în loc să-l socotească pe Freddie un nerod care aruncă banii, i se părea că arată ca un fel de Isus ; și se simțea speriată, speriată de ea însăși și de Freddie. Nu-și dădea seama ce se pe-

trece cu dînsa. Știa că s-ar cuveni să se simtă frumoasă, și curată, și sigură de sine, dar nu era așa. Se simțea josnică, și murdară, și grozav de umilă, atît de umilă, încît îi venea să plîngă și să-și scoată de pe ea lucrurile noi și să-și tragă iarăși rochia aceea udă leoarcă, veche, pe care i-o dăduse cucoana.

Tocmai cînd se simțea mai copleșită de jale, se auzi o bătaie în ușă și vînzătoarea spuse:

— Nu ți le-ai pus încă?

Nonei îi reveni de îndată toată încrederea. Dădu ușa de perete și rămase ca un manechin, cu un rictus trufaș pe față.

— Cum îmi stă? întrebă.

— Îți vine foarte bine. Dar ai terminat cu îmbrăcatul?

Nona ignoră cu bună știință întrebarea.

— Știu că îmi vine foarte bine — zise. Ce părere ai? Credeai că nu-s destul de cucoană ca să le port. Dar sînt. Și îmi vin de minune. N-aveai încotro, erai nevoită să recunoști asta. Dar pun prinsoare că mori de ciudă.

— Ai isprăvit?

— Îhî. Nona ridică rochia cea veche. Uite-o. Poți să ți-o ții. Aruncă rochia spre vînzătoare și ieși din cabină. Își aminti că poate nu cheltuise toți banii și se întoarse spre fată. Mai am vreun rest de primit?

— Doi șilingi și șase pence.

— Ia să-i văd.

Fata îi arătă o piesă de doi șilingi și o bancnotă de șase gologani.

— Ce pot să capăt de banii ăștia? întrebă Nona.

Vînzătoarea stătu să chibzuiască.

— Ei, două batiste, sau asta...

Luă o mică podoabă, pe care femeile o poartă pe gulerul rochiei sau la gît. Era un pește lucrat din metal, dar pictat astfel încît solzii lui arătau asemenea mătăsii în două ape.

Nona apucă grabnic peștele, fără nici o șovăire.

— E al meu ! Pune-l aici ! Prinde-mi-l cum trebuie !

Avea un ton atît de dominator, încît fata îi prinse broșa de o bretea a rochiei, mai înainte de a-și da seama ce face. După ce termină, spuse :

— Acum ai face mai bine să pleci.

— Plec. Dar tu să nu mă dai afară, pricepi ?

Vrînd parcă să-i ofere un cadou potrivit cu noua ei toaletă, ploaia încetase, și printre norii ce se fugăreau se ivi soarele, aruncînd asupra Nonei, la ieșirea din prăvălie, lumina sa strălucitoare. Nona văzu fața lui Freddie încremenind de mirare cînd o privi, îi văzu zîmbetul înflorit pe chip. Fata lăsă capul în jos și închise ochii. I se părea că fața lui oglindise tot ceea ce ea nu va putea fi niciodată și o durea să vadă asta. Nona nu cunoștea cuvîntul cinste în relațiile cu alți oameni, dar față de ea însăși era de o onestitate brutală. Știa că putea să trăiască doar mințind și furînd, înjosindu-se, cînd acest lucru dădea roade, și luptînd, dacă putea obține ceva în felul ăsta. Era silită să se schimbe la iuțeală, adaptîndu-și viclenia la împrejurări. Nu cunoștea altă cale de a-și duce traiul decît legea junglei, lupta cu ghearele și cu dinții, saltul brusc, sfîșierea și ascunderea din nou a ghearelor. În jungla ei nu era loc pentru sentimente. Dacă cineva era simțitor, nu putea să îndure durerea sau bucuria. Și tandrețea zugrăvită pe chipul lui Freddie o făcuse să simtă, iar fiecare pas către sensibilitate era pentru Nona chinuitor ca durerile facerii.

Freddie se opri lîngă ea. Îl simțea aproape de tot, simțea toate lucrurile pe care tînărul nu era în stare să i le spună în clipa aceea și toate emoțiile lui ; toate gîndurile sale nerostite se prefăcură în propria sa nevrednicie, care se înălța deasupra ei ca un zid de apă și pe urmă se năruia asupră-i și-o îneca.

— N-ar fi trebuit să le iau, Freddie — rosti, cu glas jalnic.

— Dar am voit să ți le cumperi, Nona. Freddie își puse mîinile pe umerii ei și o scutură cu blîn-

deţe, încercînd să o facă să se uite la el. Fata ţinea însă mai departe capul plecat. Arăţi bine, Nona. Arăţi întocmai cum voiam eu.

— Nu m-am putut stăpîni, Freddie. Îmi lăsa gura apă. Dar n-ar fi trebuit să le iau.

— Ba ai făcut bine că le-ai luat — grăi Freddie cu mîndrie. Ai să mai capeţi şi altele. O să trăim ca oamenii, Nona. Noi n-o să rămînem nişte negri.

— Îhî, Freddie. Dar nu trebuie să ieşim din oraş ?

O clipă, lui Freddie îi pieri dîrzenia. Trebuiau să plece de acolo. Dacă nu, aveau să-i bage în Rezervaţie. Exista cîte una în apropierea fiecărui oraş, pentru oamenii de culoare ; un fel de ţarc de vite. Dar pe el n-aveau să-l vîre în locul acela. Trebuia să plece de acolo, asta avea de făcut — să umble pînă ce va găsi locul visat.

Tăbliţa indicatoare spunea : „Spre Perth".

Era anevoios mersul pe şoseaua acoperită cu pietriş şi muiată de ploaie, asemănătoare unei pînze aspre de pămînt roşu, întinsă între tufe de flori sălbatice. Erau pîlcuri de margarete trandafirii şi albe, adăpostite sub salcîmi australieni încărcaţi cu ciorchine de flori ca nişte mingi aurii. Mai departe nu se mai vedeau copaci ; pămîntul era acoperit cu tufişuri de hovea [1] albastre şi conopide sălbatice, sclipind ca nişte ghemotoace de zăpadă prinse de-o creangă înfrunzită. Întinderea smălţuită de flori era întretăiată de garduri din sîrmă ghimpată, îndărătul cărora se vedea grîul tînăr, greu de spice, care dădea în pîrg. Departe, cîmpia unduia blînd : era o înşiruire de ogoare verzi, petice de teren nedeşţelenit, închis la culoare ca o ciocolată, petice aurii, unde creştea buruiana Capului [2], petice stacojiu-închis, unde pămîntul era acoperit încă de un desiş mare, nepătruns. Şi peste

[1] Plantă leguminoasă, folosită îndeosebi ca plantă decorativă. (n.t.)

[2] Buruiană galbenă, din familia cardaceelor, înrudită cu scaieţii, adusă în Australia de la Capul Bunei Speranţe. (n.t.)

toată împestrițarea aceea strălucea soarele, umbrit în răstimpuri de nori plutitori.

Freddie și cu Nona pășeau tăcuți, fiecare cufundat adînc în prezentul lipsit de orice rază de nădejde. Nona nu era în stare să zărească nici o licărire de lumină, nici o speranță. Așa cum era acum avea să fie întotdeauna. Veșmintele noi nu schimbau nimic. Ea și cu Freddie aveau să fie mereu alungați.

Tîrșea picioarele, tîrînd după ea, prin praf, rochia cea nouă. Rămăsese la cîțiva pași în urma lui Freddie, așa cum merge totdeauna o *gin*, la cîțiva pași în spatele omului ei. Indiferent cum o gătise, ea era tot o *gin* — o femeie neagră. Împopoțonată astfel nu era nimic, doar un obiect fără suflet, fără nici un țel pentru care să trăiască, fiindcă albii n-aveau să o accepte niciodată. Își spuse, străduindu-se din răsputeri să-și stoarcă măcar un strop de curaj : „Pentru ei nu rămîn decît o negresă". Dar îmbrăcată în felul acela nu putea să urască, nu putea să lupte. Acum nu era în stare decît să simtă, să simtă totul. Și Freddie ăsta ! Ce tot voia și el ? Chiar lumina soarelui și florile erau doar o batjocură amară, o batjocură care-ți sfîșia inima, care-ți umplea ochii de lacrimi.

Freddie se opri și așteptă ca fata să ajungă în dreptul lui. Îi era milă de ea, de nenorocirea ei. Știa că încerca aceeași suferință prin care trecuse și el cînd descoperise bariera culorii și că, indiferent cum luptai împotriva ei, tot făceai ca ochii albilor să fie ațintiți asupra ta, tot atrăgea asupra ta disprețul lor. Dar știa totodată că se putea înălța deasupra culorii sale, fiindcă era un om adevărat. Trebuia doar să fie răbdător. Nona încă nu-și dădea seama de acest lucru.

— Haide — îi spuse.

Nona rămase nemișcată, cu capul în jos, fără să ridice ochii spre el.

Se duse îndărăt, pînă la ea.

— Ce-i cu tine, Nona ? o întrebă tandru.

Fata își înălță capul și se uită la el. Ochii îi sclipiră de lacrimi nevărsate și buzele îi tremurară ; încercă să vorbească, dar nici un cuvînt nu ieși din gura ei.

Freddie o cuprinse în brațe și o ținu strîns.

— E-n ordine totul, Nona. O să ajungem acolo. Am să capăt o slujbă și o să... Ei, doar te iubesc, Nona !

— Freddie...

— Da, Nona.

— Ele, simțămintele tale, te dor, Freddie ?

Freddie o ținu lipită de el și privi peste capul fetei, dincolo de cîmpiile colorate, dincolo de colinele bălțate, pistruiate de soare și de umbra norilor, către zări atît de depărtate, încît se cufundau în veșnicie. Pe urmă mîinile îi căzură în lături ; își luă gamela înnegrită și plosca și păși mai departe. Sentimentele acelea îi pricinuiau o durere atît de mare, încît era nevoit să închidă ochii în fața suferinței și să meargă mai departe orbește.

CAPITOLUL XVI

Către sfîrşitul lui octombrie [1], vara prefăcea văzînd cu ochii primăvara în ceva grosolan, care mai încerca să-şi păstreze, cu chiu, cu vai, veştedele sale podoabe. Florile sălbatice se ofiliseră şi se risipiseră. Îşi scuturau petalele la cea mai uşoară adiere de vînt. Grîul dădea în copt, spicele se înălţau cutezătoare, umflîndu-se de seva ce urca în tulpini ca să dea vlagă plantei. Ploile conteniseră şi puţinii nori care mai purtau ameninţarea că s-ar putea întoarce iar primăvara piereau iute, lăsînd soarele să-şi vadă de treaba lui de a usca recoltele.

Într-o dimineaţă, devreme, în timp ce adierea zorilor era încă destul de puternică pentru a vîntura ca nişte fulgi uşori frunzele roşcate ale hăţişurilor, Nona şi cu Freddie stăteau în jurul unui foc care mai mocnea înnăbuşit. Erau la fel de ofiliţi ca şi primăvara, la fel de posaci ca şi focul lor. Rochia Nonei era murdară şi ruptă, pantofii erau scîlciaţi şi făcuţi praf, ciorapii prăpădiţi. Freddie nu arăta nici el mai bine. Hainele lui erau zdrenţuite şi murdare, părul îi atîrna în şuviţe răvăşite pe ceafă şi peste ochi. Cizmele îi cădeau bucăţi-bucăţi din picioare, tălpile erau legate de căpute cu un crîmpei de sfoară.

Alături de foc, în gamela lor înnegrită, nu era decît apă. Între ei, pe sacul de hrană gol, se afla o jumătate de pîine mare, prăfuită, cu smocuri de

[1] În Australia, situată în emisfera australă, vara începe la sfîrşitul lunii octombrie. (n.t.)

păr pe ea și uscată ca o talpă. Îndărătul lor, pătu-rile zăceau pe jos, așa cum le aruncaseră.

Nona ronțăia un colț de pîine, fărîmicios ca o bucată de toast[1] uscată. O mînca de parcă ar fi fost un dușman pe care trebuia să-l înlăture, chiar dacă o ucidea. O făcea să lunece pe gîtlej trăgînd cîte o înghițitură de apă din gamelă, și jur împre-jurul gurii i se vedeau numai urme de funingine.

Nonei nu-i păsa. Își spunea că nu-i pasă de ni-mic și nimeni. Chiar dacă el avea de gînd așa ceva, ea n-avea să moară de foame. Avea să meargă pe drumul ei, iar dacă Freddie nu va putea sau nu va voi să-i aducă de mîncare, o să-și găsească ea singură ! „Ce ți-e și cu omu' ăsta, se gîndi Nona. Am fi putut să căpătăm și noi rații. Dar el nu vrea să audă de așa ceva." Rațiile acelea, pe care gu-vernul le dădea indigenilor lipsiți de mijloace, prin intermediul poliției, desemnată ca „protectoare" a indigenilor, erau în ochii fetei, în dimineața aceea, o mană picată din cer. Ar fi avut o mînă de fire de ceai și zahăr, puțină făină și sare, și poate și o bucățică de carne. Și chiar dacă nu era carne, s-ar fi putut învîrti și el prin preajma măcelăriei, pînă ce i-ar fi zvîrlit și lui ceva. S-ar fi putut să pice doar cîteva oase, sau o bucățică de picior de ber-bec, dar oricum, ar fi fost carne și nu numai pîine uscată cu apă, cum o punea el să mănînce. „Am să-l părăsesc, își spuse. Cu sentimentele lui nu ajung nicăieri. Și nici n-o să-mi mai aducă vreun lucru, așa cum îmi spunea că o să-mi dăruiască."

Dar deocamdată Nona nu putea zări nici o cale de a-l părăsi pe Freddie, fără să fie prinsă de poli-ție, anchetată și trimisă îndărăt la Cămin. O femeie de culoare, mergînd de capul ei, era suspectă. Cu un bărbat putea să treacă neobservată. Așa că Nona mesteca pîinea, hotărîtă să-și țină zilele pînă cînd îi va veni și ei vremea.

Freddie avea și el un coltuc de pîine în mînă. Dar nu mînca. Se uita la pîine fără s-o vadă, pen-

[1] Pîine prăjită, tipică mai ales micului dejun englez. (n.t.)

tru că ea reprezenta pentru el mult mai mult decît o simplă pîine. Se gîndea la raţiile pe care le dădea guvernul, aşa cum se gîndea şi Nona, însă dintr-un punct de vedere diferit. În clipa în care ar fi primit raţiile acelea, ar fi fost învins.

În cursul călătoriei lor fuseseră uneori siliţi să stea în Rezervaţiile indigenilor. Dacă un poliţist te prindea într-un oraş către asfinţit, chiar dacă aveai destui bani în buzunar şi nu făceai altceva decît să te uiţi la vitrine, înainte de a-ţi cumpăra ceva, te expedia într-o Rezervaţie. Nu folosea la nimic să demonstrezi că mergeai mai departe, că mai degrabă ai poposi în mărăciniş. Nu ! Spuneau că se întîmplau prea multe lucruri de soiul ăsta. Prea mulţi fermieri pierdeau oi, sau descopereau că cineva poposise în hambarul lor şi o ştersese cu vreo doi saci de grîu. Rezervaţia pentru indigeni era făcută tocmai cu gîndul ca ei să nu fie nevoiţi să poposească prin mărăciniş.

Pe Freddie îl sîcîia gîndul la Rezervaţiile acelea. Să locuieşti acolo însemna să-ţi duci viaţa pe un morman de gunoaie, alături de nişte epave umane care pierduseră orice fel de năzuinţă şi-şi tîrau existenţa de pe o zi pe alta, veşnic flămînzi. Nu, gîndea tînărul, mai bine să moară decît să se coboare la nivelul unui cîine care trăieşte de azi pe mîine, din raţii. Dar cum putea s-o facă pe Nona să priceapă asta ? Cum putea s-o iubească şi totuşi să o vadă flămînzind ?

Mai găsise cîte o treabă necalificată de făcut, pe ici, pe colo, şi asta-i păstrase viu curajul, îi menţinuse nădejdea. Dar trecuse o săptămînă fără să capete nimic de lucru. Unii îi mai dăruiseră cîte un coltuc de pîine şi o fărîmă de carne, dar nimic de lucru. „N-o să fie nimic de făcut pînă nu începe cositul fînului“, i se spunea. Dar, pînă atunci, mai va. Iar un om îi zisese : „Du-te şi cere-i unui sticlete să-ţi dea nişte haleală. Guvernul cică vă dă o groază de mîncare. Nu-i treaba mea să vă dau de lucru şi să vă hrănesc din palmă“.

Așa că două zile la rînd Freddie nu mai întrebase de lucru. Se temea de ceea ce ar fi în stare să facă dacă i-ar mai vorbi și altcineva așa. Se gîndi la cele spuse de Joe Conlon într-o noapte cînd călăreau în jurul cirezii de vite.

„Va să zică te îndrepți către sud, Freddie. Ei bine, mie, unul, nu-mi place, nu-i pentru mine. E ceva cam ciudat pe acolo — spunea Joe, gînditor. Cu cît oamenii par că trăiesc mai apropiați, cu atît ajung parcă să se depărteze mai mult unul de altul. Pare că nu au nevoie de nimeni pe lume, decît de dulcile lor făpturi; restul omenirii e otravă pentru ei."

Acum își zicea că Joe încercase să-l avertizeze. Părea că într-adevăr aceasta era situația. Pe măsură ce ajungea mai departe, spre sud, avea impresia că se depărtează mai mult de ceea ce-și dorea. Voia să fie și el o părticică din lumea înconjurătoare, să aibă alt om drept tovarăș. Dar aici nu erau tovarăși. Pe Rezervații erau oameni ca și dînsul, însă sărăcia și degradarea nu-i uneau, ci-i îndemnau să fugă unul de altul, făceau dintr-înșii dușmani firești, care se prădau unul pe altul, care își rînjeau ca niște dulăi ce se încaieră pentru un os.

Puse îndărăt în sacul cu merinde coltucul de pîine care ținea locul gustării lui de dimineață. Se ridică și înfășură pătura, făcînd din ea o boccea, pe care o legă la capete cu o sfoară.

Nona îl privi cu chipul schimonosit de un rînjet de dezgust.

— Iar batem drumurile? zise. Nu m-aleg de pe urma ta decît cu umblet și iar umblet.

Freddie turnă cu grijă apa din gamelă îndărăt în ploscă. Nu rosti nici un cuvînt. Nu era în stare să vorbească acum fără să-și pricinuiască o durere. Dacă vorbea, însemna să gîndească, și asta nu dorea. Era prea primejdios.

— Dă-mi briceagul.

Freddie desprinse briceagul de la cingătoare și i-l dădu. O privi, ca să vadă ce face cu el.

Fata își ridică rochia, pe urmă îl măsură cu privirea.

— Cu zdreanța asta nu mai merg!

— Tu ai vrut rochia asta, Nona!

— Îhî! Am vrut-o. Dar acum n-o mai vreau. Vîrî vîrful briceagului în rochie și începu s-o spintece. Mă tîrăști tot timpul după tine, asta faci! Se uită iarăși la Freddie. Asta-i tot ce faci! Mă tîrăști! Dacă ții să rămîn cu tine, cum socot că ai vrea, ar trebui să faci ceva ca să-mi iei un lucru de îmbrăcat. Ciopîrți rochia, rupînd-o de jur împrejur, încît acum nu-i mai ajungea decît pînă la genunchi. Zvîrli cît colo partea tăiată. Poți să-ți iei frumusețea asta — spuse. Ai vrut să fiu ca lumea. Dar nu-mi dai nimic! Nu-mi aduci nici carne, nici altceva. Nici măcar nu sufli o vorbă. Îți spun însă de la obraz, Freddie. Nu rămîn cu tine, dacă nu-mi dai lucruri. Lăsă capul în jos. Spuneai că mă iubești. Ai spus că fiecare din noi e o parte din celălalt. Ei bine, m-ai făcut să nu mai fiu nimic! Își înălță ochii spre el și glasul i se ridică acuzator. Dar cînd tînărul se mărgini s-o privească, cu ochii lui triști, Nona își plecă iar capul. Vreau carne — murmură.

În ziua următoare, către mijlocul dimineții, Freddie auzi duduitul unui tractor. În dreapta drumului era un ogor de grîu care se pîrguia și la capătul său fusese tăiată o pîrtie, iar miriștea era presărată cu snopi legați, aruncați de o secerătoare. Își aruncă jos bocceaua și se așeză pe marginea șoselei, privind ogorul de grîu și așteptînd să apară tractorul.

Nona se așeză la cîțiva pași mai încolo. Iar cînd se ivi tractorul, condus de un om care stătea sub umbrarul de pînză, cu brațele secerătoarei învîrtejindu-se în spatele lui, Nona grăi:

— N-are să-ți dea nimic de lucru. Poți să-l întrebi.

— O să-l întreb.

— Îhî, poți să-l întrebi. Dar n-o să-ți dea nimica. Nu ne doresc. Sîntem sortiți să șterpelim și să cer-

şim. Ai putea să-mi aduci ceva carne, dacă ai cerşi. Dar tu nu vrei. Mai degrabă mă laşi să mor de foame sub ochii tăi. Dar eu n-o să înghit asta! Dacă tu nu poţi să faci rost de nimic pentru mine, am să-mi iau singură. Ştiu eu cum să pun mîna pe cîte ceva, pricepi?

Freddie se uită la ea cu scîrbă zugrăvită pe chip. Îşi dădea seama la ce se gîndea Nona. Voia să facă la fel ca toate celelalte femei de pe Rezervaţii, să-şi vîndă trupul oricui va voi să-i dea ceva.

— Dacă faci asta, te ucid! zise Freddie.

— Nu zău? N-ai fi în stare, cu simţămintele tale alese. Dar ce pricopseală ai de pe urma lor? Nu-ţi aduc nimic de mîncare, nici mie, nici ţie.

— Mi-au adus mult mai multe decît ştii tu. Am să-ţi dau şi carne. Am să-ţi dau de toate. Dar dacă faci una ca asta, te ucid.

— Astea-s doar vorbe goale. N-ai să faci altceva decît să te înfurii pe mine. Asta-i tot ce pot face oamenii de culoare, fiindcă nu sînt nimic şi eu sînt tot nimica. Mie însă puţin îmi pasă. Dacă tu nu poţi trăi pe o Rezervaţie, eu, una, pot. E mai bine acolo decît să umbli într-una.

Freddie se ridică şi se duse spre împrejmuirea din jurul grîului recoltat. Tractorul venea într-acolo, cu secerătoarea aruncînd în lături paiele. Omul de la volan se roti spre el, mişcă o pîrghie şi braţele legătoarei rămaseră nemişcate. Opri tractorul, coborî şi se apropie de Freddie.

— Bună ziua — zise omul, cu vioiciune. Cauţi de lucru?

— Da.

— Ai strîns vreodată fîn în clăi?

— Nu, dar pot să încerc.

— Atunci ai şi căpătat de lucru. Vino, am să-ţi arăt ce ai de făcut.

Freddie îl urmă pe străin pe ogor. Omul luă cîte un snop de grîu în fiecare mînă şi le rezemă unul de altul, pe urmă rezemă alte două de laturile lor.

— Asta-i toată treaba — zise. Le aduni grămadă ; pe urmă începi să aduni altele. Am să-ți dau o liră pe săptămînă și mîncare. Asta-i femeia ta ?

— Da.

— Pune-o și pe ea să-ți dea o mînă de ajutor. Vreau să am tot grîul strîns și pus în hambare înainte de a ne prinde vreo furtună.

Se opri, așteptînd ca Freddie să spună dacă vrea să primească munca sau nu.

Freddie nu spuse nimic. Nu știa dacă să se învoiască sau nu. Omul acela îl lua la sigur, se gîndi, oferindu-i o liră pe săptămînă, cînd albilor li se plătea de patru ori mai mult.

— Primești ? întrebă omul, pe care-l chema Mason, pe un ton care te lăsa să înțelegi : „Fă cum poftești".

„Ce altceva pot face !" se întrebă Freddie. Nu putea s-o păstreze pe Nona alături de el, dacă nu era în stare să-i ofere altceva decît înfometare și sentimente.

— Am să primesc — zise.

— Bun ! Apucă-te de treabă ! Cu mașina asta secer iute. Mason se urcă pe tractor. Hei ! Și să nu fumezi ! Paiele sînt destul de uscate ca să ia foc.

Freddie zîmbi cu inima amară. Uitase de mult ce gust are fumul de țigară.

Mason o luă înainte, paiele începură să șiroiască din secerătoare-legătoare, și Freddie ridica mereu cîte doi snopi.

Nona veni și se așeză lîngă el. Îl întrebă :

— Cît are să-ți dea ?

— O liră pe săptămînă și de mîncare.

— Pun prinsoare că nu-ți dă. Pun prinsoare că nu-ți dă nici o lețcaie.

— Ei, măcar o să capeți de mîncare — răspunse Freddie, sîcîit.

— Îhî. Dar n-o să avem carne.

— S-ar putea să ne dea, dacă ai lucra și tu nițel.

— A zis el că trebuie să muncesc ?

— A zis că ai putea să dai o mînă de ajutor.

— Ei, iacă, n-am să mişc nici un deget, dacă nu-mi plăteşte şi mie. Cum am să muncesc, cînd n-am în burtă decît pîine goală ?

Freddie îşi văzu mai departe de treabă, cu hărnicie, chibzuind tot timpul la vorbele fermierului. „Să nu fumezi. Îţi dau o liră pe săptămînă, atît şi basta.“ Nu poţi însă să te întinzi pe pămînt şi să mori.

Tot ce învăţase în viaţa lui părea că fusese menit să-l facă să trăiască, să se teamă de moarte şi să o urască, să se străduiască într-una ca să-şi ţină zilele, şi el şi Nona...

Ameţea tot aplecîndu-se iară şi iară, se simţea slăbit de atîta flămînzeală. Dar îşi spuse că nu trebuie să se dea bătut. O să sosească şi hrana. Avusese noroc. Împrejurarea aceea îl scutea de traiul în Rezervaţii, îl ajuta să-şi urmeze drumul către miraj.

O dată, Mason coborî de pe tractor ca să vadă cum se descurcă Freddie.

— Văd că femeia ta nu munceşte — zise fermierul.

— E flămîndă.

— După turul următor o să prînzim. Poţi să o pui şi pe ea la treabă după-amiază.

Soarele urca pe cer şi-şi revărsa arşiţa peste spinarea lui Freddie. Tremura şi nădusea de istovire, cînd Mason îi strigă să întrerupă lucrul.

Mason o luă înainte, de-a lungul împrejmuirii, pînă la o poartă, şi de acolo ieşi în şosea. După vreun sfert de milă ajunseră la fermă, care era aşezată departe de şosea, îndărătul unui tufiş de eucalipţi tineri.

În jurul casei era un gard de sîrmă şi un petic de grădină, în care se aflau numai buruieni muribunde şi nişte biete flori ofilite. Mason deschise o poartă.

— Aşteptaţi aici — le spuse. Am să vă aduc mîncarea. Vă aranjez şi un loc unde să puteţi poposi peste noapte.

Nona se aşeză pe pămînt cu picioarele încrucişate, ca o *gin*. Freddie îşi roti privirea în jur, întrebîn-

du-se unde vor putea să rămînă peste noapte. Se gîndi că locul nu arăta prea potrivit pentru asta. Zărea doar un hambar mare, deschis într-o parte, în care se vedeau tot soiul de vechituri — boarfe și unelte agricole hîrbuite. Iar într-o latură, ruinele unui grajd — stîlpi rahitici care se prăvăleau sub povara unui acoperiș de stuf — o cocină, în care o scroafă bătrînă fornăia în fața unei troace uscate, cîteva orătănii care scociorau prin jurul grămezii de lemne, unde fuseseră aruncate gunoaiele gospodăriei, o privată, ca o gheretă de santinelă, cu o perdea grosolană în chip de ușă...

Mason ieși din casă, ducînd în mînă o tavă smălțuită și o cană.

— Asta-i tot ce-a putut dibui mai bun nevastă-mea — le spuse, întinzînd tava și cana lui Freddie. Pînă deseară avem cam pe sponci pîine și carne. Se uită la vechiul grajd. Cred c-o să vă putem înjgheba acolo un loc pentru popas. Vezi cum vă puteți descurca, după ce terminăm cu treaba. N-o să dureze mult. Vreau să isprăvim repede cositul. Se depărtă.

Freddie se duse la Nona și puse tava și cana pe pămînt, la îndemîna fetei. Pe tavă se aflau două felii subțiri de pîine și două fîșii de carne pe jumătate crudă, iar în cană niște ceai negru.

Freddie se așeză pe pămînt. Acum nu se mai simțea flămînd. Nici măcar nu se mai gîndea la hrană sau la faptul dacă asta era tot ce avea Mason să-i dea. Mintea sa era stăpînită de indignare la ideea că Mason îi desconsidera în asemenea hal pe el și Nona. În ochii lui nu erau decît niște cîini, cîini care, pentru moment, îi aduceau un folos. Se uită la schelăria rahitică a grajdului, cu împletitura de crengi care se pleoștea, cu găuri căscate între ele. Nu oferea nici un adăpost, nici o fărîmă de intimitate — doar un loc de popas întîmplător, și atît. Puteau să poposească și acolo. Era mai bun decît adăposturile pe care le găseau de-a lungul drumului mare, dar pe acelea măcar le alegeau, erau ale lor. Cel puțin acolo — se gîndi — simțea că sînt și ei un bărbat și o femeie. Grajdul acela căzut într-o rînă va adăposti

în el cîini ; o căţea şi un cîine. Mason îi făcuse să se simtă aşa, să se socotească, pe el şi pe Nona, animale.

— N-ai de gînd să mănînci ? întrebă Nona.

Freddie nu răspunse, nici nu se uită la ea. Fata luă ultima fîşie de carne rămasă şi o înfulecă.

— Era doar o fărîmă de carne. Am mîncat-o, fiindcă eram tare flămîndă. N-ai de gînd să mănînci pîinea ?

— Mănînc-o tu.

Nona înşfăcă feliile de pîine şi le îndesă în gură, înainte ca Freddie să se fi putut răzgîndi. Sorbi o înghiţitură de ceai.

— N-are nici un pic de zahăr în el — spuse. Am zis eu că n-o să ne dea nimic.

Se întinse pe spate şi închise ochii.

Mason se ivi iar.

— Aşa, acum o să ne apucăm de treabă. Oricum, te simţi mai bine, nu ?

Freddie îl privi lung, se uită prin el ca şi cum ar fi încercat să vadă dacă în sufletul lui Mason exista vreun simţămînt, vreo compătimire faţă de ei.

— Ce te-a apucat ? întrebă Mason, roşind sub privirea lui Freddie.

Freddie nu scoase o vorbă. Stinghereala lui Mason îi prilejuia un fel de satisfacţie sadică. Îşi aţinti mai departe asupră-i privirea aceea netulburată, acuzatoare.

— Ce ţi se năzare ? strigă Mason. Te pomeneşti că mîncarea n-a fost destul de bună pentru voi ?

Freddie se ridică. Fără să-l ia în seamă pe Mason, îşi luă raniţa. Tocmai voia să şi-o atîrne de umăr, cînd Mason îl îmbrînci, făcîndu-l să se răsucească, astfel încît se aflau faţă-n faţă.

— Nu-mi plac mofturile tale — zise Mason. Ce-ţi trece prin cap ? Vino ! Hai să-i dăm drumu' la treabă !

Freddie se uită la Nona.

— Ia tolba de merinde — zise. Plecăm.

Mason îl privi, pe urmă se uită la Nona, nefiind în stare să priceapă ce se întîmpla.

Nona nu discută, ci făcu precum i se spusese. O porni spre şosea, fără să se mai uite îndărăt. În sinea ei îşi spuse : „Pe mine nu mă priveşte de loc chestia asta," şi grăbi pasul.

— Ce se-ntîmplă ? zbieră Mason, scos din pepeni, fiindcă se simţea neputincios în faţa tăcerii gînditoare a lui Freddie.

Freddie îl privi drept în ochi şi-i spuse :

— Sîntem şi noi oameni.

Mason rînji. Acum ştia cu cine are de-a face.

— Aha ! Va să zică eşti unul din nemernicii ăia trîndavi, care nu vor să muncească, 'ai ? Îţi umpli burta şi pe urmă laşi treaba baltă ! Îl măsură o clipă pe Freddie, întrebîndu-se cît de voinic este, dacă o să i se poată împotrivi, în cazul cînd ar ajunge la bătaie. Mason era un om bine legat, dar ceva mai scund decît Freddie. Se întrebă dacă nu era mai nimerit să lase lucrurile să sfîrşească aşa, să-i dea voie lui Freddie să plece. Dar dacă-i îngăduia negrului ăla să creadă că l-a luat de sus pe un alb, o să-şi închipuie că poate să-i ia de sus mai departe pe toţi albii. Se gîndi să-l silească să muncească. O să-l pună să-şi cîştige merindele alea, doar aşa, ca să-i dea o lecţie. Îl măsură piezişş pe Freddie şi grăi : Va să zică aşa, crezi că o să scapi cu asta ? Fă bine şi pune-ţi jos numaidecît bocceaua şi ia-o repejor la picior spre ogorul ăla... Du-te ! Mişcă-te !

Ridică mîna.

— Lasă mîna jos — spuse liniştit Freddie. Nu ridica mîna la mine.

— Ce vrei să spui ? Te şi plesnesc, dacă-mi vorbeşti aşa.

— Nu vreau să-ţi vorbesc de loc. Eşti doar un ticălos. Şi fiindcă...

Pumnul lui Mason se prăbuşi peste gura lui Freddie.

Freddie se dădu înapoi împleticindu-se, scuipă şi îşi veni în fire.

Mason făcu un pas spre el.

— Mişcă spre ogorul ăla ! îi spuse.

Stătea cu mîinile în jos, sigur, în mintea lui, că Freddie i se va supune. Chiar zîmbea, simţindu-se stăpîn.

În clipa aceea, Freddie se năpusti asupra fermierului. Nu voia să se bată cu Mason, nici prin gînd nu-i trecea să se bată cu el. Voia să-l ucidă ! Îl apucă pe Mason de gît şi-l trînti la pămînt. Nu mai era slăbit acum ; îi dăduse putere dorinţa de a-l ucide pe omul acela, care se uita la el ca şi cum ar fi fost neom. Îngenunche, cu genunchiul pus pe vintrele lui Mason, concentrîndu-şi toată forţa de care dispunea în degetele care nimiceau, strop cu strop, viaţa din trupul fermierului. Un strigăt înnăbuşit gîlgîi în gîtlejul lui Mason ; pe urmă se stinse brusc, ca ultimele picături de apă care se scurg din baie. Picioarele lui Mason încetară să mai bată aerul şi rămaseră ţepene.

Gîtlejul acela horcăitor îl trezi pe Freddie, dezmeticindu-l, făcîndu-l să vadă în toată grozăvia ei dorinţa sa necugetată de a ucide. Îşi dădu seama că, ucigîndu-l pe omul acela, care-l lovise, se ucidea pe sine şi toate speranţele şi năzuinţele sale. Îl zări pe Dooly zăcînd pe malul rîului şi aşteptînd să moară, ca o profeţie a propriului său sfîrşit. Să calci Legea înseamnă nu să vieţuieşti, ci să mori.

Din degete şi din voinţă îi pieri încordarea de oţel. Dacă ucidea, nu va fi în stare niciodată să prefacă în realitate mirajul vieţii sale. Se ridică de deasupra lui Mason şi îngenunche alături de el, pîndind cu nelinişte cum omul se zbătea să respire iarăşi. Mason îşi mişcă capul, pe urmă îşi pipăi gîtul. Deschise ochii şi se uită la Freddie, şi acum Freddie nu văzu nici urmă de ură sau de spaimă într-înşii.

— Să-ţi aduc o înghiţitură de apă ? întrebă Freddie.

Mason dădu din cap şi Freddie îşi luă plosca. Ţinînd capul lui Mason rezemat de cotul lui, turnă stropi de apă în gura fermierului.

— Ţi-ai venit în fire ? îl întrebă.

Mason îşi pipăi grumazul, ca şi cum ar fi purtat un guler prea strîmt pentru gîtul lui.

— Ai vrut să mă ucizi — spuse.

Era o simplă constatare, care arăta că știa motivul.

— Da.

Mason se ridică.

— Îți mulțumesc că mi-ai dat drumul.

Freddie îl privi cum încă își mai pipăia grumazul. Se gîndi că în clipa aceea se înțelegeau. Nici unul din ei nu se temea.

— Acum ți-e bine ?

— Îmi cam vîjîie capul. Mă doare grumazul. Dar o să fie în regulă.

— Atunci am s-o întind — grăi Freddie.

— Cred c-ai face mai bine s-o întinzi — spuse Mason.

Știau amîndoi că mai exista o alternativă, dar pe care nici unul nu putea nici s-o ofere, nici s-o primească.

Freddie se ridică, luîndu-și de jos raniță și plosca. Se întoarse spre Mason, care-l privea.

— Îmi pare rău că am făcut asta, șefule — rosti Freddie.

— Nu-i nimic.

Freddie își săltă ranița pe umăr și-și văzu de drum.

Nona ieși din mărăcinișul de lîngă șosea. Trecu chiar în spatele lui Freddie, care păși mai departe, fără să-și arunce nici o clipă ochii asupra ei.

— Ce i-ai făcut ? întrebă Nona.

Freddie nu răspunse.

— Hm ! Îmi închipui că simțămintele alea ale tale te-au oprit. Erai cît pe-aci să-l ucizi. Dar mă tăia pe mine capul că n-ai s-o faci.

Merseră o bucată de drum în tăcere. Pe urmă Nona zise :

— Dacă n-ai fi avut de loc simțămintele astea, am mînca iarăși carne. Acu' avem doar pîine uscată.

— Am să-ți aduc carne.

— Îhî ! Mereu spui asta. Dar nu-mi aduci nici o fărîmă. Nu-mi aduci nimic. Nu-mi dai nimic, afară de pruncul ăsta care trage din mine. Asta-i tot ce-mi dai !

Freddie se opri și se întoarse ca s-o privească. Fata nu-i înfruntă privirea, ci lăsă capul în jos, cu viclenie. Tînărul nu o credea. Ajunsese să-și dea seama că Nona era capabilă să mintă, să înșele și să fure, să facă orice, numai să se țină la suprafață. Acum nu o mai judeca critic, renunțase la orice speranță de a o face să vadă lucrurile ca și el. Cîteodată se gîndea că s-ar putea să aibă dreptate, că pentru ei singurul mod de a trăi era să mintă, să înșele și să fure ca niște cîini flămînzi. Erau momente cînd își dorea ca asta să fi fost tot ce-l învățaseră albii. Atunci ar fi fost și el aidoma Nonei și n-ar fi avut nici un fel de simțămînt, ci ar fi fost preocupat numai de viața lui. Erau momente cînd recunoștea în sinea sa că n-o iubea pe Nona. Legase însă atît de multe de dînsa, toate speranțele și năzuințele sale, încît fata era un fel de far al acestor speranțe. S-o aibă sub ochi însemna să-și amintească de ele. Dar, poate mai mult decît orice altceva, ea era singura ființă pe lume căreia îi aparținea, care-l îndemna să se considere un om, oricît de josnic făcea ea să pară omul acela, cînd și cînd. O apucă de braț cu asprime și o făcu să se uite la el.

— E chiar adevărat, Nona ?

— Îhî ! Credeam că știi. Ziceai că sîntem o singură ființă, ca și cum am fi însurați. Dar pruncul n-ai putut să-l vezi, 'ai ? Niciodată n-ai priceput de ce pîntecul meu are nevoie de carne ?

— Nu știam. Este copilul nostru. Al tău și al meu.

— Ce te-a apucat ? Ți se năzar iarăși simțămintele alea, ca atunci cînd îți închipui că o să ajungem și noi ca albii ? Pen'că dacă ești...

— O să fie alb, Nona.

— Nu te amăgi singur. N-o să fie mai alb decît sîntem noi. Și ei or să afle.

— Unii or să-l socotească la fel ca pe-un alb. Nu toți se uită la culoarea pielii, Nona.

— La a mea s-au uitat toți. Dar puțin îmi pasă, cîtă vreme capăt lucruri.

— Am să-ți aduc, Nona. Copilul ăsta are să aibă de toate.

— Ai să-i aduci carne? Pen'că am nevoie de carne. Şi pruncul are nevoie.

— Are să capete cîte ceva — spuse Freddie. Într-un fel sau altul, am să-i găsesc eu şi carne.

Plecă mai departe, iar Nona îl urmă, zîmbindu-şi. Îşi spunea: „Pruncul ăsta are să-l stîrnească să facă tot felul de lucruri. Are să şterpelească ceva măcar pentru prunc..."

Aproape de asfinţit, Freddie părăsi şoseaua şi tăie de-a dreptul prin adîncul unei păduri virgine, de mărăciniş şi eucalipţi. Desfăcu legăturica şi întinse păturile pe pămînt.

— Ce rost are să mai poposim, cînd n-avem nimic de mîncare? grăi Nona.

— Ca să ne culcăm şi să dormim.

— Sînt flămîndă, Freddie. Pruncul e şi el flămînd.

— N-o să mai fie. Se întinse pe spate şi închise ochii, iar Nona se culcă şi ea şi încercă să adoarmă.

Dormiseră cam vreo două ceasuri după ce se-ntunecase, cînd Freddie o deşteptă pe Nona şi-i spuse să se scoale. Făcu sul păturile şi o luă înainte, îndreptîndu-se spre şosea.

— Ce faci? întrebă Nona.

Freddie nu răspunse.

Merseră vreun ceas încheiat, pînă cînd ajunseră la un orăşel. Era cufundat tot în beznă; doar prin ferestrele şi prin uşa deschisă a unei săli se întrezărea o licărire de lumină. Cînd se apropiară de clădire, auziră muzică — bufnetul înfundat al pianului şi sunetele adînci şi guturale ale unui saxofon-bas.

— Acolo se dansează — zise Nona. Alergă cîţiva paşi ca să-l ajungă din urmă pe Freddie. Îl luă de mînă şi-l opri. Lasă-mă să ascult, Freddie — se rugă. Lasă-mă să mă uit la ei cum dansează. Îmi place să-i văd şi să ascult muzica. Putem să ne ascundem, Freddie. N-au să ne vadă.

Freddie o privi şi, văzîndu-i chipul atît de nevinovat, lipsit de orice gînd urît, rîvnind doar să fie lăsată să asculte muzica, dragostea pentru Nona izvorî iar în pieptul lui. Erau clipe cînd zărea

visele sale întruchipîndu-se, curate şi limpezi, în Nona. Căci erau clipe cînd năzuinţele ei dăruiau strălucire chipului fetei.

Fata îi întinse mîna şi păşiră încet în josul străzii, umblînd la umbra copacilor plantaţi ca nişte santinele şi retezaţi în chip de umbrele. Un asemenea copac se afla chiar în faţa sălii de dans, de cealaltă parte a străzii. Se opriră sub el. De acolo puteau zări interiorul dancingului, perechile care dansau, persoanele vîrstnice care stăteau de jur împrejurul sălii şi serpentinele prinse de un mare clopot de hîrtie, care atîrna la centrul tavanului. Muzica încetă. Perechile bătură din palme şi strigară să mai cînte ceva. Muzica izbucni într-un vals şi partenerii îşi zîmbeau în timp ce dansau.

— De ce n-avem şi noi muzică, Freddie? Ei au. Şi negrii au muzica lor. Dar noi nu. Parcă n-am avea nimic din tot ce-i frumos pe lume.

— Noi nu sîntem ai nimănui. De asta trebuie să rămîi cu mine, Nona. O să avem şi noi muzica noastră, dacă rămîi cu mine. Noi putem să o făurim, Nona. Trebuie, pentru copil. Poate că pruncul acesta va însemna pentru noi o adevărată muzică, Nona.

— Nu pot pricepe cam cum ar putea să vie asta, dacă are să fie veşnic flămînd ca noi, Freddie. Am să rămîn cu tine, Freddie, dacă ai să-mi dai lucruri. Dar nu prea-mi spune mie inima că are să fie cum zici tu. Se uită la dansatori — la bărbaţii în hainele lor negre şi la fetele în rochii de seară. Aşa-i că sînt frumoşi, Freddie? îl întrebă, punîndu-şi braţele după mijlocul lui. După ce mai aruncă o privire spre dansatori, îşi lipi faţa de cămaşa lui. E rău, Freddie. Nu mă pot stăpîni. Îşi înălţă ochii spre el. Nu vreau să fiu josnică, Freddie. Dar cînd îi văd... Cuvintele i se opriră în gît.

Freddie o ţinu strîns la pieptul lui şi nefericirea Nonei năvăli şi în el. I se părea că nu există nici o cale de ieşire din vidul acela, afară de... Încercă să nu se mai gîndească la planul care se înfiripase în mintea lui încă din clipa în care Nona îi spusese

că poartă în pîntece un copil. Își pusese în gînd să facă ceva și potrivise lucrurile astfel ca să ajungă într-un oraș cu mult după căderea întunericului. Noaptea de sîmbătă îi păruse o noapte foarte bună pentru furat. Spera că va da peste o reuniune de dans, cînd toate casele urmau să fie pustii, toate fermele părăsite. Acum însă nu mai voia să fure. Din clipa în care auzise muzica și-i păruse că aceasta o purificase și-o înduioșase pe Nona, socoti că e mai bine să-și vadă de drum, să nu se lase pradă pierzaniei doar ca să-și umple burta.

Orchestra cînta mai departe, repetînd bucățile cerute de dansatori. Cînd muzicanții trecură de la vals la foxtrot, o pereche ieși din dancing, mînă-n mînă, și trecu în fugă șoseaua, pînă la o mașină, care se afla la mai puțin de zece pași de locul unde stăteau Freddie și cu Nona. Freddie îi privi cum se așază pe bancheta din față, bărbatul la volan. Mai întîi păru că vrea să pornească motorul, dar pe urmă se răzgîndi, o înlănțui pe fată cu brațele și se sărutară. După ce se îmbrățișară îndelung, fata își împinse ușor partenerul.

— Mai bine să plecăm, Jack. S-ar putea să ne vadă cineva — zise.

Jack rîse.

— Ce ne pasă ? Dar fie cum vrei.

Porni motorul, pe urmă aprinse farurile. Și în clipa cînd motorul dudui, Nona se întoarse și se uită drept în bătaia becurilor.

— A, ia te uită ! țipă fata. Niște negri !

Freddie o trase pe Nona după el și o luă la fugă în josul străzii.

— Hei ! Stai doar o clipă ! strigă Jack.

Freddie nu se opri, nici măcar nu se uită în urmă.

— Hei ! Oprește-te, negru ticălos !

— Fugi, Freddie ! țipă Nona. Nu te opri. Aleargă !

Freddie se sili să alerge în pas cu ea, detestîndu-se pentru asta, dar dîndu-și seama că nu avea nimic altceva de făcut.

Cotiră după un colţ şi acolo Freddie se opri şi se uită îndărăt. Nu-i urmărea nimeni.

Nonei i se tăiase răsuflarea, tremura toată de spaimă şi slăbiciune.

— S-a isprăvit, Freddie. Burta mea e goală — zise, în timp ce tînărul o luă de braţ ca s-o conducă.

La cîţiva paşi în faţa lor se zărea un hotel retras de la stradă, cu o alee care ducea spre el. Freddie o duse pe Nona în alee, unde nu-i putea zări nici un trecător de pe stradă, o aşeză jos şi se uită în jur. Văzu nişte porţi mari, duble, care dădeau în curtea hotelului. Într-una din porţi era o uşiţă, care se deschise cînd o împinse Freddie. Se uită în curte. Era întunecată şi pustie ; la nici una din ferestrele hotelului nu se zărea vreo lumină.

— Unde te duci ? întrebă Nona.

— Trebuie să mîncăm — spuse Freddie şi trecu în curte prin uşiţă.

Dădu tîrcoale primprejur, căutînd dependinţele şi lăzile de gunoi, doar o descoperi ceva de mîncare, dar nu găsi nimic. Încercă cerceveaua unei ferestre, care cedă. Se căţără înăuntru prin deschizătură şi se trezi într-o spălătorie. Erau acolo o cadă mare de aramă şi albii, o masă şi o droaie de prosoape atîrnate pe o frînghie. Luă unul din prosoape, fără să aibă habar de ce. Pe urmă văzu că spălătoria avea două uşi : una din ele dădea în curte şi era încuiată, iar cealaltă răspundea într-un coridor întunecat. O luă de-a lungul lui şi ajunse la altă uşă, în celălalt capăt. Şi uşa aceasta se deschise. Freddie văzu că se află într-o bucătărie. Zări o sobă neagră, sclipind în beznă, şi un licăr de tăciuni muribunzi printre zăbrelele portiţei întredeschise. Aşteptă să-şi deprindă ochii cu bezna. Apoi zări deslușit cămara. Într-însa se aflau resturile unei pulpe de berbec, o bucată de carne de vacă conservată şi o farfurie cu sandvişuri, gata preparate pentru cină. Puse carnea şi sandvişurile în prosop. Găsi pîine, ceva ceai şi zahăr şi o cană

plină cu lapte. „Copilul meu n-are să moară de foame“, își spuse, pe cînd se grăbea să iasă.

Nona sări în sus, tresărind, cînd îl văzu pe Freddie ieșind pe poartă cu mîinile încărcate.

— Ce-ai luat ?

— Mîncare pentru tine și prunc. Nu-l pot lăsa să flămînzească, Nona.

— Mi-am zis eu că pentru el ai să șterpelești ceva. Ar fi trebuit s-o faci pentru mine. Și eu am șterpelit pentru tine.

— Vino. Trebuie să ajungem undeva în siguranță.

O luară pe alee în jos, ieșind într-altă stradă, care se înfunda într-un ogor de grîu. Tăiară drumul de-a curmezișul ogorului și ajunseră la albia secată a unui pîrîu. O luară de-a lungul acestuia cale de vreo două mile, pînă la un punct unde albia trecea printr-un canal, săpat în taluzul căii ferate. Se așezară pe jos, în tunelul întunecat, și Freddie întinse în fața lor hrana. Îi dădu Nonei pulpa de berbec. Fata o roase pînă la os.

Freddie tăie o felie din hartanul de carne de vacă conservată și o mestecă fără plăcere. Se gîndi că acum depindea de cineva, simțind cum urcă în el un val de amărăciune și-i acrește gustul mîncării. Se vedea așa cum era acum și cum ar fi putut fi. Furtul mîncării îi arătase că, acceptînd felul de viață al albilor, pierduse iscusința poporului din care se trăgea maică-sa. Nu se gîndise să-și dobîndească hrana vînînd, aruncînd cu lancea sau trăgînd cu prașția după un cangur, stînd la pîndă lîngă o vizuină de goanna sau scoțînd larve din creanga moartă a unui copac. Nu se gîndise la toate acestea pînă acum, cînd furase. Dar ar mai fi fost în stare să arunce cu lancea sau să tragă cu prașția după un cangur ? Ar fi putut să mănînce larve fără să i se facă rău ? Ar fi putut să mănînce carnea unsuroasă, albă, a unei șopîrle ? Știa că nu mai era în stare. Pierduse îndemînarea de vînător a omului negru, pe care o moștenise și el cîndva. Pierduse și Legea lor, pierduse și mîngîierea caldă a tribu-

lui. Tatăl său îl lipsise de toate acestea, cînd își pusese în gînd să-l transforme într-un alb. Dar el nu simțea nevoia iscusinței și deprinderilor negrului. Căpătase mult mai multe decît avea negrul. Și totuși, cugetă cu amărăciune Freddie, toate acestea nu fac doi bani. Nu îți dau altceva decît foame și dorul după o bucată de carne. Și chiar după ce se ghiftuise cu carne, știa bine că va fi mai departe flămînd. Furase ca să-și potolească foamea care, prin ea însăși, zămislește foame.

— Mănînci și cealaltă bucată de carne? întrebă Nona.

Freddie clătină din cap.

— Ia-o tu.

Nona înhăță bucata de carne conservată.

— Burta mea începe să fie fericită — zise fata.

CAPITOLUL XVII

Într-o după-amiază fierbinte, către sfîrşitul lui februarie, cînd toată recolta fusese strînsă şi ogoarele arătau despuiate şi jefuite, iar miriştea uscată era culcată la pămînt de roţi sau zdrobită sub copitele cailor, Nona şi cu Freddie intrară în Arkoola. În orăşel era „zi de tren", ziua cînd toţi fermierii, pe o rază de douăzeci de mile, veneau să-şi ia poşta şi proviziile şi să-şi întîlnească prietenii. Era de asemenea ziua cînd băştinaşii se adunau ca să capete raţii de la poliţie.

În faţa gării, pe partea goală a străzii paralelă cu şinele şi cu spatele la prăvăliile de peste drum, erau trase maşini şi camioane, alături de cîte o căruţă cu un cal sau de cîte un ponei înşăuat. În faţa lor se afla un şir de copaci de kurrajong [1], cu frunzele lor ca nişte picioare de cioară, în întregime prăfuite, astfel că păreau uscate şi îmbătrînite înainte de vreme. Trenul plecase şi toată lumea se împrăştiase pe străzi şi prin prăvălii.

Două femei — una dintre ele ţinînd de mînă un băieţaş — se opriră să stea de vorbă, şi Nona rămase pe loc să le asculte, în timp ce Freddie îşi tîrşea picioarele mai departe.

— Ce zici ce zăpuşeală este? spuse una din femei, îmbrăcată în alb din cap pînă-n picioare.

Cealaltă femeie îşi mişcă degetele în pantofii cu toc înalt.

---

[1] Kurrajong sau koorajong — copac sau arbust din familiile malvacee. Din fibrele lui, băştinaşii fac plase, frînghii şi rogojini. (n.t.)

— Mă omoară picioarele — zise.

Femeia în alb își scoase o batistă din poșetă și-și șterse năduşeala de pe față.

— Nu știu, zău, ce nevoie mai avem de moda asta. Bucătăria aia a noastră e un cuptor, nu alta. Abia am putut intra în prăvălia lui Sturk ; e o înghesuială acolo de nu poți nici să răsufli. Acum trebuie să mă duc să iau carne.

— Aoleu, picioarele mele !

— Să nu mai vorbim de picioare...

— Mămico !

Băieţaşul trase de fusta maică-si.

— Nu mai fă aşa, Robert ! Ca şi cum n-ar fi de ajuns de cald şi fără să mă tragi tu. Ce mai vrei acum ?

— Ai zis c-ai să-mi cumperi o înghețată.

— Eu zic c-ar fi bine să-i iei o înghețată — spuse femeia pe care o dureau picioarele.

— Dar le-am dat bani la toate odraslele mele şi le-am spus să se ducă să se îndoape singure cu răcoritoare — spuse femeia în alb. Atunci te văd mai tîrziu.

Nona se luă după femeia cu băieţaşul în josul străzii, pînă la ceainăria lui Maisie. Nu avea poftă de înghețată, nu avea poftă de nimic. O urmărea fără să ştie de ce. Aşa, într-o doară, ca să aibă ceva de văzut, ceva de făcut.

Se rezemă de stîlpul verandei din fața ceainăriei lui Maisie, uitîndu-se la mulțimea de băieți şi fetițe care lingeau conuri de înghețată sau sorbeau limonadă cu paiul. Lipiți de una din vitrinele prăvăliei lui Maisie, care avea două fațade, vreo duzină de copii negri stăteau grămădiți, turtindu-şi spinările de zid şi de vitrină, ca să nu stea în drum. Erau murdari şi neîngrijiți, purtînd zdrențe aruncate de alții, ori prea mari, ori prea mici pentru făpturile lor pipernicite. Se uitau cum ceilalți ling şi sorb dulciurile, dar ochii lor întunecați erau stinşi, netrădînd nici invidie, nici speranță sau dorință. Păreau că se uită fără să simtă nimic.

O fetiţă îi spuse unui băiat :

— Rămîi şi tu la film, Lloyd ?

Lloyd îşi linse îngheţata, pe urmă se uită la ea cu limba încă scoasă din gură.

— Păi sigur — zise. Deseară e Hopalong [1].

— Mămica şi tăticul tău rămîn la dans după film ?

— Nu ştiu. Dar o să cinăm la local.

— Noi cinăm la Maisie — spuse fetiţa.

Se uită la sticla de băutură rece pe care o ţinea în mînă. Era doar pe jumătate goală, dar simţea că o să pocnească dacă o bea pînă la fund, peste cele două îngheţate consumate.

— Tu vrei să bei, Lloyd ?

Băiatul clătină din cap în semn de refuz şi se depărtă. Nu voia să stea cu Beverley Smith.

Beverley aruncă în rigolă sticla pe jumătate golită şi alergă după el. Imediat, copiii de culoare ţîşniră de lîngă vitrină, prin mulţimea celorlalţi copii, ca să pună mîna pe sticla ce zăcea pe o rînă, în rigolă. Un băiat mai mare înhăţă sticla din mîna copilului care o ridicase primul, şi ultimii stropi de băutură se scurseră, făcînd : pliiici ! Le arătă celorlalţi sticla goală, o ţinu cu gîtul în jos, pe urmă o zvîrli îndărăt în rigolă şi se duseră cu toţii să se rezeme din nou de vitrină.

Nona merse mai departe. Ajunse la Magazinul Universal al lui Sturk, se uită la mulţimea cumpărătorilor, pe urmă se rezemă de pervazul uşii, alături de o *gin* grasă. Nu se priveau, nici nu-şi vorbeau, dar fiecare se ferea din prag de cîte ori intra sau ieşea cineva din prăvălie.

Freddie se opri să se uite la măcelărie. Lîngă el, privind animaţia din prăvălie, mai erau două corcite şi un negru bătrîn. Dar nici unul din ei nu era conştient de prezenţa celorlalţi ; îl vedeau şi-l simţeau doar pe măcelarul care tăia carne.

O femeie zise :

---

[1] Hopalong Casidy — erou al unei serii de filme cu cow-boy. (n.t.)

— Curăţ-o de grăsime. Stăpînii mei n-o mănîncă.

Măcelarul desfăcu grăsimea de pe costiţă şi o aruncă într-o găleată, iar bătrînul negru îşi linse buzele.

— Vrei să-i scoţi şi oasele ? mai spuse femeia măcelarului, arătîndu-i cu mîna costiţa frumos tăiată.

Fără să-i răspundă, măcelarul desfăcu oasele din costiţa de vacă şi le aruncă în găleată.

Freddie hoinări mai departe pe şosea. Îşi roti privirea în jur şi văzu doi oameni care stăteau de vorbă în mijlocul drumului. Se apropie de ei, pînă la o distanţă atît de mică, încît să le poată auzi conversaţia.

— ...Am scos mai bine decît credeam. Am avut cinci saci de acru, la cele şapte sute semănate.

— Şi pămîntul meu a dat cam la fel. Nu putem să ne plîngem, ţinînd seama de anotimp.

— Ce-ai zice dacă am lua o bere ?

— S-a făcut.

Trecură pe lîngă Freddie.

— E rost de ceva lucru, boss ?

Cei doi nu-i răspunseră ; acum, că recolta era strînsă, nu se putea găsi nimic de lucru.

Freddie se duse lîngă şirul maşinilor parcate. Era prea demoralizat ca să-i mai pese că nu era de lucru, prea buimac ca să mai simtă ceva.

O maşină îl claxonă şi tînărul se opri, privind-o cum trece pe lîngă el, apoi cum trage lîngă marginea trotuarului. Era o maşină mare, strălucind toată de atîta nichel, sticlă şi duco — ultimul tip sosit din America.

Un pîlc de oameni se uitau la ea, în timp ce şoferul mai stătea încă la volan, lăfăindu-se într-un fel de baie de mîndrie.

— E un exemplar frumos, Herb.

— Se şi cuvine să fie, costă destul bănet.

Un tînăr corcit făcu înconjurul maşinii, măsurînd-o cu ochi de expert. Privi instrumentele de

bord, se uită la aparatajul sclipitor, remarcînd cîte mile străbătuse Herb.

— Cîtă benzină consumă pe milă, boss ? întrebă.

— Vînzătorii pretind că ar consuma un galon [1] la douăzeci de mile. Nu mi-am bătut capul să verific.

Herb coborî din limuzină. Pentru el, benzina, consumul pe milă nu însemnau nimic.

— Pun prinsoare că are o tracţiune grozavă ! spuse tînărul corcit.

Un om îl privea pe tînărul corcit, care stătea şi se uita la maşină ca şi cum i-ar fi putut vedea puterea ţîşnind din motor.

— Ce zici, ţi-ar plăcea s-o conduci, Marty ? întrebă celălalt privitor, rînjind maliţios.

Marty înălţă din umeri şi-şi încreţi faţa. Ştia că niciodată nu va ajunge să şofeze. Dar era plăcut să te uiţi la maşini mari şi să-ţi închipui cîţi cai-putere au.

Mulţimea se risipi ; Herb şi cu omul care îl tachinase pe Marty o luară spre hotel.

Freddie se dădu la o parte, ca să le facă loc să treacă. În momentul cînd trecură pe lîngă el, zise :

— E rost de ceva lucru, boss ?

Cel căruia i se spunea Herb îl măsura din cap pînă-n picioare, cîntărind sandalele uzate din picioarele lui Freddie, pantalonii rupţi, cămaşa ferfeniţită şi murdară. Îl privi dispreţuitor în obraz.

— Lucru ? Ce tot îndrugi ? Pe aici, prin ţinut, am isprăvit cu strînsul recoltei.

Freddie se rezemă de oblonul din spate al unui camion şi privi peste drum. Perechi-perechi, o droaie de femei intrau agale în localul lui Maisie, ca să-şi ia ceaiul de după-masă. Îşi duceau copiii după colţ, la spital, ca să fie cîntăriţi şi controlaţi de sora Payne. Se duceau la Camera de odihnă a femeilor, ca să se cureţe şi să-şi scoată pantofii. Iar bărbaţii o luau spre hotel sau se duceau să se uite la ultimele

[1] Măsură englezească de capacitate, avînd aproximativ 4,54 litri. (n.t.)

noutăţi în materie de utilaj agricol, în curtea lui Elder.

O mîrţoagă bătrînă, cu un văl contra muştelor fluturîndu-i peste ochi, păşi încet în josul străzii, trăgînd o căruţă pe arcuri, ticsită de corciţi. Erau opt în căruţă, de la unul nespus de bătrîn, pînă la un prunc, care sugea la sînul mamei. Stăteau toţi grămadă, legănaţi de căruţă, aproape adormiţi.

Calul umbla somnoros, însoţit de ghiorăielile din stomacul gol. Căruţa era şi ea prăpădită. Roţile se hîţînau în chip primejdios, gata să iasă din osii, şi scîrţîiau de te-asurzeau la fiecare învîrtitură. Hamurile erau legate cu sîrmă, iar coşul căruţei era prins de osii în acelaşi fel. Un cîine ciobănesc din rasa blue heeler [1] şchiopăta sub căruţă, la umbră. Era tare ostenit, prea ostenit ca să mai adulmece urmele altor cîini.

Freddie îi văzu pe corciţii din căruţă trecînd, dar parcă nici nu-i zărise, atît de mult se asemăna mizeria lor cu a lui proprie.

Traversă strada şi se rezemă de stîlpul verandei de la agenţia Glew. Băgă mîna în buzunar şi se jucă cu tabacherea goală. Gestul nu trezea în el nici pofta, nici dorinţa de a fuma.

Un camion veni de-a lungul străzii şi, fiindcă urechile sale deslușiră că motorul nu avea o bătaie regulată, Freddie îl privi cu interes. Era un Chevrolet vechi, de trei tone, de acelaşi tip cu cel pe care-l condusese el la Running Water. Ivirea camionului acela era ca revederea unui vechi prieten. Îl trezi pe Freddie din criza sa de apatie, îl însufleţi pentru o clipă.

Camionul fusese vopsit proaspăt într-un roşu aprins. Cabina lui se bîţîia în mod primejdios şi nu avea uşi, aşa că în clipa cînd se hurducă pe lîngă el putu să vadă că pe scaunul de lîngă şofer stătea o femeie corcită, care purta o rochie albă şi o pălărie de paie împodobită cu trandafiri. Camionul merse pe

[1] Rasă de cîini care aleargă mai iute decît cîinii ciobăneşti obişnuiţi. (n.t.)

şosea pînă la locul aflat liber din staţia de parcare. Dar nici nu se oprise bine, cînd şoferul — un corcit masiv — coborî urmat de femeie. Bărbatul îşi trase peste burtă pantalonii salopetei, proaspăt spălaţi, şi-şi vîrî în betelie cămaşa albă. Şi el şi nevastă-sa purtau sandale, care fuseseră proaspăt frecate cu lut de pipă şi păreau foarte albe, în contrast cu pietrişul roşu al şoselei. Trecură drumul, bărbatul ducînd în braţe o ladă de lemn, iar femeia legîndu-şi sclifosită panglicile pălăriei sub bărbie. Intrară în măcelărie.

Freddie o porni în josul străzii. Acum o căuta pe Nona. Era cam pe la ora cînd puteau să se ducă să-şi ia raţiile.

O găsi stînd tot în faţa localului lui Maisie, privind cum două femei beau ceai şi mîncau cîte o brioşă umplută cu cremă. Păşi pe lîngă ea, ca să-l vadă, pe urmă se opri şi aşteptă să se urnească.

— Aici chiar că te aerisești niţel — spuse una din femei.

Nona se dezlipi de stîlpul verandei şi rămase locului, ca şi cum s-ar fi întrebat ce să mai facă după aceea.

— O să aibă un copil — zise cealaltă femeie.

— Am observat. Nu mai vrei o ceaşcă de ceai ?

Freddie mergea în neştire, iar Nona se ţinea după el.

Ajunseră la hotel. Alături de hotel, pe un colţ de maidan, stătea majoritatea populaţiei de culoare din Arkoola. Nu era încă ora împărţirii raţiilor, aşa că Freddie şi cu Nona se aşezară alături de ceilalţi.

Dinspre bar pluteau pînă la ei larma flecărelilor, clinchet de pahare, cîte-un crîmpei de cîntec de beţiv. Un om se grăbi pe lîngă maidan, în drum spre pisoar, strigîndu-le o salutare celor de care se despărţea. O fată corcită, care nu era mai mare decît Nona se ridică şi se duse să se reazime de zidul hotelului. Se uită la pisoar, pe urmă la şosea, şi apoi iar la pisoar.

Omul ieşi afară, încheindu-se la pantaloni. Fata îi şopti ceva cînd trecu pe lîngă dînsa.

— Car'te, căţea neagră ! Crezi că sînt fraier, ca să mă ardă c-o amendă de douăş' de lire numai ca să-ţi fac ţie cinste cu un grog ? Marş !

O privi cum se furişează şi se aşază jos.

— N-a vrut să-mi dea nimic — zise fata, ca pentru sine.

Şi fiecare bărbat, femeie şi copil care stăteau pe pămînt păru că înalţă deznădăjduit din umeri.

Deodată, trecură cu toţii şoseaua şi străbătură o bucată de teren viran, către comisariatul de poliţie. În faţa casei era o grădină scînteind de petunii de vară şi brumărele. Dar băştinaşii nu se uitau la flori, ci se bulucirăă în spatele postului, într-o curte cu pietriş. Într-o parte a curţii se afla un pavilion din tablă ondulată, care servea drept temniţă localităţii Arkoola. Uşa era deschisă şi gloata băştinaşilor săraci lipiţi se aşeză la coadă în prag. Doi poliţişti ieşiră din clădire : un sergent numit Hannaford şi un agent. Intrară în pavilion şi traseră o masă în faţa uşii. Pe masă erau aranjate raţiile de făină şi ceai, puse în pungi de hîrtie.

Cînd veni rîndul lui Freddie, sergentul Hannaford îl privi sfredelitor.

— Nu te-am mai văzut pînă acum — îi spuse. Cînd ai venit ?

— Abia am sosit.

Sergentul se aplecă peste masă şi se uită pe după uşă, la Nona.

— E femeia ta ?

— Da.

— Ad-o aici, în faţă.

Freddie îşi făcu loc prin mulţime, trăgînd-o pe Nona după el, pînă ce se aflară chiar în faţa poliţiştilor.

— Îi cunoşti pe vreunul din ei, Andy ? întrebă Hannaford.

Agentul îi cercetă îndeaproape.

— Sînt figuri noi pentru mine — rosti el.

— Cum te cheamă ?

— Freddie Adams.

— Sînt înregistraţi, Andy ?

— Nu. Aici nu.
— De unde veniţi ?
— Din nord.
— Încotro vă duceţi ?
— Oriunde. Caut de lucru.
Sergentul şi poliţistul schimbară priviri mirate.
— Ai nimerit o perioadă proastă — grăi sergentul, pe un ton mai puţin oficial. Le dădu cîte o raţie de ceai, făină şi puţină sare. Ştiţi unde este Rezervaţia ?
— Nu.
— Luaţi-o în josul străzii şi treceţi pîrîul, pe urmă o apucaţi pe şosea la dreapta. E la vreo patru mile depărtare. O să vedeţi o stîncă pleşuvă. Nu hoinăriţi prin jurul oraşului.
— Nu-i carne ? întrebă Nona.
— Nu-i carne.

CAPITOLUL XVIII

Camionul roşu, hodorogit, care atrăsese atenţia lui Freddie în Arkoola, trecu pe lîngă ei pe şosea şi îi înecă în praf şi fum, continuîndu-şi drumul zdrăngănind. Cînd ajunseră la Rezervaţie, îl găsiră acolo, lipit de colina pleşuvă de granit. Capota radiatorului era ridicată şi masivul şofer corcit îşi vîrîse capul sub ea. Freddie văzu că avea în mînă o cheie franceză, dar n-o folosea ; părea mai degrabă că-i urmăreşte pe Nona şi pe el cu coada ochiului. Freddie îşi văzu de drum, în timp ce Nona îşi tîrşea picioarele la cîţiva paşi în urma lui.

Trecură de un cort alb, nou, cu o roză a vînturilor deasupra. Era bine înţepenit în ţăruşi şi funiile stăteau încordate. În faţa cortului se zărea o vatră în aer liber, făcută din bolovani. Deasupra pietrelor erau puse gratii de fier şi pe ele o cratiţă fierbea domol, scoţînd un miros atrăgător de ceapă şi de tocană. O femeie ieşi din cort şi se apropie de cratiţă, în care începu să învîrtă cu un linguroi mare de fier. Nona şi cu Freddie se aflau doar la un pas de dînsa. Femeia nu se uită la ei ; totuşi părea că pîndeşte fiecare pas pe care-l făceau. Mai puse lemne pe foc, pe urmă aşeză pe grătar un ibric.

La vreo zece paşi dincolo de cort, Freddie se opri ca să se uite în jur. Era la fel ca în oricare altă Rezervaţie. Pămînt nefolositor, tare ca stînca în tot cursul anului şi mocirlos în vreme de iarnă, păstrînd încă întipărite pe el urmele picioarelor desculţe. Se mai zărea şi un puţ ; pe marginea lui era încolăcit un lanţ rupt, al cărui mîner de fier se pierduse.

Nu departe de puț se ridica scheletul de lemn al unei clădiri care fusese odinioară spălătorie și toaletă. Acum, pereții de tablă căzuseră cu totul de pe ziduri. Jur împrejurul scheletului zăceau claie peste grămadă gunoaie, cizme rupte, haine vechi, lemnăria unui pat hodorogit, cutii de tinichea și petice de hîrtie murdară. Și înălțate cu puțin peste limba aceea de pămînt acoperită de gunoaie și resturi, din care păreau că au fost clădite, se zărea un vălmășag de bordeie, cocioabe făcute din tot ce era în stare să ferească de intemperii. Unele din ele erau ca niște *wig-wam* [1]-uri, cu crengi și saci vechi aruncați peste ele. Altele erau înjghebate din nuiele bătute în cuie și legate laolaltă cu sîrmă, care alcătuiau scheletul casei. Pereții și acoperișurile lor erau făcute din tot ce-ți poate trece prin minte — din fîșii de scoarță, jupuite de pe copacii din mlaștini, din fier ruginit, crengi și saci vechi. Una din cocioabe era cîrpită cu capace scoase cu ciocanul de la butoaie de smoală, culese din tabăra vreunor constructori de drumuri. Unele aveau uși, dar cele mai multe n-aveau decît un fel de perdea croită din saci, atîrnată la intrare. Nici una nu avea ferestre, iar fumul focurilor se vălătucea și ieșea afară prin miile de crăpături din pereți și acoperișuri.

În fața uneia din cocioabe stăteau doi corciți. Bărbatul bea dintr-o sticlă, iar femeia îl privea pofticioasă. Cînd socoti că el sorbise de ajuns, îi smulse sticla de la buze și bău și ea, iar după un timp i-o smulse din mînă bărbatul. Un moșneag negru stătea și își lălăia ceva singur, iar o liotă de copii pe jumătate goi scotoceau prin gunoaie, cercetînd fiecare tinichea, ruginită sau nouă.

Freddie o coti la dreapta, către stîncă. Acolo, locul părea ceva mai curat. Nu voia să se așeze laolaltă cu ceilalți. Cei de aici îl acriseră de tot, mai rău decît izbutise s-o facă sărăcia. Căci vedea că gloata se resemnase.

---

[1] Colibe de piei-roșii, cu acoperiș ascuțit, ca o creastă. (n.t.)

Ocoli stînca pleşuvă, pînă ce cortul nu se mai zări, şi îşi trînti raniţa pe jos. O desfăcu şi întinse pe pămînt pătura roasă pînă la urzeală.

— Ai face mai bine să te culci, Nona — îi spuse fetei. Am să-ţi fac o turtă şi o ceaşcă de ceai.

Nona se trînti pe jos şi Freddie se apucă să rîcîie pămîntul şi să adune cîteva frunze uscate într-o grămăjoară.

Femeia corcită care ieşise din cortul cel nou strigă :

— George !

George Truslove îşi scoase capul de sub capota camionului. Aşteptase chemarea aceea. Îşi săltă în sus pantalonii şi-şi aranjă pălăria.

— Las' pe mine, Martha — zise şoferul, luînd-o ostentativ înspre Freddie.

Ajunse în spatele lui Freddie tocmai cînd acesta aprinsese un chibrit şi dădea foc frunzelor uscate.

— Nu te mai necăji, frăţioare — spuse George.

Freddie lăsă să-i cadă pe frunze cutia de chibrituri goală, înainte de a-şi înălţa privirea. I se părea că aşteptase întîmplarea aceea.

— Colo jos — zise George, arătînd cu capul în direcţia cocioabelor.

Freddie se ridică şi se uită drept în ochii reci ai lui George.

— De ce ?

George îşi trase în sus nădragii.

— Să-ţi spun eu de ce : fiindcă aici nu o să poposiţi. Vă faceţi tabără acolo.

— Da, da, acolo — grăi Martha, care urcase şi ea pînă la ei.

Pînă în clipa aceea, Nona nu dăduse nici o atenţie celor ce se petreceau, dar acum se ridică şi se uită la Freddie, cu chipul plin de batjocură. Îi era lehamite de el, lehamite să-l vadă cum lasă pe oricine să-l mîne cum vrea. Îi era silă de el, fiindcă nu voia să lupte.

Freddie se uită la George ca şi cum acesta mai degrabă îl amuza, decît îl înfuria.

greoi, ca să se uite la dînsa, și cum pune mîinile pe stomacul ei întins. Tot ce-a putut să-mi dea a fost pruncul ăsta.

— Aștepți un copil ?

— Îhî ! Da' n-o să ne alegem cu nimic de pe urma lui.

— Nimeni nu-ți dă nimic dacă nu-ți iei singur — spuse George, rostind adevărul pe care-l descoperise.

— Ei, acu' nu te apuca și tu să vorbești așa, George ! strigă neliniștită Martha. Știi că nu are să ne prindă de loc bine să vorbești așa. Trebuie să muncești ca să-ți poți lua ce-ți trebuie.

— Și cum capeți de lucru ? întrebă Freddie. Capeți o zi, cînd au ei nevoie de tine. O săptămînă, dacă au ei nevoie de tine. Îți dau de mîncare pe grămada de lemne și pe urmă te aruncă afară ca pe o cizmă uzată.

— Am înghițit și noi papara asta, prietene — zise George.

— Dar am învățat să ne ținem gura — zise Martha.

— Și noi ne ținem gura — spuse Nona. Dar Freddie are simțăminte.

— Ei mi le-au trezit, nu-i așa ? zise Freddie, aruncîndu-i Nonei o căutătură mînioasă, fiindcă îl rodea faptul că ea lua peste picior lucrurile acelea nebuloase care păreau că dau un țel vieții. Le-am căpătat din cărțile lor — urmă tînărul. Are vreo noimă să mai înveți, dacă nu simți că-ți ajută la ceva ?

— Simțămintele nu-ți dau de mîncare, frățioare. Nu ni se îngăduie să avem așa ceva. Am făcut foame multă vreme, pînă ce m-am trezit.

— Nu vorbi așa, George — se rugă Martha. Vino îndărăt la camion și lasă-i în pace. Știi că trebuie să ne ducem la mr. Montgomery mîine dimineață.

George dădu să se-ntoarcă spre Martha, dar se răzgîndi. Se chinci și luă un băț cu care se apucă să deseneze pe pămînt.

— Du-te și pregătește mîncarea, Martha — zise șoferul. Lasă camionul pe seama mea. Dacă nu-s acolo, nu-s, și pace.

Martha o porni încet spre cort, legănîndu-se, cu fața răscolită toată de îngrijorare.

— N-are nici un rost să vorbești așa, George.

George își înălță privirea spre ea.

— Du-te de pregătește mîncarea, Martha.

Rămase cu ochii ațintiți asupra ei. Femeia făcu un pas îndărăt, pe urmă se întoarse și se depărtă.

— Urma să încep lucrul la Montgomery săptămîna trecută — spuse George, ca și cum și-ar fi vorbit singur. Dar deocamdată n-a avut timp pentru mine. Așa că stau cu burta la soare și aștept... Își ridică ochii spre Freddie. Ai dreptate, prietene. Nu sîntem nimic, pînă cînd n-au ei nevoie de noi. Dar tot timpul trebuie să ne purtăm de parcă am fi niște Isuși întruchipați. Arătă cu degetul spre cocioabe. Mă întreb dacă ei ar putea fi aidoma lui Isus, dacă ar fi obligați să locuiască aici, ca nenorociții ăștia sărmani ! Scoase o cutie de tutun din buzunar. Uite, răsucește-ți o țigară, frate.

Freddie se uită la cutia de tinichea lucitoare și la mîna cafenie care o ținea. Se uită la chipul lui George, dar acesta stătea cu capul plecat.

— Ia-o, prietene — spuse George. Știu că sînt un dingo scîrbos.

Freddie luă cutia.

— Mulțumesc — zise.

— E-n regulă, frate.

De-ndată ce Freddie își răsuci o țigară, George frecă un chibrit de cutie și i-o aprinse. Apoi își răsuci și el o țigară. Fumară în tăcere, ca și cum s-ar fi cercetat pe-ndelete și acum își cîntăreau impresiile. Pe cît părea, le găseau bune — le trezeau încredere.

— Ai vreo idee de camioane, frate ? întrebă George.

— Mă pricep nițel. Pe vremuri conduceam unul ca al dumitale.

— Nu mai spune ! Un Chev [1] ?

---

[1] Prescurtare pentru Chevrolet. (n.t.)

— Același model.
— Nu merge bine — spuse George.
— Da' ce are ?
— Nu știu. Merge splendid un timp, după care începe să-și dea în petic.
— Mie mi-a făcut impresia, după sunet, că trebuie să aibă vreo bubă la carburator — zise Freddie, de parcă de multă vreme ar fi stat să chibzuiască la motorul camionului aceluia.
— N-aș ști să-ți spun — zise George. Nu mă pricep de loc la motoare. Pot să-l pun în mișcare și să șofez. Dar cînd se oprește, sînt legat de mîini și de picioare. Își scoase pălăria și se scărpină în cap. N-ai vrea să te uiți mai îndeaproape la el, prietene ? Știu că sînt un dingo...
— Nu-i nevoie să-mi spui asta — grăi Freddie. Ne fac pe toți să devenim niște dingo. Dar ce necaz ai cu camionul ăsta ? Am să-l cercetez, dacă ții.
Spuse asta cu aparentă nepăsare, dar inima îi palpita, degetele îi zvîcneau la gîndul de a meșteri cu șuruburi, buloane, chei franceze și fire. Să muncească, să aibă prilejul de a-și folosi mîinile și priceperea — numai așa putea să simtă și el că trăiește.
George îl apucă de braț.
— Nu, zău, prietene ! Ai să te ocupi de el ?
— Imediat ce-i pregătesc Nonei ceva de îmbucat. N-ai putea să-mi dai cîteva chibrituri ? Ale mele s-au terminat.
— Nu-ți mai bate capul cu asta, frate ! strigă George. Nevasta ta poate să se ducă colo, în cort, la Martha. Avem noi de mîncare.
— Ea n-o să-mi dea nimic — spuse Nona. Avea nevoie să fie încredințată de-o mie de ori. Voia să-i silească pe Martha și pe George să se lege singuri cu șapte noduri, ca să-i facă ei pe plac. Freddie putea să repare camionul ăla, dar el era în stare s-o facă pe degeaba, doar pentru plăcerea de a-și face de lucru cu sculele — știa ea că așa e. Ea însă avea de gînd să fie plătită, și plata trebuie să fie

făgăduită anticipat. Pun prinsoare că n-o să-mi dea nici o fărîmă de carne — grăi.

— Uite ce e, missis — spuse George. Nu ştiam nici noi cu cine avem de-a face. Am crezut că sînteţi aidoma celorlalţi. Nu-ţi iau în nume de rău că eşti supărată. Numai că trebuie să facem să meargă strună camionul, sau, de nu, n-o să mîncăm.

— Ce aveţi ? întrebă Nona.

— Tocană. Şi are şi carne în ea, nu-i zeamă chioară.

— Tu ai să mănînci din tocană, Freddie ?

— Păi sigur că are să mănînce — strigă George. Aşa-i, frate ?

— Am să mănînc bucuros — îl asigură Freddie.

Se duseră la cort şi o lăsară pe Nona cu Martha.

Freddie se uită la motor, pipăindu-l pe ici, pe colo, ca să dea de legăturile desfăcute sau de firele rupte. Era sigur că va descoperi deranjamentul în instalaţia electrică.

— O să-l pornim îndată — zise.

— Nu prea trage motorul.

— Nu are destul curent.

— Ia uită-te bine. George ciocăni cu mîndrie un far cu apărătoare de nichel, înşurubat pe cadrul parbrizului. Are să ne dea curent, frate. Iar bateria e nouă. Se aşeză, cu spinarea rezemată de roata din faţă. Nu trebuie să ne grăbim. Stai jos colea şi trage-i o ţigară.

Şi George îi dădu lui Freddie cutia lui de tutun.

— Credeam că mîine trebuie să te prezinţi la slujbă — zise Freddie în timp ce fumau amîndoi.

— Aşa şi este. Dar mai e toată noaptea la mijloc, frate. Şi, oricum, camionul o să ne ducă pînă acolo.

Freddie se uită la trupeşul bărbat corcit şi zîmbi. Iar George îi răspunse şi el cu un surîs blajin. Şi atunci Freddie îşi dădu seama că întîmplarea aceea însemna pentru el ceva mai mult decît repararea unui motor. George simţea grozav nevoia unui tovarăş, o simţea la fel de intens ca şi el. O femeie este doar o parte dintr-un bărbat. Poate că partea care

îl ţine în mişcare, partea care îi însufleţeşte visele şi aduce pe lume pe cei care aveau să vieţuiască după el, pentru ca visele să poată trăi mai departe. Dar în persoana unui tovarăş îşi întruchipează un bărbat visele ; un tovarăş ca din carte, rostind cuvinte care să trezească un ecou într-însul, un tovarăş cu care să stai în jurul unui foc de tabără şi care să aibă aceleaşi gînduri ca şi tine.

— Aşa stau lucrurile — grăi George. Ridic capota şi-mi vîr capul înăuntru, dar nu văd altceva decît motorul, despre care nu ştiu nimica. Dar atunci măcar nu mă gîndesc la nimica. Nu-i mai aud pe sărmanii nenorociţi din cocioabele de colo sfîşiindu-şi unii altora măruntaiele, pen'că nu ştiu ce altceva să facă, ca să-şi dovedească singuri că trăiesc. Îl privi drept în ochi pe Freddie. M-ai priceput, prietene ?

— Te-am priceput.

Freddie se uită în vale, către cocioabe : îl văzu pe moşneagul negru, care stătea tot în acelaşi loc, îngînînd un cîntec de unul singur şi bătînd tactul în pămînt cu un băţ, văzu un corcit cu femeia lui, tolăniţi unul lîngă altul, iar copiii, osteniţi să mai vîneze firimiturile de mîncare, aciuaţi în jurul lor şi holbîndu-se la ei. Se întoarse să se uite iar la George, şi George clătină din cap.

— Ăsta-s eu — spuse George. Orb şi mut. Dacă aş umbla după altceva sau m-aş gîndi la altceva, sau aş simţi altceva decît burta mea, Dumnezeu ştie ce-aş fi în stare să fac. Trase din ţigară. Te gîndeşti vreodată la Isus, frate ?

— Nu, cred că nu mă gîndesc.

— Nici eu. Mai degrabă îmi vîr capul sub capota motorului. M-ai priceput, prietene ?

— O să-l punem noi în mişcare — spuse Freddie.

Nu după mult timp, Martha auzi motorul camionului cum porneşte.

— Doar nu se poate să-l fi şi pus la punct — spuse ea, cu uimirea întipărită pe faţă.

Nona stătea culcată pe patul curat al Marthei, pe o pătură, cu o pernă albă ca zăpada sub cap. Martha o dusese acolo și o pusese să se întindă, fiindcă o vedea cît era de obosită, împovărată de pruncul din pîntec. Și Nona se lăsase în voia acelei orgii de curățenie, o lăsase pe Martha să se foiască în jurul ei, să-i dea ceai și cozonac. Mai voia o porție de cozonac, dar putea să mai aștepte puțin.

— Freddie se pricepe la camioanele astea — spuse, și vocea îi era slabă și domoală, ca a unei ființe care suferă vitejește, fără să se vaite.

— Ne pare grozav de rău de ceea ce am făcut — zise Martha.

Repetase aceeași frază de o duzină de ori din clipa în care Nona intrase în cort.

— Mi-e o foame grozavă — zise Nona, ca și cum s-ar fi rușinat de foamea ei.

— Atunci, Domnul să te binecuvînteze, am să-ți mai dau o bucată de cozonac.

Martha se repezi la căpătîiul patului și dezmierdă cu mîna fruntea Nonei, dîndu-i părul pe spate. Privi apoi la fața aceea firavă. „E trasă la față din cauza suferințelor", se gîndi ea. Într-adevăr, ochii negri ai Nonei erau încărcați de suferință și amărăciune, dar izbutea să afișeze un zîmbet care o făcea pe Martha să înțeleagă și mai mult cît de chinuită era Nona.

— Ești tare istovită — grăi Martha. Am să-ți mai tai o felie de cozonac.

— Așa-i. Am mers cale lungă.

În glasul Nonei se simțea istovirea pricinuită de un drum îndelungat.

— Și mai porți și copilul ăla în pîntec — spuse Martha, tăind din cozonacul proaspăt scos din cuptor.

— E grozav de greu. N-am făcut alt' decît să umblăm și să tot umblăm. Și ei nu vor să ne dea nimic. Tare flămîndă mai sînt.

— Uite, atunci mănîncă asta. Mănîncă tot ce poți și pe urmă închide ochii și dormi frumos. Acu' am să mă uit la tocana mea.

— Are şi carne ?

— E plină de carne de berbec.

Nona închise ochii, încîntată de imaginea acestei frumuseţi : o tocană plină de carne. Cînd îi deschise iarăşi, Martha ieşise din cort. Nona îşi îndopă gura cu restul feliei de cozonac şi se ridică pe pat, să-şi rotească ochii prin jur. Cortul era mare — douăsprezece picioare pe patrusprezece. Şi înăuntru plutea o lumină gălbuie, dulce, de parcă ar fi fost filtrată prin aur. Podeaua de pămînt gol fusese mereu bătătorită, aşa că era întărită bine şi măturată lună. De celălalt perete era rezemat încă un pat de campanie, de fier, pe care se zăreau pături şi cearşafuri, întocmai ca şi pe cel pe care era întinsă Nona. În mijlocul cortului era o masă cu o faţă albă pe ea, iar între căpătîiele paturilor fuseseră puse unele peste altele cîteva lăzi, care alcătuiau astfel rafturi. Deasupra lor era atîrnată o perdea cu un desen înflorat, pe un fond verde. Întinzînd mîna, descoperi că putea să ridice perdeaua şi să se uite la rafturi. Erau acolo tot soiul de lucruri : oale, şi tingiri, şi căni, toate înfăşurate în ziare curate ; după aceea farfurii, vreo cinci-şase ceşti de porţelan şi farfurioare, pe care erau pictate frunze de toamnă. Nona se strîmbă la vederea ceştilor şi farfurioarelor, remarcînd faptul că Martha nu-i dăduse să bea în serviciul acela ; pentru ea fusese bună şi o cană. Pe urmă mai era un raft întreg, înţesat pînă sus cu cutii de conserve de carne. Pe altul erau întinse rochiile Marthei, iar alături, cămăşile şi pantalonii lui George. Nona lăsă perdeaua să cadă.

„Ei au lucruri, îşi spuse şi ochii i se îngustară. Dar pun prinsoare că o să-mi dea o nimica toată, dacă n-am s-o fac eu să-mi dea."

Acum putea să-i judece limpede pe Martha şi pe George : ştia cîte parale fac. Erau ce le spusese ea : nişte denunţători. Se ţineau în rînd cu albii, turnîndu-i pe cei de-un sînge cu ei. Dacă şterpeleai ceva, te pîrau la poliţie ; şi, nici vorbă, el era din soiul

celor care s-ar fi făcut pînă și hăitaș, dînd de urma vreunui biet negru ascuns în mărăcinișș, cînd poliția nici n-ar fi știut încotro să caute. Dar se gîndi că puțin îi păsa de ei. Freddie n-avea să-i lase să-i facă nici un rău. Simțea că-i avea bine la mînă pe Martha și pe George. Le era milă de ea, milă fiindcă era însărcinată și fiindcă încercaseră să-i alunge din tabără. Dar atuul cel mai tare, după socoteala ei, rămînea tot copilul; ăsta valora cît un as. Căci pînă și albilor li se moaie inima pentru soarta unei femei care poartă un prunc în pîntece.

Văzu cum mîna Marthei trage în lături perdeaua cortului și se trînti îndărăt pe pernă, închizînd ochii. Auzi clinchetul unei linguriițe izbindu-se de smalț, pe urmă foșnetul ușor al pașilor gazdei, venind spre ea. Simțea mirosul de scrobeală care se desprindea din rochia Marthei, cînd aceasta se aplecă deasupră-i. Nona suspină prin somnul acela prefăcut, iar buzele i se încrețiră într-un surîs. Apoi deschise încet ochii.

— Ți-am adus o ceașcă de supă — spuse Martha.

— Visam tocmai, Martha. Totdeauna visez. Îmi lasă gura apă închipuindu-mi tot ce voia să-mi dea Freddie.

— Știu, draga mea. Am trecut și noi prin astea. Lasă-mă să-ți ajut să te ridici. Și Martha îi ajută Nonei să se ridice și o sprijini cu perne. Ei, acu' bea supa asta gustoasă — îi spuse.

Nona sorbi supa și Martha se apucă să pună masa pentru ceai.

— Cum de-ai făcut rost de lucruri? întrebă Nona.

— Am înălțat mereu rugi către domnul Isus.

— Și eu m-am rugat. Dar mie nu mi-a dat nimic.

— Are să-ți dea. Cîteodată pare că trece grozav de multă vreme pînă ce te aude, cînd ești negru la față ca noi. Dar într-o bună zi tot te aude. S-ar putea să te audă dintr-o clipă într-alta. Freddie tocmai a isprăvit de pus la punct camionul, așa-mi spune George.

Și ca și cum ar fi vrut să-i întărească spusele, camionul prinse să duduie, revenind la viață.

— Isuse ! rosti George, cu fața luminată toată de o încîntare uimită. Toarce, prietene ! Cîntă !

— Avea nevoie doar de o revizie, George. Se sufoca.

Ascultă zumzetul motorului și zîmbi, auzindu-i muzica. George se urcase în cabină, la controale.

— Ia apasă puțin pe accelerator, George !

George apăsă pe pedală și motorul se ambală.

— Acum lasă-l în voie — spuse Freddie.

Asculta cum ticăia motorul ; părea că are ritmul normal.

— Nu-l mai atinge, prietene. Nu te juca cu el. Auzi-l, parcă fredonează. George era ațîțat ; acum, că găsise un tovarăș cu care să stea de vorbă, uitase că voise s-o lungească toată noaptea cu treaba aceea. Opresc motorul, Freddie — zise. E de ajuns de bun ca să dai ocol Australiei cu camionul ăsta.

— Întrerupe contactul, George.

George stinse motorul și coborî din cabină. Se rezemă de bara mașinii și scoase din buzunar cutia de tutun, întinzînd-o lui Freddie.

Freddie se ștergea pe mîini cu o cîrpă murdară.

— Răsucește-mi și mie una, George. Am mîinile unsuroase.

O ceartă se iscă brusc într-una din cocioabe. Un bărbat îi strigă femeii sale că e o cățea, iar femeia îi răspunse cu un potop de vorbe deșănțate. George îi întinse lui Freddie o țigară, după ce i-o și aprinse.

— Ăștia-s Bull Cooper cu nevastă-sa — spuse George. El o trimite să se întindă pentru un grog. Un alb s-a culcat cu ea și i-a făcut un copil. De atunci se iau de păr mereu.

Freddie izgoni din minte crîmpeiul acela de viață. Văzuse același lucru pe o duzină de Rezervații, auzise aceleași povești : vieți zdrobite fiindcă unei femei îi era foame și vreun alb netrebnic îi fluturase pe la nas vreo momeală, pentru care femeia plătise prețul cerut. Sau vreun bărbat strivit, fiindcă, neizbutind să găsească de lucru, a gustat și el băutura

și pe urmă a rîvnit-o atît de mult, încît și-ar fi dat și nevasta pentru ea. Lucruri de soiul ăsta se petreceau pe-acolo tot timpul. Amenințarea era suspendată deasupra vieților lor ca o sabie prinsă de un fir de pînză de păianjen. Și totul pornea de la foame, de la dorința de a mînca ceea ce vedeau în prăvălii, o dorință de a trăi așa cum îi vedeau trăind pe albi. Foamea însă nu era niciodată satisfăcută și firele care țineau suspendate săbiile erau retezate, iar bărbații și femeile cădeau zdrobiți, terciuiți de sărăcie, doborîți de degradare și neglijare cu bună-știință, ajungînd doar niște lepădături stăpînite de pofte nesățioase.

— Mi-ar plăcea să demontez cu totul motorul ăla, George — spuse Freddie. Aș vrea să-l cercetez cu de-amănuntul. Dacă ar fi revizuit ca lumea, ar fi ca nou.

— O s-o facem și pe-asta, prietene.

Freddie îi aruncă o căutătură rapidă lui George, întrebîndu-se unde voia să ajungă.

— Am să las treaba asta pe seama ta, Freddie — zise George, ca și cum n-ar fi fost sigur de terenul pe care înainta. Vezi tu, închei și eu cîte-un contract, două, după cum ți-am spus. Acum sap puțul ăsta pentru Montgomery. Și mai fac ceva desțeleniri și îngrădiri ; mă apuc de orice treabă care merge. Dar am nevoie de un tovarăș, pricepi ? Ce-ai zice de chestia asta ? Ce-ai zice să intri în combinație cu mine ?

Freddie nu fu în stare decît să se holbeze la el. Era de necrezut ca George, un corcit, să-i poată oferi de lucru.

— Ca asociat — adăugă George.

— Asociatul tău ?

— Îhî. Juma-juma, la toate. Nu-i mare scofală, prietene. Dar o să ne iasă de mîncare. E mai bine decît cu rațiile, prietene.

Freddie se uită la el, neștiind ce să spună. Simțea că fusese salvat, dar era încă prea aproape de mormînt ca să se poată bucura de acest fapt.

George îi întinse mîna.

— Bate laba aici, frate !

Freddie își puse mîna în palma lui George. Își strînseră zdravăn mîinile și rămaseră așa, privindu-se drept în față. Încercau amîndoi să vorbească, dar nu izbutiră să scoată nici un cuvînt, fiindcă îi oprea un nod în gît, așa că-și zîmbiră, știind că nu se găseau cuvinte potrivite pentru ceea ce simțeau în clipa aceea.

În cele din urmă, George rosti răgușit :

— Tovarăși la toate, frate ?

— Tovarăși la toate — întări Freddie, clipind din ochii umeziți.

Dar încă se mai țineau de mînă, de parcă le-ar fi fost teamă să-și dea drumul.

— E-n ordine, prietene — zise George.

Și atunci Freddie rîse. Își aminti ce-ar fi spus într-o împrejurare asemănătoare Mick de Silva.

— E-n regulă, George — zise.

Rîseră de expresia aceea, dar nu mai spuseră nimic. Stăteau pe pămînt, fumînd, trăgînd în plămîni, o dată cu fumul, tihna, tăria și căldura pe care o simțeau amîndoi, acum că știa fiecare că are un tovarăș.

Martha îi chemă la masă. Își spălară mîinile într-un lighean în fața cortului și intrară înăuntru. Cortul era strălucitor, luminat de o lampă de petrol ce șuiera și care se afla în mijlocul mesei. Masa era pusă, tocana fumega în farfurii, ceaiul în căni. Martha și cu Nona stăteau jos, Nona suflînd într-o bucată de carne prea fierbinte ca s-o poată băga în gură.

— Spune-i și ei, prietene — îi șopti George lui Freddie.

Freddie își trecu brațul pe după umerii Nonei. Fata se uită la el alarmată, pentru că de multă vreme nu-i mai arătase nici un semn de tandrețe. Și se obișnuise cu purtarea aceea. Era liberă să fie ea însăși cînd el n-o iubea și o făcea să tremure de neli-

niște acum, cînd atingerea aceea îi spunea că tot o mai iubea.

— Am căpătat de lucru, Nona — zise Freddie.

Nona băgă bucata de carne în gură. Era încă prea fierbinte ca s-o poată mesteca sau înghiți. Putea doar s-o plimbe prin gură, la fel cum putea doar să plimbe prin minte ideea că Freddie căpătase de lucru. Nu era în stare să vadă ce-avea să se întîmple, însă își zicea că pentru ea nu putea să iasă nimic bun.

— Sîntem asociați — zise George. Acum, firma o să se cheme Truslove și Adams, Martha.

— Truslove și Adams. Ai căpătat un tovarăș deci, George.

— Și încă unul bun. A făcut camionul să toarcă de parcă ar fi nou-nouț.

— Sîntem alături de George și de Martha acum, Nona — spuse Freddie.

— Ai să fii în stare să-mi dai lucruri, Freddie? Copilul o să aibă lucruri?

— Toți o să avem lucruri, Nona.

— Pe sufletul meu, jur că o să avem! exclamă George. Tu și copilul ăla o să aveți măcar hrană bună, dacă nu altceva, Nona. Asta căutăm și noi, nu-i așa, Martha? Să ne umplem burțile.

— Asta înainte de orice — zise Martha. Să mîncăm bine.

— Dar Freddie mai vrea și altele — spuse Nona.

— Acum le pot căpăta, Nona. Putem să-i dăm copilului posibilitatea să trăiască și el omenește.

— E-n ordine, prietene! E, cum ai spus tu, în regulă. De lucru avem, mîini avem și sîntem tovarăși. Eu, unul, socot că avem tot ce ne trebuie.

— George are dreptate, Nona — zise Martha. Ai să vezi, acu' o să căpătați toate lucrurile pe care le doriți. Toate lucrurile alea după care ți-a lăsat gura apă, Domnul Isus are să ți le dea.

Nona o privi pătrunzător. Dacă treburile aveau să meargă atît de bine cum spuneau ei, n-avea să înghită ca să ocupe cele mai bune locuri tocmai aceia

care nu făcuseră nimic pentru dînsa în trecut, precum pastorii și cei ce veneau la Cămin o dată pe an, ca să se uite la ea cînd era curată și gătită din cap pînă-n picioare, pentru împrejurarea aceea.

— Nu-ș' dacă vreau ca Isus să-mi dea lucruri, dacă are să mi le dea Freddie. Își înălță privirea spre Freddie și zîmbi. Ai să-mi dai lucruri acum, nu-i așa ?

— Orice — zise Freddie.

Jos, în cocioabe, o femeie urla. Dar familiile Adams și Truslove nu o auzeau.

CAPITOLUL XIX

George semnase cu Montgomery un contract pentru săparea puțului. Așa că în dimineața următoare desfăcură cortul și încărcară uneltele în camion, făcînd cale de zece mile pînă la proprietatea lui Montgomery. George se duse la fermă ca să-i spună că venise să se apuce de treabă și pe urmă conduse camionul la capătul ogoarelor, în apropierea locului unde urma să facă puțul.

Înălțară cortul la umbra unui pîlc de salcîmi australieni. Lăsîndu-le pe Nona și Martha să aranjeze paturile și dulapurile pentru tacîmuri, Freddie și cu George conduseră mașina pînă la locul unde urma să fie săpat puțul. Își descărcară uneltele, în timp ce George explica cum avea să se desfășoare munca.

— Monty a pus o sondă — spuse George. Au dat de apă la patruzeci de picioare adîncime, așa că trebuie să săpăm pînă ce ajungem la ea și să căptușim cu cherestea pe măsură ce înaintăm, așa că mai întîi o să pregătim lemnăria de care avem nevoie. Trebuie să băgăm în armătură trunchiuri de jam; e lemn tare și rezistă furnicilor albe. O să tăiem bîrnele la fața locului, prietene; Monty are o fîșie bunicică de jam. E colea. Arătă cu degetul spre ogorul brăzdat, către o ridicătură unde se zărea un mărăciniș virgin, de un verde-purpuriu întunecat, aflat în mijlocul stufărișului și brazdelor, care alcătuiau un covor de petice galbene și arămii. E la vreo două mile depărtare — zise George. Și iată cum o să facem, prietene. După ce cărăm stîlpii, de-

montăm motorul camionului, pentru revizie. Putem să lucrăm la el toată noaptea.

Discutau planul cînd sosi Montgomery, în mașina lui.

Era un bărbat de vreo șaizeci de ani, înalt și voinic, dar încet în mișcări, ca și cum ar fi fost hotărît să nu treacă prin viață ca o vijelie.

— Bună ziua — le spuse, dînd din cap către Freddie. Va să zică dînsul e tovarășul tău, George. Prezintă-mă.

George făcu prezentările și ei își strînseră mîna.

— Mă bucur că George are un tovarăș — zise Montgomery.

Se uită la gura puțului. Un țăruș înfipt în pămînt marcase locul unde sonda dăduse peste vîna de apă.

— Sapă și ai grijă să nu se dărîme, George. Dar tu știi ce trebuie făcut. Sper doar că atunci cînd veți da de apă, apoi va fi o vînă bună.

— O să fie în regulă, boss. Pe locul dumneavoastră e apă bună.

— Da, sînt destul de norocos. Nu-i lesne de găsit apă în zona grîului. S-a nimerit că am cumpărat o bucățică de pămînt care are și apă. La fel de ușor s-ar fi putut să nu-mi cadă în mînă așa ceva.

Își scoase pipa.

— Cum mai merge camionul ăla vechi, George ?

— Ca o mașină de cusut, boss.

— Aha ! zîmbi Montgomery. Cînd ai venit cu el în oraș ieri nu prea duruia ca o mașină de cusut. Semăna mai degrabă cu o secerătoare hodorogită.

— Tovarășul meu a pus mașina la punct, boss. Freddie s-ar cuveni să lucreze într-un garaj, nu să sape puțuri cu mine. Are o mînă de vrăjitor la motoarele astea.

— Atunci am să-l pun să arunce o privire și la automobilul meu — și fermierul se uită la Freddie cu interes. Nu te-am mai văzut prin părțile noastre. De unde vii ?

— Din nord. Sînt născut pe malul Pindanului.

Montgomery se așeză pe jos.

— Pindanului, 'ai ? Am fost și eu pe acolo o bucată de vreme.

— Eram la Running Water — spuse Freddie și fu surprins că putea spune astă fără a simți nici urmă de ciudă.

Montgomery cunoștea stațiunea, îl cunoștea pe Hugh Gordon și auzise și de Fred Adams, dar pe el nu-l cunoștea. În tinerețea sa muncise la stațiunea De Grey, mai spuse fermierul.

— Și acum ai ajuns pe aici — spuse Montgomery, după ce vorbiră pe-ndelete despre ținutul de nord-vest.

— Da, voiam să văd sudul — zise Freddie.

Și în dimineața aceea chiar că putea să vadă ținutul acela, întocmai cum îl văzuse în cărțile cu poze — un ținut curat, strălucitor, plin de toate lucrurile pe care și le putea dori un om pentru el și copiii lui. Putea să vadă edificiul universității, cu un crîmpei de fluviu în spatele ei. Și cel mai strălucitor era „Pomul de Crăciun" care creștea în grădinile sale. În poza pe care i-o arătase Bill tunzătorul arăta ca un copac făcut din aur, aur luminos ca o făgăduială, aur sclipitor ca lumina ce scînteiase cîndva în visele lui.

— Știți ce trebuie să faceți acum voi doi, oameni buni ? zise Montgomery, după un răstimp de tăcere, în care chibzuise și presupuse că știe ce scop urmărește Freddie. Trebuie să depuneți cerere pentru dreptul de cetățenie. Se uită la George, cu chipul încruntat, încurcat. Nu ți-am mai vorbit pînă acum despre asta, George ?

— Ba da, mi-ați spus ceva despre asta, boss. Trebuia să fac cerere.

— Și ai făcut-o ?

— M-am gîndit la treaba asta, boss. Martha zice că-i mai bine să o facem.

— Dacă aș fi în locul tău, aș face-o, George. Și pune-l și pe tovarășul tău să depună cerere. Eu am să vă susțin și am să semnez actele.

George rînji.

— Mulţumesc, boss. Dar, pînă una alta, mă-ntreb dacă vreţi să-mi semnaţi un bon de plată pentru magazinul lui Sturk. Ştiţi, tovarăşul meu şi cu nevastă-sa nu prea au pe ce pune mîna. Mă întrebam dacă n-am putea căpăta un avans, să zicem.

— E-n regulă, George. De ce sumă ai nevoie ?

— Crezi că cu o hîrtie de zece poţi să te descurci, Freddie ?

— Uşor.

— Ne avansaţi suma asta, boss ?

Montgomery scoase din buzunar un carnet şi mîzgăli un bilet.

— Dă-i asta lui mr. Sturk şi o să vă scoată el din încurcătură. Am scris biletul pe numele tău, George. Puteţi să vă aranjaţi între voi, tu şi cu Freddie, cum credeţi de cuviinţă.

Martha şi cu Nona apărură şi ele. Martha ducea un ceainic cu apă, două căni şi o ceaşcă, iar Nona o tavă cu felii de cozonac, acoperite cu o cîrpă albă.

— Nu vreţi să luaţi o ceaşcă de ceai, mr. Montgomery ? întrebă Martha.

— Mulţumesc, Martha.

— Dă-i domnului Montgomery să guste din cozonac, Nona. L-am făcut chiar eu, mister. E frumos şi curat.

Nona rămase mai în urmă. Ţinea capul în pămînt, dar avea ochii aţintiţi asupra lui mr. Montgomery. Purta o bluză de-a Marthei, care atîrna pe ea ca un giulgiu. Discutaseră cu aprindere dacă făcea sau nu să se arate faţă de Montgomery. Dar Martha stăruise că avea dreptul s-o vadă şi el.

— Ai să ai un copil — spusese Martha. Şi oricît de buni sînt mr. şi mrs. Montgomery cu cei de-o seamă cu noi, s-ar putea să nu vrea aşa ceva la ferma lor.

— E pruncul meu — strigase Nona. Pot să-l am cînd poftesc. Ei nici n-o să mă vadă cînd îl nasc. Cînd o să sosească pe lume, eu am să fiu în mărăciniş.

Dar Martha stăruise, spunînd că mr. Montgomery avea toate drepturile din lume s-o vadă și să afle despre copil.

— E sfioasă — explică Martha, cînd Nona ezită să facă un pas înainte.

— Dar e femeie de treabă, boss — spusese George.

Freddie se duse la Nona și o luă de braț.

— Dă-i-le tu — îi șopti. E cumsecade.

Nona se apropie de Montgomery, mergînd pieziș, și-i întinse tava cu cozonac. Spre mirarea ei, fermierul luă o felie zdravănă și-i mulțumi.

— O să aibă un copil — spuse Martha. M-am gîndit că missis poate ar vrea să știe, mister.

— O să afle, Martha. Am să-i comunic eu. Ba chiar vă pot spune că are să coboare să vă vadă.

— O să se-ntîmple curînd, boss?

— Nu știu, Martha.

Montgomery bău ceașca cu ceai, mîncă o felie de cozonac și pe urmă se urcă în mașină și plecă, luîndu-și ziua bună de la toți.

George sări în sus, plin de energie.

— Ei, ar fi mai bine s-o pornim.

— Unde ne ducem? întrebă bănuitoare Nona.

Își închipuia că s-ar fi putut s-o ia de acolo, fiindcă avea să nască un copil. Maică-sa nu fusese izgonită, dar în schimb o luaseră pe ea de la maică-sa, ca s-o trimită la Cămin. Poate că aveau de gînd s-o îndepărteze, ca să pună mîna pe copil, de îndată ce-l va fi născut. Erau dispuși să admită copilul, dar nu erau dispuși s-o admită pe ea.

— Ne ducem în oraș, după cum am spus — strigă George. Și ia te uită la asta!

Flutură hîrtia pe care i-o dăduse Montgomery, apoi, după ce i-o vîntură pe dinainte, i-o înmînă Nonei.

— N-o să fie în stare s-o citească — zise Martha.

— Ba da, pot!

— Știe carte — spuse Freddie. Ia citește-o, Nona.

Nona o citi bine în gînd pînă la capăt și pe urmă rosti cuvintele cu glas tare : „Magazinului Universal Sturk — Arkoola. Dragă Harold. Fă-i lui George Truslove credit pînă la limita de zece lire. Trimite notele de plată la mine. Trevor Montgomery".

Nona îi aruncă hîrtia lui Freddie, spunînd :

— Nu mă păcălesc ?

Dar n-o păcăleau. Cînd George îi dădu bucățica aceea de hîrtie lui mr. Sturk, în cursul după-amiezii, iar mr. Sturk o citi pînă la capăt, zise :

— Semnătura asta valorează pentru mine bani peșin. Ce poftiți ?

— Servește-le pe femei — spuse George. Eu cu tovarășul meu ne ducem prin oraș.

Și zicînd aceasta, Freddie și cu George plecară, lăsîndu-le pe Martha și pe Nona să-și facă tîrguielile.

Avînd la dispoziție zece lire de cheltuit, zece lire căpătate atît de lesne, Nona era în al șaptelea cer. Faptul de necrezut se realizase, lăsînd-o într-o stare de tulburare de nici nu se mai putea gîndi la vreunul din lucrurile după care îi lăsase gura apă atîta vreme.

Dar Martha știa de ce avea nevoie Nona, chiar dacă nu erau lucrurile pe care aceasta le rîvnea, și se apucă să le comande.

— Mai întîi, avem nevoie de niște veșminte pentru missis — zise Martha.

Atunci mr. Sturk le conduse prin prăvălie și le dădu în grija soției sale.

— Ceva cam în genul celor pe care le cumperi tu, Martha ?

Mrs. Sturk era o femeie înțelegătoare. Știa foarte bine cum trăiau soții Truslove și ce le dădea mîna să-și cumpere. Îi simpatiza și, în felul ei modest, căuta să-i ajute. Scoase din raft o rochie care era în același timp viu colorată, ieftină și portabilă, o rochie care se spăla bine, de părea apoi ca nouă.

Nu era rochia pe care și-ar fi ales-o Nona, totuși ea stătea acolo cu un aer blînd și umil, plin de re-

cunoștință, în timp ce mrs. Sturk și cu Martha se agitau în jurul ei, avînd grijă ca rochia să aibă o măsură potrivită și culoarea să-i stea bine.

— Culoarea nu contează prea mult — spuse Martha.

— O să găsim ceva care s-o facă să arate drăguță. Nu vrei chiar orice culoare, nu-i așa, draga mea ?

Nona zîmbi și clătină din cap. Nu voia nimic din ce purta sau alegea Martha. Doar n-avea de gînd să fie ca Martha, își zise, care nu era nici carne, nici pește. Dacă Freddie avea să înceapă să obțină bani atît de lesne, dacă oamenii aveau să-i trateze ca și cum ar fi albi, atunci avea să se îmbrace ca femeile albe și nu ca Martha, care arăta doar ca o *gin* gătită și împopoțonată pentru o petrecere la Cămin, unde le dichiseau pe toate, pentru ca vizitatorii să-și închipuie că erau tot timpul îmbrăcate așa. Ei bine, se gîndi Nona, ei nici prin cap nu-i trece să fie gătită ca să fie pe placul lor. Cînd o să pună ea mîna pe bilețele din alea cu care poți cumpăra, o să se îmbrace ca și ei. O să aibă toate lucrurile la fel cu ei și n-aveau decît să gîndească ce poftesc.

Mrs Sturk probă altă rochie.

— Asta are fusta mai bogată — zise. O să cadă mai bine.

Voia să se refere la starea Nonei, dar nu-i venea de loc să insiste.

— Asta vine frumos pe tine, Nona — zise Martha. Nu o să ți se vadă așa de mult burta, dacă fusta e bogată.

Nona nu rosti nici un cuvînt. Nu-i păsa dacă o să se vadă sau nu burta ; dimpotrivă, voia să se vadă, ca să știe toți că poartă un copil în pîntece. Se gîndea că situația ei îi face pe ceilalți să se simtă rușinați.

Și avea dreptate. Mrs. Sturk încerca un sentiment de jenă. Situația Nonei era una din împrejurările despre care le vorbise pastorul, cu puțin în urmă.

— Trebuie să-i iau și ceva rufărie — zise Martha. Știi ce fel de lenjerie port eu, mrs. Sturk.

În timp ce mrs. Sturk dădea jos din raft bloomer[1]-i de flanel și maiouri de bumbac și le punea pe tejghea, ca Martha să vină să-și aleagă din ele, îi sunară în urechi cuvintele lui mr. Watkins atît de limpede, de parcă i le-ar fi rostit chiar în clipa aceea.

„...Oamenii aceștia pe care îi condamnăm să trăiască pe Rezervații nu sînt băștinași din triburi — spusese mr. Watkins. Sînt oameni din poporul nostru. Poate să fie colorată pielea lor, dar înfățișarea lor este aidoma înfățișării noastre. Au aceleași năzuințe și dorințe ca oricare dintre noi. Ei cunosc modul nostru de viață, dar noi refuzăm să li-l acordăm..."

— Și o să aibă nevoie și de niște sandale — spuse Martha. Chiar dacă în situația care se află, sărmana făptură n-o să umble prea mult. Cred că poți vedea și dumneata că așteaptă un copil !

— Da, pare că este o adevărată rușine să se întîmple așa ceva.

— Chiar este. Nu știu de ce oare ne mai lasă domnul Isus să avem copii. Dar oamenii pur și simplu nu pot împiedica asemenea lucruri.

Martha parcă nu mai știa cum să se scuze.

„Trebuie să fac ceva", se gîndi mrs. Sturk ; și apoi auzi iarăși glasul răsunător și cumplit de acuzator al lui mr. Watkins.

«... Le spunem „jumătate-sînge", corciți. Într-adevăr, i-am făcut doar pe jumătate oameni. Le arătăm modul nostru de viață, îi ademenim cu el, și pe urmă îi aruncăm pe mormanele de gunoi care sînt Rezervațiile. Cînd putrezesc, cum se întîmplă cu unii, căci o dată cu gunoaiele putrezesc tot ce e pe ele, dăm vina pe ei. Sînt și printre noi unele persoane... (Și atunci ochii săi, pătrunzători dindărătul ochelarilor, se uitaseră la toate femeile, iar doamnei Sturk i se păruse că zăboviseră îndelung asupra ei.)... chiar printre noi se află persoane care se bucură cînd îi

[1] Fuste în formă de pantaloni largi, prinse la glezne, lansate în 1849 de doamna Bloomer din New York. (n.t.)

văd putrezind. Ne închipuim că noi sîntem deștepți. Ne spunem că sîntem îndreptățiți să-i zvîrlim pe mormanele de gunoi, fiindcă niciodată n-ar fi în stare să trăiască la fel ca noi. Nu este adevărat. Dacă li s-ar acorda aceleași posibilități, ar trăi la fel ca noi, căci rîvnesc să trăiască și ei ca noi. Viața noastră este singura viață pe care o cunosc. Vă cer să ajutați pe oricare din oamenii ăștia cu care veniți în contact. Vă cer ca organizația aceasta, din care faceți parte, să activeze pentru drepturile acestor oameni. Trebuie să li se dea drepturile de care vă bucurați voi nu ca o favoare, nu ca un lucru pentru care ici și colo să se roage cîte unul din ei și să-l obțină, ci ca un drept care li se cuvine prin naștere...»

— Mai vrei și altceva, Martha? întrebă mrs. Sturk.

— Nu, mulțumesc. Pentru celelalte lucruri or să trebuie să aștepte pînă cînd mr. Adams o să mai cîștige ceva parale.

— De ce au nevoie?

— A, de o mulțime de lucruri. Trebuie să-și ia paturi și cearșafuri. Ai nevoie de multe ca să trăiești cum se cuvine.

Mrs. Struk nu spuse nimic. Nu putea să facă credit ca oricărui alt client unor oameni care, cînd îi căutai, ba aveau, ba n-aveau de lucru. Dar faptul acesta îi împovăra conștiința. Nu părea de loc drept ca mr. Watkins să se apuce să tulbure astfel sufletele enoriașelor. Cîteva dintre ele fuseseră destul de frămîntate din pricina cuvintelor sale. Mrs. Trew, de pildă, era foarte tulburată. Dar mrs. Montgomery și cu Alice Hugall erau de părere că procedase întocmai cum se cuvenea. Cu toate acestea, ea, personal, nu știa ce-ar putea să facă. Așa că împachetă toate lucrurile cumpărate.

— N-am să le iau cu mine — spuse Martha. George și cu mr. Adams or să se întoarcă. Mr. Adams mai vrea și el cîteva lucruri.

— Foarte bine, Martha. Și mrs. Sturk îi zîmbi Nonei. Sper că ai s-o scoți la capăt cu bine — îi spuse.

— Mulțumesc — zise Nona.

În timp ce Nona și Martha ieșeau din prăvălie, domnul Sturk își ridică ochii spre ele, din paginile ziarului pe care-l citea.

— Bună ziua. Poftiți și luați tot ce vă trebuie cînd o să vie pe lume țîncul.

Soția sa se apropie de el :

— Soții ăștia Adams și cu Truslove par oameni cumsecade, Hal.

Hal se aplecă să citească iarăși ziarul.

— Ea era foarte liniștită — zise mrs. Sturk. Părea că-ți poartă recunoștință pentru orice faci. Dar e suferindă, biata fată. Are să aibă un copil.

— Se prăsesc ca muștele.

Mr. Sturk citea un reportaj interesant despre un cal de curse care fusese drogat. Nu voia să fie sîcîit.

— Mă-ntreb cînd o să aibă copilul ? grăi mrs. Sturk, mai mult pentru dînsa decît pentru soțul ei.

Vedea parcă aievea un copac și pe Nona zăcînd singură-singurică sub el.

Mr. Sturk își înălță privirea spre nevastă-sa și văzu oroarea întipărită pe fața ei.

— Acu' ia spune-mi și mie, ce rost are să te frămînți și să-ți bați capul pentru dînșii ? Copiii sînt ai lor, dar lor nici prin cap nu le trece să se gîndească la ei. Îi aduc pe lume la fel de ușor ca iepuroaicele.

— Nu vorbi așa, Hal. Este și ea o femeie ca și mine, și mie nu mi-a venit de loc ușor cînd am avut cei doi copii ai noștri.

— Ei și, ce poți face tu ? Vrei să-și nască copilul la spital ? E treaba guvernului să aibă grijă de ei, nu a noastră.

Se cufundă iarăși în lectura ziarului.

Mrs. Sturk se depărtă, deschise o ușă și intră în casă. Puse ceainicul pe sobă, să-și fiarbă apă pentru

o ceaşcă cu ceai. Dar în timp ce pregătea gustarea, se gîndea la Nona şi la pruncul care urma să se nască în curînd — poate că sub un copac. De ce oare n-ar putea fata aceea să-şi nască copilul la spital? se întreba. Ideea se închega în mintea ei. Avea să vorbească cu Rachel Montgomery, Rachel se putea ocupa de asemenea lucruri...

Şi, odată stabilit acest plan în mintea ei, mrs. Sturk se duse la telefon.

După ce ieşiră din Magazinul Universal Sturk, George şi cu Freddie hoinăriră agale pe strada mare din Arkoola. Strada era pustie, orăşelul se odihnea după iureşul din „ziua de tren".

George arăta spre marginea orăşelului şi spre peisajul cîmpenesc din împrejurimi. Se opri şi indică ceva dincolo de şine.

— Mogîldeaţa aia cocoşată este Wilga — zise George. Pe acolo sînt bucăţi de pămînt bun. Se întinde hăt, pînă la munţii Wongan.

Pe o distanţă mare se zărea numai cîmpie netedă, ţarine sfarogite, cu arşiţa aburind deasupra lor, încît întregul ţinut părea acoperit de o pînză de apă, în depărtare. Şi acolo unde apăreau petice de mărăciniş virgin, salcîmii australieni cu trunchiuri netede, care-şi înălţau frunzele ca nişte umbrele, păreau făpturi nebuloase, arătări plutind într-o negură albăstrie care nu stătea nici o clipă locului. Îndărătul copacilor, pămîntul se vălurea, înălţîndu-se şi coborînd ca oceanul în zare.

— Martha şi cu mine făceam adesea drumul ăla — rosti George. Eram tovarăş cu un anume Arty Moon, un corcit. Avea o întreprindere de tuns cu două pavilioane şi eram în combinaţie cu el; făceam oile frumoase.

— Din treaba asta îţi ies bani buni, nu-i aşa?

— Treburile mergeau strună, prietene. Din asta mi-am scos eu banii pentru camion, dar pe urmă afacerea s-a dat peste cap.

— Ce s-a-ntîmplat? întrebă Freddie, în timp ce mergeau.

— Mai e nevoie să întrebi, prietene ? Doar îi cunoşti şi tu, nu ? Nu noi am lăsat să se ducă de rîpă afacerea. Ei ne-au alungat.

Freddie nu rosti nici un cuvînt. Se gîndea la modul cum unii oameni îi hăituiau pe alţii, fără nici un alt motiv decît acela că se temeau de dînşii, deşi nu-şi trădau teama.

— Asta-ţi arată la ce trebuie să te aştepţi — urmă George. Ştii şi tu, prietene, că ei nu ne socotesc oameni. Sîntem ori gunoi, ori martiri... Pe atunci aveam tabăra pe Rezervaţia de la Two Springs. Dar eu şi cu Arty eram plecaţi, tunzînd pentru un cetăţean pe nume Gepp. De treabă băiat, ne trata ca şi cum am fi fost albi. Haleală bună, şi stăteam la masă cu cucoana lui, în casă, îţi dai tu seama. Se purta cu Arty şi cu mine de parcă am fi făcut parte din familie. Nici nu mi-aş putea dori să tund oi pentru un cetăţean mai cumsecade. Dar într-o bună zi, Arty primeşte o telegramă de la nevasta lui, în care-i spune că unul din copiii lor s-a dus prin mărăciniş şi s-a pierdut. Ei, ce să vezi, Isuse ! Arty şi-a pus la inimă întîmplarea asta şi îi spune cetăţeanului ăsta, Gepp, că o să lase tunsul pentru o zi sau două, ca să-şi caute copilul. Aşa că, pe-aci ţi-e drumul ! Am plecat amîndoi. Cînd ajungem la Two Springs, toţi se apucaseră să-l caute pe copilul lui Arty. Ai fi crezut că umblă după rege, nu după un pui de corcit. Erau sute de inşi care căutau, scotocind mărăcinişul în toate direcţiile, şi nevestele lor veniseră şi ele să le gătească de mîncare şi să facă ceai pentru noi. Ce-i al lor e-al lor, nici nu se uitau la amănuntul că era vorba de un copil de negru. Căutau fetiţa de parcă ar fi fost chiar a lor. Ei, le-au trebuit două zile ca s-o găsească, şi sărmana copilă se pierduse de tot cu firea. Se cam scrîntise la cap de spaimă. Cum îl vede pe Arty, se agaţă de el şi nu-i mai dă drumul. Îşi închipuia că are să se piardă iarăşi, pricepi. Aşa că a trecut o săptămînă pînă ce Arty şi cu mine ne-am întors la tunsoare. Şi Gepp de colo zice : „Unde aţi

fost amîndoi ?“ Așa că noi îi spunem cum au mers lucrurile. Și știi ce i-a trecut prin cap nemernicului ? A socotit că întinsesem un chef strașnic, că ne ținusem de băutură. Și zice : „Poliția ți-ar fi găsit copila, Arty. Nu era nevoie să te duci să faci pe hăitașul prin hățișuri după ea, iar eu să rămîn agățat aici cu oile netunse și nevasta cu o grămadă de turte coapte, pe care a trebuit să le azvîrle toate la gunoi“. I-am spus lui Arty : „Ține-ți firea, prietene“. Dar Arty n-a fost în stare să se stăpînească. L-a pocnit pe Gepp ăsta drept peste bot. S-a dat peste cap totul. S-a zis cu Arty, s-a zis cu mine. A trebuit s-o întindem. N-am mai putut să punem mîna pe un sfanț.

Se plimbară mai departe în tăcere, pînă cînd ajunseră în apropierea hotelului.

— Ce-ai zice să bem ceva, prietene ? întrebă George, cu tonul cuiva care simte o poftă grozavă să bea ceva.

Freddie îl privi înmărmurit.

— Lasă-te păgubaș, George. Cum o să căpătăm de băut ?

— Las' pe mine. Cînd nu-i nimeni primprejur, îți strecoară ei pe sub tejghea cîte-o sticlă. Sergentul Hannaford închide ochii. Dar n-am îndrăznit să m-arăt pe aici în „ziua de tren“, că atunci ar fi ieșit tămbălău mare. Mă furișez prin spatele hotelului.

Peste cîteva minute, George se întoarse cu cîte o sticlă în fiecare buzunar al pantalonilor.

— O să trecem dincolo de linia ferată, în mărăciniș — zise. Nu vreau să mă bag singur în belea.

Stăteau acolo fumînd și bînd liniștiți, ca doi tovarăși cînd se zbat să rezolve o problemă comună la care nici unul din ei nu găsește un răspuns, cînd deodată Freddie spuse :

— Ce tot voia Montgomery ăsta cînd a început să vorbească despre cetățenie, știi ?

George îi trecu sticla.

— Las-o încurcată, frate. Totdeauna se ține de mine pentru chestia asta.

— Dar eu nu pricep. Cum mai vine și istoria asta cu drepturile de cetățenie ? Parcă despre asta vorbea, nu ?

— Da, frate. Dar, din partea mea, pot să-și păstreze drepturile lor cît poftesc. Uite, ia-mă pe mine, de pildă. Am camionul meu. Închei contracte și-mi merge bine. Eu și cu Martha trăim omenește, ne vedem de treburile noastre. Foarte bine. Acu' Montgomery vrea să căpătăm nenorocitul ăla de permis — asta-i hîrtia pe care ți-o dau. Pare totul în perfectă regulă, prietene. Dacă am avea hîrtia la mînă, tu și cu mine am fi putut intra în cîrciuma aia, să stăm la bar toată ziulica și nici unul dintre ei nu ar fi putut să zică nici pîs. Am fi putut să ne ducem și la Perth, în oricare oraș din Australia. Am fi la fel de grozavi ca oricare altul din cetățenii ăștia, cîtă vreme le putem da pe la nas cu permisul lor prăpădit.

— Atunci ce ne împiedică să-l obținem, George ? De ce nu ne luăm și noi așa ceva ?

— Stai ușor, prietene. Iată, la Arkoola am luat și eu un permis dintr-astea. Nimeni nu mă hărțuiește, nimeni nu-mi strigă „negru nemernic". Toți sînt foarte drăguți cu mine și cu Martha. Dar ce s-a întîmplat aseară între noi ?

Freddie zîmbi.

— Voiați să ne luăm tălpășița.

— Te-am hăituit ca un lup în codru, prietene. Știi de ce ? Fiindcă nu puteam face altfel. Dacă eu și cu Martha am fi nevoiți să ne amestecăm cu gloata celor din cocioabe, ne-ar alunga și pe noi. Și încă repede. N-aș mai căpăta nimic de lucru și atunci n-aș mai avea ce mînca. Pentru albi n-aș mai fi decît un negru nemernic. Așa însă sînt un dingo. Și dacă ai căpăta și tu aceste drepturi de cetățenie, ai ajunge și tu un dingo. Și încă unul mai rău decît mine.

— Nu pricep. Nu vreau să trăiesc lîngă ceilalți, în cocioabe.

— Nici eu, prietene. Dar uite ce e. Nu-i om care să poată trăi singur-singurel tot timpul. Iar albii crezi că au să te îngăduie în preajma lor, chiar dacă ai căpăta zece permise din alea ? Nici dacă faci pe dracu-n patru. Cînd iei un permis de-ăsta de cîine, îți legi o zgardă de gît ! Te-au legat ca pe un cîine de un gard, și omul alb este de-o parte, iar cei de neamul tău de cealaltă, și nu mai poți decît să latri la ei. La asta m-am coborît și eu, prietene, pînă ce ai răsărit tu.

— Dar îți merge strună totul — spuse Freddie. Îți cumperi lucruri și ai mereu burta plină.

George îl privi îndelung.

— Frățioare, cînd te-ai uitat la mine aseară și m-ai întrebat de ce mă apuc să hăituiesc un om, parcă mi-ai răscolit o rană. Sigur, mi-am umplut bine burta. Dar cu ce preț ? Locuiesc împreună cu Martha într-un cort — sîntem tipi făloși ; ne-au poreclit turnători, și adevăru-i că nici nu sîntem altceva.

— Haide, haide, George ! Nona ți-a strigat că ești turnător, dar ea nu înțelege cum merg lucrurile !

— Prietene, tu nu înțelegi. Nevastă-ta înțelege. Ea știe bine că trebuie să fii ori carne, ori pește. Nu poți fi cîte-o bucățică din amîndouă. Știu și eu. Am trăit în felul ăsta, ba încă m-am înșelat singur, prefăcîndu-mă că îmi place.

— Ei bine, eu aș putea trăi de capul meu — zise Freddie cu îndărătnicie. Pun prinsoare că eu, Nona și cu pruncul n-am avea nevoie de nimeni dacă aș putea să păstrez o slujbă. Ce rost are să rămîi pe o Rezervație, dacă poți pleca de acolo ? Eu, unul, n-aș rămîne. O droaie de oameni care locuiesc în cocioabe se împacă cu traiul ăsta. Nu încearcă să iasă de acolo, după cîte am putut să-mi dau eu seama.

— Știu. O mulțime au abandonat partida. Nu le-o iau în nume de rău. Între noi fie vorba, prietene, și eu cîteodată aproape că m-am dat bătut. Vine o

vreme cînd socot că e cu mult mai bine să ai parte de raţii şi o cocioabă, dar să trăieşti alături de altcineva, decît să locuieşti într-un păcătos de coteţ de cîine, fără să ai pe nimeni care să-ţi dea bună ziua. Albii n-o să-ţi dea bună ziua. Stau şi sporovăiesc cu tine, cîtă vreme faci vreo treabă pentru ei, dar cînd te întîlnesc pe stradă — jumătate dintre ei se uită în altă parte, ca să nu te vadă.

— Dar ce importanţă are, cîtă vreme nu mănînci raţii ?

— Uite ce e, Freddie. Tu nu eşti un dingo. Dacă ai fi aşa ceva, n-ai fi bătut laba cu mine. Dacă am avea toţi drepturile alea de cetăţeni, atunci treaba ar fi okay. Cei care nu-şi doresc nimic, nu au nevoie de ele. Se găsesc o grămadă de inşi, printre albi, care nu au chef să muncească. Ia să fie şi cu noi la fel. Dă-le la toţi permise din ziua în care s-au născut, desfiinţează împărăţia asta a raţiilor şi spune-le : „Uite o slujbă, te apuci de muncă, sau, dacă nu, flămînzeşti". Dar cînd colo, ei ne dau de lucru mie şi ţie fiindcă ne purtăm de parcă am fi Isus. În schimb, lasă pe alt ins sărman afară, în frig. Iar noi nici nu îndrăznim să ne uităm la el, de teamă să nu ni se ia permisul. Aşa ceva nu pot înghiţi, prietene. De-ndată ce un negru capătă permisul ăla, nu mai are decît o singură cale de urmat. Nu poate urca ! Nu te amăgi singur cu gîndul că ar putea ! Ţi-o spun eu că nu poate ; nu-l înghit albii. Aşa că, în clipa cînd îi dau cu piciorul, se duce jos de-a berbeleacul. Drept în noroi, şi nu mai poate niciodată să scoată capul de acolo — nu-l mai lasă ei. Ai o singură şansă în viaţă.

— Ai cunoscut pînă acum pe cineva care să aibă aceste drepturi de cetăţenie ?

— Da. Mai este o pereche chiar pe Rezervaţia din Arkoola. Bull şi cu Trissy Cooper. Aveau amîndoi hîrtia şi locuiau într-o casă din oraşul ăsta — colo sus, pe colină, lîngă pîrîu.

— Şi ce s-a-ntîmplat cu ei ?

— Un ticălos a băgat-o în belea pe Trissy. I-a trîntit un copil. Şi albii au socotit-o o tîrfă, aşa că l-au izgonit pe Bull. Animalul o tîrîse pe malul pîrîului şi o siluise acolo. Dar avea pile — a şters-o liniştit ; Bull se îndeletnicea cu ceea ce facem şi noi pentru o coajă de pîine. Avea şi el un camion. Dar toată afacerea s-a dus de rîpă. Frăţioare, în ziua în care or să-l facă iarăşi cetăţean pe Bull, în ziua aia am să fiu şi eu cetăţean. Şi n-are nici un firicel de şansă în chestia asta.

— Aveau şi vreun copil ?

— Da. S-a născut pe Rezervaţie şi a murit acolo. Uită de povestea asta cu permisul, frate. Omul este şi dingo, dar măcar nu poartă număr de ordine la zgardă. Noi doi o să ne descurcăm foarte bine. Sîntem tovarăşi. O să avem de mîncare şi n-o să vedem, nici n-o să auzim nimic. Dă o duşcă pe gît, pînă la fund. Mai bine să ne înapoiem în oraş şi să ne luăm nevestele.

Freddie goli sticla şi o aruncă în bălării. George îi deschisese ochii asupra unei sumedenii de lucruri de care n-avusese habar. Dar nu putea să creadă că treburile mergeau aşa tot timpul. Dacă aşa stăteau lucrurile, se gîndi că ar fi fost mai bine ca taică-său să-l fi lăsat lîngă rîu. Dar nu era, nu putea să fie aşa. Dacă nu putea spera mai mult decît să fie legat de un gard, cu albii de o parte şi oamenii de culoare de cealaltă, atunci situaţia lui se prefăcea într-o batjocură a tot ce fusese învăţat. Prefăcea într-o batjocură pînă şi Dumnezeul în care albii pretindeau că cred.

Nu ! El n-avea să îndure aşa ceva ! S-ar fi putut ca el, personal, să nu ajungă la altă situaţie, dar pruncul pe care-l purta în pîntece Nona avea să ajungă.

CAPITOLUL XX

În dimineața următoare, în timp ce Martha spăla farfuriile după gustarea de dimineață, afară din cort, se nimeri să-și înalțe privirea și să vadă mașina lui Montgomery coborînd în josul ogorului cu mrs. Montgomery la volan. O clipă, Martha se simți ca o femeie surprinsă fără rochie pe ea de o persoană însemnată ; se fîstîci, neștiind încotro s-o ia. Pe urmă fugi în cort.

Nona ședea la masă pe o ladă, fără să facă nimic. Purta o rochie nouă și era coafată, așa că Martha știa că avea o înfățișare plăcută. Dar faptul că nu avea nici o treabă o tulbura pe Martha.

— Vine missis ! strigă, repezindu-se în cort.

— Și pentru ce vine ?

— Îmi închipui că vrea să te vadă pe tine ! Uite ! Ia-i și curăță-i ! Martha apucă în grabă niște cartofi și o oală. Să nu cumva să te vadă că stai cu mîinile-n sîn. Luă apa, o turnă în oală și-i dădu Nonei un cuțit. Curăță-i de coajă ! îi șopti. Missis e aici !

— Pot să intru, Martha ?

Martha se repezi la perdeaua cortului și o trase la o parte.

— Poftiți înăuntru, missis. Nu ne gîndeam că o să veniți, așa că ne iertați de deranj, nu-i așa ?

— Nu face nimic, Martha — spuse mrs. Montgomery, intrînd în cort. Se uită la Nona, care acum curăța cartofi cu un zel de parcă își pusese toată inima în treaba aceea. Știa cît de important era să trebăluiești la ceva cînd veneau să te vadă doamnele albe. Bună dimineața, mrs. Adams — rosti vizitatoarea cu însuflețire.

Era o femeiuşcă vioaie, firavă şi searbădă, dar pe faţa ei puteai citi curajul şi în ochi umorul.

— 'mneaţa, madam — răspunse sfioasă Nona.

— Acu' tocmai curăţă cartofi — spuse Martha. Nu vreţi să staţi jos, missis ?

Mrs. Montgomery se aşeză la masă lîngă Nona.

— Dă-mi şi mie un cuţit, Martha. Pot să vă ajut la curăţatul cartofilor.

— Vai, missis ! Nu se cade să faceţi aşa ceva !

— Dă-mi un cuţit, Martha. Vreau să stau de vorbă cu mrs. Adams — şi îi zîmbi Nonei. Putem sta de vorbă mai bine dacă facem treabă împreună, nu-i aşa ?

Nona nu răspunse. De cîte ori vreo femeie albă voise să stea de vorbă cu ea, niciodată această intenţie nu-i prevestise ceva bun.

Martha îi întinse doamnei Montgomery un cuţit, şi aceasta luă un cartof şi se apucă să-l cureţe.

— Mi s-a spus că o să ai un copil — zise mrs. Montgomery.

— Da, missis.

— Ştii cînd ai să-l naşti ?

Nona clătină din cap în semn că nu ştie.

— La noi, treburile astea nu sînt chibzuite ca la dumneavoastră — spuse Martha. Copiii noştri vin pe lume cînd li se abate.

— Da. Doamnei Montgomery îi păru rău că pusese asemenea întrebare. Îi părea într-adevăr neroadă, cînd te gîndeşti la viaţa pe care erau nevoite s-o ducă femeile acelea. Se uită iarăşi la Nona. Cum te simţi, mrs. Adams ? Ţi-a fost rău ?

— Sînt grozav de ostenită.

— Nu i-a fost rău. Dar e grozav de obosită. O apasă rău de tot înăuntru — interveni Martha.

— Da. Ai mai avut vreun copil pînă acum ?

— Nu, ma'am. Freddie mi l-a dat pe ăsta. Vrea să trăim cum se cuvine.

— Vrea ca pruncul să fie aşa cum trebuie — grăi Martha. El are simţăminte.

— Soțul meu mi-a vorbit despre asta. N-ai vrea să ne îngădui să-ți ajutăm, mrs. Adams ? Să ajutăm copilul ?

Nona lăsă ochii în jos, fără să răspundă. Acum era posacă și neliniștită.

— Nu știe la ce vă gîndiți — zise Martha.

— N-ai vrea să te examineze doctorul, mrs. Adams ? Atunci o să putem ști cam pe cînd aștepți copilul.

— A, nu, missis ! strigă Martha. Nu vrem nimic de soiul ăsta. Așa ceva nu-i pentru noi.

— Ba este și pentru voi, Martha ! rosti cu fermitate mrs. Montgomery. Sînt printre noi cîteva care vor s-o ajute pe fata asta. Se întoarse iarăși spre Nona. Vrei, draga mea ? Vrei să mă lași să te duc la consultație ? Doctorul poate să te ajute în multe privințe.

Nona fusese gata să spună nu. Pînă în clipa cînd vorbise Martha se gîndise că nimeni și nimic nu avea să o tîrască la dóctor. Dar acum vedea că Martha nu voia ca ea să se ducă la doctor, fiindcă își închipuia că așa ceva nu era de nasul ei, întocmai ca și cu rochiile femeilor albe. Dar mrs. Montgomery o socotea destul de bună pentru asta, așa că avea să-i arate ea Marthei.

— Aș face orice, missis — zise Nona.

— Sînt bucuroasă că spui asta. Noi vrem doar să te ajutăm. Ai putea să mergi azi după-masă cu mine cu mașina, bineînțeles.

— Cred că da, missis.

— Dar, vai, missis ! protestă Martha.

— Atunci am să vin să te iau pe la orele patru — zise mrs. Montgomery, neținînd seama de exclamația Marthei. Am și vorbit cu doctorul Gresham. Are să-ți fie simpatic. E foarte drăguț.

— N-are să-mi facă nimic, nu-i așa ?

— Nimic altceva decît să te examineze, ca să vadă cum se dezvoltă copilul. O să fie alături de tine și o infirmieră drăguță. Cred că nu te-ai gîndit unde ai să nești copilul, nu ?

Nona dădu din umeri.

— Oriunde. Martha zice că s-ar putea să nu vreţi să-l am aici.

— Nu, nu vreau. Vreau să-l naşti la spital...

— Nu, missis ! Nu poate naşte la spital ! Aşa ceva nu se cuvine !

— Are să fie aranjat totul, Martha. Dacă mrs. Adams vrea să nască copilul la spital, atunci ne vom strădui din toate puterile ca să-i înlesnim să-l nască acolo.

— Dar, missis ! Ce-or să spună toţi ? Noi trebuie să mîncăm o pîine, missis ! Pe Martha o treceau năduşelile de nelinişte. Se duse la Nona şi-şi trecu braţele după mijlocul ei. Nu fă asta, Nona. Nu-i lăsa să te ducă acolo.

— Spuneai că e drăguţ. Spuneai că aşternuturile sînt atît de albe, încît par răcoroase.

— Aşa i-am spus, missis — îi mărturisi Martha doamnei Montgomery, ca şi cum s-ar fi rugat s-o ierte. Dar nici o clipă nu m-am gîndit ca Nona să se ducă acolo. Îi povesteam doar cum îşi nasc copiii doamnele albe.

— Nu te pierde cu firea, Martha. Ştim că în trecut asemenea lucruri nu s-au făcut, dar ăsta nu-i un motiv ca să nu fie făcute pe viitor. Trebuie să ne ajuţi — nu protestînd că nu se cuvine ca voi să căpătaţi astfel de lucruri, ci acceptîndu-le ca şi cum ar fi dreptul vostru. Se uită iarăşi la Nona. Vrei să vii cu mine, nu-i aşa, mrs. Adams ?

— Am să fiu aşezată într-un pat, cum spune Martha ?

— Fireşte. Ai să fii bine îngrijită. Sora Payne are să aibă grijă de asta.

— Au să se foiască în jurul meu, missis ?

Mrs. Montgomery îşi stăpîni un zîmbet.

— O să ne agităm toate în jurul tău, draga mea.

— Dar trebuie să ne gîndim la o groază de lucruri — spuse Martha. Nu-i vorba numai de Nona. Ce-are să spună lumea ? Ce-are să creadă copilaşul ăsta,

cînd are să se trezească într-un asemenea loc, cu niște infirmiere care se foiesc în jurul lui ?

— El n-are să știe — zise Nona.

— Bineînțeles că n-are să știe, multă vreme.

— Dar pînă la urmă o să se descopere — stărui Martha. Și ce-are să spună George ! Și...

— Martha !

— Foarte bine, missis. N-am să mai spun nimic. Dar mie nu-mi pare lucru curat. V-o spun de la obraz, pe mine treaba asta mă sperie. Ieși din cort scăldată în lacrimi.

Mrs. Montgomery îi zîmbi Nonei ca s-o liniștească.

— Nu-i lăsa să te-nspăimînte, draga mea. O să te îngrijească bine.

— Ea crede că noi nu sîntem destul de bune pentru așa ceva — spuse Nona, pufnind la adresa celei plecate. Dar Freddie socoate că sîntem. El zice că copilul are să fie alb și așa cum se cuvine.

— Sperăm cu toții că va fi așa. Dar trebuie să ai încredere în noi, mrs. Adams. Nu am făcut tot ce am fi putut face pentru dumneata. Dar cel puțin cîteva persoane din Arkoola doresc să facă un început. Sper că mr. Adams nu va fi împotriva internării dumitale la spital ?

— Nu cred, missis. El e plin de simțăminte.

— Mr. Montgomery discută cu el despre chestiunea asta. S-au dus împreună după lemnărie.

Și colo, în peticul de pădure unde George și cu Freddie se apucaseră să taie bîrnele de jam cu care urmau să căptușească puțul, Montgomery spunea în clipa aceea :

— Toată povestea a început în momentul cînd mrs. Sturk a chemat-o pe soția mea. Au stat de vorbă despre problema asta și pe urmă nevastă-mea a discutat-o cu mine, iar aseară ne-am dus să-l vedem pe doctorul Gresham. Este alături de noi și sora Payne, care e angajată la acel spital...

Freddie își ștergea într-una de pantaloni mîinile nădușite. De vreo cinci minute voise să vorbească,

dar de cîte ori Montgomery făcea o pauză, nu era în stare să spună nimic. Acum se strădui să-și scoată cuvintele cu greu.

— Eu, eu, ei bine, voiam ca lucrurile să se întîmple așa, dar nu am crezut că există vreo speranță să se înfăptuiască în viața asta. Dar o să se ducă, boss, Nona o să se ducă. O s-o facă pentru copil. Vrem ca el să aibă o șansă în viață.

George stătea pe pămînt, scobind găuri cu un băț, și nu spunea nimic.

Montgomery dădu din cap. Pe urmă vorbi, dus pe gînduri.

— Oamenii cumsecade sînt de partea noastră, Freddie. Dar, cu toate acestea, n-are să fie ușor. Să nu privești lucrul ăsta ca și cum ar fi gata făcut. Am spus doar că o să încercăm. Se găsesc o grămadă de oameni care o să se zbată tot atît de tare ca s-o împiedice să pătrundă în spital — știi asta.

— Aș putea să jur că o vor face — grăi George, vorbind pentru prima dată.

— Este Tom Trew — zise Montgomery. Trew are un cuvînt greu de spus în Arkoola și de-ndată ce vestea asta o să ajungă pînă la urechea lui, are să-și spună cuvîntul și o să se găsească oameni cu duiumul să-l sprijine. La drept vorbind, Arkoola o să fie cam pe punctul de a sări în aer. O să fie dezbinată și împărțită în două, cum n-a mai fost niciodată.

— O să sară în aer și o să plesnească, boss. Și sfărîmăturile ei nenorocite o să se împrăștie prin tot ținutul.

— Depind multe de Freddie și nevastă-sa — spuse Montgomery.

— Noi nu facem nimic, boss. Noi stăm liniștiți.

— Așa să și faci. Să nu spui nimic, să ocolești orașul. Fiindcă Tom Trew o să-și stîrnească toți dulăii și, odată iscat tărăboiul, adio și n-am cuvinte. Toată treaba asta ar putea să se ducă de rîpă.

Dar, oricît ar părea de ciudat, Arkoola nu sări în aer. N-a fost nevoie decît de-o zi, două ca să ajungă

la urechile tuturora vestea că unii cetățenii din oraș voiau ca o femeie corcită să-și nască copilul la spital.

În după-amiaza aceea, mrs. Montgomery o luă pe Nona cu ea, ca să fie văzută de doctorul Gresham. După ce o examină, constată că era sănătoasă și că nu aveau de ce să fie îngrijorați, pînă cînd nu vor începe durerile. Atunci mrs. Montgomery urma s-o ducă la spital. Doctorul Gresham spunea că pînă la naștere mai erau o săptămînă sau două.

Înainte ca știrile să înceapă cu adevărat să circule, a fost „zi de tren", și atunci singura dovadă că planul era cunoscut a fost interesul arătat lui Freddie și Nonei. Oamenii doreau să știe cine erau, de unde veniseră și ce făceau acum. Iar răspunsurile căpătate îi îndemnară pe oameni să ezite a-și forma o părere. Spuneau că Montgomery nu lua la lucru pe oricine pe proprietatea lui. Și nu s-ar fi vîrît în treaba aceea, dacă femeia n-ar fi fost cumsecade. Iar celor care o întrebau pe mrs. Sturk li se spunea că Nona era o fată foarte drăguță, curată și liniștită. Nici măcar mr. Sturk nu putea spune nimic împotriva Nonei sau a lui Freddie, afară de faptul că erau corciți și că se ciorovăise cu nevastă-sa pe tema lor și că nu mai voia să sufle o vorbă în problema aceea. Iar bărbații care îl întrebau pe Montgomery ce părere are aflau că, pe cîte știa el pînă acum, erau oameni cumsecade, fiindcă altminteri nu ar fi fost de partea lor.

În „ziua de tren", Freddie și cu Nona și George și Martha nici nu puseră piciorul în oraș, așa că lumea nu putu să se hotărască în vreun fel — toată lumea, afară de mr. Trew.

Tom Trew era cel mai mare fermier din Arkoola. Era un om important din toate punctele de vedere, masiv și arțăgos, sigur că are dreptate în toate privințele, după cum dovedea poziția lui. Era membru în Comisia Drumurilor, viitor membru al Parlamentului, susținut încă de pe acum de partidul său.

Era preşedintele Comitetului municipal şi al Societăţii agricole. Făcea parte din comitetul spitalului şi din toate celelalte comitete existente în Arkoola, inclusiv din cele ale cluburilor de tenis şi fotbal. Avea participaţii la hotel şi la cîteva din magazinele oraşului. Şi totuşi, în ciuda influenţei sale, nu putu stîrni mare entuziasm în favoarea campaniei lui menită să excludă femeia corcită din spital.

— Nu înţeleg — îi spuse fermierul soţiei sale, în seara aceea, după ce căutase să obţină aprobarea populaţiei oraşului pentru proiectul de a ţine un miting de protest care să-l împiedice pe doctor să o primească pe Nona la spital. Pur şi simplu nu vor să se prindă în horă. Nu spun un cuvînt, nici pentru, nici contra.

— Dar cîţiva erau alături de tine, Tom. Herby era.

— Herby ! Ia-l pe Herby de partea ta şi ai pierdut înainte de a porni bătălia. Cei care erau cu mine nu fac nici doi bani duzina şi ăsta-i adevărul. Nu pricep. Credeam că oraşul are să se ridice în picioare, să ia armele.

— De vină e mr. Watkins ăla. Atunci cînd Rachel Montgomery l-a invitat la asociaţie, ca să ne vorbească, le-am spus eu că nu era potrivit. Ne-a vorbit de parcă băştinaşii ar fi de-o seamă cu noi.

— Ar trebui să-i pună pe toţi pastorii de soiul ăsta laolaltă cu ei. Şi pe doctorul ăla, Gresham. Dar încă n-am isprăvit cu el. Am şi eu un cuvînt de spus cu privire la felul cum este condus spitalul ăsta, şi am să mi-l spun.

— Dar n-are rost să-l spui doar în numele tău, Tom. Nu poţi să ţii un miting ?

— Nu s-ar îndesa oamenii. Dar au să vadă ei. Pînă acuma nu am cunoscut nici un negru care să poată duce felul nostru de viaţă.

— Asta le-am zis şi eu după şedinţa noastră. I-am spus atunci lui Rachel Montgomery că dacă aveau de gînd să fie albi, ar fi fost de pe acum. Au avut destulă vreme ca să vadă cum trăim.

— Și știu ce ți-a spus ea. Că niciodată nu le-am creat și lor posibilități. E ca și Trevor. Mai degrabă ar ajuta pe un negru decît pe unul din neamul lui. Cred că acum am să mă duc să-l văd pe doctorul Gresham.

Mrs. Trew se uită la ceasul de pe placa șemineului.

— Acum tocmai bine ai să-l prinzi. O să mai fie la cabinet.

Sora Payne era cu Boyd Gresham, cînd mr. Trew sună la ușa cabinetului. Voiau să facă o plimbare în mașina doctorului și așteptau să bată ceasul de închidere.

— La naiba — exclamă sora Payne, auzind clopoțelul. De ce nu putea să vină mai devreme ?

Doctorul Gresham zîmbi.

— Ai să ai o mulțime de necazuri din astea cînd vei fi nevastă de doctor, Bess.

— Dar așa cum merg lucrurile, n-am să fiu niciodată nevastă de doctor. N-ai să ai niciodată timp să-mi ceri mîna !

— Consideră propunerea ca și făcută — spuse zîmbind Gresham. Ia vezi cine este, Bess.

Sora Payne ieși din încăpere și Boyd Gresham își puse pipa deoparte. Era un bărbat de vreo treizeci de ani, blond, dar care chelea văzînd cu ochii. Ochii săi aveau un aer obosit, ca și fața lui slabă. Avea o clientelă răspîndită, care îl obliga să umble cu mașina multe mile pe zi, afară de munca sa de la spital și de la cabinetul din oraș.

Sora Payne se întoarse și închise încet ușa îndărătul ei.

— Vreun pacient, Bess ?

Sora Payne își încreți buzele în chip de surîs.

— Încă nu a bătut ceasul pentru așa ceva — zise.

— Nu cumva e Trew ?

Doctorul Gresham ghicise numaidecît, pentru că mr. Trew era adesea pomenit cu fraza aceea : „Încă nu a bătut ceasul pentru așa ceva“, de cînd o folosise la o ședință a Comisiei Drumurilor, în cursul căreia

se opusese construirii unor mici edificii de utilitate publică în oraş.

— Acum o să se descarce bateria cea mai puternică — spuse sora Payne.

— Crezi că a venit în problema lui mrs. Adams ?

— Sînt sigură. Are o înfăţişare foarte băţoasă şi şi-a pus guler tare.

— Ar fi trebuit să fii doctoriţă, Bess. Poftește-l înăuntru.

— Oferă-i o doză din înţelepciunea ta subtilă, Boyd. N-are să te înţeleagă. Am să te aştept în maşină. Se duse şi deschise uşa. Vreţi să intraţi, mr. Trew ? Doctorul are să vă vadă imediat.

Cînd Trew intră, ea se strecură afară şi închise uşa în spatele căreia rămăseseră cei doi bărbaţi.

— Ei bine, mr. Trew — grăi doctorul Gresham, ridicîndu-se în picioare. Trase un scaun lîngă masă. Luaţi loc. Vă supără iarăşi vechea dumneavoastră tensiune arterială ?

În timp ce se întorcea la scaunul său, îşi ascunse un zîmbet. Nu avea de loc intenţia de a polemiza cu Trew cu privire la doamna Adams ; ar fi fost o idee nefericită, fiindcă Trew nu renunţa niciodată la o polemică.

— Mă simt foarte bine, doctore — zise Trew. Voiam doar să schimb două vorbe cu dumneata. Doctorul Gresham aşteptă şi Trew urmă : Este vorba de corcita aia pe care am auzit că ai s-o internezi în spital. Acum, uite cum stă chestiunea, doctore — şi Trew se aplecă deasupra mesei, vorbind confidenţial, ca de la om la om : Eu n-am nimic împotriva ei, nici n-o cunosc. N-am nimic împotriva faptului că este o indigenă, nu stă în puterea ei să fie altceva. Dar mă frămîntă gîndul la acţiunea pe care o pornim acum. Ei nu sînt ca noi. Nu pot fi. Sînt murdari !

— O să fie îmbăiată înainte de a fi pusă în pat, mr. Trew. Toţi pacienţii spitalului sînt îmbăiaţi.

— Ştiu asta, doctore. Dar indigenii sînt murdari pe dinăuntru. Murdăria asta n-o mai poţi spăla de pe ei, ştii bine.

— Nu, nu putem spăla omul pe dinăuntru. Dar, ca tuturor celorlalți, îi vom da un purgativ. Cred că nu trebuie să te frămînți din pricina acestui aspect al chestiunii, mr. Trew.

Mr. Trew se perpeli pe scaun, stingherit. Nu știa dacă doctorul era un nerod sau un tont sadea. Poate că era tont, ca mulți alți oameni.

— Acu', iată ce-i, doc [1] — spuse Trew, pregătit să revină asupra unor chestiuni elementare. Știu că, în calitate de doctor, ești gata să faci orice ca să te ocupi de spitalul ăsta. Și știu că și sora Payne ar face același lucru — adăugă vizitatorul, cu un zîmbet menit să arate că era la curent cu relațiile dintre doctor și soră. Dar eu sînt om de afaceri, doc. Eu mă învîrt prin lume și văd tot felul de lucruri. Văd cum trăiesc indigenii ăștia și îi cunosc. Se mai întîmplă să știu ce gîndesc oamenii despre ei. Acu', să-ți spun limpede și dumitale. Cum îți închipui că au să se simtă celelalte femei ? N-o să admită să-și nască copiii în același loc în care va naște o indigenă. Și, pe lîngă asta, nu crezi că asemenea exemplu are să le vîre cine știe ce gărgăuni în capul indigenilor ?

— Mă gîndeam că tocmai asta voiam să facem. Credeam că încercăm să-i facem pe băștinași să trăiască la fel cu noi — răspunse doctorul Gresham, aruncîndu-i lui Trew o privire care însemna : „Corectează-mă, dacă am făcut vreo greșeală".

— Da, cred că asta și încercăm. Dar încă n-a bătut ceasul pentru așa ceva, doc. Nu sînt încă pregătiți, spitalul nu e pregătit. Ce-o să se întîmple dacă fiecare corcită o să vrea să-și nască copilul într-un spital ? Unde o să le punem ?

— Am fi trebuit să facem un spital mai mare. Vreau să spun, mr. Trew, că dacă începem să gîndim în felul ăsta, ar însemna ca toate femeile din Arkoola să înceteze să mai aibă copii. Fiindcă în ritmul în care crește orașul, spitalul nu va fi în stare să țină pasul cu el. Nu cred că putem să o dăm afară pe femeia aceea din pricina asta. De fapt, nu putem

[1] Prescurtarea cuvîntului doctor. (n.t.)

s-o alungăm, atîta vreme cît găsim un pat liber pentru ea.

— Privești treaba asta din punctul de vedere al unui medic, doc. Dar eu o privesc ca un om de afaceri. Trebuie să ne gîndim la nevestele fermierilor. Întreabă-te singur numai cum au să se simtă ele.

Doctorul chibzui o clipă, pe urmă se uită la Trew, cu o expresie de nedumerire zugrăvită pe față.

— Cum să se simtă adică, mr. Trew? întrebă candid, ca și cum ar fi dorit să afle ceva cu totul nou pentru el, ca și cum ar fi fost un novice în lumea bărbaților și a femeilor.

Și mr. Trew fu prea încîntat să-i împărtășească cunoștințele sale mai întinse.

— Prost, doc. Foarte prost.

Doctorul Gresham clătină din cap.

— Pricep. Se rezemă de masă, se aplecă înainte și-l privi pe Trew drept în ochi. Și cum îți închipui dumneata că au să se simtă femeile astea, dacă află că altă femeie își naște copilul în mărăciniș, fără să aibă pe nimeni în preajma ei ca s-o ajute?

Mr. Trew zîmbi: avea răspunsul pregătit în buzunar.

— Am să-ți spun eu, doc. N-o să gîndească nimic în privința asta. Nu o să-și bată de loc capul. Niciodată n-o fac. S-au născut nenumărați prunci pe Rezervația asta, și nimeni nu s-a gîndit la ei nici cît negru sub unghie. Ăla este locul potrivit ca să-și nască copiii — de aia îi băgăm acolo. Nimeni nu s-ar fi gîndit la corcitura asta, dacă vreun idealist nătîng, care nu vrea să vadă realitățile, nu s-ar fi hotărît să încerce s-o facă pe Isus Cristos. Iar acum cîteva femei încep să creadă că cioroii ăștia pot să trăiască la fel cu noi, dacă le dăm această posibilitate. Dar încă nu a bătut ceasul pentru așa ceva, doc. Au o grămadă de lucruri de învățat mai-nainte de a putea să trăiască la fel cu noi.

Doctorul Gresham se uită la ceas și se ridică.

— Ei bine, îți mulțumesc că mi-ai împărtășit opinia dumitale, mr. Trew. Dar acum, dacă ai să vrei să mă scuzi...

— E-n regulă, doc. Am fost doar prea bucuros să te pun la curent cu situația. Socot că ai să renunți la ideea asta ?

Doctorul Gresham zîmbi.

— Nu. În calitate de doctor îmi voi îndeplini misiunea.

— Uite ce e, doc...

— Mi-e teamă că va trebui să mă scuzi.

Mr. Trew se bosumflă.

— Foarte bine, doc. Nu mai spun nimic. Dar nu uita că Tom Trew te-a avertizat. Noapte bună.

— Noapte bună.

Doctorul Gresham închise ușa și se întoarse la biroul său. Își luă punguliița de tutun și începu să umple pipa. Se gîndi că sorții erau de partea lui Trew. Cei care acum îl înfruntau nemanifestîndu-și opinia — dacă măcar își formaseră vreuna — aveau probabil să dea dreptate spuselor lui Trew. Nu vor face nimic ca să ajute sau să stingherească desfășurarea evenimentelor — știa că așa va fi.

Cu capul plin de gîndurile acelea întristătoare, se îndreptă spre mașină.

Sora Payne îi privi chipul frămîntat, mîna slabă care încleștase atît de tare volanul, încît încheieturile i se nălbiseră. Nu făcea nici o mișcare ca să pornească motorul.

— Nu-i prea bine, Boyd ?

Doctorul zîmbi :

— L-am ascultat cuminte, am făcut pe tontul și l-am poftit afară. I-am spus că mrs. Adams își va naște copilul la spital.

— Va să zică l-ai pus la punct pe mr. Trew. De ce ai rămas așa, pe gînduri ?

— Ce populație are vestul Australiei, Bess ?

— Ce-i asta, un examen ? rîse sora Payne. De ce mă întrebi ? Nu știu.

— Ce zici : să tot fie vreo jumătate de milion de locuitori albi în statul nostru ?

— După cîte-mi amintesc, cam așa ceva. Dar...

— Perfect. Să luăm zece mii din ei. Aceștia sînt oameni cam ca Trew. Pe urmă să luăm alți zece

mii care, în mod sincer, vor să facă ceva pentru băştinaşi...

— Şi ceilalţi nu intră în joc ?

— Nu ! Asta-i buba. Ei nu joacă în nici una din cele două echipe.

— Dar or să joace, Boyd. Au să ne urmeze.

— Da. Ori să treacă de partea oricăreia din partide care va părea că iese cîştigătoare. Acum nu suflă o vorbă. Dar dacă soţii Adams fac un singur pas greşit, să-i ajute Dumnezeu. Toată gloata care acum tace, o să zbiere, cerînd capul lor. Noi doi putem doar să facem începutul. O să-i ajutăm să aducă pe lume copilul. Dar va trebui să trăiască laolaltă cu gloata asta tăcută.

— Uneori îmi doresc să fi rămas tăcuţi şi noi doi, Boyd. Încep să fiu de partea celor care socotesc că încă nu a sunat ceasul.

Doctorul îi zîmbi.

— Iartă-mă, Bess.

Răsuci cheia contactului maşinii şi sora Payne o întoarse imediat.

— Nu porni motorul, dragul meu. N-o să ne plimbăm. O să ne ducem la dispensar şi o să plănuim cum să-l batem pe mr. Trew şi cealaltă jumătate de milion de inşi muţi.

Sora Payne coborî din maşină, fugi la cealaltă portieră, îl trase pe Boyd afară şi, mînă în mînă, se întoarseră în clădire.

— Mă gîndesc s-o punem într-o rezervă de o persoană — spuse sora Payne, cînd uşa se închise în urma lor.

CAPITOLUL XXI

Copilul era o comoară — așa spunea toată lumea. Sora Payne și cu infirmiera Mell nu mai puteau după el. Luau micul odor în pavilionul maternității și-l arătau celorlalte mame, care-l îndrăgeau și ele.

— E aproape alb.

— Nasul lui nu prea seamănă cu al băștinașilor, aduce mai mult cu năsucul copilașilor noștri.

— Cred că are să fie frumușel cînd o să crească.

— E foarte firesc. Am citit că au tendința să devină din ce în ce mai albi. Se spune că în America există negri adevărați, albi de tot, încît nu poți să-ți dai seama de vreo diferență.

— Și cum se simte doamna Adams, soră ?

— Splendid. Nu a avut nici cea mai mică supărare.

— Desigur, ele nasc mai ușor decît noi. Pentru ele e ceva mai natural.

— Du-te și spune-i că am să vin s-o văd înainte să ies din maternitate.

Părea că toată lumea dorește s-o vadă pe Nona. Zi și noapte, rezerva de o persoană în care se afla era înțesată de vizitatori. Și fiecare îi aducea cîte ceva. Mai ales flori ! Încăperea devenise o adevărată seră. Noptiera de lîngă pat era doldora de cozonaci și biscuiți, și chiar dacă Nona ar fi mîncat cît era ziulica de lungă, tot n-ar fi putut consuma toate fructele aduse de vizitatoare.

Nona primea toate darurile cu modestie și îngîna cuvinte de mulțumire. Dar nu se lăsa cuprinsă de îngîmfare din pricina darurilor sau amabilității

vizitatoarelor. Îşi spunea într-una : „Se prefac, şi atîta tot". Darurile erau simple obiecte, cuvintele binevoitoare erau doar vorbe, iar dincolo de ele Nona zărea realitatea.

Era convinsă că, în esenţă, nimic nu se schimbase. Tot o femeie de culoare rămăsese, tot într-un cort pe Rezervaţie era nevoită să trăiască şi tot nu era egală cu albele. Şi era destul de înţeleaptă ca să-şi dea seama că niciodată nu va putea să facă parte din lumea lor.

Cîteodată, după plecarea vizitatorilor, cînd sora şi cu Freddie îi urau noapte bună şi lumina se stingea, plîngea în beznă, singură-singurică. Nu erau lacrimi triste, pline de dor şi speranţă, ci lacrimi amare, stîrnite de mînie, fiindcă toate atenţiile acelea drăgăstoase care-i erau acordate o muiau. Tocmai dragostea şi curăţenia de care era înconjurată, faptul că cineva avea totdeauna grijă de stomacul ei, o lăsau lipsită de apărare. Plînsul său putea fi amar, putea să izvorască din mînie, însă lacrimile ce-i scăldau obrajii tot moliciune, neajutorare dovedeau ; ele curg doar cînd cineva se simte învins. Iar Nona simţea că este învinsă. Îi părea rău că se lăsase internată în spital. Dacă copilul ei s-ar fi născut acolo unde se cuvenea să se nască, sub un copac, ar fi putut să urască acest fapt, să-l privească drept altă cătuşă a mizeriei, din jalnicul lanţ al vieţii sale. Dar acolo, alături de patul curat în care era culcată, îi ţineau tovărăşie iubirea lui Freddie, simţămintele lui, care puteau să o ucidă, fiindcă Freddie voia de la ea mai mult decît era capabilă să-i dea.

Gîndurile acelea, simţirile acelea i se citeau pe chip şi-i dădeau un aer de martiră care-i stătea bine. Privind-o, orice femeie simţea cum o lacrimă îi umezeşte ochii, cum i se ridică un nod în gît. Cu toate acestea, Nona nu-şi găsea astîmpăr, simţea că bîjbîie în neştire, lăsată în voia soartei, amărîtă de moarte. Şi aceasta i se citea pe chip. Dar amărăciunea aceea era foarte duioasă cînd se uita la copilaş. Şi cei care

o priveau atunci erau impresionați de frumusețea abnegației care i se citea în privire.

Apoi, într-o după-amiază, veni la spital Trissy Cooper.

Infirmiera Mell o întîlni pe Trissy furișîndu-se de-a lungul coridorului, trăgînd cu coada ochiului prin odăi. Infirmiera Mell o cunoștea pe Trissy din vedere, iar caracterul ei, din faimă. Instinctul o îndemna să o zvîrle afară sau să cheme poliția și să facă apoi un inventar al tuturor bunurilor mobile.

Dar, o dată în viața ei, Trissy era trează și cu gînduri curate. Purta o rochie de mătase înflorată și o pălărie mare de paie, împodobită cu niște trandafiri ofiliți. Își frecase vîrfurile pantofilor de ciorapii încrețiți. Dar, lucru neobișnuit, Trissy era potolită, atît de spășită, de prăpădită și abătută, încît părea că cere iertare pentru toate păcatele sale trecute.

Infirmiera Mell se îmbună.

— Cauți pe cineva ?

Trissy se strîmbă.

— Mă... mă întrebam dacă m-ai lăsa s-o văd pe mrs. Adams !

Infirmiera Mell stătu o clipă să cîntărească cererea. Și în clipa aceea, Trissy se întoarse abătută și se depărtă.

— Îmi închipuiam eu că n-ai să mă lași — murmură, și începu să-și tîrască pașii, deznădăjduită, de-a lungul coridorului.

— Vino îndărăt.

Trissy se întoarse, dar rămase cu ochii pironiți în pămînt.

Infirmiera Mell se apropie de ea.

— Poți să intri și să o vezi pe mrs. Adams.

— Vai, nursă [1]... Trissy se uită la ea și un zîmbet de mirare și de mulțumire izvorîtă din inimă se așternu pe fața ei. Mă lași să intru s-o văd și eu ? Să-i văd copilașul ? Zîmbetul ei arăta că este cople-

[1] Soră, infirmieră. (n.t.)

șită. Părea că e gata să se prăbușească și să izbucnească în lacrimi.

Infirmiera Mell se întoarse brusc, ca să-și ascundă emoția.

— Vino cu mine — îi spuse, luînd-o înainte pe coridor, ca să-i arate drumul.

Deschise ușa odăii în care se afla Nona. Ca un făcut, toți vizitatorii plecaseră și Nona stătea pe pat, mîncînd o banană.

— A venit o vizitatoare să te vadă, mrs. Adams.

Nona puse grăbită banana jos și Trissy păși în odaie.

Trissy nu se uită la Nona pînă ce infirmiera Mell nu închise ușa și nu-i auzi pantofii lipăind în josul coridorului. Apoi zîmbi.

— Helo, fetițo — spuse Trissy.

Nona o măsură cu dispreț.

— La ce-ai venit ?

Trissy se apropie de pat, umflîndu-se în pene.

— Am venit să te văd, pe dumneata și pruncul. Eu sînt Trissy Cooper.

Nona căscă gura. Se uită la Trissy cu interes crescînd. Ca mai toate lucrurile spuse de Martha, desigur că și ceea ce-i înșirase despre Trissy erau numai scorneli. Se gîndi că Trissy nu părea a fi una din alea. Acum vedea că Trissy era cam de-o vîrstă cu ea — nu mult mai mare — și că era curată, nu o cățea murdară, cum spusese Martha. Dar, firește, Nona nu crezuse nici o clipă măcar o iotă din cele spuse de Martha despre Trissy, sau dacă a făcut-o, asta era în avantajul lui Trissy, așa că acum, în ochii Nonei, Trissy devenise o persoană cu care era dornică să întrețină relații. Îi zîmbi, în semn de bun venit.

— Va să zică, dumneata ești Trissy. Am auzit despre dumneata de la Martha.

Trissy își trase un scaun și se așeză.

— Îmi închipui că ți-a înșirat o groază de basme despre mine !

— Eu n-o iau în seamă. Ea socoate că noi sîntem niște nimica.

Trissy se aplecă spre Nona să-i şoptească ceva la ureche.

— Martha e una dintre neroadele alea care cîntă psalmi. Nu se gîndeşte decît cum să se aibă bine cu albii.

— Ştiu asta.

Trissy zări capul copilaşului. Trase deoparte scutecele, ca să-i poată vedea faţa.

— Uite la el ce frumuşel e ! E aproape alb. Micuţule, micuţule ! Îşi plimbă degetul peste obrazul copilului alintîndu-l. Prin somn, pruncul suflă o băşicuţă de aer. Ei ! Ia te uită la el !

— Îi lasă gura apă într-una — spuse Nona.

Trissy puse încetişor scutecele la loc.

— Am avut şi eu un copilaş — zise ea. A murit. Dar n-ar fi murit, dacă l-aş fi născut aici.

— Asta aşa e ! Din cauza lor mor.

Trissy îi aruncă Nonei o privire pătrunzătoare.

— Te tratează ca lumea ? Vreau să spun, nu-ţi aruncă în spinare tot soiul de lucruri ?

— Spun ei o groază de lucruri. Mutra asta nu-mi place.

— Care mutră ?

— Femeia care te-a adus în odaie. Nu mă poate suferi. I-am cerut nişte budincă, dar nu vrea să-mi dea nici o bucăţică.

— Ei bine, mai cere-i încă o dată. Ne dau deoparte, dacă pot.

— Am cerut. Dar ea spune că nu mai are de loc. Totdeauna spun aşa.

— Îhî. Ne arată de toate, dar cînd întindem mîna să luăm şi noi, nu mai este. Ce fel de budincă era ?

— Budincă de orez cu lapte — spuse Nona, cu regret.

— Am să-i cer cînd o intra iarăşi în odaie. Mie n-o să-mi zică nu, pun prinsoare, pen'că am să-i spun că o dată ce te afli în spitalul ăsta, laolaltă cu căţelele astea de albe, trebuie să capeţi aceleaşi lucruri ca şi ele. Nu-i las eu să mă-nfunde în noroi. Îi aruncă Nonei o căutătură aspră : Ce-i cu tipul tău ? El nu le spune nimic pen'că te tratează prost ?

— Freddie nu zice nimic. El socoate că mă tratează cum se cuvine.

— Nu te tratează cum se cuvine, dacă nu-ți dau budincă.

— Freddie nu gîndește așa. El e numai simțăminte, din cap pînă-n picioare.

— Aha — și Trissy clătină din cap, ca și cum Freddie ar fi fost acum pentru dînsa o carte deschisă. Așa era și moșul meu. Socotea că este un alb sadea — zise.

— Așa crede și Freddie. El își închipuie că nu-ș'ce sprijin au să-i dea copilașului, dar n-o să facă ei așa ceva.

— Nu-ți dau nimic, fetițo. Eu însă am învățat cum să fac rost de lucruri. Știu ce doresc tipii ăștia, și fac rost de lucruri. Acum nu le mai dau nimic doar în schimbul hranei. Așa m-am trezit cu copilașul. Dar copilașul a murit. Trissy făcu o pauză și degetele sale se jucară cu cearșafurile. Sufletul i se zbătea între tristețe și îndîrjire. Nemernicii! spuse încetișor.

Peste vreun ceas, infirmiera Mell intră în odaie.

— Acum trebuie să pleci, Trissy — spuse.

Trissy se ridică și o înfruntă cu un rînjet pe față.

— Cine spune asta?

— Eu spun. Trebuie s-o pregătim pe mrs. Adams pentru ceai.

— Dar ea vrea să mai stau, nu-i așa, fetițo?

— Îhî. Pînă acum nici n-am avut cu cine să discut. Nu m-ai lăsat să stau cu nimeni cum îmi place mie — spuse Nona, cu o nuanță de sfidare.

— Bine, dar nici n-ai cerut așa ceva. Nu a venit nimeni ca să stați de vorbă — răspunse infirmiera Mell, sîcîită de învinuirile Nonei.

Trissy zîmbi triumfător.

— Ei bine, acum cere ea vizitatori, pricepi? Vrea să stau cu ea. Și mai vrea și niște budincă de orez cu lapte.

Infirmiera Mell înghiți greu și numără pînă la trei.

— Ți-am spus, Nona, că astăzi nu e nici un fel de budincă de orez.

— Dar ieri mai era. Unde a dispărut toată ?

— S-a mîncat și... Infirmiera Mell se hotărî să nu meargă pînă la capăt. Îmi pare rău că nu mai avem nici o porție.

— Ei, dar ea vrea totuși — spuse Trissy.

— Dar nu mai avem.

— Totdeauna spui așa — zise Nona. Dacă ieri am avut, de ce să nu capăt o porție și azi ?

Infirmiera Mell se rugă în gînd să aibă răbdare destulă. Pentru a treia dată în aceeași zi Nona îi cerea budincă de orez și refuza să creadă că nu mai este.

— Am să mă duc s-o întreb pe bucătăreasă — spuse, și ieși din odaie fierbînd de ciudă.

Trissy și cu Nona își zîmbiră, iar Trissy se așeză ca să aștepte rezultatul acestei vizite făcute bucătăresei.

Pînă atunci, cînd Nona ceruse budincă de orez, infirmiera Mell îi spusese că nu mai e, crezînd în mod sincer să se terminase. Era normal ca hrana să fie ori consumată, ori aruncată, căci nu ținea de pe o zi pe alta. Dar iată că budinca de orez se nimerise să țină și să placă la foarte puține paciente, așa că rămăsese o tavă mare, din care fusese luată doar o porție. Budinca se afla acolo, cu o crustă galbenă-cafenie pe deasupra. Iar bucătăreasa era foarte bucuroasă să-i dea Nonei întreaga tavă.

— Dacă are ea poftă, dă-i-o — spuse. Celelalte femei tot nu vor s-o mănînce, nici caldă, nici rece.

— Bine, dar eu i-am spus că nu mai e de loc — se văită infirmiera. Are să creadă că am mințit-o.

— Pe cît o cunosc eu, de-abia acuma are să creadă că o minți — grăi bucătăreasa. Sînt atît de obișnuiți să fie amăgiți, încît nu mai știu să deosebească unde-i adevărul. Așa că du-i budinca.

Infirmiera Mell se simți foarte rușinată cînd intră din nou în rezerva Nonei.

— Îmi pare rău — îi spuse. Nu știam că-i mai rămăsese bucătăresei budincă.

Nona îi luă farfuria din mînă fără o vorbă. Trissy se uită la pătura de pe pat și nu deschise gura. Infirmiera Mell părăsi încăperea, simțindu-se și mai prost decît cînd venise. „Măcar dacă mi-ar fi spus că sînt o mincinoasă", se gîndi, cînd închise ușa.

Trissy și cu Nona se priviră.

— Vezi ? rosti Trissy.

— Îhî — surîse sclifosit Nona. Nu voia niciodată să-mi dea. Oferi farfuria cu budincă lui Trissy, spunîndu-i : Acum poți să o mănînci.

Nona simți că revenise la viață, că fusese smulsă de Trissy dintr-un somn provocat de narcotice și adusă într-o lume pe care o înțelegea. Iar prețul recunoștinței sale era budinca aceea de orez, pe care nu-i venise ușor să o dăruiască, deși nu avea poftă de ea.

CAPITOLUL XXII

La o lună după naşterea copilului, George şi cu Freddie isprăviră de săpat puţul pentru Montgomery şi se mutară la ferma lui Brosnan, ca să întindă un gard de sîrmă din şase fire. Stîlpii erau gata tăiaţi şi puşi la intervale de douăsprezece picioare, de-a lungul liniei pe care urma să se înalţe împrejmuirea. Şi într-o dimineaţă se porniră să facă ridicarea, punînd toţi stîlpii în linie cu jaloanele. La ambele capete ale şirului era cîte un jalon, şi alături bătuseră un ţăruş în pămînt şi-l înfăşuraseră într-o bucată de hîrtie albă, ca să poată fi văzut uşor. Acum trasau linia, punînd cîte un ţăruş la intervalele cuvenite, ca să poată lua reperul mai cu precizie. Freddie era la capătul cu jaloane, făcînd ridicări, în timp ce George ţinea o prăjină şi o mişca în direcţia lui Freddie, pînă ce era perfect în linie cu el. Pe urmă spărgea cu o cazma un bulgăre de pămînt din ţarina tare, ca să marcheze locul unde urma să fie săpată groapa pentru stîlp.

Munciseră cu hărnicie vreo jumătate de ceas, cînd Freddie îl văzu pe George cum lasă prăjina şi vine de-a lungul liniei către el. Nu dădu nici o însemnătate faptului, pînă cînd George străbătu cam jumătatea distanţei dintre ei — vreo două sute cincizeci de yarzi. Dar cum George mergea mai departe, în clipa aceea Freddie începu să fiarbă de ciudă. George nu uitase nimic, dar venea doar ca să mai tragă dintr-o ţigară şi să mai stea niţel la taclale. Totdeauna făcea aşa, şi lor nu le dădea mîna să piardă vremea. „N-o să mai isprăvim niciodată treaba asta, se gîndi Freddie. Cu cît căpătăm mai mult de lucru,

cu atît George pare că are mai mult chef să stea cu brațele încrucișate, să piardă vremea."

Freddie găsea că pierderea aceea de vreme era tot mai greu de suportat, mai ales de cînd se născuse copilașul. La început nu-i păsase să se așeze pe pămînt și să fumeze o țigară, să stea la taclale; fusese mulțumit să se țină în pas cu George. Dar curînd își dădu seama că George făcea dinadins pauzele acelea regulate.

„Nu te zori să termini treaba, zicea George. Trebuie s-o-ntindem cît mai mult, frate."

Iar cînd Freddie întrebase de ce trebuiau să o lungească, de ce nu se țineau de treabă ca să cîștige banii mai iute, George spusese: „Fiindcă după asta nu mai urmează nimic. Cînd am încheiat cu lucrul, nu ne rămîne de făcut decît să ne ducem și să stăm pe Rezervație".

„Chestia asta mergea cu două luni în urmă, se gîndea Freddie, dar nu acum." Nu erau siliți să se ducă pe Rezervație. Pretutindeni îi aștepta ceva de lucru. Și totuși George nu se dezbăra de loc de felul acela de a munci în dorul lelii. Fără voie, ba chiar întărîtat fiindcă se simțea că nu era loial față de George, cel mai bun tovarăș al său, Freddie ajunsese la concluzia că George nu voia să capete atîta de lucru pentru că se temea de muncă, se temea de situația la care l-ar putea duce. „George vrea să rămînă exact unde se află, se gîndea Freddie, privindu-l cum venea spre el cu capu-n pămînt, de-a lungul liniei. Vrea să stea la mijloc, nici înăuntru, nici afară."

Freddie încercă să-și alunge gîndurile acelea din minte. Se așeză pe jos și își scoase cutia cu tutun. De-ndată ce George ajunse în dreptul lui, îi oferi cutia.

— O țigară, George?

— Mulțumesc.

George luă cutia și se așeză pe pămînt.

Freddie îi cercetă fața, în timp ce-și răsucea o țigară, și văzu că George era buimăcit, frămîntat, pierdut în gînduri, cărora nu le putea găsi răspunsul. Nu era în firea lui așa ceva. George avea totdeauna un

răspuns pentru orice problemă, sau o lua în rîs. Dar acum era cu minţile duse, pierdut în faţa valurilor vieţii cu care trebuia să se lupte.

— Ce-i cu tine ? întrebă Freddie.

— Stau şi mă gîndesc — îi răspunse George, aplecîndu-se spre el şi aţintindu-şi privirea în pămînt, cu o ţigară într-o mînă şi cutia de tutun în cealaltă, dar uitînd de amîndouă.

— La ce anume ?

— O să iasă lată rău, prietene — spuse George, clătinînd din cap cu tristeţe.

Freddie chicoti, dar nu prea convins. Ştia la ce se gîndea George : era frămîntat şi speriat fiindcă fermierii îi copleşeau cu ofertele de lucru. Şi, în dorinţa de a-l înveseli pe George şi a-l face să iasă din toropeală, Freddie exclamă :

— Ce te-a apucat ? Căpătăm de lucru, ne pică parale bune, bănet !

— Îhî ! Bănet. Dar are să iasă lată rău, prietene ! Căpătăm prea mult de lucru. Şi se uită la Freddie. De ce ? Ia spune-mi şi mie, prietene ?

— Fiindcă facem treabă bună. Şi cred că sîntem ceva mai ieftini decît Dick Benn.

— Nu, prietene. Ia-l pe Ritchie, de pildă ; nici o clipă nu s-a tocmit pentru preţul cerut ca să-i căptuşim cu trestie stăvilarul. N-a spus măcar „vă dau atît şi atît". A spus : „Cît îmi luaţi ca să-mi căptuşiţi stăvilarul ?"

— Ei, îmi închipui că nu ştia ce preţ să ofere pentru munca asta. Iar noi i-am cerut o sumă aşa, la nimereală.

— Nu te culca pe urechea asta, prietene. Ştie preţul foarte bine. Dick Benn i-a căptuşit un stăvilar anul trecut. De ce nu l-a angajat tot pe Dick pentru treaba asta ?

— Dă-mi tutunul. Nu ştiu. Noi am căpătat munca şi pe mine nu mă interesează altceva — spuse Freddie, ca şi cum cu asta ar fi vrut să considere subiectul închis.

Un răstimp tăcură amîndoi, pe urmă George turti mucul de ţigară. Freddie făcu la fel şi se ridică.

— Stai jos, prietene — zise George. Încă n-avem nevoie să ne apucăm de treabă.

Freddie își înnăbuși iritația și se așeză iar.

— Am să-mi aprind iar țigara — grăi.

George îl privi sever.

— De ce nu spui o dată, prietene ?

— Ce să spun ?

— Ce gîndești. Se măsurară, dar Freddie ocoli cel dintîi privirea. Și atunci George spuse : Nu ține seamă de mine, Freddie. Știu unde vrei să ajungi. Vezi-ți de drum într-acolo, prietene !

— Am putea merge împreună, George.

— Cu mine nu, Freddie. Eu, unul, îmi tîrșesc picioarele. Mă îngrozesc cînd albii încep să joace rolul lui Isus, cum fac Ritchie și Brosnan ăsta. Am stat întins pe spate, degeaba, luni de zile, și ei știau că zac așa, dar pînă acum nu mi-au oferit niciodată de lucru.

— Ne dau și nouă o șansă, George. Și, cum a spus doctorul Gresham, e de datoria noastră să o folosim.

— Îhî, dar nu sînt toți ca doc. Uite ce e, frate. Ne pun lucrurile pe tavă. Scoatem parale bune și putem să mai scoatem o groază de bani. Dar ce-o să facem cu ei ?

— Eu știu ce-o să fac cînd o să-i am. Îmi cumpăr un camion.

— Bine, albii n-o să spună nimic. Și după aia ?

— O să se întîmple exact ce doreai tu, George. O să lăsăm naibii Rezervația aia, o să ne mutăm într-o casă și o să trăim cum trebuie, ca oamenii.

George se aplecă și culese o așchie sărită dintr-unul din țărușii gardului. Era din lemn de jam, o așchie curată, în care puteai vedea și miezul cafeniu, granulat, și stratul exterior, moale, de un galben palid. Îl duse la nas, trase în piept izul de zmeură care dădea lemnului numele pe care-l purta. Aruncă surcica hăt, cît colo.

— Socot că nu sînt decît un dingo — rosti el și se întinse pe spate, împreunîndu-și mîinile sub cap în chip de pernă și închizînd ochii.

Freddie se uită la el. „George nu merge mai departe", se gîndi. Dar el trebuia neapărat să-și urmeze drumul. Acum nu se mai putea opri. Trebuia să se gîndească la George Frederick Adams. Albii îi ofereau o viață mai bună pentru fiul său, și era nevoit să o smulgă pentru copil. Pentru el însuși și pentru Nona nu-și făcea nici un fel de iluzii. Culoarea lor era prea adînc intrată în piele pentru ca să-i mai accepte albii. Ar fi fost de ajuns dacă le-ar fi dat bună ziua pe stradă, de ajuns să știe că nu sînt paria[1], nici corcituri. Important era micuțul. El avea să crească laolaltă cu copii albi, dacă vor locui într-o casă. Aveau să vadă atunci că este la fel cu ei. Avea să meargă la școală cu ei, să se joace cu ei și nu le va fi inferior în nici o privință, iar albii aveau să afle acest lucru. Dar o dată ce micuțul s-ar fi dus pe o Rezervație, avea să fie stigmatizat pe viață. Chiar dacă se ducea la școală. Rezervația ar fi șters asta cu totul și ar fi făcut dintr-însul un dingo.

— Sînt obligat să-i dau copilului meu o șansă în viață, George — spuse Freddie.

George rămase cu ochii închiși.

— Îhî. Dă-i-o, prietene. Se ridică și se uită la Freddie. Tocmai asta am încercat să-ți spun, frate. Ai văzut-o, Freddie. Ai văzut-o strălucind ca apa în soare. Îl apucă zdravăn de braț, îl zgîlțîi și ochii săi priveau aiurea, către imaginea viitorului. Ai spus că visul ăsta e ca un miraj, prietene. Ei bine, du-l pe tînărul Georgie către el. Trebuie să faci asta! Într-o bună zi, albii ăștia trebuie să plesnească. Într-o bună zi, nemernicii or să fie nevoiți să facă tot timpul pe sfinții. Dar, cum ți-am spus, eu sînt un dingo. Nu mă încred în ei. Dumnezeu știe că aș vrea să merg cu tine, prietene. Dar dacă un nemernic s-ar întoarce să mă muște, aș face o crimă. Lăsă să-i cadă mîna de pe brațul lui Freddie. Tu însă nu

[1] Paria este considerat în India, la brahmani, persoană care se află în afara castelor și este lipsită de orice drepturi. (n.t.)

ești ca mine, Freddie. Pe tine încă nu te-au schilodit. Poate că nici nu te vor schilodi vreodată. Poate că doc avea dreptate cînd spunea că ai sarcina să prinzi din zbor șansa. Dar pe mine să nu te bizui în chestia asta. Eu sînt numai burtă. Eu mă gîndesc doar că trebuie să mănînc. Își scoase ceasul din punguliță atîrnată de cingătoare și se uită la el. Unsprezece. Se uită la Freddie. Am să-ți spun ceva, prietene. Ritchie vrea să-i căptușești stăvilarul. Ia camionul și du-te să-i faci treaba ! Lucrarea asta e a ta, prietene, și jumătate din camion de asemeni. Se ridică. Eu mă duc pînă la tabăra noastră. Am să trag un pui de somn azi după-amiază. Nu am chef de lucru.

George se depărtă.

Freddie rămase pe loc, nefăcînd nici o mișcare ca să-l cheme îndărăt, fiindcă știa că din clipa aceea se și despărțiseră. Se gîndi că tovărășia dintre Truslove și Adams nu mai exista. Poate că se dizolvase din ziua în care se născuse fiul lui.

CAPITOLUL XXIII

La cîţiva paşi dincolo de podul care trece peste Arkoola Creek, mai sus de oraş, se afla o cabană de lemn cu două încăperi, ceva mai retrasă de la şosea, aproape ascunsă într-un desiş de cîrcei sălbăticiţi şi salcîmi australieni. Terenul pe care era clădită era împrejmuit pe trei părţi, iar singurul iaz din Arkoola Creek — o groapă plină cu o apă întunecată, sălcie — alcătuia cel de al patrulea hotar. Cabana nu fusese locuită de ani de zile, de cînd murise acolo Joe Clinch, un bătrîn pensionar. Zidurile încăperilor se scorojiseră, erau cenuşii, iar una din ferestrui era spartă şi fusese peticită cu o bucată de carton care fîşîia la fiecare adiere. Cele două uşi, una din faţă, cealaltă din spate, erau bătute în cuie, căci încuietorile nu mai funcţionau de loc. Hornul de fier se apleca într-o parte ca un beţiv. În faţă şi în spate, cabana avea cîte un petic de pămînt, dar rămas pîrloagă. Părea o casă şi totuşi nu era una adevărată. Se afla în oraş şi totuşi în afara lui. Nimeni nu ar fi fost invidiat dacă ar fi locuit în hardughia aceea, care în cursul verii se transforma într-un cuptor şi iarna devenea un hambar rece şi plin de curenţi. Nimeni nu ar fi socotit că un om urcă o treaptă locuind într-o asemenea hardughie. Aşa gîndi Freddie Adams cînd închirie casa de la un om numit Wright, fermier şi membru în Comisia Drumurilor.

În după-amiaza unei „zile de tren", Freddie încheie închirierea cabanei de la mr. Wright şi pe urmă se duse pînă la hotel. ca să bea. Intrase de mai multe ori în bar în „ziua de tren" ca să dea pe gît cîte o

dușcă și, în ciuda spuselor lui George, nu-l luase nimeni în seamă, ci se mărginiseră să-i răspundă la bună ziua.

Ceruse o halbă de bere și, în timp ce sorbea din ea, se gîndea la cabană. Nona ar putea să pună perdele la ferestre. Iar el se pricepea să repare încuietorile și să îndrepte hornul căminului. Cu cîteva mobile ar fi izbutit s-o aranjeze, s-o facă confortabilă. Avu un zîmbet chinuit cînd se gîndi la mobilele acelea. Nu realizau foarte mult din banii pe care-i cîștigau. Nu știa cum se făcea, dar Nona părea că-i cheltuiește încă înainte de-i primea el, așa că în clipa cînd termina o lucrare, părea că-i rămîn puțini bani de încasat. Se gîndi că la plecarea de la Montgomery nu avusese mai nimic de primit. Dar atunci își doriseră o groază de lucruri, ca să-și pună pe picioare o gospodărie. La fel se întîmplase însă și cînd sfîrșiseră de împrejmuit proprietatea lui Brosnan — îi mai rămăseseră doar cîteva lire, după ce lichidase socotelile cu mr. Sturk. Totuși, se gîndi că lucrurile ar fi putut să meargă mai rău ! Mîncau bine, și Nona cu Georgie căpătau lucruri. Un căruț nou... Zîmbi la gîndul acela. Douăzeci de lire în cap, dar avea roți de cauciuc și mînere nichelate...

— Bună ziua, Adams — rosti un glas.

Freddie se uită în dreapta lui și-l zări pe Dick Benn.

— Bună ziua.

Freddie îl cunoștea pe Dick bine din vedere, deși pînă atunci nu-și vorbiseră. Era un bărbat de treizeci și cinci de ani, îndesat, cu o față sumbră și sprîncene dese, negre, care se întîlneau în centrul figurii, între ochi, iar perii lor coborau către arcada nasului, dîndu-i înfățișarea aceea posomorîtă, aproape acră.

Ceru o halbă de bere și, după ce gustă din ea, se întoarse spre Freddie.

— Cum merge treaba ? întrebă.

— Nu prea rău.

— Ai căptușit stăvilarul lui Ritchie, nu-i așa ?

— Da. Tocmai am început lucrul.

— Îmi spunea și mie. Te aștepta să vii de cîteva săptămîni. A venit la mine și m-a rugat să vă mai dau ghes.

— Da — spuse Freddie. Are dreptate. Nu am terminat așa de repede cît socotisem treaba aceea de la Brosnan.

— N-ai să le duci niciodată la capăt așa de curînd cum îți închipuiai, dacă-l ai pe George Truslove alături de dumneata. George nu vrea să aibă mult de lucru. Nu vrea să muncească.

Freddie nu spuse nimic. Nu voia să-l aprobe pe Dick în cele ce spunea în legătură cu George. Trase o dușcă și pe urmă își scoase tutunul.

— Nu cumva cauți de lucru ? întrebă ca din întîmplare Dick.

Interesul lui Freddie spori, dar răspunse pe același ton indiferent.

— Nu știu. Ai avea ceva să-mi propui ?

— Ești asociat cu Truslove, nu-i așa ?

— Juma-juma.

— Prea mult. Întreprinderea e a mea, ca și utilajul. Am să-ți dau treizeci la sută și am să asigur eu tot utilajul. Dar asta înseamnă de două-trei ori mai mult decît ai putea să scoți vreodată cu Truslove.

Freddie știa că Dick rostea adevărul. Dick căpăta prețuri mai bune decît izbutea să obțină George. Și Dick muncea — trăgea din greu ca să scoată un cîștig cît mai mare. Își aminti cele spuse de Ritchie, înainte să înceapă căptușirea cu stuf a stăvilarului său : „Aș putea să-ți spun că dacă aș fi căzut la învoială cu Dick Benn, el ar fi făcut treaba asta. Ar fi pus tot gardul ăla pentru Brosnan și ar fi căptușit și stăvilarul meu, în timp ce voi doi, indivizilor, v-ați cam pierdut vremea".

Nu încăpea nici o îndoială că asociația Truslove și Adams n-avea să mai capete de lucru din partea lui Ritchie ; de fapt era vădit pentru Freddie că pierdeau cu pași repezi bunăvoința pe care și-o cuceriseră, și asta numai fiindcă nu făceau totul mai repede, nu ajungeau să termine o treabă la termenul făgăduit.

— Gîndește-te la propunerea mea — zise Dick. Își goli paharul și plecă.

Freddie se gîndi îndelung la vorbele lui Dick Benn și cu cît chibzuia mai mult, cu atît era mai convins că ar fi fost înțelept să primească oferta lui. Dar în mintea lui stăruia gîndul sîcîitor că era neloial față de George, mai ales că Dick era în concurență cu George. Nu că acest argument ar fi cîntărit prea greu, fiindcă George spusese singur că el căpăta doar ce refuza Dick Benn. Totuși, dacă intra în combinație cu Dick, avea să fie și el în concurență, și mare parte din lucrările care acum intrau pe mîna asociației Truslove și Adams ar fi putut să treacă la Benn și Adams.

Duminică dimineață, în timp ce deretica împreună cu Nona prin cabană, înainte de a-și aduce în casă puținele lor lucrușoare, Freddie tot mai stătea să cumpănească acest amănunt. Împrumutaseră camionul lui George și aduseseră patul Nonei și mai toate ustensilele lor de bucătărie. Nona avea să locuiască în cabană, iar Freddie să mîie noaptea la locul de muncă și să vină acasă doar la sfîrșit de săptămînă.

Măturară cabana, curățară pereții coșcoviți și în timp ce Freddie turna apă peste dușumelele bucătăriei, Nona stătea pe treptele din față, făcînd tiv perdelelor pe care avea să le pună la ferestre. Georgie era în căruciorul lui, la capătul treptelor. Dormea, și în întreaga cabană plutea o atmosferă de mulțumire la fel de odihnitoare ca și somnul copilașului.

Freddie zvîrli încă o găleată cu apă peste dușumea și o mătură către ușa din spate cu o mătură de paie. Se uită la încăperea din care toate pînzele de păianjen și praful fuseseră curățate, iar soba, înainte ruginită, dată cu negreală.

— Ei, acu' arată cu totul altfel, Nona — zise Freddie.

Ea își roti privirea în jur, zîmbi cu mîndrie la vederea odăii și grăi :

— E mai bună decît cortul acela vechi, Freddie. Şi socot că e mai bună decît a Marthei.

Se apucă iarăşi de cusut.

Freddie se aşeză pe trepte lîngă ea. Se uită la copilaş şi zîmbi.

— Îi place aici — spuse. Socoate că-i bine să stai într-o casă ca oamenii.

— Ai vrut ca el să aibă parte de o locuinţă, nu-i aşa, Freddie ?

— Da. Şi tu.

— Eu nu contez — zise Nona, oprindu-şi pentru o clipă acul, cu privirea aţintită în depărtare. Şi pe urmă, ca şi cum ar fi vrut să risipească înnorarea pe care o crease, ridică în mînă perdeaua. O să arate drăguţ, nu ?

Era o bucată de muslină cu un desen de coşuleţe pline cu tufe de flori. O tivise cu grijă şi la capăt făcuse un tiv dublu, prin care avea de gînd să treacă şnurul.

— Ai făcut o treabă bună. O să trebuie să pun cîteva cîrlige de care să o atîrni.

— Vreau din alea lucitoare, care arată ca aurul, Freddie. Nu vreau cuie, cum are Martha la lăzile ei.

— Vrei din alea de alamă ?

— Îhî, din cele care strălucesc. Şi nu putem să avem şi nişte dulapuri, Freddie — dulapuri adevărate ?

— Ai perfectă dreptate. Am să-ţi fac cîteva dulapuri.

Nona chicoti.

— Ce zici ce pricepuţi am ajuns ? Eu stau şi cos şi tu faci lucruri. Tăcu o clipă şi chipul i se umbri. Socot că Georgie o să se simtă bine, oricum — spuse de parcă ar fi vrut să-şi înfrunte gîndurile care-i frămîntau mintea.

— O să se simtă foarte bine. Ia uită-te acolo !

Freddie arătă spre oraşul aşezat într-o adîncătură a cîmpiei, spre străzile sale pustii, spre copacii încremeniţi în nemişcare, părînd că dorm în arşiţa amiezii şi spre prăvăliile cu umbrarele trase la vitrine.

Îl priviră un răstimp îndelungat, după care Nona spuse :

— Crezi că copilul o să se simtă aici ca în orașul lui de baștină, Freddie ?

— Este al lui din clipa asta. Socot că are să fie-n regulă acum, Nona. Mă despart de George.

Ea nu se uită la dînsul, nici nu rosti vreun cuvînt un timp, pe urmă zise :

— Mă bătea pe mine gîndul că ai să-l părăsești.

— Ce te-a îndemnat să crezi asta, Nona ?

— Totul. Ei nu vor să fie nimica.

Tonul ei era șters, fața i se crispa ca de o sfîșiere lăuntrică, trupul îți trezea o impresie atît de tragică, copleșit de mizerie cum arăta, încît Freddie o cuprinse cu brațul pe după mijloc și, trăgînd-o la el, o ținu strîns lipită de pieptul lui, ca și cum ar fi vrut să-i stea pavăză.

— Tu însă vrei, nu-i așa, Nona ?

Îl privi și clătină din cap, dar nu fu în stare să vorbească. Ca și George și Martha, Nona se temea să se bucure de traiul mai bun care părea că i se oferă. Îl urma pe Freddie fiindcă voia ca băiatul lor să fie cineva, deși nu-i venea să creadă că asta are să se întîmple vreodată. Se gîndea că albii aveau să vadă într-însul negrul... În același timp însă dorea să nu-l privească astfel. Spera că-i vor lăsa, pe Freddie și pe ea, să ducă o viață decentă și curată. Voia să creadă că se vor purta astfel cu ei, acum că ajunseseră să locuiască într-o casă. Dar i se părea că cere prea mult. Se gîndea că nu i se cuvenea uneia de soiul ei să trăiască la fel cu albii. Trissy trăise, o bucată de vreme, ca albii. Dar pînă la urmă o alungaseră. Părea că Isus îi sortise să se nască negri, ca să trebuie să trăiască murdari — așa gîndea. Și cu toate acestea, cînd simțea tăria brațului lui Freddie, își dădea seama cum sentimentul lui de dragoste o învăluie toată, simțea cum dragostea lui o încuraja, simțea că dacă se va putea depăși pe sine, imposibilul ar putea deveni posibil.

- Își ghemui fața în cămașa lui Freddie și mîna i se strecură în susul pieptului său pînă ce-i atinse fața, pe care i-o dezmierdă.

— Este pentru Georgie, Nona — șopti Freddie.

Ea își înălță ochii spre dînsul.

— Am să încerc, Freddie. Dar după mine nu e-n regulă, cum spui tu.

— E-n regulă pentru noi toți acum, Nona.

Freddie dădu să o sărute, dar ea îl împinse în lături și se ridică în picioare.

— Mi-e foame — spuse, intrînd în bucătărie.

Freddie rîse.

— Atunci, adu niște ceai. Am să văd dacă pot găsi niște cîrlige pentru perdele.

— Din alea lucitoare, Freddie ! îi strigă Nona, în timp ce el se ducea la camion să cotrobăie prin cutia cu vechituri a lui George.

Perdelele fură puse chiar în seara aceea la cele două ferestre care dădeau spre șosea. Iar cînd fură atîrnate sus, spre satisfacția Nonei, își spuse că acum erau și ei în rîndul lumii, dacă aveau perdele, iar Freddie avea să lucreze cu un alb.

Freddie îl părăsi pe George de îndată ce sfîrșiră de căptușit cu stuf stăvilarul lui Ritchie, și se duse să lucreze cu Dick Benn.

George și cu Martha îi urară noroc.

— O să te mai vizităm noi — zise George.

— Veniți să vedeți copilul.

— Țin să vii, Martha. Treci pe la noi oricînd îți face plăcere.

Își strînseră mîna.

— Tovarăși, Freddie ?

— Totdeauna, George.

Și astfel se despărțiră.

Dick Benn nu făcea risipă de vreme sau cuvinte : muncea. Munceau amîndoi, iar noaptea se duceau în cortul lor și-și găteau cina pe care de obicei și-o mîncau în tăcere. N-avea importanță. După ce muncește din greu o zi întreagă, omului nu-i mai arde de vorbă. Dorește să se lungească pe patul lui ca să se gîndească la banii pe care-i cîștigase și

la felul cum avea să-i cheltuiască ; la sfîrşitul săptămînii, Freddie urma să se ducă acasă la Nona, iar Dick se ducea în oraş să stea la hotel.

Dick şi cu Freddie nu lucrau sîmbăta dimineaţă. După gustare, făceau curăţenie prin tabăra lor şi pe urmă se duceau la Arkoola, în camionul crem, plin de unelte, al lui Dick. Pe urmă, lunea dis-de-dimineaţă, Dick venea cu camionul pînă la căsuţa lor şi claxona, Freddie pleca cu el şi se întorceau la lucru pentru alte cinci zile.

Freddie cîştiga bani buni şi îi făcea plăcere să vadă că obţine ceva în schimbul lor. Nona mobila treptat casa. Cumpărase scaune, ca să stea pe ele, nu pe lăzi. Cumpărase un pat dublu şi o masă adevărată, în locul celei înjghebate de Freddie din lăzi de ambalaj. Între dormitor şi bucătărie nu era nici o uşă, dar Nona cumpărase o draperie de catifea de bumbac grea şi o atîrnase acolo. Asta dădea odăii o notă de intimitate şi un fel de aer de cămin. Cumpărase pentru Georgie un pătuc, împrejmuit complet de o plasă de sîrmă. Şi era pus pe roţi, aşa că putea să-l împingă prin curte, să-l pună sub umbra unui pom, încît copilul să doarmă la răcoare şi ferit de muştele sîcîitoare.

Aranjîndu-şi căminul, Nona descoperi în sinea ei o mîndrie şi o încredere nouă. Îi era urît cînd Freddie nu era acasă, dar nu ţinea seama de asta. Totdeauna avea cîte ceva de făcut. Trebuia să păstreze curăţenie în casă, să facă tîrguieli şi avea o grămadă de lucruri de spălat, ceea ce însemna să scoată apă dintr-un puţ cu ajutorul unei găleţi lăsate în jos de un lanţ.

Pe urmă mai era şi reprezentaţia cinematografică, dată de două ori pe săptămînă la sediul Comisiei Drumurilor. Se ducea la ambele spectacole — în „zilele de tren“ numai ea cu Georgie, iar duminicile împreună cu Freddie.

Într-un fel, îi plăceau serile cînd se ducea singură. Atunci, în întuneric, cu Georgie adormit în poala ei, se pierdea cu totul.

Își închipuia, cu toți oamenii aceia tăcuți din jurul ei, privind cu toții ecranul, că era una cu ei. Cînd intra în clădire, stînd la coadă în hol ca să-și plătească biletul la casă, se simțea totdeauna nespus de singură și izolată. Dar în beznă, privind personajele de pe ecran, i se părea că se contopește cu mulțimea de oameni tăcuți din jurul ei, care priveau. Dacă ea era singură, erau și ei singuri, căci păreau cu toții legați de viața înfățișată pe ecran și nu se putea gîndi la dînșii ca la niște ființe independente care treceau pe lîngă ea fără să-i spună o vorbă sau să-i arunce o privire.

Și, treptat-treptat, încetă de a-i mai invidia, încetă de a-i mai urî pe cei care în mod premeditat treceau pe lîngă dînsa fără s-o vadă. Observa că același lucru se petrecea și printre ei — unul voia să vorbească cu cutare, dar cu altul nu stătea de vorbă. Observa că, în multe privințe, ceea ce îi păruse a fi o lume unită nu era de loc așa. Își dădea seama că erau clici din care n-ar fi putut face parte niciodată, indiferent de culoarea pielii sale. Dar asta nu mai avea însemnătate. Nu conta decît faptul că avea posibilitatea să se îmbrace ca și celelalte femei și, într-o oarecare măsură, să se ducă unde se duceau și ele. Nu mai era hăituită. Se gîndea că acum era la fel cu ele.

Într-o sîmbătă seara se dusă la cinema cu Freddie. Freddie trecu la coadă pentru bilete și Nona stătu deoparte, ținînd pruncul în brațe. Freddie o văzu cum se uită la femeile care treceau pe lîngă ea; văzu cum ele se fereau s-o privească, și multe dintre ele erau chiar femei care o vizitaseră cînd fusese internată la spital. Faptul acesta nu-l mînia, fiindcă își dădea seama că Nona și cu el nu ar putea niciodată să fie tovarăși cu toată lumea. Asta ar fi posibil să se întîmple doar după ce ar căpăta încredere unii într-alții, pe măsură ce se deprindeau și ei cu obiceiurile oamenilor albi — nu în felul de a mînca și a locui într-o casă, ci în privința intereselor majore, ca să poată discuta de la egal la egal.

Știa că asta nu era ușor. Cel puțin nu în comunități bine conturate, unde oamenii și-au făcut un fel al lor de a fi. Lui însuși îi venea greu să stea de vorbă cu Dick despre orice alt subiect, afară de muncă. De ce ? Asta n-o știa nici el. Și nici Dick nu-i vorbea de nimic altceva afară de muncă. Iar dacă i se întîmpla să spună ceva despre ce văzuse la cinema sau ce se nimerise să citească prin ziare, Dick se uita la el într-un chip ciudat, care-i amintea de felul în care-l privise și taică-său. Și privirea aceea, tulburătoare într-un anumit mod, părea că-i face pe amîndoi să amuțească.

În tot timpul reprezentației din seara aceea, Freddie se întreba dacă Nona se simțea tot așa de stingheră pe lume, dacă avea aceeași senzație de singurătate cînd se învîrtea prin oraș, ca aceea pe care o încerca el cînd se ducea la culcare noaptea, în cort cu Dick.

Pe cînd se îndreptau spre casă, îi spuse :

— Ți-ar plăcea să vii într-o zi să ne vezi la lucru, Nona ?

Ea îl privi tăios, gîndindu-se că poate voia să se ducă și ea, să rămînă cu el în cort.

— De ce ? Doar n-ai de gînd să părăsești casa !

Freddie rîse de temerile ei, dar se simți mîndru că le avea.

— Nu. N-o să părăsim casa, Nona.

— Atunci de ce vrei să poposesc iarăși prin mărăciniș ?

— Credeam că ți-ar plăcea să ieși la plimbare în camionul lui Dick, tu și cu Georgie. Cîteodată, Dick vine în oraș în timpul săptămînii și, dacă l-aș ruga, te-ar lua cu el și te-ar aduce îndărăt cînd se întoarce seara. Acum ne aflăm la o depărtare de numai zece mile.

— Aș veni pentru o plimbare, Freddie. Dar nu vreau să părăsesc casa. Nu mai vreau să ajung iar să poposesc prin mărăciniș, Freddie.

— Nici n-ai s-o faci. Am pus capăt pentru totdeauna la toată povestea aia.

Suiră încet panta colinei în noaptea răcoroasă de toamnă. În timpul cît fuseseră la cinematograf, căzuse o ploaie ușoară și toate miresmele pămîntului și ale frunzișului pluteau în văzduh. Freddie le adulmecă ; acum, simțul mirosului îi servea ca să savureze miresmele din jur și nu doar ca să descopere urmele vînatului. Să miroasă aceste miresme îi părea acum un lucru la fel de firesc ca și cînd s-ar apleca deasupra unei tufe de trandafiri, să-și umple pieptul cu parfumul lor îmbătător. Dar cînd te culci pe pămîntul gol, se gîndi, miresmele pier, nu mai rămîne decît pămîntul tare.

Nu, n-ar mai fi în stare niciodată să ducă o viață ca aceea. Dacă ar fi nevoiți s-o facă, asta i-ar ucide. Și își aduse aminte brusc de ziua în care Brian Gordon îi adusese un bumerang și-l rugase să-l arunce. Nu fusese în stare să-l azvîrle astfel încît să revină singur la el și din clipa aceea își dăduse seama că viața lui se schimbase treptat — își pierduse iscusința aceea, dibăcia, rezistența neamului său în fața celor mai felurite împrejurări, ajungînd acum un alt om. Ar mai fi oare în stare să arunce o lancie ? Nu, ca să ucidă cu ea, nu. Zîmbi în sinea lui: „De cînd mă știu n-am fost în stare să trăiesc de pe urma vînatului prin hățișuri, își spuse. Singura trăsătură de om de culoare, la mine, este doar pielea. Și acum asta nu mai contează."

Nu, nu era vorba de nici o întoarcere.

Peste cîteva zile, pe la începutul unei după-amieze, Dick Benn veni s-o ia pe Nona. Tocmai se pregătise să se ducă în oraș, așa că își pusese straiele cele mai bune. Fiind o zi răcoroasă, purta un taior într-o nuanță albastru-închis. Pălăria de fetru, cu un bor îngust, strînsă pe cap, se asorta cu taiorul. Își vopsise buzele și-și pudrase obrajii. Georgie era învelit într-un șal croșetat, crem, și era culcat în căruciorul său.

Dick fu zgîrcit la vorbă. Abia dacă părea că o ia în seamă cînd Nona deschise ușa.

— Am venit să te iau la locul nostru de muncă — îi spuse. Te aștept în mașină. Dar să nu zăbovești mult.

— Sînt gata, mr. Benn. Mă pregătisem să mă duc în oraş. Dar pot veni chiar acum.

Îl scoase pe Georgie din cărucior, spunîndu-i că se duceau să-l vadă pe tăticul lui, pe urmă încuie toate uşile şi se urcă în remorcă. Se simţea nervoasă, dar în acelaşi timp destul de plină de importanţă, cînd Dick se aplecă şi-i deschise uşa, spunînd :

— Poţi să treci în faţă.

Dick lăsă mai întîi maşina să alunece în plină viteză, pe urmă îi mai încetini mersul. Bărbatul îi aruncă Nonei o căutătură şi ea îi întîmpină privirea cu un zîmbet.

— Plăcut, nu-i aşa ? îi spuse.

Dick se mărgini să încuviinţeze din cap. Dar se gîndi : „Nu-i de loc neplăcută nici ea".

Şofă şi mai încet, ca să-şi dea timp gîndurilor să se cristalizeze. Putea să facă ce poftea cu dînsa, dacă voia. Şi o dată cu acest sentiment al puterii pe care o avea asupra Nonei, se născu şi dorinţa. Cine avea să afle ? Cine putea să se văicărească ? Ea nu. Nici bărbatu-său. N-aveau să cuteze.

Mergeau pe un drum lăturalnic, nimic mai mult decît două dîre de roţi care străbăteau mărăcinişul virgin. Erau un milion de şanse contra una că n-o să apară nimeni pe poteca aceea. Dick puse piciorul pe frînă şi apăsă încetişor.

— Pentru ce opreşti ? strigă Nona, cu faţa crispată de spaimă.

— Tu ce crezi ?

Nona se îndepărtă şi mîna ei dibuia după clanţă.

— Nu ai de gînd să-mi faci nimic, nu ?

— Ce ţi s-a năzărit ? spuse bărbatul cu răutate. Se aplecă spre ea şi-i trase mîna de pe clanţă. Faci atîta tărăboi, de parcă ai fi fecioară. Ştii bine ce vreau.

Nona strînse copilul la piept şi se dădu îndărăt, ghemuindu-se în colţul cabinei.

— Nu ! Eu sînt cinstită ! Nu poţi face una ca asta, mr. Benn ! Nu poţi ! Nu mă sili !

— Pune ţîncul pe banchetă — zişe el.

— Nu-l pun ! Nona se aprinse ca o scorpie turbată. N-am să pun jos copilul și nici n-ai să te atingi de mine ! Am să țip !

Dick o sili să tacă, apucînd-o de braț și sucindu-i-l, încît femeia țipă de durere.

— Ia ascultă — spuse albul, amenințînd-o cu ochii săi reci. Pot să vă zdrobesc pe tine și pe tipul ăla al tău...

— Dar are să mă omoare, mr. Benn ! Așa a spus !

— Cum are să afle ? Și ce are să spună, chiar dacă află ? Îi disprețuia și pe Freddie și pe ea. Nu te poți văicări și nici el nu poate, știi de ce !

Nona se ghemui, ferindu-se de el, dar cu capul făcu semn că știe, mișcîndu-l mereu de parcă ar fi fost apucată de friguri.

— Da — spuse bărbatul, răsucindu-i încă o dată brațul. Pot să vă fac fărîme și pe el, și pe tine, și pe țînc. Zîmbi perfid. Dar n-am de gînd s-o fac, dacă joci cum îți cînt eu...

— Dar are să mă omoare ! Lasă-mă să rămîn cinstită, mr. Benn. Noi nu ți-am făcut nimic.

Dick rînji la rugăminți le femeii. Își dădea seama că era în mîinile lui.

— Vrei să ai mîncare bună, nu-i așa ? zise el. Vrei să locuiești mai departe în cabana aia ? Vrei să aibă copilul lucruri ? Vrei ca Freddie să aibă de lucru ? Și la fiecare întrebare, Nona dădea din cap, însă fața ei era împietrită de oroarea prețului pe care era nevoită să-l plătească. Prea bine, atunci — spuse Dick — joacă și tu cum îți cînt.

— Dar n-ai să-i spui lui Freddie ? N-ai să-i spui niciodată că m-ai silit la asta ?

— Nu te silesc — rînji Dick. Nu fac altceva decît să te las să alegi singură. Vrei să mănînci, sau ba ?

Nona lăsă capul în jos. Ar fi vrut să poată muri pe loc chiar în clipa aceea. Dar trebuiau să mănînce, Freddie și cu Georgie trebuiau să mănînce și să ajungă mai departe.

— Okay ! Dick se aplecă peste Nona și deschise larg ușa mașinii, în partea ei. Dar să nu cumva să

te bocești, că vă alung pe toți la dracu ! La rîu vă trimit ! Pune țîncul jos și ieși din mașină.

Nona puse copilul pe banchetă și îl înveli în șalul ei. Coborî din mașină și stătu acolo mută și zdrobită. Dick se duse la ea și o luă de mînă. O duse în mărăciniș. Întinse o foaie de cort pe jos.

— Așaa — mormăi. Trîntește-te pe asta.

Nona se uită la dînsul, dar ochii săi erau stinși, nu trădau nici mînie, nici spaimă, ci numai privirea moartă a inevitabilului împotriva căruia nu avea nici un fel de arme.

— Să nu-i spui lui Freddie — rosti, dar pînă și cuvintele acelea erau deznădăjduite : un strigăt în pustiu, care știa că nu va fi auzit niciodată.

Dick îi trase fusta.

— N-am să-i spun nimic. Uită de el.

Nona zăcea acolo ca o buturugă moartă, fără să simtă nimic.

Cînd se întoarseră în mașină, Dick scoase o sticlă de vin din cutia unde-și ținea mănușile.

— Ești o femeie bine, surată — zise. Na ! Trage o dușcă bună din asta și așterne-ți un zîmbet pe față.

Nona luă sticla și bău, fără să știe ori să-i pese de ce conținea. Și nu simți nici un efect de pe urma vinului, știa doar că-și umpluse pîntecul cu ceva. Dădu înapoi sticla lui Dick.

— E-n regulă ? întrebă el.

Femeia clătină din cap. Se gîndi că n-o brutalizase. Dar nu era vorba de ce i se întîmplase ei. Își roti ochii ca să se uite la Dick. Se legăna, amețit de băutură. Un gînd o fulgeră : „Dacă-i spune lui Freddie ? Dacă-i face vreun rău copilului... ?“

Dick își întoarse capul și-i întîlni privirea.

— Na ! Mai trage-i o înghițitură. Înviorează-te nițel ! Și o împunse cu cotul. Pot să-ți dau la băutură pe săturate, surată — zise.

Și Nona luă sticla din mîna lui și sorbi adînc. Nu ! Încă nu murise.

CAPITOLUL XXIV

Era ziua de naştere a lui George Frederick Adams. Împlinea un an. Şi ca să serbeze acest eveniment, familia Adams dădea o petrecere.

Aruncînd o căutătură asupra oaspeţilor adunaţi în seara aceea de sîmbătă, în timp ce turna bere în pahare şi le împărţea, Freddie se întreba cum de ajunseseră cu toţii acolo, cum ajunsese să fie în relaţii cu toată mulţimea aceea. Era una din acele mici nedumeriri tulburătoare care nu-i dădeau pace în clipele de răgaz şi pe urmă ceva le scotea iarăşi din mintea lui, înainte de a putea găsi vreun răspuns. Dar, firește, nu era nimic care să te facă să te frămînţi. Îi mergeau în plin toate.

Era acolo şi Trissy Cooper. Nu-i plăcuse de loc ca Trissy să vină în casa lor. Dar pe atunci Nona era cam singură. Celelalte femei nu stăteau de vorbă cu ea, nici n-o invitau nicăieri, aşa că nu-i venea să-i interzică tovărăşia lui Trissy. Şi Trissy voia şi ea să fie în rînd cu lumea.

De vreme ce Trissy o vizita pe Nona, deveni un lucru firesc ca şi Bull să pice din cînd în cînd pe-acolo. Bull era şi el de faţă în seara aceea şi se distra să-l dădăcească pe Georgie, să-l salte pe băieţaş pe genunchi.

Şi apoi mai erau acolo George şi Martha. Nu ştiuseră nimic de petrecere, nu voiseră să rămînă, dar n-avuseseră încotro.

Mai erau încă vreo zece oameni de culoare, care se spunea că sînt prieteni cu Trissy şi Bull. „Totuşi sînt simpatici", se gîndi Freddie. La drept vorbind, erau foarte potoliţi : stăteau pe duşumea, reze-

maţi de perete, şi zîmbeau la năzbîtiile lui Dick şi ale prietenului său.

Dick şi prietenul său ? Freddie nu era prea sigur de aceştia doi, mai cu seamă de tovarăşul lui Dick. Cu Dick era în ordine. De obicei venea acum sîmbătă seara şi beau împreună cîteva pahare. Dick se dovedise a fi un ins foarte deosebit de ceea ce păruse cînd începuse să lucreze pentru el. Era drăguţ şi prietenos acum — un adevărat membru al familiei. De ziua lui Georgie îi cumpărase un ursuleţ de pîslă. Stătea acolo, pe masă.

Dar tovarăşul ăla al lui Dick, Roy Grant ? Freddie nu ştia ce să creadă despre Roy. Venise din Perth şi era voiajor comercial în branşa radio. Trecuse odată, cu totul întîmplător, pe la locul unde îşi aveau tabăra, ca să-l vadă pe Dick. Şi în ziua aceea, abia cu o săptămînă în urmă, nici nu se uitase la Freddie, nu-i dăduse măcar bună ziua. Şi acum era acolo, la aniversarea lui Georgie, şi făcea un tărăboi grozav. E drept însă că era beat. Bine că petrecerea era aproape pe terminate. Se turnase ultimul strop de bere şi se făcuse tîrziu. Freddie împărţi musafirilor ultimele cîteva pahare şi se aşeză alături de George.

— Cum mai merg treburile, George ? îl întrebă.

— Merg strună — spuse George, uitîndu-se la Roy Grant, care încerca să tragă pe o tînără corcită şi s-o ridice în picioare.

— Vreau să dansez cu tine ! spuse Roy cu glas tare. Nu vreau să...

— Nu ştie să danseze ! ţipă Dick. Se pricepe doar să joace o *corroboree*. Numai cu Nona se poate dansa, nu-i aşa, Nona ?

— Nu, eu nu dansez — zise Nona, aruncînd o privire spre Freddie.

— Atunci am să cînt — îi vesti Roy. Petrecerea asta începe să se moaie. Mi se pare că ai spus că te distrezi bine la ei, Dick ?

— Chiar aşa şi e. Noi ne distrăm, nu-i aşa, Nona ?

Roy trase o duşcă. Cu paharul pe jumătate plin de bere, în mînă, se învîrti cu paşi nesiguri în jurul

odăii, măsurîndu-i pe oaspeți și rînjind. Ajunse la Trissy și se opri în fața ei, clătinîndu-se ca o trestie în vînt, încercînd să o fixeze cu ochii lui urduroși.

— Ei, ia te uită, cine alta-i dacă nu vechea poamă ! strigă musafirul. Bătrîna Trissy ! Ea face treaba pentru trei pence.

— Du-te dracului de aici, animalule ! exclamă Trissy.

Era beată — o beție scîrboasă.

— Ce faace ? Într-o clipă, Roy fu treaz de-a binelea. Corpul său era aplecat, dar nemișcat, iar ochii lui devorau fața lui Trissy. M-ai făcut animal...

— Încetați !

George Truslove sări în picioare și se repezi să-l țină pe Roy, dar era prea tîrziu. Roy aruncase berea cu pahar cu tot în obrazul lui Trissy. Se dezlănțui o încăierare, care-i cuprinse pe toți în vîrtejul ei.

Freddie își ațintise privirea asupra Nonei și a lui Dick. Dar de îndată ce se stîrni dandanaua, îl căută pe Georgie. Bull aproape că-l aruncase în brațele uneia din femeile care stăteau pe dușumea, rezemate de perete. Femeia încă îl privea ca și cum s-ar fi întrebat cum de ajunsese copilașul acolo, cînd Freddie își zări feciorul. Își luă pruncul de la dînsa și fugi în dormitor cu el, punîndu-l în pătuc. Afară, în bucătărie, se dezlănțuise iadul. Se auzeau țipete, și blesteme, și pocnete, de parcă fiecare băț din casă ar fi fost rupt în bucățele. Iar cînd Freddie înveli copilul, se opri o clipă ca să asculte. Nu era mirat. De fapt știa că avea să se întîmple așa ceva. Simțise cum se grămădesc norii.

Se întoarse în bucătărie. Văzu pe dușumea o învălmășeală cumplită. Cele două uși din față și din spate erau date larg de perete. La ușa din față era o învălmășeală de oameni, cea din spate era goală, iar de Dick și Roy nici urmă. Puse mîna pe o cămașă și pescui un bărbat trîntit peste o femeie, pe care-l trase de picioare. Omul se roti și, fără să se uite, repezi un pumn, care-l nimeri pe Freddie peste

urechea stîngă. Izbi omul drept în față. Femeia de pe dușumea izbuti să se țină pe picioare și-l pocni pe Freddie în cap cu piciorul unui scaun rupt.

După ce lui Freddie i se limpezi capul, văzu că încăperea era goală și bătaia se desfășura mai departe în stradă. Îl auzea pe Bull urlînd și pe Trissy zbierînd, acoperind zarva generală și învălmășeala, și deodată simți cum îl cuprinde sila, o silă care-i năpădește inima. Îi fulgeră prin minte gîndul că dăduse greș. Se așeză pe dușumea.

Se gîndi că trăiau tot pe terenul unei Rezervații. În jurul lor era o împrejmuire. Casa era construită din lemn. Avea un acoperiș de tablă. Dormeau într-un pat omenesc și aveau pe pereți poze. Dar se aflau tot într-o Rezervație, trăiau tot ca niște proscrișii. În jurul lor era acum un gard și nimeni nu-l trecea — afară de Dick și prietenul lui.

Dick și prietenul lui ? Nona e cea care dansează. Îi venea să zîmbească. De ce se schimbase Dick ? De ce-l adusese în casă pe prietenul său Roy ? De ce venea Dick atît de des la Arkoola ? Ca să caute pe cineva, în legătură cu munca. Trebuie neapărat să rămînă toată noaptea ca să stea de vorbă cu un om ?

Nona ! Se simțea obosită, prea obosită ca să mai vadă de Georgie. Prea obosită ca să mai mături casa. Camera era înțesată de sticle — mormane de sticle — pămîntul era acoperit de sticle sparte. Ei și ? Petreceau și ei cum puteau, se îmbătau ca să nu ia în seamă că pe stradă nu le adresa nimeni nici un cuvînt, că nimeni nu-i invita la ei acasă, nici nu venea la ei. Așa că-i inviți pe alde Bull și Trissy. Doar trebuia să ai un musafir ! Nu puteai trăi singur cuc ! Tot ce aveai, tot ce făceai, tot ce sperai îți făcea lehamite, dacă nu împărtășeai cu nimeni înfăptuirile și speranțele tale. Singur, lucrurile și speranțele acelea erau searbede, se reduceau doar la mîncare. Le dobîndeai îmboldit doar de foame și tot foamea le ucidea. Erau plăsmuite din foame, la fel cu visele

tale, la fel cu mirajele care se năşteau în văzduhul încins şi piereau cînd încercai să pui mîna pe ele.

Să te întorci. Unde? La ce? La moarte? Nu te puteai întoarce de-a dreptul la trib. Iar Freddie se vedea stînd pe un butuc şi privind înfometat prin împletitura de sîrmă a porţii, în grădina fermei de la Running Water.

Trupul i se cutremură, faţa îi zvîcnea, gemu şi-şi făcu mîinile căuş peste ochi. Văzuse chipul fiului său.

Încăierarea care continua pe stradă devenise o răfuială între triburi.

Dick Benn nu avusese nici un rol în încăierare. Fugise pe uşa din spate chiar în clipa cînd se iscase bătaia, şi în momentul acela se afla în siguranţă, în pat, la hotelul lui. Dar prietenul său Roy, oricît încercase, nu avusese norocul să scape. Trissy îl doborîse la pămînt, cîtă vreme mai fusese conştient doar de faptul că zvîrlise în ea paharul de bere. Atunci Bull le răcnise celorlalţi să-l culeagă pe Roy de pe jos şi să-l care în spinare pe şosea. Bull avea intenţia să-l lase jumătate mort pe Roy, nu din pricina că o lovise pe Trissy, ci fiindcă lui Bull îi plăcea să schilodească oameni de teapa lui Roy Grant. Nu puteau să se vaiete. Trebuiau să înghită orice li se făcea, pentru că ştiau că crima lor este mai rea decît orice pedeapsă.

Dar George Truslove dorea să pună capăt încăierării. Îi era teamă că altminteri o să se atragă atenţia asupra lui Freddie. Îl prinse de haină pe Bull şi se luă la trîntă cu el.

— Dă-i drumul jos, Bull!

— Turnătorule! ţipă Trissy, cînd văzu ce face George.

Strigătul lui Trissy fu o chemare la unire pentru toţi ceilalţi, care începuseră să se certe între ei. Tăbărîră asupra lui George, iar cînd intră în foc şi Martha, tăbărîră pe ea, şi în învălmăşeală, Roy Grant izbuti să se strecoare nevăzut în beznă.

Cei care locuiau pe Rezervații îi urau pe George și Martha. Îi urau pentru că se străduiau să trăiască decent, fiindcă decența la cei de aceeași culoare cu ei însemna o pată și o dojană, sare pusă pe rana propriei lor degradări. Și cum era de față și Nona, cîțiva din cei pe care îi ospătase se întoarseră și împotriva ei, din aceleași motive care-i asmuțiseră împotriva lui George și a Marthei.

În timp ce încăierarea era încă în toi, o mașină se ivi pe creasta colinei și prinse în bătaia farurilor masa de corpuri învălmășite care se rostogoleau urlînd de-a curmezișul șoselei. Frînele scrîșniră și mașina vibră, oprind atît de brusc, încît mrs. Trew țipă de spaimă.

Mr. Trew își șterse fruntea ; deocamdată era năucit. Cînd zări chipuri negre și ochi negri înspăimîntați privind spre faruri, grăi :

— Negri ticăloși ! Totdeauna se țin de așa ceva — spuse mrs. Trew. Nu știu de ce s-a îngăduit ca banda asta de corciți să mai locuiască în oraș. Pînă nu li s-a dat voie, nu se întîmplau niciodată asemenea lucruri !

— N-o să mai zacă mult pe aici.

Trew își dădu seama că bătuse ceasul lui. Așteptase vreme îndelungată, dar acum ceilalți erau siliți să privească faptele în față.

Intoarse mașina și se duse îndărăt în oraș, la postul de poliție.

In momentul cînd Trew se întoarse cu sergentul Hannaford, încăierarea încetase și pieriseră toți musafirii, afară de Trissy și Bull.

Trissy și cu Bull stăteau jos în mijlocul drumului, și de îndată ce farurile își aruncaseră strălucirea asupra lor, începuseră să-și arunce ocări și să se lovească.

Trew opri mașina și sergentul Hannaford coborî.

— Ceilalți trebuie să fie înăuntru — zise Trew.

Sergentul nu-i dădu nici o atenție lui Trew, ci se duse drept la Trissy și la Bull, care se atingeau cu

laba ca niște pisici jucăușe, scuipîndu-și tot soiul de obscenități.

— Ridică-te, Bull — spuse liniștit sergentul. Și tu, Trissy.

Își înălțară ochii spre el. Bull păru că urmărește nasturii lucitori de la uniforma sergentului înainte de a-i rînji în față.

— Se poartă prea moale cu ei — zise cu pornire aprigă mrs. Trew, privind scena.

— Vrea să nu se pripească.

— Hello, sarge [1] — spuse Bull.

Iar Trissy adăugă :

— A fost o serbare frumoasă, sarge. Ziua de naștere a băiețașului.

— Haideți, ridicați-vă.

Sergentul o ajută pe Trissy să se ridice în picioare. Trew claxonă și se aplecă peste portiera mașinii.

— Eu am plecat, Hannaford. Ne vedem luni dimineață.

Bull se ridică și privi cum Trew trece încet pe lîngă el.

— Noapte bună, nemernicule — mormăi el.

— Ține-ți gura, Bull ! O să am și așa destul de furcă. Dacă vă mai prind că provocați asemenea buclucuri, o să trebuie să vă bag la răcoare.

— Ei, de data asta n-ai să ne bagi, sarge ? întrebă Trissy.

— Nu vreau să fac asta. Haideți, dați-i drumul ! S-aud ce s-a întîmplat.

— Ți-am spus, sarge. A fost ziua de naștere a copilașului. Georgie Adams, știi și dumneata. Un copilaș drăgălaș, aproape alb.

— Foarte bine. Dar de unde ați făcut rost de băutură ?

— Ei, cred și eu că ți-ar plăcea să afli — spuse Bull.

Sergentul Hannaford zîmbi. I-ar fi plăcut să afle, dar era sigur că n-o să prindă niciodată urma. Nici-

[1] Prescurtare din *sargent*, sergent (în lb. engleză). (n.t.)

odată nu dădeau de gol pe cineva. Asta era greutatea. Era foarte simplu pentru Trew și cei de soiul lor să spună că poliția trebuia să facă cutare și cutare lucru băștinașilor, dar nu băștinașii erau adevărații vinovați. Ceea ce făceau, erau împinși să facă. Și dacă nu punea mîna pe cel care purta vina, se gîndi că n-o să-l tragă la răspundere pe nerodul care se lăsase abătut din drumul drept.

— Mă duc s-arunc o privire înăuntru — zise sergentul.

— Îhî. Du-te de aruncă o privire la copilaș — zise Trissy, grăbindu-se să-l conducă pe sergent spre casă.

Ușa era încă deschisă și lumina aprinsă. Freddie stătea mai departe pe dușumea. Dar cînd îl văzu pe sergent, se ridică.

— Îmi pare rău — murmură Freddie. Am făcut o petrecere.

— Pe cît se pare, ai avut o groază de invitați — spuse sergentul.

Se bizuia doar pe spusele lui Trew în privința aceasta, dar în cazul de față nu se îndoia de adevărul lor.

Freddie încuviință din cap, prea rușinat ca să mai vorbească.

Sergentul se uită la sticlele de pe masă, pe urmă la scaunul rupt și la sticlele împrăștiate peste tot, pe dușumea.

— De unde ați avut toată băutura ?

Știa că Freddie nu putuse s-o fi cumpărat. Trecuse cu vederea cealaltă dată cînd Freddie intrase în hotel, dar îi dăduse barmanului ordine stricte să nu-i vîndă lui Freddie nici o băutură în sticle, și era convins că ordinul său fusese ascultat.

Freddie nu-i răspunse la întrebare.

— Haide ! Dă-i drumul !

Freddie se uită la dînsul.

— Chiar are importanță ? întrebă

Sergentul îl măsură cu asprime pentru o clipă, apoi se îndepărtă. Nu. Nu avea importanță. Dacă

i-ar fi închis pe cei care aduseseră toată berea la petrecere, pînă la urmă singurul care ar fi suferit ar fi fost băiatul ăsta, Adams.

— Ar fi mai bine să te liniștești — îi spuse sergentul.

— Ce-o să se aleagă de noi, sarge ?

Omul își îndreptă ochii spre Bull :

— Voi ați face mai bine să vă întoarceți pe Rezervație.

Trissy alergă la el, iar cînd sergentul dădu să iasă pe ușa din față, îl prinse de mînecă.

— Nu cumva ai de gînd să ne bagi la răcoare, sarge ? întrebă femeia, ca și cum ar fi fost grozav de dezamăgită de faptul că se îndepărtase și uitase de ea.

— Întorceți-vă pe Rezervație. N-am nimic cu voi.

— Venim cu dumneata, sarge — spuse Bull.

Coborîră vîlceaua, sergentul mergînd la mijloc, ca niște vechi prieteni atît de apropiați, încît nu au nevoie să facă conversație. Orașul era liniștit, pustiu ; se zăreau doar luminile de pe străzi. Cotiră colțul în dreptul Băncii și trecură peste terenul viran, către postul de poliție. Pe veranda din spate era lumină și șeful stătea acolo, cu tunica descheiată, fumînd tihnit o țigară.

Cînd se apropiară de el, șeful zîmbi.

— Ce, iar tu, Bull ? spuse.

Bull aruncă o căutătură lui Trissy și pe urmă făcu un salt spre picioarele șefului, luîndu-l prin surprindere și răsturnîndu-l greoi pe verandă.

— Copoi scîrbos ! mîrîi Bull.

Și înainte ca sergentul Hannaford să poată face vreo mișcare, Bull își abătu pumnul asupra feței șefului. În timp ce șeful se lua de gît cu el, Trissy se năpusti asupra sergentului.

Lupta fu scurtă, dar aprigă. Au trebuit să-i ardă un car de ciomege pînă ce Bull să se dea bătut. Stîrnise o încăierare în toată legea, așa că trebuise să lovească și el cu sete, ca să doară. Dar după ce ușa celulei se închise în spatele lor și se aflară în

siguranță în închisoare, culcați pe saltele de paie, în beznă, Bull grăi :

— Nu voiam să-i fac rău, Trissy.

— N-aveai încotro, Bull.

— Îhî ! Trebuia să avem de mîncare dimineața.

Trissy rîse.

— O lună de zile o să mîncăm și noi ca oamenii, Bull.

— Îhî ! Și am să le spun ce cred despre ei, cum mai întîi asmut întregul ținut împotriva noastră și pe urmă caută să ne lase muritori de foame.

— Să le spui, Bull. Să le-o spui verde-n față !

Bull nu răspunse. Pica de somn, dar avea să le-o spună. Pe viul Isus, avea să le-o spună el... și acesta fu ultimul său gînd.

CAPITOLUL XXV

Era într-o joi dimineața, la cîteva zile după petrecere, și Dick Benn fu cuprins de o teamă și o dorință înfrigurată. Îi era frică de ceea ce s-ar fi putut întîmpla după ce fugise de la petrecere. Cine știa oare ceva despre asta ? Ce se întîmplase cu Roy Grant ? Patru zile și cinci nopți în șir își pusese nenumărate întrebări, fără să primească vreun răspuns.

Plecase din oraș duminică dis-de-dimineață și se dusese îndărăt la tabăra lor. Luni dimineață sosise și Freddie. Dick nu întrebă cum s-a terminat tărăboiul și nici Freddie nu-i dăduse vreo explicație. Se apucaseră de muncă, vorbind numai cînd era neapărat necesar. La căderea nopții își gătiseră mîncarea și se urcaseră în paturile lor de campanie. Se întinseseră pe ele fiecare cu gîndurile lui, încît tăcerea din cort era atît de deplină, că, o clipă, cei doi oameni își puteau auzi inimile bătînd.

Acum, în aerul dimineții, plutea o mare încordare. Înfundau în pămîntul tare țărușii împrejmuirii și sunetul unei securi, bufnetul înfundat al unei răngi pe lutul împietrit nu făceau decît să-i cufunde și mai mult în gîndurile lor.

Pe la unsprezece, Dick nu mai putu rezista încordării. Nu-și mai putea înfrîna dorința de a merge la Nona. Trebuia să o aibă, ca să arate că nu se teme. Avea s-o posede !

Se uita în josul liniei țărușilor, la Freddie, care trăgea metodic cu ranga în pămînt, ținînd-o în cumpănă, înălțînd-o, pe urmă lăsînd-o iarăși să cadă. Și Freddie arăta atît de deznădăjduit, părea un

sclav atît de necioplit, cu pălăria lui ponosită, cu cămașa ieșită din pantaloni încît de cîte ori trăgea cu ranga în pămînt, îi flutura o pulpană — că Dick vedea într-însul doar indigenul. Îi amintea de un negru muncind într-o echipă de ocnași, doar că-i lipseau lanțurile. Dar ar fi putut să le aibă. Un singur cuvînt din partea lui, și Freddie ar fi putut fi înlănțuit de o Rezervație.

Gîndul la puterea pe care o avea asupra lui Freddie îl îmbărbătă, astfel că pe chipul lui Dick se ivi un aer de dispreț, care se prefăcu în mînie și ură. Se înfuria privindu-l pe Freddie cum își vede mai departe de lucru, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic ; și apoi îl ura fiindcă tăcerea lui Freddie părea că-l acuză mai mult decît ar fi putut s-o facă orice cuvinte. „Mă tratează de parcă aș fi un negru ! își spuse Dick. Biine ! Am să-l învăț eu minte ! Mă duc să mă culc cu Nona !“

Zvîrli cît colo securea de care se folosea și o porni de-a lungul gardului, înspre Freddie.

— Ei... Freddie se opri din lucru, rezemat de rangă, dar nu-și ridică ochii. Dick simți un chef grozav să-l lovească. Dar se stăpîni — mai erau și alte feluri de a-l doborî pe Freddie la pămînt. Așa că spuse : Mă duc în oraș. Trebuie să trec pe la bancă. Nu știu cînd am să mă întorc.

Fredie clătină din cap și Dick se grăbi să se întoarcă la tabăra lor.

Freddie vîrî iar ranga în pămînt. Muncea orbește, ca un automat, în vreme ce-și frămînta mintea în fel și chip, doar o găsi vreo idee care să-l facă să vadă drumul pe care trebuie s-apuce de aci înainte. Voia să țină cu dinții ceea ce dobîndiseră Nona, Georgie și el, totuși știa că trebuia să-l părăsească pe Dick. Dick avea să le facă ceva rău, dacă nu se despărțea de el...

Se opri să asculte. Dick pornise motorul. Se întoarse să se uite și văzu cum camionul crem iese încet din desișul unde era tabăra lor și o apucă, hurducîndu-se, de-a lungul șirului de țăruși. Începu

să muncească iar, să caute o cale de ieşire din impas.

Dick opri maşina la hotel. Simţea nevoia să bea înainte de a se duce s-o vadă pe Nona.

În bar era doar barmanul Charlie, şi lui Dick i se năzări că acesta îl privea ciudat, ca şi cum Charlie n-ar fi avut altă treabă decît să se gîndească la el.

— Dă-mi o bere — zise Dick, scotocindu-se după bani prin buzunar.

Charlie îi umplu halba cu bere şi o puse pe tejghea, în faţa lui Dick. Se aplecă, măsurîndu-l sfredelitor.

— Ce se aude cu tipul ăla corcit pe care l-ai luat cu tine, Dick ?

Dick sorbi adînc din halbă, fără să se pripească şi adunîndu-şi gîndurile. Era vădit că petrecerea din seara de sîmbătă pusese ceva în mişcare. Şi era de ajuns de limpede, după înfăţişarea barmanului, că Charlie îl trăgea de limbă. Puse jos halba şi-şi şterse gura.

— Straşnică bere — spuse, lingîndu-se pe buze.

— Da — zise Charlie, apropiindu-se ceva mai mult de el. Pe urmă, aruncîndu-i o privire vicleană, insistă : N-ai auzit, Dick ?

— Nu ştiu nimic. Nu e decît angajatul meu.

— Îi fuge pămîntul de sub picioare. Bătrînul Trew s-a nimerit să treacă cu maşina pe şosea tocmai cînd se iscase oleacă de păruială prin faţa cocioabei tipului tău. L-a adus pe Hannaford.

— Mie nu mi-a spus nimic.

— Nu l-au băgat la beci. Dar e de rău cu el. Charlie se duse pînă la capătul barului şi se uită prin ferestruie în cîrciumă. Se întoarse şi-i făcu cu ochiul lui Dick, dîndu-i să înţeleagă că totul era în regulă. Da, e de rău cu el. Au să-l izgonească din oraş. Trew a ridicat chestiunea asta la şedinţa Comisiei Drumurilor de luni seară.

Dick îşi sorbi pînă la fund berea, pe urmă împinse halba spre Charlie, pe tejghea.

— Serveşte-ţi şi ţie una — îi spuse.

— Mulţumesc.

Charlie umplu halba pentru Dick şi-şi turnă şi lui un păhărel. Învîrti aparatul de marcat.

— Hai noroc ! spuse, întorcîndu-se la tejghea.

Ciocniră, fiecare bînd în cinstea celuilalt. Charlie îşi reluă aerul confidenţial, rezemîndu-se de bar.

— Roy a scăpat, ştii. A şters-o pe loc. L-au făcut harcea-parcea. E numai vînătăi de sus pînă jos. Un pocinog al naibii de păcătos. Băură iarăşi. Era de aşteptat aşa ceva. E un nebun ; a fost văzut pe şosea cu Trissy. Ea şi cu Bull au căpătat o lună. Atac împotriva reprezentanţilor legii — rînji Charlie. A primit porţia ce li se cuvenea, nu-i aşa ?

— Am să iau două sticle de vin — zise Dick. Spune că am să vin să cinez aici. Am puţină treabă.

— O să am grijă. Cu bine, Dick.

Dick se gîndi să se ducă la locuinţa Nonei chiar în după-amiaza aceea. De obicei lăsa camionul în faţa hotelului, ca să-l vadă toată lumea. Dar în după-amiaza aceea avea să fie ultima oară cînd o vedea pe Nona. Şi şofa încet prin oraş, cu capul plin de gînduri plăcute. Nu-l mai stăpîneau frigurile dorinţei după Nona ; la drept vorbind, nu mai simţea chiar de loc poftă s-o posede. Dar avea s-o facă ! Pe Dumnezeu, avea s-o facă ! Acum o ura pe Nona, simţea că-l degradase, într-un fel îl siluise, şi acum avea s-o siluiască el.

Trecu de casă pînă la cîţiva paşi de podul de peste pîrîu, pe urmă ieşi din şosea şi trase camionul într-un tufiş de arbuşti, unde nu putea fi văzut de cineva care ar fi venit cu maşina pe şosea. Luă cele două sticle de vin şi o apucă de-a lungul pîrîului, pînă ce ajunse la groapa cu apă stătută. Se căţără pe mal şi se duse la uşa din spate a casei. Uşa era închisă, dar cînd încercă clanţa, aceasta cedă, şi Dick intră în încăpere fără să bată.

Nona era culcată pe pat, pe jumătate adormită. De îndată ce auzi cum se deschide uşa, se ridică tremurînd, cu faţa îngheţată de spaimă şi cu ochii hol-

baţi de oroare. Ghicea cine intrase. Numai Dick pătrundea aşa în casă, fără să bată.

Perdeaua atîrnată în pragul uşii fu smulsă într-o parte, şi bărbatul intră în odaie, rînjind la ea. Nona se uită la Georgie, culcat în pătucul său, pe urmă voi să-şi dea picioarele jos din pat.

— Rămîi unde eşti — zise Dick.

— Nu trebuia să fi venit ! Nu trebuie să mai vii, Dick ! Freddie zice că n-o să mai vii de loc pe-aici. Nu mai dăm nici o petrecere, nimic.

Dick trecu în dormitor şi perdeaua căzu îndărătul lui. Se duse agale şi se uită la copilaş, rînjindu-i, ca şi cum şi Georgie ar fi fost prins în mreaja lui. Trecu spre măsuţă şi puse sticlele jos, în faţa vechii oglinzi demodate care se legăna pe suport. Aranjă oglinda ca s-o poată vedea prin ea pe Nona. Femeia stătea cu capul întors spre el şi-l privea cu ochi speriaţi. Îi făcu plăcere să se uite la dînsa o clipă, se desfătă să vadă conturul sînilor sub rochie, fiindcă nu-l mai torturau. Se gîndi că acuma ea îndura toată tortura.

Se întoarse spre ea.

— Va să zică n-o să mai dăm petreceri, hai ?

— Aşa spune Freddie. El zice...

— Nu-mi pasă de ce zice el ! Ce zic eu contează !

Dominînd-o mai departe cu ochii, întinse mîna după una din sticle şi, dînd de ea, o zvîrli spre Nona.

— Destup-o — spuse. Destup-o şi toarn-o pe gît.

Nona luă nesăţioasă sticla. Simţea o grozavă nevoie să bea. Nu băuse nici un strop toată săptămîna. Mr. Sturk nu voia să-i vîndă nimic, iar Trissy nu mai era. Rupse ambalajul de poleială şi desfăcu capsula cu dinţii. Duse sticla la gură, pe urmă sorbi cu lăcomie, pînă ce lichidul îi curse din gură şi se prelinse pe rochie. Voia să se îmbete şi să rămînă beată pentru totdeauna. Voia să fie căţeaua în care o prefăcuse Dick.

— Îmbibă-te bine — spuse Dick.

O privi cum isprăveşte sticla şi îi dă drumul pe duşumea. Cu părul căzut peste faţă, cu rochia umedă de vin şi faţa pe care se întipărise aerul acela de

tîrfă ce părea a spune: „Nu-mi pasă de nimic", arăta aproape atît de rău pe cît dorea el să arate.

— Cum te simţi acuma, Nona?

— Ce-ţi pasă? Ai terminat cu mine, nu-i aşa?

— Încă nu, suratră, noi doi n-am încheiat încă socotelile — zîmbi el.

— Cu toate astea, nu faci nimic pentru mine. Mi-ai făgăduit o groază de lucruri, dar nu faci nimic.

— Nu pricepi tu cum merg treburile. O să vină şi vremea să ai totul, Nona.

— Mda?

— Îhî.

Dick începu să se dezbrace.

Peste vreun ceas, fură amîndoi scuturaţi din buimăceala care-i cuprinsese, auzind o ciocănitură la uşa din faţă. Nona sări în sus, cuprinsă de panică. Dar înainte de a putea ţipa, Dick o trăsese jos şi-i trîntise un preş peste cap. O ţinu aşa şi rămase şi el la pîndă, aşteptînd şi ascultînd.

Se auzi încă o bătaie, pe urmă zgomotul unor paşi care ocoleau casa. Dick se întrebă dacă încuiase uşa, cum făcea de obicei.

— Să taci chitic — şuieră el, şi în timp ce paşii treceau încet prin dreptul dormitorului, se strecură în bucătărie şi încercă cheile în ambele broaşte. Scoase un suspin de uşurare. Ambele uşi erau încuiate. Auzi cum cel de afară urcă treptele din spate şi cum bate la uşă. Îşi apăsă trupul gol de perete şi nu îndrăzni nici să răsufle. Dacă era prins cu o indigenă, însemna că s-a sfîrşit cu el. Îl aştepta închisoarea, şi un stigmat pe vecie.

Afară, rămas pe treapta din mijloc, mr. Panton, secretarul Comisiei Drumurilor din Arkoola, stătu să chibzuiască, în timp ce-şi umplea pipa. Nu-i părea rău că nu era nimeni acasă. Nu-i plăceau treburi de soiul acela. Semăna prea mult cu spălarea rufelor murdare ale altora.

Coborî iar treptele şi Dick se întoarse la Nona. Incă nu isprăvise cu ea.

Mr. Panton se opri să se uite la gunoiul care zăcea prin curtea dindărăt. „Cu siguranță că au cam tras la măsea“, își spuse, remarcînd toate sticlele goale.

Își aruncă ochii asupra salcîmilor crescuți în mîlul inundațiilor, înșirați de-a lungul pîrîului. Acum, că tot era aici, avea să arunce o privire asupra iazului aceluia, poate că avea nevoie de o pulverizare preventivă împotriva țînțarilor. Luă un băț și înlătură încetișor mîzga verzuie care acoperea fața apei. Văzu ceea ce se așteptase — milioane de țînțari aproape gata de zbor. Aveau aripi, dar larvele nu erau complet dezvoltate și atîrnau cu capul în apă, mișcîndu-se prin zvîcniri repezi, sacadate ale corpului. Trebuiau să curețe temeinic iazul și să-l pulverizeze cu petrol. Asta avea să ucidă țînțarii înainte de a fi în stare să zboare. Se gîndi că putea să se plimbe de-a lungul pîrîului și să arunce o privire la balustrada podului. În timp ce făcea acest lucru, zări camionul crem al lui Dick Benn.

„Hmmm. Va să zică, zvonul nu era chiar așa de neîntemeiat de data asta“, își spuse.

Stătu pe pod, privind spre mașina lui, în josul șoselei, parcată în fața casei lui Adams ; stătea în cumpănă dacă trebuia să se mai întoarcă o dată, se întreba care îi era datoria. Era sigur că Dick Benn se afla în casă cu femeia aceea. Dar la ce avea să-i folosească dacă se încredința cu ochii lui ? Corciții tot trebuiau să plece, chiar asta era misiunea lui : să găsească vreun mijloc de a-i da afară, o cale legală, pentru ca nimeni să nu aibă motiv de a-i socoti martirizați. Nu se îndoia că asemenea lucru putea fi făcut — se gîndi Panton — fără să se mai amestece în afacerea aceea neplăcută. Așa că se duse la mașina lui și plecă.

Nona și cu Dick auziră mașina pornind, virînd și coborînd colina.

Dick aruncă o căutătură asupra Nonei.

— Să-ți ții botul, sau, de nu, o să ți-l închid eu.

— Are să mă ucidă, Dick !

El o îmbrînci jos din pat.

— Asta te privește — e distracția ta. Acum am să ies. O apucă de braț și i-l suci. Ține minte, nu m-ai văzut, nici n-ai auzit nimica — și o îmbrînci cît colo. S-ar putea să mă întorc. Cu mine încă n-ai terminat !

Pe la ora cînd Dick se despărțea de Nona, Freddie ajunsese la o hotărîre. Avea să-l părăsească pe Dick, chiar acum. Pe urmă nu știa exact ce-o să facă. Poate c-o să plece din Arkoola și o s-o ia de la capăt, în altă parte.

Se întoarse la tabără, își strînse raniță, se spălă pe față și pe mîini și, săltîndu-și pe umăr traista cu merinde, o porni de-a dreptul prin mărăciniș, tăind-o către șoseaua principală.

Făcuse cam vreo milă pe șoseaua principală, cînd auzi o mașină care venea în spatele lui. Întoarse capul și văzu că omul de la volan frînează.

— Te urci, Freddie ?

Era doctorul Gresham. Dacă Freddie și-ar fi dorit să i se împlinească vreo dorință, apoi tocmai aceea era — de a-l vedea pe doctor. Era singurul om cu care putea să vorbească și de care să simtă că este înțeles.

Dorința era reciprocă. Abia se urcase Freddie în mașină, că doctorul spuse :

— Chiar voiam să te văd, Freddie. Ia spune-mi, ce-i cu istoria aia de sîmbăta trecută ?

Freddie făcu o strîmbătură.

— A, doar o petrecere, doctore ! Era ziua de naștere a lui Georgie, și știi și dumneata cum se întîmplă. Ne-a picat în casă o droaie de oameni, am avut ceva băutură și pe urmă s-a iscat totul din senin.

Doctorul zîmbi fără voie.

— Și asta-i tot ce ai de spus pe chestia asta ?

Freddie se răsuci pe banchetă și zîmbi ca un flăcăiandru stîngaci care știe că a fost prins cu mîța-n sac de un om cu o minte mai ascuțită decît a lui.

— Nu, îmi închipui că nu-i tot. Dar ce poţi face ? Doar nu poţi trăi singur cuc, doctore. Cîteodată mai simţi nevoia să stai la taclale cu cineva şi, ei bine, nu găseşti decît gloata.

Doctorul Gresham dădu din cap. Asta era destul de adevărat. Fiecare fusese dornic să facă ceva pentru Freddie şi Nona, cîtă vreme persoana lor prezentase o noutate ; dar după ce noutatea se uzase, fuseseră lăsaţi de capul lor. Se gîndi că el însuşi purta tot atîta vină ca oricare altul. Căci oameni ca Freddie şi Nona se bizuiau pe solidaritatea umană mai mult decît el sau cei de seama lui, pentru că solidaritatea era tot avutul lor, bună sau rea, cum era.

— Şi acum ce-ai să faci ? întrebă el.

— Nu ştiu. Tocmai mi-am lăsat baltă lucrul. Socot că o să fim nevoiţi să ne mutăm în altă parte.

— Sper că nu te dai bătut, Freddie.

— Nu, doctore. Încă nu. Mai pot încă vedea cu ochii ţinta.

— Mirajul despre care mi-ai vorbit ?

Freddie încuviinţă din cap şi se uită prin parbriz, de-a lungul şoselei drepte, galbene, către punctul unde începea să se înalţe cerul, căruia frunzele stacojii ale mărăcinişului îi alcătuiau un franj.

— M-am gîndit că s-ar putea să fie doar un miraj, doctore. Dar se pare că nu-i drept să gîndesc aşa. Se uită la doctorul Gresham, şi medicul văzu cu coada ochiului că lui Freddie îi tremurau buzele. Îi lăsă răgazul de a-şi urma vorba. Şi Freddie grăi : Vreau să spun că nu merită atîta osteneală. Doctorul îl văzu cum îşi priveşte mîinile. Ai putea la fel de bine nici să nu porneşti pe drumul ăsta. Dar e la mijloc copilul. Pentru Nona şi pentru mine n-ar conta. Poate că pentru noi nu e totu-n regulă. Dar pentru Georgie este, doctore. El nu-i un negru nemernic.

Doctorul apăsă cu piciorul pe frînă, trase maşina într-o latură a drumului şi o opri acolo. Scoase un pachet de ţigări din clapa pentru mănuşi, de lîngă volan, şi-i oferi una lui Freddie.

După ce și le aprinseră amîndoi și traseră cîteva fumuri, zise :

— Ai spus că te-ai gîndit să pleci de-aici, Freddie. Încotro ?

— Nu știu. M-am gîndit să mă duc la Perth.

— Mai amînă-ți hotărîrea o zi, două — spuse doctorul Gresham, și în glasul lui se simțea atîțare și fermitate. Pot să-ți spun că lucrurile nu stau prea bine pentru tine, Freddie. Dar pot fi schimbate. Îl cunoști pe mr. Trew, cel care locuiește în partea de vest a orașului ?

— Îl știu — zise Freddie. Cum să nu-l cunosc. El e cel care a încercat să se opună primirii Nonei în spital.

— Acum încearcă iar să te pună la locul tău. Nu știu cum, dar știu că trage tot felul de sfori. Dacă pleci de-aici, Trew o să cîștige partida fără luptă. Rămîi la noi. Arkoola nu se deosebește cu nimic de Perth sau de oricare altă localitate din Australia, dar fiindcă vă mutați mereu din loc în loc, problema voastră nu este problema nimănui. Înseamnă doar că putem spune cu toții „e treaba guvernului", deși ne privește pe noi, privește Arkoola.

— Nu cred că dacă rămîn aici aș face mare scofală, doctore. Nu vreau să fiu trimis îndărăt pe Rezervație. Trebuie să mă gîndesc la copilașul meu.

— Și eu mă gîndesc la el, Freddie. Dacă Georgie s-ar rătăci cumva prin mărăciniș și s-ar pierde, pînă și mr. Trew ar face tot ce i-ar sta în puteri ca să-l găsească. Întregul oraș, întregul district, pe o rază de cincizeci de mile, ar porni să bată hățișul, în căutarea lui Georgie. Și l-ar găsi. Foarte bine. Cred că-i putem face să-l găsească înainte de a se pierde — înainte de-a ajunge pe o Rezervație. Pune oamenii la încercare, Freddie. Lasă-mi doar o zi, două. În Arkoola și în oricare oraș există cîțiva oameni cumsecade care sînt alături de tine. Și dacă izbutim să-i trezim, putem pune în mișcare guvernul și pe toți ceilalți, pentru ca nici Georgie, nici vreun alt copil născut în Australia asta să nu trebuie

vreodată să se socotească alb sau negru, sau pestriţ, ci un simplu cetăţean australian, trăind aşa cum are dreptul să trăiască un cetăţean adevărat. Lucrul ăsta nu poate fi înfăptuit mutîndu-te, Freddie! Trebuie să stai aici şi să duci lupta aici! Făcu o pauză, apoi continuă: Nu uita, o grămadă de oameni din poporul nostru nu au pornit în viaţă pe un drum uşor. Era o vreme cînd aspectul mîinilor unui om îl împiedica la fel de mult să trăiască cum se cuvine, pe cît te împiedică culoarea pielii acum pe tine. Unii socoteau că omului care avea mîinile murdare din pricina muncii nu-i trebuie mare lucru. Şi dacă ar fi fost doar cîţiva oameni cu mîini murdare, după cum nici voi nu sînteţi puţini, şi dacă s-ar fi mutat într-una din loc în loc, n-ar fi ajuns nici pînă astăzi să ducă un trai civilizat. Dar ei nu s-au mutat sau, dacă au făcut-o, au făcut-o în masă: din Anglia în Australia, din Europa în America. Ştiu că, în multe cazuri, unii dintre ei au uitat de asta. Dar dă-le şi acestor oameni prilejul să-şi exprime părerile, Freddie. Lasă-ne să încercăm şi să facem să plesnească buba asta aici, în Arkoola. Vrei, Freddie? L-am bătut o dată pe Trew, şi putem să-l mai batem din nou. Haide! Promite-mi că ai să te ţii tare!

— Mi-am lăsat baltă lucrul — atîta fu în stare să rostească Freddie.

Era prea cucerit, prea înflăcărat de sinceritatea doctorului, ca să mai spună altceva.

— Dă-l încolo de lucru! Îţi găsim noi altă slujbă. Spune măcar că rămîi în Arkoola.

— Foarte bine, doctore. Dar dacă asta are să-i facă vreun rău lui Georgie...

— N-are să-i facă. Îţi promit eu că nu.

Doctorul Gresham porni motorul şi şofă mai departe. Fu nevoit să aprindă farurile înainte de a ajunge în oraş.

După plecarea lui Dick, Nona simţi că n-o mai ajuta de loc mintea. Nu era în stare să ia o hotărîre,

nu era în stare să tacă sau să mintă. Cineva avea să descopere totul. Se gîndi că cineva avea s-o spună lui Freddie și pe urmă el avea s-o omoare. Luă sticlele de vin, dar erau goale amîndouă. Descuie ușa din spate și le azvîrli în curte cu o înjurătură sălbatică. Cînd simțea o nevoie mai cumplită de a bea, nu avea nici măcar un strop!

Georgie începu să scîncească. Îi era foame. Îl luă în brațe, îl legănă și-l puse la loc în pătuc. Ce rost mai avea să-l crească? se gîndi. Ar fi fost mai bine să-l lase să moară.

— Niciodată n-o să te primească printre ei! îi țipă, cînd pruncul scînci, fluturînd mînuțele spre ea.

Ca să nu-l mai vadă, se duse în bucătărie și se trînti pe o ladă pe care o trăsese înăuntru ca să înlocuiască scaunul rupt în cursul încăierării. Se culcă cu fața pe masă și-și puse mîinile peste cap. Dar într-o clipă fu iarăși în picioare, privind spre acoperiș.

— Isuse! strigă Nona. De ce nu faci tu ceva?

Nu se auzi nici un răspuns, nici un semn, așa că se așeză la loc pe ladă.

Scîncetele lui Georgie se prefăcură în plîns. Sări în sus și alergă în dormitor; îl smulse din pătucul lui și-l puse pe patul dublu.

— Ssst! țipă, punîndu-i mîinile peste obrăjor.

Copilașul se holbă la ea, cuprins de groază, și rămase liniștit. Nona își desfăcu degetele și-l privi printre ele.

— Dacă nu ai fi tu la mijloc, nu m-ar ucide — zise, ca și cum i-ar fi părut rău pentru copil. Zice că ești al amîndurora. Există în tine o părticică din mine și o părticică dintr-însul, și o părticică din tine se află în noi amîndoi. Așa-i Freddie, cu simțămintele lui. Isus s-ar fi cuvenit să nu te lase să vii pe lume, Georgie. Albii nu ne doresc. Căzu în genunchi lîngă pat, pe urmă luă copilașul în brațe și-l cuibări la pieptul ei. Pruncul îi zîmbi și ea îi netezi părul, dîndu-i-l pe spate. Îl puse jos și trase o pătură în jurul lui, învelindu-l bine ca și cum ar fi fost în pătucul lui.

— Adormi și mori — spuse.

Se tîrî iar pînă în bucătărie și se uită la încăpere. Tot ce vedea o îmbolnăvea, amintindu-i că era și ea asemeni odăii : întunecată, posomorîtă și murdară. Pe sobă apăruse iarăși rugina, în vatră zăceau hîrtii și cutii de tinichea, amestecate cu cenușă, surcele și frunze de salcîm uscate. Își înălță privirea spre o poză a reginei, țanțoșă în veșmîntul ei de încoronare. O zări doar o clipită, pe urmă poza dispăru îndărătul unei pînze de lacrimi. Se gîndi că voise să arate și ea așa : curată, și mîndră, și nouă. Dar totdeauna fusese o ființă de mîna a doua și murdară. Oriunde se dusese întîlnise murdărie, orice atinsese se prefăcuse în murdărie. Prefăcuse în murdărie și dragostea lui Freddie.

Își înălță privirea spre acoperiș și rosti :

— De ce l-ai făcut să mă iubească, Isuse ? Știai că eu n-am avut niciodată simțăminte cum are el. Eu sînt tare flămîndă, Isuse. Se roti și privi în jurul său. De ce nu face cineva ceva ?

Se tîrî pînă la bufet și luă o jumătate de pîine și un cuțit ascuțit. Le puse pe masă, își tăie o felie de pîine și se așeză s-o mănînce. Dar nu fu în stare. Se ridică și se duse la fereastră, trase perdelele și privi în josul colinei, spre oraș. Lămpile electrice pe străzi nu fuseseră aprinse, dar era încă destulă lumină ca să vadă un bărbat și o femeie, braț la braț, trecînd șoseaua spre gară. Lăsă să cadă perdeaua și se așeză la loc. I se părea că luminile orașului rîdeau de ea.

În beznă putea să stea nemișcată, nu avea nimic de făcut, nimic care să o silească să se dezmeticească. Se juca în neștire cu cuțitul de tăiat pîine, întrebîndu-se cînd are să vină Dick.

Și atunci ușa din față se deschise și Freddie se ivi în prag, stînd acolo, negru pe fundalul penumbrei serii.

— De ce nu aprinzi lampa, Nona ?

Nona sări în sus.

— Pentru ce-ai venit ?

Freddie își azvîrli raniţa în colţ și închise ușa. Se duse la ea și-i puse mîna pe umăr, și cînd făcu acest gest simţi cum Nona își ţine suflarea.

— Nu fi supărată, Nona. Totul e-n regulă.

— Nu sînt supărată — și se așeză. Dar la ce-ai venit ? Doar nu ai de gînd să părăseşti lucrul ?...

— Am părăsit lucrul — spuse el tărăgănat.

Freddie găsi felinarul de vînt și-l aprinse. Fără să se uite la Nona, se duse în dormitor. Aruncă o privire asupra lui Georgie, pe care Nona îl suise în pat, pe urmă se întoarse în bucătărie și puse lampa pe masă.

— De ce nu-i în pătucul lui ?

— A urlat.

— I-ai dat de mîncare ?

— Îhî. Dar tot urlă.

— Am să aduc doctorul să-l vadă. M-a luat cu el în maşină, Nona.

— Pentru ce-ai venit ?

— L-am lăsat în plata Domnului pe Dick. M-am gîndit bine. Are să ne facă rău la amîndoi, Nona.

— Pînă acum nu ţi-a făcut nimic.

— Încă nu. Dar are să-mi facă. Mi-am dat seama de asta sîmbătă seară. O privi și gura îi tremura puţin, iar ochii săi arătau stinși și lipsiţi de viaţă. Vrea să-ţi facă și ţie rău — adăugă.

Femeia îl privi batjocoritor și se întoarse ca și cum i-ar fi fost silă să-l vadă. Se gîndi să-l facă s-o urască atît de mult, încît să nu turbeze cînd va descoperi ce era între ea și Dick.

— Iar te-au apucat simţămintele alea, 'ai ? Ei bine, n-ai decît să le ai. Eu n-am aşa ceva ! Era pornită împotriva lui. Și pentru ce vrei să-l laşi în plata Domnului pe Dick ? Copilaşul n-o să aibă ce mînca, dacă n-ai nimic de lucru.

— Am să capăt altă slujbă. Are să-mi aranjeze doctorul ceva. Am venit cu dînsul. Zice că o să pună lucrurile în ordine. Va lupta împotriva lor, pentru noi, Nona.

— Îhî. Ei sînt... — se opri, înghețată de groază. Cineva bătuse la ușă.

— Cine-i acolo ? o întrebă Freddie, surprins că cineva vine să bată la ușa lor.

Se duse și deschise ușa.

— Numele meu este Panton. Sînt secretarul Comisiei Drumurilor. Poate că m-ai zărit pe-acolo.

— Da. Așa este. V-am văzut pe acolo. Aveți nevoie de mine ?

— Da. Comisia Drumurilor mi-a dat ordin să vă măsor casa. Pot să intru ?

— Da, poftiți, mr. Panton !

Panton își scoase pălăria și, văzînd-o pe Nona, dădu din cap. Scoase din buzunar un carnet și o riglă.

— Regret că trebuie să vă deranjez — spuse.

Era un omuleț blajin și în mod sincer îi părea grozav de rău să-i deranjeze. Îi era silă că trebuia să facă o asemenea treabă. La drept vorbind, nici nu s-ar fi apucat de ea, dacă mr. Trew n-ar fi intrat în biroul lui, ca să vadă ce soluție găsise ca să condamne drept insalubră casa lui Adams.

— E-n regulă — zise Freddie. Dar ce-ați spus că vreți ?

— Ei bine, vedeți, chestiunea stă cam așa : Comisia Drumurilor are ceea ce se numește ordonanțele ei. Toate clădirile, acareturile și celelalte din raza aceasta trebuie să fie conforme anumitor indicații. Și...

— Ce înseamnă asta, mr. Panton ? zise Freddie, apropiindu-se de el.

— Or să ne dea afară — rînji Nona. Or să ne trimită îndărăt la Rezervație.

— A, nu ! Nu știu nimic despre așa ceva. Nu știu ce intenționează să facă Comisia. Mie mi s-a spus doar să vă măsor odăile.

— Măsoară-le — zise Freddie. Dar spune-i lui mr. Trew că nu ies de aici !

— Nu m-aș pripi să trec la concluzii, dacă aș fi în locul dumitale. Vă asigur că nu știu nimic. Am

trecut pe-aici azi după-masă, dar nu m-a auzit nimeni. Am văzut camionul lui Dick Benn și m-am gîndit că poate erai acasă, dar cînd am bătut la ușă... Mr. Adams!

Freddie o trăsese pe Nona în picioare.

— Așa e? Dick a fost pe aici azi după-amiază? O scutură cum scutură un foxterier un șobolan. Haide, spune-mi, sau te omor!

— N-a fost, Freddie! Nici nu l-am văzut! Eu nu eram acasă. M-am dus prin oraș! Nici nu l-am văzut, Freddie! Și se uită la Panton. Fă ceva! îi strigă. Are să mă omoare!

Dar Panton nu era în stare să se miște. Stătea acolo și se căsca la ei, tremurînd și murmurînd:

— Nu fă asta. Nu trebuie!

Freddie o îmbrînci pe Nona departe de el, dezgustat.

— Am să descopăr eu adevărul — zise.

Se gîndi că Nona nu era capabilă să se ajute singură. O vedea prinsă în capcană, la fel cum se simțea și el.

Se întoarse spre Panton. Chipul său era o mască crispată de fiorii agoniei, care-i sfîșie inima lui Panton.

— Eu... eu nu știam — zise Panton.

Ochii lui Freddie, care aveau o pîlpîire mocnită, deveniră de jeratic încins și toată fața îi fu năpădită de ură.

— Ieși afară! Voi, nemernicilor, ucideți un om în toate felurile posibile!

— Vă asigur...

— Ieși afară, nemernicule, ori te ucid!

Se năpusti la Panton, îl apucă de grumaz, îl zvîrli pe treptele din față și trînti ușa în urma lui.

Se așeză la masă și se rezemă cu coatele de ea, ascunzîndu-și fața în palme. Era năucit, istovit — un om ajuns la capătul puterilor. Auzi motorul mașinii lui Panton, pe urmă portiera trîntită, o trîmbă de lumină mătură odaia, și mașina se îndepărtă du-

duind, în viteză — dar toate astea nu aveau nici un înțeles pentru el.

Freddie avea o nălucire ciudată : i se părea că merge de-a curmezișul cîmpiei de spinifex, chiar în ziua în care părăsise stațiunea Running Water. Plosca-i era goală ; băuse ultima picătură de apă, fiindcă înaintea lui zărise un lac mare, plin cu apă, care avea să-i ajungă pentru tot restul vieții lui. Dar calculase greșit distanța. Lacul era mult mai departe decît crezuse și puterile îl părăseau, pe măsură ce se străduia să ajungă pînă acolo.

Arșița soarelui îl înnebunea, buzele îi erau uscate și umflate, limba era o bucată informă de carne moartă care amenința să-l sufoce. I se năzărea că-și smulgea rînd pe rînd toate veșmintele, cum fac oamenii scoși din minți de o sete nemărginită. Mai întîi își descălță cizmele, pentru ca pămîntul să-i ardă picioarele și să i le zorească. Își scoase apoi cămașa, și soarele îi bășica spinarea. Dar apa era tot acolo. Ochii săi vedeau apa rece și pădurile dese din jurul ei, ce se oglindeau într-însa. Mai putea totuși să ajungă pînă acolo ! Avea să-și stăpînească gîndurile pînă ce va ajunge la țintă.

Nona se furișă pînă la el și-și puse mîna pe genunchiul lui.

Freddie se uită la păduri și la lac. Nu trebuie să le lase să piară dinaintea ochilor.

Nona spuse :

— Să nu faci nimic, Freddie. N-are să-ți facă rău. N-are să-i facă rău copilului. Să nu faci nimic, Freddie !...

Cum el nu-i răspundea și nici nu se uita la ea, Nona se prăbuși grămadă. Se gîndi că nu-i mai păsa dacă avea s-o omoare.

Freddie își imagină că acum era mai puternic, după ce se odihnise, că lacul era mai aproape — poate la mai puțin de o milă. Putea să vadă cum se încrețesc undele, cum copacii îi fac semn de bun venit. Și i se păru că recunoaște lacul. Dar acum nu mai era un lac. Apa era îndiguită de maluri. De o

parte era un mal înalt, acoperit tot cu pir, la fel de verde și de răcoros ca și apa. Iar de partea cealaltă, dezmierdată de unde, înainta o limbă de stîncă. Era pestriță, cu straturi negre, roșii și galbene.

— Wanna Kabbi — grăi Freddie, înălțîndu-și privirea. Wanna Kabbi.

— Asta-i vorbă de negri.

— Nulla spunea că înseamnă viață.

Privind în gol, ochii i se luminară de un zîmbet fără sens, bezmetic.

Întoarse capul să se uite la fereastră. Credea că a auzit ceva : un zumzet straniu, care-i zbîrnîia în cap ori undeva, prin apropiere. Nu. Zîmbi ca un copil. Zgomotul pierise și Wanna Kabbi era tot acolo. Acum, ori încotro privea, putea s-o vadă. Pe perdelele Nonei, pe ușă... Acum, deasupra eleșteului se zăreau stele...

— Ce-i cu tine, Nona ?

Dick se furișă în odaie, se îndreptă din mijloc și trînti ușa ; se poticni, bușindu-se de Freddie și izbindu-se apoi de masă. Rămase acolo, bălăbănindu-se ca un bețiv, încercînd să-și redobîndească echilibrul. Ținea cîte o sticlă în fiecare mînă și se uita la ele cum se legănau o dată cu el, ca și cum s-ar fi bizuit pe ele ca să-i regleze balansul.

— Und' ești, Nona ? zise, întorcîndu-se pe jumătate.

Și atunci îl văzu pe Freddie.

Dick clipi spre el, împleticindu-se, și făcu un pas înainte, ca să-i scruteze fața. Se cercetară stăruitor, de parcă mințile lor se străduiau să tălmăcească cele ce vedeau ochii.

Nona se ridicase în picioare de cum se deschisese ușa. Cînd îl zărise pe Dick, se dăduse înapoi, se ghemuise, făcîndu-se una cu peretele, așteptînd să vadă ce-are să se întîmple. Acum, că nu se întîmpla nimic, afară de faptul că Freddie și Dick se priveau îndelung, alergă la Dick și-l trase de braț.

— Nu-i spune, Dick ! țipă ea. Nu te-am văzut niciodată ! N-am fost aici cînd m-ai căutat azi după-

amiază ! N-am văzut nici o clipă mașina ta pe șosea ! Nu eram acasă !

Corpul lui Dick oscila ca limba unei pendule care se leagănă dintr-o parte într-alta, apoi își reveni treptat, ajungînd să stea drept și nemișcat. Nona îi spusese tot ce avea nevoie să știe. Cineva văzuse remorca lui și-i spusese lui Freddie. Se dădu îndărăt cu un pas, însă nu-și luă ochii de pe chipul lui Freddie. I se părea că nu-i în stare.

— Ce mai faci, prietene ? spuse prostește Dick.

Freddie nu se clinti. Ochii săi erau pironiți asupra lui Dick, ca și cum acesta l-ar fi hipnotizat, iar Dick avea senzația că în jurul lui se încolăcește ceva rece și lunecos, ceva asemenea morții. Mînia îi țîșni deodată, ca să-l salveze. Se gîndi că un negru nu-l putea ucide în felul ăsta.

— Ei și ? rosti. Ce-ai să-mi faci pentru asta ? Cuvintele îi dădeau curaj. Acum putea să-i spună totul. Se gîndi că putea să-l și scuipe în ochi. Okay, Adams, dacă asta vrei ! strigă. M-am culcat cu ea !

— Ziceai că n-ai să-i spui, Dick !

Dick simți că încordarea exercitată asupra lui de ochii lui Freddie slăbise. Se întoarse spre Nona.

— Ce tot schelălăi acolo, cățea neagră ? I-am spus! Nu dau nici pe el mai mult decît pe tine. Sînteți doar o pereche de negri de doi bani duzina. Sînteți curățați ! V-am zvîrlit la gunoi ca pe-un ciorap murdar.

Nona se repezi la el. Îl izbi, îl zgîrie cu unghiile și-l mușcă. Și-i zvîrli în obraz lui Dick tot ce-și spusese mereu singură.

— Nemernico ! strigă Dick, în timp ce degetele ei îi sfîșiau fața.

Ridicînd mîna dreaptă, sfărîmă sticla plină cu vin în capul Nonei, iar cînd aceasta căzu, o izbi și cu mîna cealaltă. Pe urmă o luă la fugă spre ușă.

Cînd îl văzu că se îndreaptă spre ușă, Freddie apucă cuțitul de tăiat pîine și sări în picioare. Dick încă mai bîjbîia la clanța ușii cînd Freddie îi înfipse cuțitul în spinare. Căzu pe spate, pe cuțit, dar

Freddie îl răsuci, scoase cuţitul din corp şi-l vîrî iară şi iară în obraz, pînă cînd toată faţa fu ciopîrţită în fîşii de carne sîngerîndă.

Freddie rămase cu cuţitul în mînă, cu privirea aplecată asupra lui Dick. Acum nu mai putea vedea Wanna Kabbi. Şi totuşi avusese dreptul la eleşteu! Se duse pe dibuite pînă la masă şi se aşeză. Se frecă cu mîinile la ochi, pentru că nu-i venea să creadă că apa pierise. Poate că setea îl orbise. Dar cînd încetă să-şi mai frece ochii, putu să vadă monotonia aridă a întinderii de spinifex şi de pămînt roşu, care se prelungea la nesfîrşit, în veşnicie. Gemu, pe urmă trupul i se ridică, ţeapăn şi tremurător. Mîinile i se înălţară şi el şi le abătu peste faţă; căzu apoi la pămînt, se lungi pe duşumea, întinzîndu-se să ajungă la malul unei ape care nu se afla acolo.

În uşa din faţă răsună o bătaie grea.

— Hai înăuntru.

Freddie ţîşni în picioare şi stătu în faţa uşii, ca o fiară încolţită.

Uşa se deschise şi sergentul Hannaford păşi în încăpere, urmat de Panton.

— Doamne sfinte, a şi săvîrşit blestemăţia! gîfîi Panton.

Sergentul Hannaford îşi scoase de la centură revolverul şi-l îndreptă spre Freddie.

— Nu te mişca! îi spuse.

Şi Freddie rămase chincit, cu braţele atîrnate în lături şi degetele desfăcute ca nişte gheare.

— Du-te şi vezi dacă copilul e teafăr, Joe. Eu îl ţin în bătaia revolverului.

Speriat, Panton făcu un pas spre dormitor, şi atunci Freddie ţîşni, se roti şi sări afară, spre salvare. Mîinile îi mai erau încă agăţate de perdele, cînd glontele îl nimeri. Căzu, trăgînd perdelele cu dînsul. Ele îi acoperiră capul şi ochii, pe care setea îi făcuse să capete o privire rătăcită.

...Nu mai era nici un strop de apă în Wanna Kabbi. Fusese doar un miraj, şi pierise.

CUPRINS

Cuvînt înainte 5

PARTEA ÎNTÎI

Wanna Kabbi 13

PARTEA A DOUA

Spre sud 179

Redactor responsabil : NATALIA PETRUȚ
Tehnoredactor : VALERIA POSTELNICU

Dat la cules 18.03.1964. Bun de tipar 21.05.1964. Apărut 1964. Comanda nr. 5530. Tiraj 20.140. Hîrtie semivelină de 63 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 18,48. Coli de tipar 23. A. T. 1461. C.Z. pentru bibliotecile mici 82—3=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 40.209 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1 București — R.P.R.

EDITURA TINERETULUI